Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

DA-BOX

1648

3401

M. Tuscher fecit

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

EPISTOLÆ CONSOLATORIÆ, REGVM, PRINCIPVM, COMITVM, BARONVM, NOBILIVM, ALIORVMQVE clariſſimorum & doctiſſimorum virorum,

AD

HENRICVM RANZOVIVM, REGIS DANIÆ PRODVCEM

Cimbricum ſcriptæ;

OPERA ET STVDIO M. GEORGII LVDOVICI FROBENII collectæ.

Acceſſit Index Epiſtolarum locupletiſſimus.

Inservio Musis
L: Pauchij. Cimbri.
Ao. 1637. 29. Julij
Hamb:

FRANCOFVRTI,
Apud Joannem Wechelum.
MDXCIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

EFFIGIES TOGATA HENRICI RANZOVII, PRODVCIS CIMBRICI.

Quæ facies? RanzoW. Poterit quis pingere mentem?
Ingenium pingunt tot monumenta ſuum.

ANNO CHRISTI 1593.

Anno ætatis ſuæ LXVIII.

Si patriam, patria eſt mihi Cimbria, ſtemmata quæris,
Nobile Ranzouiis me genus addit auis.
Si mores, vitamq; : vetat pudor addere de me:
Muſa ſed hos, patriæ cætera nota meæ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

INSIGNIA HENRICI RANZOVII.

Parte rubet dextra clypeus , pars alba ſiniſtra eſt,
Et ſuper in galea cornua bina micant.
Cornua ſunt robur , Martis color alter & alter
Pacis, vtrumque ſatos nobilitate decet.

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΑ M. ZACHARIÆ PALTHENII IN EFFIGIEM HENRICI RANZOUII, Producis Cimbrici.

Τίς, πόθεν οὗτος ἀνὴρ, πόθι οἱ πόλις ἠδὲ τοκῆες?
Εἰπέ μοι ἐνδυκέως ἄρχεο μοῦσα φίλη.
Ῥανζόβιος κλυτόμητις ἔφυ, Δαναῶν βασιλῆος ἀγαυοῦ
Βουλευτὴς, νίκης εὐπολέμοιο πατὴρ.
Ὁ στερρὸς θεράπων φοίβου, κλυτὸς ὄζος Ἄρηος,
Εἰρήνης ἕρκος, πυργὸς, ἔρεισμα, στύλη.
Ὅσπερ δυσμενέων ἰφθίμους ῥῆξε φάλαγγας
Πολλάκις, ἠνορέῃ πίσυνος ἠδὲ σθένει.
Κιμβρία δ' Ἀρκτῴου οἱ οἰκία δῶκε πόλοιο,
Σπέρματα πρῶτα νέου Κυμβεία δῶκε βίου.
Ἑξήκοντα δ' ἔτη καὶ ἕπτα βίοιο βιώσας,
Νῦν μεγάλως λίπε γαῖ᾽ αἰπὺν ὄλυμπον ἔχειν.

Calend. Nouemb. Anno 92.

GENE-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

GENEROSO ET NOBILI VIRO D. HENRICO RANZOVIO, VICARIO Regis Daniæ in Ducatibus Sleſuici, Holſatiæ, Stormariæ, & Dithmarſiæ, Domino in Ranzou & Bredenberga, Domino & Patrono ſuo plurimum obſeruando,

S. D.

M. GEORGIVS LVDOVICVS FROBENIVS.

PHILOSOPHORVM vitam, qui cōmentationem eſſe mortis dixit: huc reſpexiſſe videtur, ipſius Ciceronis iudicio: quod in hoc vnice verſentur, qui omne ſuum ſtudium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

in doctrina ac ſapientia collocant: dum à voluptate, id eſt, à corpore, dum à re familiari, dum à republ: dum á negocio omni ſeuocant animum: vt hunc ad ſeipſum aduocent, ſecum eſſe cogant, maximeque a corpore abducant. Secernere autem a corpore animum, ne quidquam aliud eſt, quam emori diſcere. Hæc ferme ille.

An non HENRICE RANZOVI, *Domine & patrone plurimum obſeruande, proximis præſertim annis aliquot, inter varias atque grauiſsimas cōmiſsi muneris occupationes tuas, quibus præter aſsiduitatem lectionis, non defugis laborem, proprias tuas lucubrationes eruditas, cũ aliis communicandi & diuulgandi, alienas quoque liberaliter ſubleuandi, & vtiliter iuuandi: hanc etiam nec poſtremam, nec perfunctoriam*

curam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

curam tu ſubiiſti, monumentorum Regi tuo optimo, tuis ſuauiſsimis parentibus, liberis, amicis, tibi ipſi, tuæque coniugi erigendorum & exornandorum: Epitaphiorum quoque ſcribendorum & expoliendorum: vt mittam alias á te ſuſceptas ab illis non abhorrentes operas, tibi ipſi epiſtolas ſcribendi conſolatorias, luculenter & copioſe elaboratas, dum aliis te conſolantibus reſpondes? Sunt hæc profecto talia, vt arguant liquidò, meditationibus mortis multum te inhærere: & á corpore vt plurimum diſiunctum eſſe longiſsime animum tuum. Hoc cum fiat, citra eorum omiſsionem negociorum, quæ ratio officii negotioſi admodum quod geris, quotidie offert, non paulo plus á te præſtari ſentio, quam ab illo Philoſophorum cœtu, qui vt ſuis vacare ſatis liceat ſecretis contemplationi-

bus, a republ. penitus ſe abdicant. Nam rempubl. dum non attingunt, ocii abundantia, nō ſolum commentationibus propoſitis intenti eſſe poſſunt commodius: verum etiam, niſi turpiter ocio abuti, videri volent, illis vt ſe dedant, addicant atque etiam conſecrent totos: cum quod aliud agant, ſit nihil: neceſsitate quadam compelluntur.

Quam Philoſophici & RANZOVIANI inſtituti diuerſitatem, mecum expendens accuratius: colligere & ſtatuere, atque etiam pronunciare, quod ad inſignem laudem tuam pertinet, non vereor. Vt hoc faciam, tu quidem alioqui laudatus cumulate, non requiris, nec a me expectas. Ego vero in ea ſum ſententia: æque prædicationem mereri ac admirationem, illam tuam inter negocia Reipubl. multiplicia, & ab his deflexio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

deflexionem, & ad mortis memoriam animi applicationem. Declaras enim, quæ tua ſit fortitudo, magnitudoque animi generoſi, in contemnenda morte: quam pleriq; vt terribiliſſimam omnium ita fugiunt, vt ad incidentem forte eius mentionem, & animo & corpore cohorreſcant. Tribuis præterea his, qui celebritatem nominis adepti, & vt amentur meriti ſunt, teſtimonia illuſtria, quæ ad poſteritatem prodita literarum elegantia, et operum ſumptuoſe conſtructorum magnificentia, extabunt perpetuo. Quo ipſo de eorum virtutibus candide te ſentire oſtendis: & ad eaſdem agnoſcendas & iuſto præconio ornandas, alios inuitas: quibuſdam etiam ſingulariter pietatis cultum exhibes debitum.

Capies itaque hinc olim, præter expectationem, et non te hoc conſectan-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

te, illorum tuorum factorum fructum vberrimum, ſtabilitæ tibi ad poſteritatem, nō prorſus à literis alienam, & laudabilibus actionibus infeſtam, honorificæ memoriæ, & partæ commendationis, ob egregiam fortitudinem, liberalitatem, candorem, pietatem, atq; ſeorſim & vel cum primis eruditionem: addo etiam continentiam, qua omnes reſpuis voluptates, omnemq; vitæ tuæ curſum in labore corporis, atque in animi contentione conficis. Cunctas enim virtutes illas cōplectitur conatus tuus, defunctos, tum eos qui te genuerunt, & qui à te ſunt propagati; tum alios omnes, quos poſitorum monumentorum, & ſcriptorum elogiorum epitaphiorumque honore dignos iudicaſti, ab obliuione vindicandi. Cæteroquin enim mors omnibus vt fatalis, ita æqualis foret: niſi obliuione apud poſteros, vel me-

moriæ diuturnitate diſtinguatur. Sed hæc alterius ſunt loci & temporis: & compendio verborum explicari ſatis nequeunt. Accedo ad cauſarum commemorationem, quibus adductus congeriem epiſtolarum in Bibliotheca RANZOVIANA diligenter ſepoſitarum, in hunc, quem adornaui, librum redegerim. Hæc cum mihi Bibliotheca benigniſsimo tuæ Mag. conceſſu ſemper pateat: nulla curioſitate, ſed officii neceſsitate prouidendum fuit: ne hoc literarum conſolatoriarum volumẽ, quod multis de cauſis Mag. tuam maximi facere intellexi, quam reliqua ſupellex libraria, copioſa illa & elegans, ſegnius cuſtodiretur. Si hoc etiam effeciſſem, vt tractationi eſſet aptius literarum volumen: quod ad id ſæpe Magn. tuam recurrere viderem: gratum ipſi hoc fore cognoueram. Sed

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

& filiis Mag. tuæ adeo non poſſe diſplicere exiſtimaui eam colligendi & digerendi has epiſtolas opellā meam: quod pleræq; à magni nominis Principibus eſſent profectæ; non paucæ ab aliis viris clariſsimis perſcriptæ, quos parentem ipſorum non vulgariter obſeruare, & hunc mutuo illos valde charos habere, certum eſſet: vt potius crediderim, ſicut hæreditatis paternæ, ita teſtatæ erga parentem gratiæ, beneuolentiæ, officii continuatam in ipſos poſſeſsionem, minime eoſdem eſſe neglecturos.

Communiter apud parentem & filios gratiam me initurum arbitratus ſum: Si has epiſtolas editas vtriſque exhiberem, tanquam Hiſtoriam rerum in ſua familia geſtarum, aliorumq; memorandorum euentorum, repetita memoria inde vſque à temporibus viri incomparabilis D. Jo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ANNIS RANZOVII. Antiquioris temporis Hiſtoriam veſtram, præſtabit accurato ſtudio cōtinuata GENEALOGIA RANZOVIANA illa poſterior, quæ ad tam longam annorum ſeriem retro extenditur, vt hanc à collecta ſummorum Principum quorundam abſoluta hiſtoria ſuperari vix putem.

Poſtremo, ſi publicum facerem hunc libellum, non paucis me commodaturum videbam: quod in eo pie atque religioſe, nec non erudite prudenterque multa ſcribi, ac multifariam quoque tractari hoc genus exercitationum pene quotidianarum, conſolationes texendi, eſſent deprehenſuri, qui ad euoluendum hunc libellum ſe contuliſſent: atque in ſimili argumento quod vtiliter imitarentur, non nihil, niſi fallor, reperturi.

Ampliſſima hæc erunt, quæ con-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ſequar: ſi conſequar; & conſequar beneficio Magn. tuæ. Debebo itaque huic gratiam; quam alii ab iis, quibus ſcriptorum aliquid nuncupatur, eam expectent. Nam poteſtatem mihi cum fecerit editionis; ſimul participem reddidit earum opportunitatum, quæ ex hoc libro ad Lectorem deriuabuntur, ex tuæ quidem Mag. literaria penu ἀφθόνῳ καὶ κοινωνικῷ me illas ſolum depromente & diſpenſate.

Qui riuuli ne eruditionis amantibus obſtruantur; DEVS opt. max. Magn. tuam incolumem bono publico diutiſsime tueatur.

Cæterum tua naturæ bonitas atque humanitas, quæ generis amplitudinem & nobilitatem æquat, hoc mihi largietur; ne moleſte accipiat hanc meam in libri veſtibulo προσ-

φώνη-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

φώνησιν, à ſummo meæ erga Mag. tuam obſeruantiæ cultu profectum. Perſcripta in arce Mag. tuæ Bredenberga; Idibus Aprilis, Anno CHRISTI *1593.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ELOGIVM HENRICI RANZOVII PRODVCIS Cimbrici.

HEſperus vt nitidas rutilanti lumine ſtellas
Vincit, & occultat lucis honore ſuæ:
Haud ſecus HENRICVS *R*ANZ OV *cognomine, cunctos*
Cimbrica quos tellus ſubtus & intus alit.
Hic etenim varia virtutum luce coruſcus,
Totius exiſtit maximus orbis honos.
Doctorum fautor, fidei fortiſſimus Atlas,
Eloquio clarus, conſilioque grauis.
Fortuna, Martis clypeoque inſignis, & vſu,
Miranda rerum dexteritate potens.
Stemmate præclaro, proauisque potentibus ortus,
Egregia generis nobilitate ſatus.
Aſſertor Themidos ſacræ, fortiſſimus Heros,
Vir celebris, veræ vir pietatis amans.
Totus imaginibus cui circulus vndique fulget,
Tota micat factis, nobilitate domus.
Macte tuis factis patris generoſa propago
*R*ANZOV *R*ANZOVIÆ *firma columna domus.*
Sunt ea non vllis vnquam interitura diebus,
Sidera dum cœlum, dum mare torquet aquas.
Sis mihi præſidium, ſis anchora ſacra, ſalusque
*R*ANZOV *R*ANZOVIÆ *ſplendida ſtella domus.*
Viuito Neſtorios cum coniuge, longius annos,
*R*ANZOV *R*ANZOVIÆ *faxque decusque domus.*

M. Zacharias Palthenius
Fridbergenſis C.

IOACHIMVS ABBAS REINFELDENSIS AD LECTOREM.

PERSÆPE *nobis cogitãtibus, candide Lector, de communibus miſeriis, in quibus tot annis verſamur, & vt videtur verſabimur: in mentem venire, animumque erigere ſolet: hæc mala non ſubito caſu, vel cæco quodam fato, ſed diuina quadam diſpoſitione nobis contingere. Bella etenim diuturna, morborum inaudita genera, omnium rerum inſolita penuria, cæteraq; infinita mala, quæ in hac extrema & delira mundi ſenecta, non ſine ingenti bonorum virorum luctu & dolore conſpiciuntur: adhæc præſtantiſſimorum virorum caſus & interitus, diuini numinis nõ modo imminentem, verum etiam præſentem iram & indignationem teſtantur. Cum itaque non ſine ſummo vulnere Eccleſiæ Chriſtianæ, & Reipubl. ciuilis, omniumque harum Regionum diſpendio maximo, præſtantiſſimus, nobilis & generoſus heros D. Ioannes Ranzouius, Holſatus, eques auratus, raræ, imo inauditæ virtutis exemplum, ex hac luce, non ſine certo præſagio futuræ calamitatis, ſubtractus ſit (cuius quidem viri memoria, magna conantibus ſacroſancta eſſe debet) viſum eſt nobis, citra cuiuſcunque notam, aut noſtrã cenſuram, oblatos nobis de illius vita & rebus geſtis commentarios in lucem edere. Admirandum in illis occurret, quod*

ab ipſis incunabulis, vſque ad extremum vitæ ſpiritum, ſtrenuus ille miles tam propitia benignaque fortuna, virtute Duce, Chriſto auſpice, in tam grauiſſimis, difficilimis, ſummisq; rebus, pro ſua conditione, vſus ſit ſemper: vt paucis, vel nemini, poſt hominum memoriam (citra aſſentationis fucum loquimur) etiam ſi omnes veterum Græcorum, vel Romanorum annales euoluas, ſimilem reperias contigiſſe. Tu, optime Lector, ſtudium noſtrum boni conſule: & virtutes tanti & tam cari viri recole & ſectare. Vale in Chriſto felix.

EPISTOLA M. MARTINI CORONÆI, QVONDAM FILIORUM Henrici Ranzouii Præceptoris.

AD

REVERENDVM D. IOACHIMVM, Abbatem monaſterii Reinfeldenſis, de obitu IOANNIS RANZOVII.

ETsi non dubito, Reuerende domine Abbas, quin ab aliis ea de re, quàm ſummo cum dolore ad T.R.D. perſcribo, eidem ſit nunciatum, eumq; caſum grauiter ipſa moleſteque ferat: tamen cum herus meus Henricus Ranzouius, Regiæ Maieſtatis Danicæ Vicarius, luctu impeditus, & hoc tempore à Rege in Daniam vocatus, ipſe pro mutua beneuolentia ac familiaritate veſtra, ad R.D.T. nondum ſcripſerit: iudicaui eandem vel meis literis, quid rei accidiſſet, certiorem fieri oportere. Nam Ioannes Ranzouius, Eques auratus, quem quidem Deus Opt. Max. ex hoc turbulento, quod in terris conceditur, hoſpi-

hoſpitio, cæleſtem in patriam euocare conſtituerat, integris animi ſenſibus, vſque ad extremum vitæ halitum, rebusque omnibus, quæ ad morituros pertinēt, ſancte ac pie compoſitis, cum Henricum & Paulum filios, ad mutuum amorem concordiamque tuendam, multis verbis cohortatus eſſet, Eccleſiam & miniſtros ſuos omnes muneribus ampliſſimis ornaſſet, ſacris factis adhibitisque precibus firma in Chriſtum fide, in complexu coniugis filiorum ac nepotum, prid. Id. Decemb. placide conſtanterque vitam cum morte commutauit. Equidem ſatis commemorare non poſſum, quantum nobis moleſtiæ, quantum mœroris, tam fortis, tam grauis, tam prudentis, tam preclari bello & pace, excellentisque viri mors attulerit. Multæ me cauſæ mouent, certe vt ſic ſtatuam: eo extincto, meam patriam, remque noſtram publicam, multum ſplendoris, multum præſidii atque ornamenti amiſiſſe. Itaque & mea & vniuerſæ Reipubl. Cimbricæ cauſa vehemēter doleo: angorque animo: ne, poſtquam Deus hanc columnam euertit, breui totum ædificium collabatur: præſertim cum hoc tempore, quo maxime addi aliquid, in tāta paucitate, ad bonorum hominum numerum oportebat, nobis ſit ereptus. Vt autem & meum dolorem, & ſimul etiam gratitudinem oſtenderē (quia magna ex parte in hac familia & domo ſum educatus, plurimaque ab ea in me ſunt collata beneficia) decreueram pauca quædam, de vita & rebus geſtis huius tanti viri, literis mandare, poſterisque tradere.
Iniuria «
enim eſt, virtuti laudem præconiaque non tribuere. «
Cum autē hero meo nuper in Daniam profecto, meæ curationi commendatam Bibliothecam illius, quam habet omni genere librorum inſtructiſſimam, more inſtitutoque meo ingreſſus eſſem: libros nonnullos excutiens, caſu in bina incidi ſcripta, coniunctim ſepoſita, neſcio quorum authorum. Vtrique loco tituli præfixa fuerunt, quæ ſequuntur, verba: SVB EFFI-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

gie Ioannis Ranzovii, Equitis aurati. Illa ego ſcripta cum non ſine ſumma voluptate perlegiſſem, cum quod non mei tantum temporis hiſtoriam, verum annorum fere ſexaginta, cuius plane ignarus eram, breuiſſime comprehenderent: tum quod vitam Ioannis Ranzouii, rerumque, me puero, ab eo domi militiæque geſtarum continerent memoriam: & viderentur ſane eiuſmodi eſſe, vt à me nihil illis elaboratius, nihil elegantius edi poſſet: deſiſtebam ab commentandi incepto, meumque ſcribendi ſtudium & laborem ſuperuacaneum iudicabam. Illa igitur ſcripta rogatu meo impetrata ab hero, ad T. R. D. virum pietatis, ingenii & iudicii laude præſtantiſſimum mitto: vt & ipſa R. T. D. Ioannis Ranzouii illius, quem ob inſigne veræ Religionis ſtudium, & raras animi dotes, quibus cæteris præluxit, vnice complexus eſt, ſemperque magnifecit, vitam penitus cognoſcat, & cum amicis ac familiaribus communicet: atque etiam, ſi ita videbitur, commentationem hanc perſcriptam, vt in manus omnium perueniat, typis imprimendam curet. Adiunxi Epitaphium, quod marmori incidi, ac Itzehoæ apud ſepulcra maiorum collocari, filii mandabunt. Nonnulla etiam addidi exempla literarum, quas Principes quidam, & alii, ad conſolandos filios ſcripſerunt: non quidem illa omnium, (erant enim plurimæ) ſed harum tantummodo, quas propterea, quod elegantiores atque pleniores eſſe videbantur, ſelegi. Poſſunt eſſe literæ illæ, tanquam indices & certiſſima teſtimonia fidei illius, qua erga patriam, eiuſque laudatiſſimos principes ſemper vſus fuit. De his itaque, quod propagandæ ad poſteritatem defuncti glorioſæ memoriæ conducat, vt ſtatuat, excellenti Ræ. Dnis. Tæ. iudicio permitto: meque omnibus officiorum generibus R. D. T. perpetuo deuinctum fore confirmo. Vale Reuerende Præſul, & me in numero eorum habe, qui R. D. T. ob plurimas virtutes diligunt

gunt

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

gunt & colunt. Datæ XIIII. Caléd. Ianuarii. Anno M.D.L X V. Ex arce Bredenberga.

SVB EFFIGIE IOANNIS RANZOVII EQVITIS AVRATI.

DEvs trinus & vnus te cumulate ſoſpitet, & in hoc viuidæ ſenectæ robore diu feliciter conſeruet, fortunate Senex: quem ex equeſtri, & peruetuſtæ nobilitatis, apud Holſatos Saxones, Ranzouiorum fami- 1492.
lia natum, ſiderum inclinatione ſuffragante, Genius, Diuinaque gratia, per bellicas virtutes, ad iuſtam fortunarum atque gloriæ ſatietatem extulerunt. Quo iam tum contendere es viſus, quando proximus pubertati, à patris morte, arrepto domi equo, ad vicina
caſtra euolaſti. A quibus, prouectiore ætate, in An- 1505.
gliam, Hiſpanias, Italiam, Cretam, Aſiam, Syriamque 1516.
progreſſus, & apud Hieroſolymas militari baltheo 1517.
honeſtatus, ex tam longa & periculis variis obnoxia peregrinatione, non modo id honoris inſigne, ſed animum plurima variarum rerum, inprimisque exquiſitioris diſciplinæ militaris cognitione inſtructum, ad patriæ optimorumque Principum tuorum Holſatiæ Ducum, opportunitates retuliſti. Eam ſcientiam, cum infracto animi corporisq; robore, temporibus ita poſtulanribus, in campum produxiſſes: re ipſa compro- "
baſti, non pugnantium numero, ſed Imperatoris atq; "
militum virtute, conſtare inſignes victorias. Sic ala "
vna Equitum, & quatuor peditum Germanorum cohortibus, ſtrenuam operam ſuo quoque loco nauantibus Proceribus Danicis, poſt edomitam Hafniam, 1523.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Daniæ Regum permunitam ſedem, ſupra quindecim Scandianorum millia, ducibus horum captis, profligaſti. Quo felici rerum ſucceſſu, & pacis fundamenta à te iacta ſunt: Et Borealis nobilitatis attritus laceratusque, ſub Chriſtierno II. immanis crudelitatis Rege, ſplendor & tranquillitas reuixit. Nam hinc eius ſpes, qua ad regna ſeptentrionalia reſpiciebat, ex fuga, in quam ſe cōiecerat, ſcelerum vltricibus diris conſciam mentem impellentibus, plane imminuta fractaque: aditus vero ad regni faſtigium patefactus fuit optime Principi tuo Friderico, Holſatiæ Duci. In quo ille iuſte, clementer pieque vſque ad vitæ exitum, verſatus, ſubditorum de ſe expectationi vndiquaque ſatisfecit: & fidei meritorumque tuorum magnitudinem regia liberalitate eſt remuneratus. Ab eius è rebus humanis exceſſu, cum noui popularium motus per Daniam

1534. concitarentur, Lubecenſium quidam, rerum nouandarum ſtudioſi, inopinato ſe in patriam tuam, factis cædibus, atque incendiis excitatis, late effundebant. Autor tunc Principi tuo Chriſtiano, Friderici filio, Holſatiæ Duci, fuiſti, vt inter initia Lubecam inuaderet. Ita rem te Duce adminiſtrari cum iuſſiſſet: id dexteritate conſiliorum, atque actionum tuarum celeritate conſecutus es: vt Lubecenſes, fuſis fugatisque ad Oitinum ſuis copiis, non modo Segebergenſis caſtri obſidionem ſoluerint: ſed Trauemunda atque nauibus aliquot captis, vrbeque ipſa obſeſſa: cum belli ſumptus, & dilabentem mercimoniorum quæſtum, ferre ciues diutius aut non poſſent, aut non vellent: ſperatæ victoriæ certam pacem præferre maluerint. Quæ eo liberalius afflictis conceſſa fuit, te Cimbricos motus coërcente: quo magis Principis atque patriæ tuæ interfuit, vicinam hanc flammam reſtingui, & tot ſimul enaſcentium hoſtium vires diduci. Nam factioſorum quorundam Danorum motus, Albertus Megapolitanus Dux, & Chriſtophorus Oldenbur-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

denburgenſis Comes, iuſtis exercitibus tuebantur, Haſnia regali munitioribusque locis occupatis. Sed illorum vires, per Balthici maris inſulas diffuſas, cum ſigillatim adoriundas cenſuiſſes, idque tuum ſalutare conſilium Chriſtianus Princeps approbaſſet: per continentem traductis copiis, primo Cimbricos Iutas, communicata cum Erico Banner Dano opera, feliciter aggreſſus, Alborgo vi expugnato, ac deletis aduerſariarum partium copiis, redactisque in ordinem ſacrorum nonnullis præſulibus, qui ſe hominibus nouandarum rerum ſtudioſis duces authoresque præbuerant, non minimum Danici regni tractum principi tuo conciliaſti. Proxima erat Fionia, vbi valido hoſtium præſidio Aſſenſe oppidum tenebatur, & cum iuſto exercitu Germanorum, illuſtres Comites, Ioannes de Hoija, & Nicolaus de Teckelnburg, aliique ſtrenui alarum atque cohortium duces excubabant. At tu nihil hoſtium potentia territus, traiecto mari, cum obſidionem Aſſenii ſtrenue cœpiſſes, incumbentibus eius ſolutioni comitibus: laudabilius exiſtimaſti, producto in patentes campos milite, prælii aleam ſubire, quam intra caſtrorum munitiones obſeſſi præbere ſpeciem. Itaque cum iuſta acie, loco ab hoſtium præſidio editiore, confligeres: inſigni victoria, quæ comitem vtrumque multosque fortes viros abſumpſit, eoque arridentis fortunæ pro- 1535.
greſſu, primum eodem die ciuitate Aſſenſi, deinde tota Inſula potitus es. Hinc in Selandiam itum: in qua expugnatis propugnaculis, & ſubditis pacatis, reſtabat vna Haſnia, regia ſedes. Hæc tum illuſtrium virorum atque veterani Germanici militis præſidio, tum ſuis munitionibus aduerſus omnem vim inſigniter armata, fame ſubigenda fuit. Quod poſt XIIII. obſidionis menſem feliciter ceſſit: eoque maiorem 1536.
Principi tuo clementiæ atque moderationis gloriam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

peperit: quò ille ad ſaguntinam (vt aiunt) famem
adactis, dimiſſo ſine noxa præſidio, eiusque ducibus,
indulgentius ignouit. Hac via Chriſtianus Princeps,
vere Chriſtianus, cum ſeditioſis hominibus Daniam
purgaſſet: diademate regio proceribus conſentien-
1537. tibus ornatus, per omnem vitam conſilia actiones-
que ſuas, maximo ſubditorum commodo & gratula-
tione, eò retulit, vt luſtrico nomini eſſent conſenta-
neæ. Qua excellenti virtute perpetuaque felicitate
impulſus Carolus Cæſar, licet alieniore eſſet à Chri-
ſtiano Rege animo, ob Chriſtierni ſororii ſui cuſto-
1544. diam, liberis eius incitantibus, potius te paucisque
aliis actoribus, cum illo in gratiam redire, quam hu-
ius deformatam ſceleſtiſſimorum delictorum turpi-
tudine cauſam perſequi voluit. Sic aucto confir-
matoque Principis tui imperio, cum iam ſexagena-
rius ab aula ad quietem reſpiceres: à liuidorum oculis
atque dentibus ſemoueri tuus receſſus tam longe non
potuit, quin abſentis gratia apud optimum regem at-
trectaretur. Quod tu eo nobiliori propoſito negli-
gendum exiſtimaſti, quo certius ſtatuebas, gratiſſimi
beneuolentiſſimique regis animo, tot aduerſis pro-
ſpere ſpectatam cum extremo vitæ diſcrimine fidem
integritatemque tuam, maleuolorum obtrectationi-
bus eximi nunquam poſſe.

Neque tua te fefellit opinio: quando decedente
corporis vigore, te ſolita gratia complexus, Friderico
filio Regi deſignato ingenue commendauit. Quem à
1559. patris morte, cum patruis Iohanne & Adolpho, Hol-
ſatiæ Ducibus, in Dithmarſos, gentem ferocem & ha-
ctenus pro inuicta habitam, arma ſumentem, cano &
pene ſeptuagenario capite ſecutus, delatum communi
Principum conſenſu magiſterii Equitum munus, vt
modeſta ætatis excuſatione declinare voluiſti, ita ſine
intermiſſione poſtulantibus Principibus ſuſceptum
tutatus

tutatus es, nunquam priſtini vigoris robore languorem contrahente. Sed eius ſecundiſſimi belli laudem, ſicut libenter & merito ad Regis atque Ducum gloriam refers, qui vtiliter cōſulendo fortiterq; pugnando, clariſſimorum heroum munera impleuerunt: Ita viciſſim tuam, tot antea victoriis partam lauream, hoc clementiæ encomio, ex eo bello, non inuiti reddent ornatiorem: quod ſupra quingentos Dithmarſos, qui aduerſum te in acie conſtiterant, cúm proiectis armis extrema experiri non vellent, nonnullis eos ad necem poſcentibus, humaniore animi decreto, viuos incolumesque conſeruaſti: cum eorum ſanguine interemti olim fratris manibus litare potuiſſes: Cuius facti memoria, ingraueſcenti nunc ætati tuæ eò dulcior procul dubio eſt: quo magis perpetuū animi tui propoſitum, nunquam mercenariæ externorum militiæ, ſed vni patriæ, eiusque legitimis Principibus, ea moderatione obſtrictum, vt victricis manus robur, clementi erga proſtratos indulgentia, pro merito temperares, hoc velut extremo actu confirmare voluiſſe es viſus. Igitur ætatis veniam æquiſſimo iure conſecutus, viue in poſterum, tot exantlatis feliciter belli laboribus, diu felix atque incolumis, in tuis priuatis ædibus: quarum alteras Bredenbergæ, perductis iuſtis munitionibus atq; propugnaculis, ſolo depreſſo ad ſtoram, reciproco æſtu fluctuantem: alteras Italicæ elegantiæ imitatione Bodtkampii, editiore ſpecula, ad lacū Biſſenum, magno ſumptu conſtruxiſti: & inter grauiſſimas conſultationes, quibus præſentem animi vigorem, cum ſuo Genio, tum diligenti rerum obſeruatione ad circumſpecti iudicii acumen perductum, Regi, Principibusq; tuis feliciter impertis, te rerum geſtarum recordatione, & numeroſa ex tribus liberis nepotum neptiumq; ſobole oblecta. Quos vt virtutis tuæ æmulatione, digna te patre auoq; ſectari atque conſequi videas: vtq; tranſcurſo mortalis vitæ ſpacio, pie, ſancteque ad

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

beatorum ſedem hinc emigres: tibi concedat in exhauſtæ bonitatis & clemētiæ numen æternum. Amen.

SVB EFFIGIE IOHANNIS RANZOVII EQVITIS AVRATI.

DEVS trinus & vnus te in longinquum tempus ſoſpitet, & in hac viuidæ ſenectæ robore perdiu feliciter conſeruet, fortunate Senex; qui ex equeſtri & nobili Ranzouiorum familia (quæ fuit inter Cimbros ſiue Holſatos, teſtantibus id annalibus veſtris, ante
1492. trecentos annos, virtute bellica clara) es ortus: domeſticaque educatione ac diſciplina periculorum & vulnerum contemptor factus, cum tredecim annos natus, mortuo patre, clam inſtructo domi equo, inuita matre, & tuis, ad proxima caſtra euolaſſes, miram indolem ad militiam attuliſti: demum vir effectus: du-
1505. riſſimis belli laboribus te totum dicaſti: ſuſceptaque nobili peregrinatione, totum pene orbem terrarum circumuagatus es, non tam religionis cauſa, vt multi opinabantur, quam vt multarum gentium mores, tractandique belli rationes acutiſſime perſpiceres, & po-
1516. ſteros Cimbrorum, Gothorum, Vandalorumque, tuorum maiorum, inuiſeres. Adita primò Anglia, deinde Hiſpania (vbi Diuum Iacobum more tunc inueterato ſalutaſti) poſtea Germania, Italia, Creta, Aſia ac Syria maxima ex parte peragrata, ad Hieroſolymam vrbem perueniſti, ibique cum aliis religioſe ſacrificans, dignitatem aurati Equitis ſuſcepiſti, quam ſuccedente tempore editis egregiis factis condecora-
1517. ſti atq; exornaſti. Hæc tua illuſtris peregrinatio in illa deflenda tempora incidit, cum Selimus Turcarum Imperator, mortuo Campſone, & interfecto Tomonbeio,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

beio, Sultanico imperio cruentis victoriis finem attu- *Vide Pau-*
lit: vnde niſi magna numinis prouidentia ad maiora *lum Iouiũ,*
eſſes reſeruatus, naui vix elapſus, à Turcis captus fuiſ- *in Turci-*
ſes, te tuosq; ſocios, tanquam Mammeluchos, perſe- *carum re-*
quentibus. Naui illa Neapolim perueniſti, indeq; per *rum com-*
illud regnũ Romam profectus, Leoni X. Pontifici Ma- *mẽtario,*
ximo, more Italico, ſed non ſine faſtu Cimbrico, pedes *ad Caro-*
deoſculatus es. Inde per Italiã, Galliam, & Germaniam *lũ V. Im-*
ſcientia multiplici in peregrinatione auctus, domum *perat.*
rediiſti: & illico propter ſummam ingenii tui dexteri-
tatem, & agendi peritiam Fridericus tunc tãtum Prin- 1520.
ceps Holſatiæ, te filii ſui Chriſtiani morum inſpecto-
rem, ac omnium rerum eius gubernatorem cõſtituit,
miſſurus filium ad ſeptemuirum Electorem Branden- 1521.
burgenſem, vt vna cum ipſo Wormatiã verſus iret; quò
Cæſar Carolus V. tunc primum Principes Germaniæ,
ornatus Cæſarea poteſtate, conuocarat. Quo in loco
Lutherus ſua dogmata, ſumma cum cõſtantia, præſen-
tibus cunctis ordinibus Imperii, perſcripta exhibuit:
quæ tu modeſte arripiens, ſuperuacuos aliquos ritus 1522.
negligere didiciſti. Finito illo conuentu, vna cum Prin-
cipe tuo ad patrios lares reuerſus, Magiſter palatii cre-
atus. Cum deinceps Chriſtiernus II. Danorum Rex,
immaniſſima crudelitate in proceres Gothos, Danos
& Suedos ſæuiret, illiq; publice conſpirarent, conſen-
tiente & permittente Deo, certiſſimo ſemper vltore
ſcelerum: & Fridericum patruum Chriſtierni, ad ſuſci-
piendum diadema regium adhortarentur: tu Principi
tuo Friderico ſuaſor & author extitiſti, vt oblatã pro-
uinciam ſuſciperet: ne alioqui tota ſua familia illuſtris,
illa regia ſede deturbaretur. Nam Suedi, cũ Fridericus
longius rem cunctando protraheret, quendam ex no-
bilitate equeſtri ſibi Regem delegerant: quod & de
Danis erat timẽdum. Quare ipſius auſpiciis exercitum
in Daniam traduxiſti, non nullisq; locis ibi prius expu-
gnatis, Hafniam regalem vrbẽ plus anno integro preſ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

1523. ſiſti obſidione, illaq; fame domita, cum ab eſu felium ac canum non abſtinerent, in tui Principis gratiam ſuſcepiſti. Quibus rebus peractis, cum quatuor cohortibus ac trecentis Equitibus, in Scandiam nauigaſti, ibidemq; nobiles eius prouinciæ Danos tibi adiunxiſti: & commiſſa ancipiti pugna, cum Seuerino de Norbu, viro ſtrenuo & rei militaris perito, ſecum habente quindecim millia agreſtium, tandem eum ſuperaſti. Nam aut vincendum, aut moriendum tibi erat: nullus locus fugæ patebat. Circumdatus enim eras mari, & hoſtili exercitu. Sic virtus viam inuenit. Ac niſi ſumma feſtinatione vſus fuiſſes: ſubſidio hoſtibus Otto Stigeſen, cum alia non contemnenda manu, collecta ex plebe, veniſſet. quem paulo poſt deuiciſti. Seuerinum non ſolum confeſſi facinoris veniam, ſed etiã amplam præfecturam à Friderico adeptum, priſtinæ libertati reſtituiſti: vt omnes inde perſpicerent, te non ſolum in bello inuictum, ſed & in inimicos tuos in pace beneficum eſſe: quæ tamen ipſe tua ingentia merita, magna cum ſui nominis priſtini & glorioſi infamia, nouo ſcelere priori addito, dedecorauit. Contra enim datam fidem, clam ad Muſcouię Imperatorem: deinde ad Cæſarem Carolum, Regis ſui Chriſtierni II. vxoris fratrem aufugit: eiusque partes ſecutus, in obſidione Florentina (cupiens animoſitatis ſuæ apud exteras nationes exempla edere) fortiter pugnans interemtus eſt, & ſic perpetrati facinoris & violatæ fidei iuſta præmia recepit. Iam regno aliquo modo pacato, Chriſtiernoque in Noruuegia ab aliis proceribus conditionibus circumuento, ipſoq; in perpetuum carcerem condemnato, Fridericus in fratris filii locum, procerum ſuffragiis Rex declaratus eſt; qui regno ad annos decem ſumma cum moderatione præfuit. Quo tandẽ è rebus humanis ad diuinam patriam ſublato, relictis tribus filiis impuberibus, & tertio Chriſtiano, virilem ætatem ingreſſo, Lubecenſis Reipubl. turbatores nonnulli, facto pri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

cto prius fœdere cum Duce Alberto Megapolenſi, & Comite Chriſtophoro Oldenburgēſi, & Danicis quibuſdam Proceribus, nouis rebus ſtudentibus, patriæ tuæ bellum acerrimum intulerunt, quod prius geri, quā parari animaduerſum eſt, anno proximo poſt Friderici mortem, veſtratibus in conſtituenda rep. tempore interregni, & deliberationibus de nouo Rege faciendo occupatis. Sperabant enim Lubecenſium iſti factioſi, ſeſe ciuitatem ſuam tribus regnis ſeptentrionalibus potitam, Venetiis æqualē reddere poſſe. Tunc tu iterum Reuerende ſenex, nactus iuſtam defendendę patriæ cauſam, & ab extrema ſeruitute vindicandæ, armatus ex tuo caſtro, quanquam vno pede æger per integrum annum fueras, claudicans in medium proſilis, omnesq; priuatos dolores communi patriæ ſaluti poſt ponis: nec defuit fortuna audenti ſalutaria. Illico enim, non ſine admiratione omnium, qui id diuinitus contigiſſe religioſe affirmabant, priſtino pedum robori ac agilitati reſtitutus es. Collecta deinde parua manu, cum Chriſtiano, Lubecenſes, non procul ab oppido Oitino, deſideratis multis aufugere, Segebergenſem obſidionem relinquere, ac de ſua propria ciuitate defendenda ſollicitos eſſe, coegiſti. ac poſt hæc Trauemundum vi cepiſti, naues ſubſidio miſſas expugnaſti, ipſamq; vrbem Lubecam obſidione cinxiſti: breuique tempore ex tuis per te collocatis caſtris tantum effectum, vt pacis conditiones vobis etiam non inutiles ſuſceperint. Tu enim eo tempore, cum Eriço Erickſen, aliâs Banner, & nonnullis Equitum alis, ac militum cohortibus, in Iutiam ſiue Iutlandiam miſſus eras, vt agreſtium multitudinem maxima ex parte rebellantem, aut bona cum gratia ad priſtinum officium & ſaniora conſilia reduceres, aut armis opprimeres, & meritas ab illis pœnas ſumeres. Cui iniuncto officio ſatisfacere cupiens, oppidum Alborch, in quo ruſtica plebs, Duce Clemente Nauilero, congregata erat,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

fortiter illis defendétibus, cum tuis feliciter expugna-
ſti, ſemelq; non ſine tuorum dolore, cum primus val-
lum conſcendiſſes, à ſummo ad imum deiectus es: ibiq;
multiplici cæde, exempli cauſa, facta, captum viuũ Cle-
mentem, quaſi Regem, plumbea corona dedecoraſti,
& ſic palo configẽdum curaſti, meritaſq; perfidiæ pœ-
nas ab illo exegiſti. Inde in Wentzhuſel, tribus diuerſis
itineribus, cum copiis tuis cõtendiſti, ibiq; vacillantes
in fide continuiſti: principibus .n. factionis ſublatis, re-
liquos ad officiũ reduxiſti, nouoq; iuramento obſtrin-
1535. xiſti. Hinc in Fioniam cum traieciſſes, plebem etiã ibi
maiore numero congregatam tuis copiolis adortus, in
fugam conieciſti: ac paulo poſt non procul ab Aſſenſi
oppido, in aperto cãpo, ſeorſim ante primos ordines,
cum vno Equite Baltazato de Ieſſen, filio naturali Ele-
ctoris quondam Friderici Ducis Saxoniæ, te in primis
petente, cõcurriſti, illumq; mortifero vulnere affectũ,
de equo, non ſine præſagio futuri euentus, deieciſti:
ſignoq; cæteris dato, exercitũ Comitis de Oldenburg,
iuſta acie ac prælio ſuperaſti: interfectiſq; in illo prælio
Comitibus Iohanne de Hoya & Nicolao de Teckeln-
burg, caſtris hoſtiũ & orbe potitus es. Vnde in Selan-
diam profectus, pleriſq; locis illic vi ſubactis, iterũ, vt
1536. ante decenniũ, totos XIIII. menſes Hafniam obſedi-
ſti, defendentib. fortiter vrbẽ, & tuis virilib. conatibus
egregie reſiſtentib. Duce & Comite: quod expectarent
à Cæſarianis auxiliũ, & ſperarent eos occaſioni non de-
futuros. Quæ opinio illos haud fefelliſſet, ſi tum ex tuo
ſingulari conſilio, & ſolerti prudentia, certa Equitum
peditumq; manus, in terrã Groningenſem Cæſari pa-
rentem, non fuiſſet miſſa, quæ vicũ Dam vallo foſſaq;
muniret atq; teneret. Qua re effectũ eſt, vt Cæſarianos
magis de oppidulo Dam recipiendo, quã de oppreſſis
opem ferendo, alienaq; ora infeſtanda, cogitare opor-
1536. tuerit, præſertim Carolo tũc Italicis rebus implicato
deq; regno Neapolitano ac Ducatu Mediolanenſi de-
fenden-

fendendo, vehementer ſolicito. Quare obſeſſi in vrbe Hafnia, conſumptis omnib. alimentis, quibus homines veſci poterant, extrema inopia premebantur. Deſperatis tandem auxiliis, cum illis nihil aliud reliquum eſſet, quam ex fame lurida mors: ad pedes Chriſtiani. IIII. Ducem & Comitem ſe proiicere, & culpã agnoſcere, delictiq; veniam petere coegiſti: Quibus rebus confe- 1537.
ctis, Chriſtianus more Gothorum, regio diademate ornatus, ac patri ſuffectus eſt. Fuerunt ſequentes anni vtcunq; tranquilli. Verumtamen ſemper timendus erat Carolus V. ſemel irritatus, per affinis ſui captiuitatem. Contigit autem deinceps, vt bellum exarſerit inter Cæſarem & Iuliacenſem, de ducatu Geldriæ: & Gallus Rex Iuliacenſem ſub ſpe matrimonii cum filia ſororis ſuæ, Reginę Nauarræ, in partes ſuas traduxerit. quibus ſi ſe adiunxiſſet, Chriſtianus ex vſu regni fore exiſtimabat. Ideo te ad percutiendum fœdus cum iſtis duobus Iuliacum verſus miſit. Sed tu Regem Galliæ omnes ſuos conatus eò intendere, facile perſpexiſti: vt Cæſarem implicitum aliquibus negociis redderet, ipſumque longe à finibus ſuis amoueret. Ducis vero res eo loco eſſe intellexiſti, vt per ætatem ipſe parum, aut nihil de bello cogitaret: illi vero quibus bellum demandatum erat, ſegniter rem adminiſtrarent. Quare tu ſumma præditus prudentia, fœdere illo infauſto, regem tuum obſtringere noluiſti: Cum ex "
longo rerum vſu & obſeruatione didiciſſes: magnos "
Reges, propter priuata commoda, publica ſancire fœ- "
dera: ac raro ſancta inuiolataque ſeruare. Id tamen fa- "
uens partibus Regis Galliæ promiſiſti: te legionẽ veteranorum militum, & quingentos equites nigros, ipſius ſumptibus, in Brabantiam, ad Martinum de Roſheim miſſurum eſſe: & apud Regem tuum tantum effecturum, vt claſſem ſuam, ad depopulandam & infeſtandam oram maritimam inferioris Germanię mitteret: & ſic vna cum aliis, Imperatoris opes diſtraheret

ſiue diſtineret: quod vtrumq; ſumma fide præſtitiſti.
Quantam enim vaſtitatem Martinus, adiũctis ſibi tuis
copiis, Brabantiæ attulerit, ruinæ teſtantur, & Antuer-
pia fere capta perenne teſtimonium præbebit. Naues
vero, vento contrario orto qui per totam durauit æſta-
tem, optatum curſum tenere non potuerunt. Sed ta-
men homines maritimos, ne aliis opem ferre poſſent,
ſuſpẽſos tenuere. Succedente aũt tempore, aliquoties
cum Cæſarianis, non vno in loco, vt cum Maximiliano
Bureno, & aliis, de faciẽda pace egiſti: quæ colloquia &
actiones tam diu irritæ fuerunt, donec Spiram verſus
profectus, ibi cum tuæ legationis ſociis ſolerti opera
effeciſti, vt Chriſtianus honeſtis amicitiæ legib. Cæſari
1544. Carolo V. iungeretur: catenaq; inſuper aurea grandis
valoris te, ſicut & collegas tuos, Cæſar placatus dona-
tum dimitteret. Ita pace facta domum reuerſus, Prin-
cipes tuos occupatos eſſe in diuidendis Principatibus
auitis atq; paternis cernẽs: quod tibi maxime ex grauiſ-
ſimis cauſis diſplicebat (diminui enim hac ratione po-
tentiam coniunctam videbas: ac facile oriri poſſe inter
Principes ſimultates timebas, quæ ipſis & patriæ ex-
tremam allaturæ eſſent perniciem) te omni magiſtra-
tu & præfecturis, quibus eras inſignitus, volens ab-
dicaſti: & cum tuis in poſterum honorifice & quie-
te viuere decreuiſti, retentis ſolummodo illarum fun-
ctionum fructibus, quæ erant vſque ad mortem tibi
literis ſcriptis confirmatæ, & ex merito datæ. Ille
receſſus priſtinam Chriſtiani erga te beneuolentiam
plane euertit: ac tali ſuſpicione animum eius pupu-
git, quaſi aliis ex cauſis te ab eius negociis ſubduceres,
adiuuantibus clandeſtinis plurimum inimicis (nam
„ virtutẽ inuidia ſequitur) & intendentib. præſertim eo,
vt fictis & futilibus rationibus viam inuenirent, qua
alioqui præclarum Regem, erga te ingratum effice-
rent: & vt is ingentis tui beneficii merita, facta inſi-
gni aliqua iniuria perſolueret. Nam qui apertus tibi
inimicus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

inimicus eſſet, rege tum alienato, nemo inuentus eſt.
Sed hoc tibi cum clariſſimis Ducibus commune fuit.
" Hi plerumq; in vltimo vitæ actu inuidiam incurrunt.
" Accidit hoc Hannibali, Scipioni, Belliſario, Narſeti:
& tua ætate Conſaluo magno contigit. Illi non tantum per calumniam circumuenti, ſed etiam diminuti dignitate, in ipſo iniuſte illatæ cõtumeliæ dolore mortui ſunt. Tu tamen ipſis omnibus longe beatior ac felicior fuiſti. Rex enim (qui re & nomine vere Chriſtianus erat) progreſſu temporis intimis animi ſenſibus tua præſtita officia perpendens, teque ab inimicis clandeſtinis (qui aperte aggredi innocentiam tuam non poterant) falſo delatum intelligens, prius à te, ipſo exigente, data in hoc ſuo filio fide ac manu, te neceſſitatibus ingruentibus illi non defuturum: & exigente quidem ſub certa hac conditione adiecta: Si filius ea quæ eſſent tibi ab auo ſuo, ipſoque, propter ſumma merita, vſque ad mortem collata, non reuocaret, ſed rata haberet, (non tantum ſic te, ſed etiam filium Regis tibi obſtringens) tibi eſt reconciliatus, ſummoque te in honore, vt antea, ad ſupremum vſq; vitæ diem habuit & coluit. Filius Regis quoque factæ promiſſioni conditionem adiunctam probe intelligens, regia plane indole ſummam erga te beneuolentiam oſtendit, & ſeſe tibi non ſolum iuſta laborum præmia parta conſeruaturum, ſed, ſi velles, etiam cumulaturum pollicebatur. Cui tum reſpondiſti: nihil te amplius optare, quam ſuam gratiam. tui officii nunc eſſe, veteribus obſequiis, quæ auo ac patri præſtitiſſes, iam fere obſoletis, nouis illa augere & ſplendidiora efficere. Elapſis poſtea paucis annis, Rex Chriſtianus 1559.
longo morbo paulatim cõſumptus, & ex his ærumnis *Calend.*
ac laboribus (vt illi per ſomnium indicatum erat) ad *Ianuar.*
ſemper manſuram patriam & iucundam requiem, obita morte translatus eſt. Continuo Regni habenas **Fridericus** II. Chriſtiani III. filius, à patre ſucceſſor

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

deſignatus, ſuſcepit. Contigit autem, vt eodem tempore, Dux Adolphus ex cupiditate honeſtæ vindictæ, clam contra Dithmarſos exercitum conſcriberet. Illorum enim terra ſæpius veſtrorum Ducum ac nobilium & popularium ſanguine tincta eſt. Ex quo tempore veſtrates cupiditate ardebant, redintegratis viribus, clades fatales à maioribus ſuis, ſed non ſine forti ac virili repugnantia, in Dithmarſia acceptas, nouis partis victoriis reſarciendi, iuſtamque ſumendi de crudelibus hoſtibus vindictam: adeo vt omni contempta belli diſciplina, ſoli cauſæ confiſi & iuſtæ vindictæ, ſe ipſi in paluſtres voragines incautius aliquoties demiſerint: vbi iniquitate loci circumuenti, & magna cum patriæ calamitate oppreſſi, ingens ſui deſiderium luctumque ſuis reliquerunt. Adolphus igitur Dithmarſos priuatis viribus aggredi feſtinabat, vt hinc maiorem nominis claritatem ſibi compararet, & fines ſuos dilataret, perſuaſus ſeu opinans, Fridericum fratris filium, mœrore ex morte patris, ac rebus regni conſtituendis occupatum, facile hoc ſibi, præſertim armato, conceſſurum. Id tu ſtatim exactæ prudentiæ ſenex olfaciens, adhibito Andrea de Barbii, Epiſcopo Lubecenſi, & filio tuo Henrico (tunc temporis Friderici in Ducatibus vicario) ne ſimultas ac ſiniſtra ſuſpicio inter conſanguineos oriretur, in iſtum ſtatum rem perduxiſti: vt ab tribus Principibus publico decreto, ſumptuque communi, bellum, contra ſempiternos & auitos hoſtes, coniunctim gerendum, & ſic maiorum oſſibus inſepultis parentandum eſſe, concluſum fuit. Prius rebus neceſſariis, quantum in tanta feſtinatione fieri potuit, ad id comparatis, Fridericus Rex, & Principes patrui, die conſtituta, cum ſuis, nempe quatuor legionibus peditum, & tribus millibus Equitum, in vnum locum conuenerunt: ac te vnum inuictæ virtutis, belli iſtius ducem delegerunt, ſperantes fortunam, vt fœminam, factis generoſis olim tibi deuinctam,

ſemper

ſemper vſque ad exitum vitæ morigeram fore. Quem honorem primo repudians, iam fere ſeptuagenarius, ætatis excuſatione adducta: tandem victus Principum precibus ac poſtulationibus ſuſcepiſti. Ingreſſus cum Principibus hoſtiles fines, ſemper eo animum intendiſti: vt iuueniles conatus Principum, qui inſita animis generoſitate incitati, cupiebant aſpera audacter aggredi, & pugnam impigre ciere, ſenili cunctatione reprimeres: & quam celerrime poſſes, hoſtium in magnam longitudinem productas triplices foſſas ac munimenta, cum legionibus, captata prius temporis & loci oportunitate, vt tranſcenderes: memorabileque detrimentum, vbi ſeſe Dithmarſi ſecuros eſſe crederent, illis inferres. Primo oppidum Meldorp, diuiſo exercitu, tribus locis, vno tempore adortus, non ſine vulneribus tuorum expugnaſti: ac interfectis multis hoſtibus, cæteris fuſis fugatisque, ibidem, nempe in medio Dithmarſiæ, ſecundum longitudinem, inter Auſtrinum & Aquilonarem tractum, quem Incolæ Suderſtrant & Nordtſtrandt, lingua patria appellant, (quibus duobis locis flos & robur militiæ Dithmarſicæ habitat:) caſtra poſuiſti: ac ſic hoſtium copias, ne coniungi poſſent, diremiſti & ſeparaſti. Deinde in Suderſtrandiam cum parte copiarum profectus es, reliquis copiis in caſtris & apud Principes manentibus, eo conſilio, vt ſi forte reliqui Dithmarſi periclitantibus Suderſtrandienſibus opem ferre vellent, illis obiici poſſent. Hoc in loco maxima ſtrage edita, reliquam multitudinem exercitu circumdatam, ſine vlla conditione ſeſe dedere coegiſti. Eſtque illius pars in Holſaticos carceres, vſque ad belli exitum abducta: pars Albi trāsmiſſo alienis oris impoſita eſt. Tertio Heiidam verſus, quæ Dithmarſorum nobile emporiũ fuit, cum Principib. circa veſperam caſtra mouens, per noctem contendiſti. Inde non procul ruſtici, adductis tormentis, cum equitibus veſtris, ex longa nocturna ac diurna

profectione defeſſis, cunctantibus nonnihil tuis militibus, & diutius, quam par erat, in itinere hærentibus, infeſtis ſignis audacter arma contulerunt. Ibi tum tui omnes Principes, primis in ordinibus hoſtes aggreſſi, ſinguli ſpecimen virtutis ediderunt, & maioribus ſuis fuſo ſanguine hoſtium litarunt. Dux Adolphus fortiter pugnans, grauiter vulneratus eſt. Ab hoſtibus tribus vicibus prælium redintegratum eſt, eo euentu, vt maxima pars illorum vitam, reliqui ſuperſtites, diu iactatam defenſamque libertatem, ac terram ipſam amiſerint: ac tu eo die tuos Principes Dithmarſiæ veros Duces effeceris. Ad eum modum bello confecto, non ſolum acutiſſimi Ducis nomen, qui nihil abſque ſummo conſilio ſuſciperet, ſed etiam humaniſſimi, tibi comparaſti. Si enim acerbe vindictam exercuiſſes: fraternus amor te excuſare potuiſſet. Vnum enim fratrem tuum Dithmarſi ante L I X. annos fortiter pugnantem interfecerunt. Sed à cruenta victoria hoc tali bello cur abhorreres, cauſæ fuerunt graues. Non enim eos è medio tollendos crudeliter iudicaſti: quos ſpes erat, fideles atque obſequentes ſubditos, non refractarios & perduellos, deinceps futuros. Ac Principibus tuis, tum primum gubernationem capeſſentibus, clementiæ laudem honeſtiſſimam cum primis eſſe conciliandam, ſapienter ſtatuiſti. Vt & hoc, illorum maxime intereſſe, ſuperſtites conſeruari potius quibus dominarentur, quam ab habitatoribus, tum animoſis, atque ob id vſum ſui præſtituris aliquando, neceſſitate poſtulante, tum induſtriis, vacuam reddi prouinciam amplam, & agrorum fertilitate nulli cedentem. Quare contra multorum ſententiam, quingentos Dithmarſos, alioqui trucidandos, Friderico Rege in tuam ſententiam traducto, incolumes conſeruaſti, palam profeſſus, te humanum ducem belli eſſe, non carnificem. Orta deinde ſeditione inter legiones, inhiantes incolarum fortunis, & necdum his

1559. *Prid. Calend. Iunii*

direptis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

direptis diſcedere è finibus nolentes (cum tamen, vna Schonewesii legione excepta, parū vera virtute dignū edidiſſent) tu reſtitutis parti Dithmarſorū armis, legionibus diuerſa in loca ablegatis, tormentis abductis, at iuxta hæc diſpoſitis equitibus, vi & metu ad imperium tumultuantes redire, & ex prouinciis veſtris ſine maleficio pedem referre coegiſti. Hoc vltimo virtutis tuæ ſpecimine dextre edito, actum concludere, volubilemque fortunam vlterius non periclitari conſiderate decreuiſti, Quapropter te iam fortunatum Senem appellare non dubito: cum virtuti tuæ fortuna coniuncta fuerit. Cum in tempore manum à tabula ſemouere didiceris, ornatus omnibus muneribus, quibus vllus vnquam inter Cimbros tui ordinis atque loci cohoneſtatus fuit: cū tribus Regibus, Friderico I. Chriſtiano III. & Friderico II. diadema Regium vt impoſitum ſit, victrici manu tua, ſingulariq; prudentia, Daniæ proceribus tecum ſentientibus nauiterque militantibus, ſecundum DEVM effeceris: cum denique exhauſtorum laborum tuorū iuſtam mercedem receperis; eaque nunc curis (niſi quæ de patriæ ſalute penitus animo inſident) laxatus, cum duobus filiis, ad patrios honores ex parte prouectis, cinctus magna nepotum ſummæ ſpei caterua, ſuauiter fruaris. Poſt multa non vulgaribus impenſis extructa ædificia: ex quibus vnum Bredenberga, cum munitiſſimis, aliud Bodtkampia, cum ornatiſſimis in tota Cimbria arcibus conferri queat. Hæc vero tibi nunc poſtrema cogitatio obuerſetur: cum tua arduis rebus hactenus inter mortales occupatiſſima anima, ex hoc ergaſtulo tandem liberata erit, & in cœtum beatorum, ad æternam cæleſtis vitæ atque gloriæ ſocietatem translata: quo modo corpus religioſis in monumentis maiorum, ad ſpem certiſſimam reſurrectionis, conſueta cum pompa funebri, brachiis tuorum nepotum (qui te ſibi abſolutiſſimum virtutis exemplar ad imitan-

dum proponere debebunt) deponi oporteat. Equidem opto, vt te in ſalutari pietatis ſtudio conſtanter perſeuerantem Regi, Principibus, patriæ, filiis, nepotibus, propinquis tuis omnibus, DEVS propitius incolumem diutiſſime conſeruet.

EPITAPHIVM IOHANNIS RANZOVII.

IOHANNI RANZOVIO; nobili Holſato, Equiti Aurato, qui poſt collatum balthei militaris decus, & perluſtratas remotiſſimarum gentium prouincias, quantum pacis, bellique artibus adminiculantibus, omni contentione corporis atque animi eniti, & vtriuſque eximiis bonis conſequi potuit, tantum, proximo ſecundum pietatis cultum DEO exhibitum loco, vni Patriæ, eiuſque laudatiſſimis Principibus, Friderico I. Chriſtiano III. & Friderico II. Danorum ex ordine Regibus, huiuſque patruis, Ioanni & Adolpho Holſatiæ Ducibus, ſtrenue impendit, feliciſſimo euentu, vt pote ſummus cum imperio iuſto Dux, exortis ſubinde bellis, deſtinatus, ſemper victor; qui nimirum præter captas deditaſque vrbes atque arces, profligatos eiectoſque procul Cimbricis & Holſaticis finibus hoſtes, rebellium Dithmarſorum contuſam ac fractam armis contumaciam, patentibus in campis, diuerſis præliis octies ſuperatas hoſtiles acies, vel ab ipſius indulgentia, vel à fœda fuga vitam coegerit impetrare: illuſtri & fidei erga patriam, eiuſque Principes, & clementiæ erga victos gloria, qua ad fatalem maturæ ſenectutis horam, ſine fortunæ ludibrio, ſine vlla offenſione, excelluit; tandem domi ſuæ, ætatis veniam nactus, omnibus animi ſenſibus integris,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

gris, in chariſſimæ cōiugis, filiorum & nepotum complexu, æterno numini ſpiritum, à quo acceperat, firma in Chriſtum fide, & certa reſurrectionis ſpe confirmatus, reddidit: Henricus & Paulus filii, parenti amantiſſimo mœrentes poſuere. Oppetiit anno Domini M.D.LXV. Die XII. menſis Decembr. cum vixiſſet annos LXXIII. & menſem vnum.

HENRICI ET PAVLI RANZOVIORVM FRATRVM

Epiſtola, ad ſereniſſimum Regem Daniæ Fridericum II. qua patris ſui obitum denunciant.

SERENISSIME, potentiſſime, Illuſtriſſimique generis Princeps, Rex clementiſſime. Fideliſſima obſequia noſtra, ſubiectione humilima promtiſſimóque ſtudio Regiæ Maieſtati tuæ cupide deferentes, eidem ſubmiſſe ſignificandum duximus, quo nunc præcipuo dolore angamur. DEVS, rerum omnium ſummus moderator, ex diuinæ ſuæ voluntatis decreto, noſtrum parentum D. Ioannem Ranzouium, Equitem auratum, diuturna corporis imbecillitate conflictatum, hodierni diei hora XII. meridiana, ex hac caduca & moleſtiarum pleniſſima vita, ad cæleſtis gaudii ac quietis ſocietatem euocauit, clementer miſertus animæ illius, hoc vnice deprecantis, fiducia meriti Filii, pro genere humano paſſi. Obdormiuit enim parens noſter admodum pie & patienter, ſubinde repetita inuocatione nominis diuini, & nullo cruciatuum ſenſu percepto. Quod nos in hoc ingenti & graui luctu non mediocriter conſolatur,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Cæterum quæ parens noſter, dum ægrotus decumberet, ad Regiam tuam Maieſtatem, per eius Conſiliarios, Doctores, ac medicos referri petiit: ea procul dubio Regia tua Maieſtas iam pridem clementer cognouit. Quocirca quantum ad ea attinet, ſane acquieſcimus. Cum autem parens noſter Regiæ tuæ Maieſtatis miniſter diu extiterit: ac interea nihil illi fuerit prius & antiquius, quam vt ſumma fide tueretur decus tum Regiæ Maieſtatis tuæ: tum maiorum huius: atque etiam commodis ſeruiret ſubditorum Regni & Principatuum: non dubitamus, illum deſiderium ſui tantum in animo Regio reliquiſſe, vt defunctum etiam honoratum cupiat Regia Maieſtas tua: nos vero ea gratia potituros, vt affici Regiã Maieſtatem tuã nobis obiecto grauiſſimo mœrore intelligamus. Vtrumque ſuo tempore teſtificandi nõ deerit opportunitas, cum funus parenti noſtro fiet. Id cõſtitueramus nos quidem tempore conſueto efferre Itzehoam: quem locum ſepulturæ ipſe ſibi delegit parens, & in tabulis teſtamenti deſcripſit. Verum infeſtum reddidit aliquandiu hoc oppidum peſtis: ac necdum illa graſſari deſiit. Quo propoſito periculo, eos qui ad exequias paterni funeris cohoneſtandas, præſentiam ſuam nobis non inuiti eſſent accommodaturi, Itzehoam minime vocandos putauimus: Quo ad igitur ſæuiet peſtilentia: in ædem ſacram Bredenbergenſem inferre mortuũ parentem, ibique ſtatuere decreuimus: Iſthinc rurſus illum abducturi Itzehoam, cum placato Deo, à peſtilenti contagione periculum amplius non erit. Hoc vbi compertum habebimus: Regiæ Maieſtati tuæ mature denunciaturi ſumus. Oramus autem, qua par eſt ſubmiſſione, Regiã Maieſtatem tuã: vt ad eum diem, quo iuſta paterno funeri Chriſtianorum ritu ſoluemus, Bredenbergam (ſi per aliorum negociorum occupatationes licebit) aduenire, & ſupremi illius diei celebritatem præſentia ſua honeſtare dignetur. Quod ſi vero

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

impeditiones obſtabunt, quo minus illud fiat: hoc nos impetrare R. Maieſt. T. clementiſſime patietur: vt, quos volet, legatos decernat, qui præſentes adſint, & funebribus peragendis vacent. Quæ eſt R. Maieſtat. T. clementia, eiuſque de noſtro parente honorifica exiſtimatio: hanc ſpem minime dubiam fouemus: locum alterutri petitioni noſtræ relictum iri. Hoc regium beneficium arbitrabimur: & æque in nos, ac Patrem noſtrum benigniſſime collatum eſſe ducemus. Pollicemur quoque, ſi paternorum obſequiorum excellentiam aſſequendi facultas non deſtituet: conatu diligentiæ inſeruiendi voluntati R. Mtis Tæ, & præſtandi, pro noſtra virili, omne ſubmiſſæ obſeruantiæ officium, R. Mti T. eſſe ſatisfacturos. Quod reſtat, R. Mtis T. incolumitatem, dignitatem & fortunas, Deo æterno communiter commendamus: ac abs Ra. Mte. T. etiam atque etiam demiſſe petimus: vt non minus nos, ac patrem noſtrum, clementiæ ſuæ fauore complectendos benigniſſime ſuſcipiat. Tua Regia Maieſtas bene feliciterque valeat. Bredenbergæ, die XII. menſis Decembris, Anno Chriſti Ieſu. M.D.LXV.

Eodem Exemplo, mutatis mutandis, ad Holſatiæ Duces duos, literæ mittebantur.

ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS D. ADOLPHI, DVCIS Sleſuici & Holſatiæ, &c. Reſponſio, AD *HENRICVM ET PAVLVM Ranzouios fratres.*

NOBILES ac fideles Conſiliarii, ſincere nobis dilecti: Redditæ nobis ſunt literæ, ex quibus, non

ſine animi perturbatione, perſpeximus obitum parentis veſtri: cuius animæ DEVS æternus beatam requiem clementer concedat. Recrearunt vero nos literæ eædem, hoc cognito, quod pater veſter pie & tranquille, in religioſa confeſſione ac pia deuotione ad Deum, obdormiuerit: atque ita ex hac miſera & ærumnoſa vita ſubductus, ad cœleſtem cum DEO conſuetudinem ſit translatus. Ad eum modum cum ſentire de conditione defunctorum, veritatem religionis in dubium haud reuocantes, oporteat: conceptum morte noſtrorum luctum moderari ęquum fuerit. Secus facientes voluntati diuinæ refragari videbuntur; & exaſperabunt ſibi ipſis dolorem, pietati quidem debitum: Sed nimium ei indulgentibus non ſolum grauem & noxium, verum etiam irritum, atque ingratum omnino ei, cuius eſt melior reddita fortuna, mortalium moleſtiis cum ſuperûm beata vita commutatis. Sane votis noſtris ſatisfactum fuiſſet, ſi (miſericordi DEO ſic volente) ad plures annos, noſtro noſtrarumque ditionum commodo & emolumento, parenti veſtro vita fuiſſet prorogata. Nam viros graues iudicioque valentes, & longo rerum vſu edoctos, ac rebus geſtis claros, concedi atque ſeruari diuinitus, magni refert: & ad populorum diuturnam felicitatem plurimum affert momenti. Cum autem DEO viſum fuerit, Parentem veſtrum diem obire vltimum: exequiis illius, ad quas inuitamur, intereſſe non recuſamus. Eſt enim hoc humanitatis officium per ſe, & non grauate exhibendum. Præterea gratificationem hac in parte noſtram, teſtatam eſſe, tum parenti, tum etiam vobis filiis cupimus. Eſt enim parentis veſtri fides a teneris annis nobis perſpecta & explorata: quam parenti ac fratri noſtro, Daniæ Regibus, piiſſimæ ac illuſtriſſimæ memoriæ, & nobis etiam ſingulariter, nec non hiſce ducatibus, regionibus ac incolis, ſeruitiorum honeſtorum & gratorum atque vtilium frequentia lu-

culenter probauit. veſtrum erit, nos de tempore ſepulturæ certiores facere. Hoc enim cognito, operam dabimus, vt ad ceremonias funeris cohoneſtandas, vel ipſi præſentes adſimus: vel occupationibus neceſſariis impediti, Conſiliarios noſtros cum mandatis ad vos mittamus, qui noſtro loco funus proſequantur. Hoc ne vos lateret, ad veſtras reſpondere ſcripto præſenti voluimus, de beneuolentia ac fauore ſingulari erga vos nihil remiſſuri. Ex arce noſtra Gottorpia. 15. Decemb. Anno, &c. LXV.

ADAMVS TRAZIGER I.V.D. ET CANCELLARIVS Holſatiæ.

HENRICO RANZOVIO Vicario Regio. S. D.

REVERSVS Bredenberga Medicus aulicus N. ad Illuſtriſſimum Principem Adolphum, Dominum meum clementiſſimum: Magnifice & Nobiliſſ. Vicarie Regie, Domine & amice colende; vita functum eſſe Parentem tuum chariſſimum, virum incomparabilem, & de patria optime meritum, dolens retulit. Quo ſane nuncio perculſus eſt Illuſtriſſimus, & perturbati ſumus alii, qui aderamus tunc ſuæ Celſitudini. Aliquantum princeps cum ſe recollegiſſet, ex Medico percunctatus eſt, proximis diebus, qui mortem anteceſſerunt, quo ſe modo affectum declaraſſet, & quibus ſermonibus, quâque de re, potiſſimum fuiſſet vſus Parens tuus. Multa commemorantem Medicum magnâ attentione audiebat Princeps: & ad interpellationem frequentem delapſus, exquirebat diligenter de ſingulis tum interrogationibus, tum reſponſionibus mutuis veſtris. Cumprimis vero totus eſt viſus Princeps

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

defixus audiendo & verſando animo ſuo colloquium: quod repetebat Medicus, multis vna mecum magno ſilentio & admiratione circũſtantibus: quod expromtam eius memoriam illâ ſuâ cœptâ commemoratione oſtenſam, ſatis arguere iudicaremus omnes, inter Patrem ex morbo decumbentem & filium aſſidentem collatos ſermones, maximam audiendi auiditatem præſentibus antea quoque commouiſſe. Dies, inquit Medicus, alter fuit ab eo, qui poſtea fatalis illuxit Domino Ioanni Ranzouio, quum variis de rebus & publicis & priuatis, ſermone bene longo habito prudenter, vterque poſtea aliquantiſper cõticuit. Filius Henricus, compoſito ad mœſticiam vultu, ſuſpirabat interim ſæpius. Aduertit hoc pater: & intuitus filium, Quid, ait, Henrice, ſibi volunt crebra tua ſuſpiria: & quæ cauſa eſt eius, quam præ te fers triſtitiæ? Ad hæc ſubiecit Henricus: Egone continere gemitus dilectiſſime mi Pater, & diſſimulare mærorem animo conceptum queam, aſpiciens virium tuarum externam infirmitatem, & cogitans hanc quæ tandem ſint conſecutura? Iterum Pater: Excute pectore tuo, mi fili, ægritudinem, quæ te excruciat. Fuit enim nobis domeſticus vſus & conſuetudo atque vitæ communio, in annos XL. propagata. Tam longi temporis conuictionem, an magne æſtimandam cenſes? Rariſſime profecto euenit; vel te ipſo teſte: vt vita patris & filii cõmuniter acta, ad id ſpacium ætatis quadragenariæ, hoc noſtro ſeculo producatur. Non itaque te dedes angoribus & curis conficies: ſed DEVM precaberis, vt tibi liberisque tuis vitæ communitatem æque diuturnam largiatur: ac animo forti ſuperabis dolorem quem tibi creaturam ſignificas mortem meam. Nam ea conditione natus ſum, vt euocante me ex hac mortali vita, ad cœleſtem & æternam propitio DEO, eius voluntati repugnandum non ſit nobis: vel mihi ſingulariter extimenda mors, quam multo ante perículoſiſſimis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

caſibus contemnere didici: & naturæ, perdita valetudine, debitam, pro patria potiſſimum honeſtam, oppetere, integris exiſtentibus etiamnum corporis viribus, nunquam dubitaui. Vt diem excipit nox: Ita vitam aſſectatur tãdem mors, beatioris vitæ initium præbens. Hãc ego mihi à miſericordia diuina, in qua ſola eſt collocata omnis fiducia mea, certo polliceor: & hãc votis ardentiſſimis vnice expeto, cogitationibus terrenis iã penitus ex animo meo deletis, & meditationibus ſanctis de adipiſcenda æterna iucundiſſimaque cum cœleſtium cœtu conſuetudine, tantum occupato animo meo; quem quo citius ſuſcipiet clementer DEVS, hoc felicius mecum agetur. Hac oratione ex ore Medici audita, Princeps ſuo teſtimonio comprobabat; pauciſſimis parentibus & liberis contingere coniunctionem & conuictũ annorum XL. Affirmabant idem nõnulli ex familiaribus, qui Principi erant à latere. Ego, inquit Illuſtriſſimus, meam mihi in mentem reuoco fortunam. Vix annum ætatis VIII. egreſſus fui; cum meus deſiit in viuis eſſe clemẽtiſſimus & dilectiſſimus dominus Pater. Hæc excepta ex relatione Medici aulę noſtræ, quẽmadmodũ accepi, perſcribo: vt intelligas, ſic me ſentire; ad conſolationem ſatis futura illa mihi, tuo loco conſtituto. Peculiari itaque conſolatione ad te inſtituenda ſuperſedendum exiſtimaui; quem iam ante fuerat efficienter conſolatus parens ipſe, in extremo ſuæ vitæ articulo: & quem ego cum cognouiſſem, vt quod prudentiæ & fortitudini tuæ diffiderẽ, potius ſuſpectum me fore metuerim, ſi partes in me ſuſcepiſſem te conſolãdi, quam has vſurpãdo, egregiã fructuoſamq; operam nauare me poſſe crediderim. Conſolatione itaq; miſſa, quã depromere ex te ipſo potes efficaciſſimam; mihi hoc ſaltem mouẽdum ſumo, in quo non à me diſſenties; Deum Opt. Max. voluiſſe hũc parenti tuo, viro rebus geſtis clariſſimo, finem eſſe laborum; Te vero iam vt hæredem fortunarum ampliſſi-

marum: ita ſucceſſorem in obeundis porro iis, quæ patriæ commodo & honori cedere poterũt, eſſe relictũ. Succeſſoris vices ſi, vt par eſt, expleueris, quod quidem futurum mecum ſperant boni; & optimi clariſſimique patris, & pariter filii, ipſum non minus virtute & conſiliorum dexteritate, quam ſimilitudine corporis, proxime referentis, nomen atque memoria conſeruabitur, & poſteritati literis atque monumentis mandabitur. Bene vale, vt ætatem patris longe ſuperare valeas. Data Sleſuico, per nuncium eundem, qui ad te Illmi mandato, cum litteris ſuæ Celſitis mittitur. XVI. Decemb. Anno M. D. LXV.

RESPONSIO ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS D. IOANNIS ſenioris, Ducis Sleſuici ac Holſatiæ, &c.

AD *HENRICVM ET PAVLVM Ranzouios fratres.*

NOBILES ac fideles nobis dilecti, literas veſtras accepimus, quibus nobis parentis veſtri D. Ioannis Ranzouii Equitis aurati obitus denunciatur: ſignificaturque, qua Chriſtiana deuotione & patiẽtia, mortis agone ſuperato, deceſſerit: Ad hæc ſubmiſſe etiam petitur, vt tam in veſtrum, quam ipſius defuncti honorem, futuris exequiis intereſſe dignemur. Ad mortem patris quod attinet: perculit de ea nuncius non leuiter animum noſtrum: ob affectionem & beneuolentiam ſingularem, qua parentem veſtrum, ſenem & benemeritum ſubditum, complexi ſumus. Atque hoc quidem moleſtum eſt, vita eum exceſſiſſe: quod magno vſui patriæ in poſterum eſſe potuiſſet. Quam etiam ob cauſam exoptaturi eramus: ſi proficere aliquid votis, atq;

ad

ad ea Deum facilem polliceri nobis poſſemus: Patrem veſtrum ætate (qua alioqui, Dei beneficio, ſeptuagenario maior euaſit) prouectiorem, complures adhuc annos, inter homines degere. Quod autem in vno vero Deo cogitationibus ſuis defixis, placide vitam finiuit pater: efficacem vobis præſtat conſolationem: quos propter innatum amorem erga parentē, huius interitus ſingulariter excruciat. Accedit, quod naturæ deprauatæ debitum, vt Dei iuſtitiæ ſatisfiat, perſoluēdum eſt ſemel omnibus, immutabili prorſus lege: vt vel ideo ſuperuacaneum ſit, atque etiam alienum inſtituto patrio, grauiter vos commoueri morte patris, qui reformidare eam, dū viueret, nunquam eſt animaduerſus: & vos genuit non minus animi fortitudine pares, quam habitu corporis ſibi ſimiles. Sed pręter ſuperiores rationes, triſtitiam omnem relaxandam in primis hac conſideratione putabitis: quod in terris, ſi non ſpiritu, at virtutis laude etiamnum viuat pater, exemplum præbens ex ſe præclarum, quod vos & alios imitando cōſectari oporteat: cœleſtem vero vitam illum eſſe adeptum, teſtentur piæ ad filium DEI effuſæ preces, & conſtātia fiduciæ, de æterna beatitudine ex miſericordia cōſequenda. Quam beatitudinē nobis etiā, confecto hic vitæ curriculo, DEVS omnipotens clementer largiri velit. De cætero promittimus certo, ſi rerum noſtrarū conditio ita vllo modo feret, & tēpus nobis mature ſignificabitur, quo funus ad deputatum locū deduci debebit: nos exequias paterni funeris noſtra præſentia ornaturos: vel ſaltē, aliis præter ſpem ac opinionē impedimentis obſtantibus, aliquot noſtrorū conſiliariorum, qui loco noſtro ſint, & funus comitentur, in teſtimonium beneuolentiæ, qua patrem & vos proſequimur, miſſuros. Id vobis clementer ſignificandū exiſtimauimus: erga quos priſtinam animi propenſionē & gratiam noſtrā conſeruabimus. Datum in arce noſtra Hanſeburgo, Calend. Ianuarii, ANNO LXVI.

RESPON-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

RESPONSIO SERENISSIMI REGIS DANIÆ, &c. D. FRIDERICI II.

AD *HENRICVM ET PAVLVM Ranzouios fratres.*

NObiles ac fideles Conſiliarii, ſincere nobis dilecti, ex literis veſtris Bredenbergæ XII. Decembris datis, de Patris veſtri Iohannis Ranzonii, Equitis aurati morte accepimns. Quo nos nuncio varie ſumus commoti. Nam magnam ornamẽtorum ſuorum iacturam fecerunt ditiones noſtræ, tanti viri obitu: & incidit hic in tempus alieniſſimum, quo regnum noſtrum graui bello conflictatur. Quamuis autem ægerrime ferimus, nobis hoc viro eſſe carendum: voluntati tamen benigniſſimi DEI repugnandum non eſt: qui cum ſatis diu ille & naturæ vixerit, & gloriæ, diuina ſua miſericordia dignatum, cœtui cœleſtium modo aggregandum ſtatuerit. vobis etiam præcipuas eſſe cauſas, eaſque graues dolendi atque mœrendi, non negamus: quod patre orbati eſtis, qui ea fuit virtutis & dignitatis excellentia præditus, vt huius non exiguam partem ex ſe deriuaret in vos exornandos. Quin luctu domeſtico hoc veſtro affici nos fatemur. Sed noſtro exemplo acquieſcetis in conſilio diuino: & egregia animi firmitate, angoribus & curis reſiſtetis. Qua ſemper regia gratia proſecuti ſumus parentem veſtrũ, propter præclara eius in noſtrum auũ, patrem & nos merita: quæ eximia fuiſſe, ingenue agnoſcimus: eãdem a nobis gratiam vos quoque expectabitis: quos nõ dubitabimus conſilia ſua ad cõmodũ

noſtrum

noſtrum noſtrorumque fideliter relaturos: & quoties flagitabit neceſſitas, ſtrenuam operam ſuam nobis promtiſſime nauaturos. Adiunximus hiſce Epiſtolam, in qua Conſiliariis & Præfectis noſtris, Petro Ranzouio & Ioſiæ à Qualen clementiſſime mandauimus, vt exequiis parentis veſtri, cum in Itzehoenſi oppido noſtro ſepulturæ tradetur, ad petitionem veſtram, noſtro nomine interſint. Ea enim eſt erga talem virum beneuolentia noſtra: vt ſi maiore eum honore afficere poſſemus: hunc ipſi vltro libenterque eſſemus exhibituri. Cæterum cum tecum, HENRICE RANZOVI, de negociis quibuſdam, quæ celeriter confici, noſtra permagni intereſt, ſit nobis colloquendum: clementer petimus, vt primo quoq; tempore, & ſimul ac funus parentis in ædem Bredenbergicam à te illatum fuerit, ad nos venias. Stephanum enim Loitzen, de mutuanda ſumma pecuniæ, pro qua te fidem interponere volumus, ad nos accerſiuimus. Hac in re, quemadmodum clementer confidimus nobis gratificaberis. Hoc viciſſim ſolita ac beneuola animi propenſione promerebimur. Datum in arce noſtra Scanderborch, 20. Ianuarii, Anno &c. LXVI.

IOACHIMVS HINCKIVS, DECANVS BREMENSIS, ad *HENRICVM RANZOVIVM.*

NObilis ac magnifice Præſes, amice chariſſime, multorum ſermone apud nos percrebuit: parentem tuum virum præſtantiſſimum ex hac vita deceſſiſſe. Quanquam autem obitus eius, vt Domini ac amici mei, cuius beneuolentia mihi perſæpe fuit probata, mihi peracerbus extiterit: Tamen rurſus me conſola-

tur, quod domi ſuæ, apud chariſſimam coniugem atq; liberos dilectiſſimos, in pia deuotione, animi ſenſibus integris, vitam tráquillo fine clauſerit. Quocirca tanto minus etiam te ac tuos conqueri, quin potius Deo gratias agere decebit: quod parentem tuum, non ſolum in hac vita, vera cognitione ac amore verbi diuini, prudentia, fortitudine, honore, felicitate, fortunis abũdé, & longe vltra communem hominum ſortem, ornauerit atq; dotauerit: ſed etiam vſq; ad vitæ finem, in hac felicitate eum conſtanter conſeruauerit, & tandem ad maturam prouectum ſenectutem ad ſe tranſtulerit. Quid ipſi prius vel potius à Deo immortali optandum fuit? aut quo pacto ſatis digna gratia, pro hoc beneficio, DEO à liberis referri poteſt? In omnibus græcis, latinis, ac germanicis hiſtoriis, huiuſmodi continuationem atq; conſtantiam obſecundantis fortunæ, cum tam præclaro ac felici exitu, in viro vno, raro inuenies. Ideoq; Poeta inquit: *Dicique beatus ante obitum nemo ſupremaque funera debet.* Notum enim Poetæ fuit: Heroum ac inſignium virorum felicitatem vix perpetuo ſibi conſtare ſolere. Cùm itaq; tumetipſe hanc beatitudinem in parẽte tuo perſpexeris: omnem luctum ac mœrorem, quem ipſius deceſſus tibi cõmouit, merito abiicies: ne iram Dei, vitæ terminum circumſcribentis, in te concites. Vale Brema, 25. Ianuarii, Anno &cLXVI.

EPISTOLA IOHANNIS DE LIGNE, COMITIS ARNSBVRGENSIS, Baronis in Barbaſan, Siebenburgen, gubernatoris Friſiæ, Caroli Quinti Imperatoris, &c. piiſsimę memoriæ mandato:

AD *HENRICVM RANZOVIVM.*

NObilis ac magnifice vir, amice inprimis dilecte, tradi[illegible] ſunt literæ tuæ, ex quibus inter cætera obi-

tera obitum parentis tui chariſsimi, cuius animæ Deus omnipotens, ſempiternam quietem largiatur, perinuiti cognouimus. Sane non parum hoc caſu vna tecum afficimur. Cum autem diuinæ voluntati nemo repugnare, vel etiam ipſius decretum effugere queat: Et nos omnes, hoc ceu vnico medio intercedente, ad vitam æternam gradum faciamus: proculdubio, mortem patris, pro tua prudentia, toleranter feres: ea ſpe fretus, DEVM ſucceſſu felici aliarum rerum, obortam moleſtiam alleuaturum, atque etiam penitus diſcuſſurum. Quod fieri, & te bene valere, exopto. Datum Bruxellis, 21. Iunii, Anno Chriſti LXVI.

DE SEPVLTVRA ET EXEQVIIS FVNEBRIBVS IOANNIS RANZOVII, appendix, per Chriſtophorum Kellinghauſen Hamburgenſem perſcripta.

CVM de præclariſſimi herois, tum illuſtri vitæ curriculo, rebusq; fortiter geſtis, tum placida & beata ex hac mundi colluuie emigratione, pauca ſuperius commemorata ſint: id vnum te, humaniſſime Lector deſiderare amplius poſſe exiſtimaui, quod diſerte illic explicatum non erat, qua is funeris pompa & honore ad ſepulturam elatus, quoque ſplendore & magnificentia iuſta ei facta eſſent. De qua re, quoniam ea quoque, vt reliqua, honorificentiſſima ipſi merito contigerunt, quam potero, paucis dicam. Nam cum annis iam tribus ſeptuagenario prouectior, & ipſo prægrauantis ætatis ſenio debilitatus, & lenta morbi diuturni tabe confectus, integris plane vniuerſis &

immotis animi ſenſibus, de ærumnoſa hac vita, obitu ſane perquam tranquillo & pio, diſcederet: inter cætera plurima, quæ prudenter pieque admodum & munifice, ſe fatis functo peragenda teſtatus conſtituit: & illud filiis, quos omnino duos paternæ virtutis & gloriæ æmulos reliquit, præceperat; vt ſe poſt mortem illatum maiorum ſepulchro, quo & pater & auus, & præauus & abauus conditi quietem ſanctam in Domino agerent, in oppido propinquo Itzehoa tumularent. Quia vero graſſabatur tunc eo in oppido vehementer peſtis (vt & in aliis plerisque Germaniæ locis & oppidis) qua multi indies mortem obirent: ne propinquos ſuos, gentiles & amicos ad honeſtandum funus eum in locum accerſerent, quem iuſto metu propter vitæ periculum adire omnes formidare poterant; tamdiu id differre, ſeque in ædem proximam deponere, quoad peſtilens contagio illic ſerpere & ſæuire omnino deſiiſſet, iuſſerat. Quod ſupremum dulciſſimi parentis mandatum, vt ei poſt obitum quoque morem gererent, quem viuentem amore ſummo complexi, mira cum pietate & obſeruantia obſequentiſſime ſemper coluiſſent, fideliter quoque & ſolerter ſunt executi filii. Exemptis enim inteſtinis, arculaque ex plumbo ſeorſum conditis, exenteratum primo cadauer opobalſamoque inunctum, & fragrantibus aromatis, molli interſperſo Anglici fili tomento, effartum: deinde Sarcophago item plumbeo, quernis hunc cingentibus tabulis, compoſitum, in æde parœciali pagi Bredenbergæ (quam collapſam ipſe olim reſtituerat, & donariis elegantique exædificata turri, pio liberalique animo exornauerat) lateritia extructa domuncula depoſuerunt. Vbi cum in tertium iam menſem ſupra annum conſtitiſſet, miteſcente magis magisque in oppido lue, ad principes & ciuitates finitimas, ad agnatos, neceſſarios & amicos, literas dederunt: vt in colliculum imminentem opp'do pridie

calend.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

calend. Martias conuenire, & deductioni funeris intereſſe vellent. Quo adueniente tempore, alter filiorum maior natu Henricus Ranzouius, Regius Holſatiæ Vicarius (nam Paulus iunior frater, cum illuſtriſſimo Principe Adolpho ad obſidionem arcis Gothæ profectus, ex neceſſaria ea cauſa parentalibus adeſſe non poterat) cum familiaribus nonnullis biduo ante ad templum ſeſe conferens, vbi in ædicula clauſum funus cuſtodiebatur, ea effracta, poſt habitam funebrem ab eius ædis presbytero Nicolao Winterbergio orationem, cum per feneſtellam ſtanneam, quæ eum ad vſum in loculo erat, faciem defuncti chariſſimi parentis, deſiderio etiamnum nimio vix lachrimis temperans ſupremum contuitus eſſet, & aliquot eius imagunculas ex argento conflato inauratas inieciſſet: id ſerici villoſi atro intectum velamine, & arcæ impoſitum, in caſtrum ſuum Bredenbergam ſecum auexit. Ibi, præcedentibus cum faculis nepotibus, & honorifica inſequente pompa, illatum in cubiculum, pullo vndique panno inſtratum velatumque, accenſis circum funalibus, in pheretro collocauit. Huc poſtridie eius diei Eberhardus ab Holle, Lubecenſium & Verdenſium præſul, & Henrici affinis, vir ſpectabilis, eoque honoris faſtigio longe digniſſimus, cum honeſto & mediocri comitatu aduenit: aliique item nonnulli nobiles viri: vt funeri efferendo intereſſent: qui honorifice omnes excepti & tractati ſplendide, noctem ibi vnam cum ſuis egerunt. Inſequenti die, qui exequiis præfinitus calendas Martias antecedebat, elatum cubiculo funus, in vehiculum idem, quo fuerat aduectum, pullo integumento obductum collocauerunt: & aliis nonnullis pone legentibus eius veſtigia curribus, quibus mœſtiſſima coniunx, nurusq; geminæ, cum numeroſa & pulchra nepotum neptiumque ſobole, & agnatæ quædam fœminæ vehebantur ſatellitibus ſtipatum vndiquaque circumcurſan-

tibus, ita in oppidum inducitur. Interea Henricus Ranzouius, cum antiſtite, & quibuſdam agnatione proximioribus, amplaq; miniſtrorum familia, lugubri omnes habitu, pullis ex ſyndone peplis à pileis in terga defluentibus, ephippiisque equorum atratis ſtragulis opertis, in collem oppido propinquum contenderunt: quo Principum ciuitatumque Legati, propinqui, gentiles & amici, præclari omnes & nobiles viri, magno numero confluxerant. Quibus in corona circumſiſtentibus, Henricus illuſtri & facunda oratione ampliſſime gratias egit: quod in locum illum ad diem dictum rogati prompte acceſsiſſent: vtque ad reliqua exequialis eius honoris & celebritatis ſolennia peragenda, ſupremam & piam paternis manibus ſecum operam præſtare, & iis finitis epulo funebri intereſſe non grauarentur, perhumaniter perque amanter rogauit. Inde ternis ſimul binisve iunctim equitātibus, compoſito decenter ordine, currum, quo funus deferebatur, conſectati, longo agmine (nam trecenti ferme erant, qui equis vehebantur) lentoque & moderato equorum gradu, ſenſim & magnifice oppido adequitarunt. Quod ingreſſi, vbi in ædes atratas, vndique & funalibus collucentes (quas magnificus heros peramplas ſibi & ſplendidas olim extruxerat) funus depoſuiſſent, in hoſpitia per oppidum plerique dilapſi ſunt, vt equis in ſtabula traditis, ſinguli ad cohoneſtandam funeris pompam redirent. Sub idem præterea tempus, curribus frequentibus, quorum ſupra quinquaginta fuiſſe conſtat: ingens fœminarum virginumque nobilium turba aduecta eſt: quæ cunctæ pro regionis more, vt funus comitarentur, candidis lineis velamentis capita obuolutæ, quæ inde per ſcapulas vtrasque licenter errantia dependebant, ſeſe perornauerant. Earum complures ad defuncti Equitis coniugem Annam, ex vetuſta & clara Walſtorpiorum gente, prudentiſſimam honoratiſſimamque fœmi-

ſœminam, ſeſe conferentes, quæ iiſdem in ædibus ad funus viri mœſta atque adeo exanimata fere luctu morabatur, largifluis opplentibus vultum lachrymis, & ingenti animi dolore intercipiente Spiritum, eam verbis amanter & diligenter conſolatæ ſunt. Quæ dum fierent interim æreæ campanæ in ædibus ſacris, cum in oppido, tum in vicinis circumquaque pagis parœcialibus, nuſpiam ceſſabant: quibus & oppidum ipſum, & omnis circum vicinia late perſonuit. Cæterum vbi efferendo funeri deſtinata aduenit hora, illud ſerico villoſo nigro obductum, ſeni eiuſdem gentis & ſtemmatis, præſtantes omnes animis & viribus nobiles viri, ſuccollantes in humeros pheretro, ſuſtulerunt, & lento grauique inceſſu, dum ſubinde ob nimium plumbei ligneique loculi pondus, furcis perticisque tranſuerſo ſubiectis, ſubſiſtere cogerentur, in templum eius oppidi primarium, Diuo Laurentio Martyri dicatum, deduxerunt, longo honoratiſſimoque & præcedentium & comitantium agmine. Imprimis ex ludo literario pueri de more antecedebant, lugubres cantiones vernacula latinaque lingua alternatim decantantes, quibus nunc gaudium, nunc triſtitiam auſcultantium animis infundebant Eos (verbi diuini myſtæ & interpretes in oppido, & pagis finitimis, inſequebantur: quibus ſacratæ ſupra quadraginta ex nobilitate virgines, eiuſdem cœnobii contigui templo alumnæ, candido omnes amictu (vt eius ſectæ mos & inſtituta ferunt) ſuccedebant, & ipſæ temperatis vocibus ſuauiter funere præcinentes. Hinc miniſtri vniuerſi Henrici, habitu obſcuro & triſti funalia manibus geſtantes, ingrediebantur: eorum veſtigia calcabant nouem è duobus filiis nepotes, deducentibus præceptoribus, & ipſi cereos grandiuſculos, quib. conuerſa gentis Ranzoviæ inſignia (vt cæteris funalibus cunctis) appenſa ſpectabãtur, funeri auito præferentes. Inde proxime ante loculum ab-

ſolutæ nigredinis equus vnicolor, pullato terram radente ſtragulo, à Vicarii regii puero ſeſſore ſegniter adigebatur. Sequebatur vero longe honeſtiſſimus illuſtrium & ornatiſſimorum virorum comitatus, quibus vnus omnibus habitus atratus & lugubris erat. In his nobiliſſimi grauiſſimique viri, legati FRIDERICI II. Daniæ Regis, trium Holſatiæ Principum, IOANNIS ſenioris atque iunioris, & ADOLPHI: Reuerendus ampliſſimusque Lubecenſium & Verdenſium Antiſtes, legati Comitis Schouuenburgii, ciuitatumque Lubecenſium & Hamburgenſium, conſpiciebantur. Aderant ex gentilitia ſtirpe RANZOVIORVM prognati plures paucioreſve triginta, viri prope omnes emeriti, & priſca rerum geſtarum memoria florentes, & ætate caniſque decoris venerandi. Nam quos ex nobilitate omni Holſatica, florenti æuo integer adhuc & viuidus, ad præclara eximiæ virtutis præmia & ornamenta conſectanda capiendaque ſanguis alebat: eorum pars multo maxima, ad obſidionem arcis Gothæ, ab illuſtri magnanimoque Duce ADOLPHO euocata, ſub pellibus & velis canabeis in caſtris excubabat. Quæ expeditio cum in idem forte tempus incidiſſet, effecit, vt rariores virorum nobilium, quam acceſſiſſent alioqui, pompæ huic exequiali intereſſent: cum præterea complures quoque in Dania Friderico Regi contra Suecum iam pridem militarent. Sed nobilium tamen eiuſdem ditionis numerus, qui funus ſectati ſunt, trecentos circiter nihilominus adæquauit. Poſt nobilitatem ſuccedebat oppidi ſenatus, ciuesque honoratiores: quos ex pagis circumquaque finitimis Coloni longo ordine inſequentes, agmen claudebant. Nec longe hinc intercedente interuallo, frequens elegantiſſimaque, fœminarum nobilium ſpectabatur ſeries, quæ & ipſæ, pro regionis more, habitu funebri, vt dictum eſt, præcedentium virorum pompam comitabantur:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

eaſque inter eminens, luctuq; & mœrore prope confecta, clariſſimi Equitis Coniunx, cum nuru vtraque, & neptibus pluribus omnium oculos in ſe vertebat. Vbi iam in cœmiterium ventum eſt, circuito ter de more templo funus intulerunt: idque media in æde, ante ſuggeſtum, ex quo conciones ſacræ ad populum haberi ſolent, ſub machinula lignea inſtar ædiculę fabrefacta cancellataque, quæ vndiquaque defixis cereis collucentibus ardebat, conſtituerunt. Exinde finitis cantionibus vſitatis & ſolennibus, orationem funebrem habuit eius ædis oppidique presbyter ſummus, D. Ioannes Vorſtius, quem Præpoſitum vulgo vocat, vir pietate & doctrina ſenioque venerabilis. Qui dum peroraret, funus ex eo loco ſuccedentium nobilium humeris ſublatum, & ad latus auſtrale chori, prope clathros (quo loco maiores eius complures tumulati ſunt: vt & lapides impoſiti, eorumque inſcriptiones, & ara ab iiſdem inibi ſanctæ indiuiduæ Trinitati dicata, abunde teſtantur) in ſepulchrum arcuatum, quod pii gratique filii, cum in ſempiternam chariſſimi parentis memoriam, tum proprium & perpetuum familiæ ſuæ monumentum, haud leuibus impenſis pulcherrimum ædificârant, depoſitum eſt. Id ſupra reliquam pauimenti ſuperficiem, tribus fere vlnis, gibbo de expolito leuigatoque candido lapide porrecto, & vtrinque redacto, altius aſſurgens, cui inſignia gentis artificioſe eleganterque inciſa, & coloribus diſtincta, quoquo verſus latera exornant, viuas ſuperne vtriusque parentis quaſi recubantis imagines, niueo marmore affabre efficťas, ſpectantibus oſtendit. Eodem quoque loco paſſim Epitaphia & Elogia, lapidibus in columnas parietemque immiſſis inciſa inſculptaque, de vitæ curſu rebusque geſtis, tam præſtantis & ſpectatiſſimi inclyta virtute viri, lectores erudiunt. At peractis rite & ſolenniter in æde ſacra cæremoniis cunctis, hinc ad conuiuium funebre diſceſſum eſt:

quod magna lectiſſimorum conuiuarum frequentia, & ſplendore, ac munificentia, vt tanti viri exequiis cō-ueniebat, ſumma celebratum eſt. Æris quoque plurimum in pauperes diſtributum, & larga aliis aliisque, & quæ pater moriens paſſim, & à ſe nuncupatis donari mandauerat, & quæ his filiorum inſuper adiecit liberalitas, munera præbita ſunt. Quibus per dies aliquot, vt mos eſt, agitatis, vniuerſi inde, poſt actas vtrinque prolixe decenterque gratias in ſua diſceſſerunt. Ita qui placide beateque de inſtabilis huius vitæ, quam omnem præclaram fortunatamque exegit, præſidio & ſtatione diſceſſerat: qui immortalem meritis illuſtribus vbique terrarum de ſe famam & gloriam excitauerat: qui ſpectata & ſempiterna egregiæ atque inuictæ virtutis monumenta poſteris moriens reliquerat: honeſtiſſimam quoque caduci atque emortui cadaueris ſepulturam, iuſtaq; & exequias ſe dignas, hoc extremum honoris & officii defuncto parenti in mœrore & luctu maximo piiſſimis filiis tribuentibus, cumulate conſecutus eſt. Quod equidem ipſum, ad reliquam eius in vita felicitatem, qua non ſine admiratione magna occulto quodam cōſpirantium ſiderum fauore ac conſenſu, vel potius effuſa atque conſtanti diuini numinis, rectiſſimam mentem gubernantis adiuuantisque, benignitate atque clementia, ad extremum vſque habitum perpetua vſus eſt, quaſi coronidem ſeu colophonem aptiſſime congruentem, acceſſiſſe arbitror: vt, qui in vita proſpera glorioſaque omnia habuiſſet, nec hoc extremo mortalibus præſtari ſolito honore ac munere careret. Etſi enim ſunt, qui ſepulturæ iacturam leuem ducant, quando ex quocunque terræ operculo, tantundem ad ſuperos itineris eſſe piis creditur: Et multi præſtantiſſimi viri, & æternis ob comprobatam factis virtutem laudum præconiis celebrati, vel in teterrimis carceribus ægritudine & ſqualore conſumpti ſint; vel piſces in vndis

obruti

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

obruti agitatique fluctibus pauerint: vel in puluere cænoque patente ſub dio à vermibus feriſque immitibus laniati deuoratique ſint: aliisve indignis extincti ſuppliciis paſſim & miſere computruerint: ii tamen ipſi honeſtum poſt mortem ſepulchrum haud aſpernantur, quin, ſi contingat, ingens bonum: ſin denegetur à fortuna, leuiter ferendum eſſe ſtatuant. Omnes certe mortales, præſtantibus & magnis ingeniis præditi illud potiſſimum in votis habent: vt tranquillo & præclaro vitæ exitu diem ſuum extremum claudant, exemptique viuis tumulo, vti ſupremo corporis humani receptaculo, donatæque poſt exhauſtos vitæ labores quietis ſede, honeſte contegantur. Nam & ſanctiſſimos illos viros, quos antiquiſſimis ſeculis, ob ſummam vitæ innocentiam ac religionem, DEO percharos fuiſſe, ſacræ literæ teſtantur, iam morituros vel imprimis præcepiſſe poſteris ſuis legimus, vt obita morte cadauera ſua ſepulchris, vel à ſeipſis, vel maioribus ſuis constructis, honorifice inferrent atque deponerent.

EPISTOLÆ NVNCIANTES OBITVM DANIELIS RANZOVII: ET

Epitaphium eiuſdem, ab Henrico Ranzouio in Parochiali Eccleſia Weſtenſehæ poſitum.

PRÆMITTVNTVR MVTVÆ Danielis Ranzouii & Caroli Mornæi Suecorum primarii Ducis capti Epiſtolæ duæ, non multo ante, quam ſua Ranzouium fata exceperunt, perſcriptæ.

DANIEL RANZOVIVS CAROLO MORNÆO, SVECORVM DVCI CAPTO

S.

RElulit mihi Petrus Bilde, communis noſter amicus, te adhuc bene valere, & mei non ſolummodo non eſſe oblitum, ſed & quam optime de me ſentire & loqui. Quæ tua humanitas, mihi certe eo maiorem admirationem parit, quo me ſcio laudibus tuis minus parem: beneficiaque mea in te collata, non tanti ponderis eſſe, vt exquiſita gratiarũ actione indigeāt. Quicquid ſit, quod in te profectum eſt: perſuaſum tibi eſſe velim: me tibi & amicum, & ad omnes res, quæ ſincerum docent amicum, tibi promtiſſimum fore. Præterita hyeme, maximaque iſta tempeſtate exitioſa proceribus Sueciæ, ob Erici Regis crudelitatem, qua in eos horrendum in modum ſæuiit, te iſto perculoſo loco abfuiſſe, tibi æque, ac mihi gratulor: Deique propitii hoc ſingulare beneficium agnoſco. Vterq; enim grauiſſima cura maximiſque periculis eſt liberatus: Tu quidem, quod ex Regis tui libidine non es occiſus, dum apud nos captus eſſes: ego quod à te non fui impeditus, quo minus Sueciam libere ſim peruagatus: & difficilem atque decliuem illam, nec hactenus tritam viam, eundo redeundoque ſuperauerim. Hæc mei erga te animi declarandi cauſa ſcribere placuit. Vale. Raptim Malmogiæ ex caſtris datum, Non, Iun. Anno CHRISTI, CIↃ IↃ LXIIX.

CARO-

CAROLVS MORNÆVS DANIELI RANZOVIO, DANORVM EXERCITVS DVCI S.

TVæ mihi hodie redditæ ſunt literæ, vir præſtantiſſime, ex quibus, etiamſi tuam erga me humanitatem, & ſinceram beneuolentiam, ſatis perſpectam alias habuerim, te in priſtina, qua me fuiſti complexus, beneuolentia perſeuerare, intellexi. Eius tuæ in me voluntatis memoriam, à me cognoſces conſetuari, quacunque me Deus conditione eſſe voluerit. Meos de te interdum habitos ſermones, ad te referri potuiſſe, non putaui. Ego ſane ſaluo officio nec debui, nec potui prætermittere, quin ſæpe tui mentionem honeſtam facerem. Eſt enim viri flagitioſe improbi, cum beneficium acceperit, ſi alia ratione referre gratiam nequeat, neglecta illius beneficii commemoratione, turpem ingrati animi notam ſibi inurere. Gratularis tu quidem mihi è Suecia abſentiam. Id à te fieri animo mei ſtudioſiſſimo licet non dubitem: illa tamen gratulatione libentiſſime carerem. Eam enim DEI potentiam eſſe ſcio: vt non minus in Suecia, quam hoc loco, vitæ periculum à me propulſare potuerit. Sed quandoquidem fata mea ſic ferunt, vt extra patriam mihi ſit vita degenda, in diuina eſt acquieſcendum voluntate. Interim tibi gratias ago, pro tua erga me ſinceræ voluntatis demonſtratione. Plura non addam. Tantum tibi ſum hortator ſedulus, vt ſymboli tui ſis memor: Diuerſo tempore, diuerſa fata. Subitas enim fortuna habet conuerſiones. Propterea elatis nemo debet confidere rebus. His te Deo cōmendo: optoque pacem componi inter Reges noſtros: vt

mihi è captiuitate liberatio: tibi à bellicis moleſtijs, quibus diſtineris, leuatio obtingat. Vale: ex cuſtodia Collenburgica, Prid.Id.Iun. An. CIↃ IↃ LXIIX.

DANIEL RANZOVIVS,

DVX BELLI CONTRA SVECOS,

agnato ac amico ſuo intimo Henrico Ranzouio, Vicario Regio, &c.

S. D.

Munera quot cuperem; ſi poſſet Epiſtola ferre
Hæc tibi, crede mihi, munera magna daret.
Crede mihi, quouis Cræſo tu ditior eſſes,
Et cultu regeres iugera multa ſoli.
Verum dum nequit hæc Arabum tibi promere Gazam,
Nec valet auriferi munera ferre Tagi.
Accipe quam mitto ſincera menta ſalutem:
Et donec ſpiras, ſis memor, oro, mei.
Si quid ego potero vitam præſtare per omnem
Quod tibi ſit gratum, diſpliceatque nihil.
In cunctis, facilem ſane experire miniſtrum
Tu iubeas tantum, quæ facienda putes.
Det Deus, vt liceat tranquillam ducere vitam,
Ac animo prompto fortia facta ſequi.
Huic te commendo, vt multos te ſeruet in annos,
Conatusque regat ſemper, amice, tuos.
Viue, valeque diu, precor, & reſcribe frequenter,
Scribere & vt poſſis, viue, valeque diu.

Raptim ex caſtris.

IOAN

IOANNES DEI GRATIA, HÆRES NORWEGIÆ, DVX Sleſwici, Holſatiæ, &c.

Henrico Ranzouio producι Cimbrico.

NObilis & fidelis, ſincere nobis dilecte; pro clemẽtia noſtra in te affectione, fauſti ominis loco, ſignificamus, incruentam Warburgi deditionem, Sereniſſimo Regi Daniæ, D. Cognato & Fratri noſtro dilecto factam; cum quidem decem diebus ante, præſes eius Boius Griphius glande ænea in vallo traiectus: & cuniculis actis, materia ignis, & aqua, omnique commeatu præreptis, ac plerisque armis, quibus ſe vlterius defendere poſſet, vt opinamur, corruptis, ſummas anguſtias arx ipſa redacta fuiſſet: adituque omni occupato, militi præſidiario exitus, auxiliis introitus eſſet interclusus. Quibus conſideratis, ac ſermonibus vltro citroq; habitis: Regiæ M^{ti} clauibus oblatis arcem, cũ reliquiis bellicorũ inſtrumẽtorum & annonæ, ad 14. Nouemb. tradiderunt. Eam itaq; Rex ſtatim ingreſſus, ibidemq; pranſus, nouis præſidiis firmauit: conſiliumq; habuit, quo modo deinceps totũ exercitum in Sueciam mitteret. Certis enim nunciis acceperat, Suecum cũ omni ſuo milite vltra quintum miliare Warburgo nõ abeſſe. Quid deinceps futurũ ſit, videbimus: & occaſio ac tẽpus dabit. Hactenus læta. Nunc quoq; triſtia accipe. In arcis. n. obſidione (proh dolor) egregii duo Heroës, Daniel Ranzouius vir fortiſſimus, ac Franciſcus Brockenhuſius magnanimus, diem ſuum obiêre, magno certe Regis cũ incõmmodo, quẽ duobus illis fortiſſimis ductoribus, his præſertim turbis necdum ſedatis, deſtitui, inprimis dolendũ eſt. Atq; hæc te ſcire beneuole voluimus, pleni expectatione certa nouarũ rerũ, quæ fuerũt aliunde ad te allatæ: Quem gratia noſtra cõplectimur. Dabantur Hansburgi, 23. Nou. An. 69.

PAVLVS RANZOVIVS,
CONSILIARIVS D. ADOLPHI, DVCIS HOLSATIÆ, &c.

HENRICO RANZOVIO, Vicario Regio Fratri.

NObiliſſime vir, Frater plurimum dilecte, pro fraterno meo in te amore, celare te non poſſum reditum pueri mei, qui propter captiuum Suecum, ad Regiam Maieſtatem ablegatus, hac veſpera, cum reſponſo regio, cuius tibi copiam hiſce facio, hic rurſum appulit. Quoniam vero huius rei gratia tecum conferre ſermones pervelim; amanter peto, vt, quoad eius facere queas, ad nuptias Henrici Ranzouii huc te cōferas: vt hac & aliis de cauſſis pluribus colloqui poſſimus. Hoc mihi facies gratiſſimum: ac viciſſim Frater de Fratre bene mereri ſtudebo. Ad bellum Suecicum quod attinet, te quoque eius ſtatum, ac fortiſſimorum ducum obitum deplorandum ignorare nolim. Primum enim cum Gentilis & Cognatus noſter cariſſimus, DANIEL RANZOVIVS p. m. feſto die Martini oppugnationem Warburgi adornaret præſens, adhibitis tormentis bellicis, vno impetu ſimul exonerãdis omnibus, ipſeque iuxta ea ſtaret, obſeruaturus trãs ſcopulum, qua fortuna diſploderentur; Quam minima ſui parte proſpiciens, tormenti ictu, capite oculo tenus comminuto, conficitur, & quidem fortuito, ac non niſi ſingulari DEI permiſſu. Neque enim quiſquam ex arce directo ad ipſum collimare potuit, quem loci opportunitas tegebat. Collapſum itaque miniſtri ſuſceperunt, ac opobalſamo, aliiſque aromatibus, quæ adhiberi ſolent defunctis, inunctum, turma Equitum comitati,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

comitati, Helſeburgum tranſtulere primum; Deinde Haſniam, inde porro ad nos in Holſatiam ad maiorum monuméta adducturi. Ita miſere periit Heros ille fortiſſimus: ac totius Exercitus, Regnique, Regis etiam ipſius lacrymis cohoneſtatus, triſte ſui deſiderium in animis omniũ bonorũ reliquit. Et profecto nos ipſos, ſingulare familiæ noſtræ vniuerſæ columen ac decus: ex quo virtutem veram, bellique laborem noſtri non modo liberi, ſed & omnes alii, quibus Mars vere cordi eſt, egregie diſcere potuiſſent (proh dolor) amiſiſſe, tute intelligis. Mortem autẽ ſuam præſagiiſſe ipſum puto ex his iudiciis, quod paucis diebus ante teſtamento ſolenni omnia ſua diſpoſuit: quod inde ad extremum vſque Spiritum ardentius, quam vnquam antea, precatus eſt. Dux alter Franciſcus Bryckenhuſius, arcẽ equo prætervectus de nocte, vt nonnulla exploraret, quorũ ope ductuue potiretur arce: plãta pedis, per globulum æneum ex longiori ſclopo à milite præſidiario expulſum, ac de ſaxo, cui incidebat, reſilientem, læſa, paucorum dierũ ſpacio, quod membrum affectũ ſacer ignis edebat, itidem fato conceſſit: Cuius animæ Deus ſit propitius. Hic poſt obitum, toti etiã exercitui luctuoſiſſimũ, Heſelburgiũ delatus eſt: vnde porro in Selandiam auitis Maiorum ſuorum ſepulcris inferetur. Cæterum in Ducem Exercitus electus eſt D. Chriſtophorus, Baro de DunaW; In tribunum vero militum Ioſias à Qualen: Qui primo quoque tempore transferre exercitum in Gotthiam occidentalem, Suecis confinem & ſubiectã, à Regia Maieſtate iuſſi ſunt, tamdiu ipſam vaſtaturi, donec tribus millibus ſclopetariorum, & vna equitũ turma augeantur. Illos miſſurus eſt Elector Saxoniæ, quorum iam iam aliqui præſentes erunt. Hos nobilitas Schonica ſubornabit. Iſta auxilia vbi acceperint, in mandatis habent, vt in Sueciam vlterius progreſſi, hoſtem perſequantur, fauſto vtinam diuini Numinis auſpicio. Arx porro Warputgenſis, vbi præfectus

eius Bouius Griphius, ænea pila traiectus fuit à Suecis dedita eſt, hac tamen conditione, vt præſidiariis tutis diſcedere liceret armatiſque. Qua inita, dimiſſi ſunt incolumes omnes: qui numerabantur: Suecus eques nobilis, Georgius Leberſius, quingenti ruſtici Sueci, ſexaginta Germani, inter quos triginta ſclopis fuere inſtructi. Sueci, cum nobili ſuo, ad fines vſque Sueciæ à noſtris tuto deducti ſunt: Quos vbi attigiſſent, dilapſi fuere, ad ſuos quiſque lares, ſolo nobili in finibus relicto, qui metu Regis ſui aliquot dies ibidem ſubſtitit. A Germanis vero accepto iureiurando cautum eſt, ne intta tres menſes contra Regem noſtrum arma ſumāt: Quibus tandem exactis, liberum ipſis ſit, vtrubi velint, ſtipendia merere. In quod vbi conſenſere, reditus in Germaniam conceſſus eſt. Intra arcem noſtri inuenerunt mediocrem cõmeatus copiam, & tormenta bellica reliqua, tria videlicet maiora, quas Cartaunas vocant, quatuor ſerpentinas integras, & plura alia minuta, vtpote dimidias ſerpentinas, columbrinas, Falcones, aliaque id genus, quinquaginta in vniuerſum fere numero. Eius autē cuſtodia commendata eſt Hackoni Holgerſen, additisquatuor nobilibus, qui dicti Nicolaus Vngarus, Eberhardus Craſſius, Canutus Vlefeldius: quarti vero nomen puer meus ignorat: additaque eſt peditum germanorum cohors vna, cuius Dux Georgius à Sueinitz. Hi ſubinde locum magis muniunt, fiducia certa, fore, vt arcem ab hoſte Regi ſeruent. Equitum vero turma, cui Hacko Holgerſen præfuit, inter Hallandiam & Schoningiam locata eſt, ad fines nimirum regnū Suecici: vt ab iſtis locis arceat hoſtiles incurſus ac incendia, frequēter hactenus tentata. Huiuſmodi rebus auſpicio regio huncin modum conſtitutis, Rex ipſe Fridericoburgum rediit: vbi nūciatum, Regis Sueciæ Ioannis militem, ad fauces cauæ ac anguſtæ illius viæ, qua ex Dania in Sueciam iter eſt, hærere. Idem Rex per tubicinem literas miſit Helm-

ſtadium

ſtadium, vnde ad Regem noſtræ delatæ ſunt ea veſpera, qua puer meus reſponſum regium accepit: in quibus de nouis tranſactionibus pacis ſolicitauit additis policitis, ſe quicquid hac de re decretum fuerit, ſancte inuiolateq:, dignitate ſua regia pignoris loco interpoſita, ſeruaturũ. Adiicio & illud: Eſt nobilis quidã cum Rege, Petrus LeWerſius, qui Admiralium egit in naui prætoria captiui Regis Erici. Is Ioanni ad regnum euecto, & Homagium exigenti, vna cum aliis ſeptem nobilibus, illud recuſauit, data impenſe opera, vt Regem Ericum ex vinculis liberatum, ſolio regio, vnde eſt deiectus, reſtituat: Quod etiam iam iam aliqua ex parte molitus erat. Verum hos conatus vbi Rex Ioannes cognouit, octo illos perſecutus eſt: ex quibus ſeptem captos, ſecuri percuſſit. Solus autem hic Petrus LeWerſius, naui conſcenſa quæſiuit ſalutem. Vbi vero è naui duo equitũ vexilla, ac ſeptem peditum, quæ ad perſequendum eum miſſa erant, in littore vidit: ſociis qui in naui ſimul erant, imploratis, ac ad littus expoſitis, inque aciem diſpoſitis, omnium hoſtium manum fudit: ac naui deinde repetita, in Daniam conceſſit ad Petrum Ochſium, inde ad Regem ipſum miſſus: cui ſe ſuamque fidem iuramento humiliter obſtrinxit. Hæc omnia ipſe is LeWerſius puero meo narrauit. Hactenus noua. Cæterum quamuis non dubitem, Frater cariſſime, quin ad dictas nuptias, die ab hinc octauo hic Chilonii celebrandas, voceris: ſi tamen forte mea me fruſtretur expectatio, amanter peto, vt nihilominus tunc temporis præſentia tua mihi gratificeris, ac me in his aliiſque rebus præcipuis, de quibus communi familiæ noſtræ deliberatione fuerit quid conſtituendum, conſilio tuo iuues. Curabo etiam, vt captiuum Suecũ ſimul videas. Hoc me fratrem maximo beneficio ad lõge maiora tibi deuinxeris; Quem, cum Chriſtina tua, ac ſuauiſſimis liberis, diuinæ tuitioni ego, ac Beata mea, commendamus, ac feliciſſima quæque ex animo precamur. Datæ Chilonii. 26. Nouem. An. 69.

HENRICVS RANZOVIVS

AD DOMINVM IOACHIMVM Hinckium, Decanum Bremenſem.

REDDITÆ mihi hodie ex vrbe Lubeca ſunt literæ, vir clariſſime, ex quibus primo ſumma cum lætitia percepi, arcem Warpurgam à Sereniſſimo Danorum Rege expugnatã, ac in deditionem redactã eſſe. Poſtquam autem paulo vlterius legendo progreſſus, nobilem ac fortiſſimum virum gentilem & amicum meum Danielem Ranzouium, copiarum Regis Danię contra Suecos primarium ductorem, in hoſtili oppugnatione eius arcis, vna cum cæteris verſantem, fortiter pugnando mortem occubuiſſe intellexi: lætitia hæc in ſubitum conuerſa eſt mœrorem. Quanquam vero in calce earundem literarum adiectum erat, huiuſmodi rumorem, qui de luctuoſo præſtantiſſimi viri interitu paſſim ſpargeretur, obſcurum incertumque eſſe: tamen neſcio qua animi diuinatione, vel potius præſagio permotus, metuo, hanc famam veriorem eſſe quam vellem. Nuper enim ipſe Daniel Ranzouius ex caſtris literas ad me dedit, propria manu exaratas: cum alioqui maximis & ampliſſimis negociis bellicis impeditus, miniſtrorum ſuorum opera inſcribendo ante hac vti conſueuerit: Quæ literæ omnem præ ſe ferebant humanitatem, amorem atque beneuolentiam, & circa finem hæc ſequentia verba latina habebant adſcripta: his vale, cum vxore & liberis tuis dilectiſſimis, meque tibi commẽdatum & ſeruum & amicum tuum promptiſſimum habeto. vale iterum atque iterum, &c. Hæc verba legenti, neſcio quo pacto ſiniſtra ſuſpicio, de graui aliquo amici caſu impendente, incidit. Eſt aliud quod hanc iniectam ſuſpicionem auget. Quoſ-

dam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

dam enim verſus, imaginibus ac tabulis defunctorum quorundam Heroum ac Ducum, in arce mea Bredenbergenſi depictorum, adſcriptos, ipſi legendos cum aliquando exhiberem: & inter hos, carmina ſuæ quoq; picturæ ſubiecta, legeret: mutato nō nihil vultu, omen illud aduerſatus, in hæc verba erupit: Quid viuus, inter tot mortuos? Infelicis enim ominis loco habuit, ſuam quoque effigiem inter defunctorum Ducum imagines collocatam eſſe. Accedit heſternæ noctis ſomnium, quod de Danielis Ranzouii arce, ſub auroram habui. Dormienti enim mihi viſum eſt, me ad eam arcem, cuius ſpecies oculis in ſomnis obiecta erat, iter habere, eiusque magnificam ſtructuram ſumma cum admiratione ſuſpicere. Sed mihi rurſus paulatim ab arce diſcedenti, vultumque in eam reflectenti, inſignis arcis moles viſa eſt in exiguum lapideum ſubſidere monumentum; cuiuſmodi illud eſt, quod ante aliquot annos, patri meo, in primario Diui Laurentii templo Itzenhoënſi, ſtatui curaui. Cum autem ſomnia mea nō omnino ſint vana, ſed euẽtus iis nonnunquam reſpondere ſoleat: ſuperiores coniecturæ, & aliæ veriſimiles rationes, animum meum, propter incredibilem amorem, quo ipſum Danielem ſemper complexus ſum, nihil non mali ſuſpicantem in dolorem coniiciunt acerbiſſimum. Sed cum virum fortem, non ſolum in rebus ſecundis, verum etiam aduerſis, animi grauitatem conſtātiamque tueri deceat: meo vulneri hoc remedium adhibendum eſſe cenſeo: vt ſi quid acciderit illi humanitus, harum rerum cogitatione dolorem meum leniam: gentilem meum & amicum Danielem, pro incolumitate & ſalute Regis atque patriæ acriter pugnantem occubuiſſe: ac vitam in annos ſatis multos ei prorogatam eſſe, cum maximis rebus geſtis, poſt multiplices & varias dimicationes, bellicoſque ſudores, ampliſſima conſecutus virtutis ornamenta, gloriam nempe immortalem, ad quam à pueritia inflammatus fuit po-

ſteris ſui nominis ſuæque familiæ amplitudinẽ auctam & illuſtratam tradat & relinquat: cum Regis Daniæ copiam per multos annos in Suecos duxerit, eorumq́; exercitus, tribus belli Ducibus captis, fuderit atq; diſſipauerit: Cum denique maiorum ſuorum veſtigiis inſiſtens, Ranzouiorum more fortiter dimicando, mortẽ cum ſumma gloria oppetierit honeſtiſſimam: Hæc cum ita ſint, & ex præmiſſis indiciis nihil aliud colligi poſſit, quam agnatum meum ex hac mortali vita ad æternã conceſſiſſe: non tam dolori indulgẽdum, quam piis manibus defuncti debitum & extremum officium præſtandum eſſe arbitror. Breui itaque Epitaphium à me conſcriptum, gratitudinis ergo, ſepulcro amici mei affigi curabo. Quod tibi non exiguo, vt opinor, dolore, ob hunc triſtem & deplorandum caſum, affecto ſignificandum eſſe duxi. Plura ad te ſcriberem: verũ ſummi luctus acerbitas me à ſcribendo auocat. His vale. Datæ ex caſtro Segebergæ, 27. Nouemb. A.C. 69.

EPITAPHIVM DANIELIS RANZOVII, AB HENRICO RANZOVIO in Parochiali eccleſia Weſtenſehæ erectum.

NObili viro Danieli Ranzouio, Equiti Holſato, Domino caſtrorum Niehoff, Troieburgi & Woldenhorn: Belli inter Sereniſſimum Danorum Regem Fridericum II. & Suecos, per ſeptennium geſti, ſummo Duci, & primario adminiſtratori: multarum pugnarum acerrimarum, cum Suecis manu prorſus impari commiſſarum victori: In illorum regione viarum abſtruſarum, & ante hac incognitarum inueſtigatori atque inuentori: vrbium etiam, pagorum & agrorum hoſtilium euerſori ac depopulatori: de Rege ac regno

Daniæ optime merito, gentili, cognato, & amico ſuo cariſſimo: qui in obſidione arcis Warpurgæ tormento ictus, moriendo vincens vitam viriliter profudit: Henricus Ranzouius, D. Ioannis Ranzouii filius, in ducatibus Regis Daniæ Vicarius, hoc non tantum priuati, verum etiam publici per totam Daniam ac Holſatiam luctus, perpetuum monumentum, mœrens non ſine lachrymis poſuit.

Obiit Anno Chriſtiano M. D. L X I X. XI. die menſis Nouembris, ætatis ferme anno quadrageſimo.

RESPONSIO D. IOACHIMI HINCKII, DECANI BREMENSIS, ad magnificum virum Henricum Ranzouium.

ILLVSTRISSIMVS Princeps meus Dux Adolphus anteuertit nuncium tuũ, de obitu clariſſimi viri Danielis Ranzouii, gentilis tui. vtriuſque autem literæ eo mihi fuerunt gratiores, quo magis ex iis perſpexi, Illuſtriſſimum Principem priſtinæ familiaritatis: te vero agnationis ius: & vtrunque veſtrum, rerum ab eo geſtarum gloriam, recto & grato animi candore agnoſcere. Dolet vterque, & non immerito. Quid enim Principi grauius accidere potuit caſu eius viri, quem inter domeſticos educatum, & albo ſenatorum adſcriptum, de eius in re militari peritia & fide in bello contra Dithmarſos periculo facto, ad Danicum bellum ſic emiſit, vt virtutem ducem, comitem fortunam adiunxiſſe ei videretur? Tuum vero mœrorem, ſi quis miretur: is plane ignorat, quantam animi perturbationem, bene etiam cordatis viris afferat agnatorum immatura mors: qui variis bellorum caſibus virtute ſuperatis, ſpem immortalis decoris, viſi ſunt familiæ ſuæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

inuecturi. Iuſtiſſime autẽ Sereniſſimus Rex noſter eius viri morte afficitur, cuius fidei hactenus grauiſſimi belli ſummam ſatis auſpicato crediderat. Te quidẽ fama de morte eius accepta perturbat, & mihi quoque vt veteri eius amico permoleſta eſt. Sed quo vultu optimum Regem exiſtimas animam exhalantis coram ſpectaſſe deceſſum? Noſti Regis excellens & benignũ ingenium, quã arcte eos complectatur, quos exploratæ fidei & integritatis ergo charos habere cœpit. Eius vicem imprimis doleo, quod tali viro orbatus eſt: & ex animo precor æternum Deum, qui nouit, Regem noſtrum pacem maluiſſe, quam bellum: niſi lubrica hoſtium fide, & vafris artibus deluſus, & retractus ad arma fuiſſet: vt noui Regis, ſi non deſierit ſanguinarii fratris inſiſtere veſtigiis, robur frangat, & gentes diſſipet, quæ bella volunt: Regem vero noſtrum victoriis illuſtret, & diuturna pace conceſſa, vitam eius ad multos annos feliciter extendat. Ad te quod attinet, æquũ eſt, vt luctum ponas. Neque enim reduci ille ad vitam hanc poteſt: & omnino ſemel ei moriendũ fuit. Quem caſum, cum ſubierit ſumma cum gloria, in conſpectu Regis ſui fortiter pugnans, pro patria, pro aris & focis, & pro cauſa iuſtiſſima, rebus ante ſæpe feliciter geſtis: quid tibi relinquitur, cur doleas? Pauciſſimis enim belli ducibus, talem vitæ exitum, qualem parens tuus habuit, contingere memini. Hic enim poſt bellorum, quaſi compagine quadam connexorum, plurimmque pugnarũ illuſtres victorias, domi ſuæ, in cõplexu vxoris & liberorum, nuſquam a fortuna grauiter læſus, pie & placide vitam cum mente commutauit. Habet hoc ad laudem & gloriam agnati tui non minimum momenti: quod oblatam morte patris opulentam hæreditatem, poſſeſſionemque ædificiis & hortis Italicam elegantiam referentibus exornatam, & ad hæc ſponſam moribus optimis & forma inſignem, recrudeſcente hoſtium culpa bello, maluit negligere:

quam Regis deſertor videri. Merito igitur viuo illi abs te honor hic eſt habitus, vt eius imago, inter Heroas, domi tuæ, ob bene merita, conſpiceretur: & extaret Epitaphium, æternum ſuarum virtutum atque clariſſimorum facinorum præconium complectens: cum veſtræ familiæ, per ſe quidem ſatis illuſtri, non modicum bellici ſplendoris lumen videatur attuliſſe. Vale. Datæ Bremæ, die XIIII. menſis Decembris, Anno Domini LXIX.

MICHAEL REDERS, DECANVS HAMBVRGENSIS,

ad Nobilem & Præclarum Henricum Ranzouium Regias in Holſatis vices gerentem.

NVPER ad me, ex Præfecturæ tuæ regio caſtro Segebergenſi, Nobilis & Magnifice D. Henrice, de triſti obitu generoſi tui gentilis Danielis Ranzouii, literas & amoris tui, & doloris teſtes dediſti, quibus certe, quod decebat, afficiebar admodum. Quis enim non doleret, hunc Ranzouium tantis præditum heroicis virtutibus, in iſto faſtigio præclaritatis, altioribus iam deſtinatum, adeo ſubito & Reipubl. & gentilibus præreptum emori? qui non minus animi fortitudine, quam rebus heroice geſtis omnium quaſi oculos in ſe conuerterat: & apud remotiſſimos quoq; & nomen & famam fuerat adeptus. Inſigni hic amore præ cæteris te amplectebatur, & vnice obſeruabat: & præluſtre quid de veſtra meditabatur proſapia: Tales autem eſſe fortunæ vicibus & ludibriis expoſitos,

dolendum certe eſt. Non enim in eo ad virtutem deerat quidquam. Politioribus diſciplinis animum egregie excoluerat. Ex ipſis fontibus priſcam didicerat nobilitatem. Antiqua veſtigia Romanæ militiæ proxime ambiens, virtute magiſtra, ſub militaris diſciplinæ proceribus quondam præcellentibus, bellicis ſe aſſuefecerat legibus & armis. Hic tandem, cum iam heroici facinoris ei laurea debebatur, & præſto erat: quòd bellum geſſerat pro ſereniſſimo *D*anorum Rege difficilimum, ad ſeptennium vſque, inſigni fide, & felici dexteritate: proh dolor, in ipſa Warpurgicæ arcis oppugnatione & expugnatione, adeo ſubito & infeliciter periit. Vnde tu quidem, vir præſtantiſſime, Reipublic. ſortem penitius conſiderans, maxime iam doles & grauiſſime afficeris. Nam in ipſis tuæ adminiſtrationis difficultatibus, paucorum annorum ſpacio, & patrem longe clariſſimum, quo Cimbrica veſtra felicitas fulciebatur: & nunc magnæ ſpei propinquum gentilem: ambos ex nobilibus facinoribus heroas: ſimul amiſiſti. Verum quod propinquus tuus tantam eſt adeptus præeminentiam, & immortalem reliquit rerum geſtarum memoriam, pro ſui Regis ſalute ſtrenue pugnando occumbens: quodque humanæ expoſitus erat fragilitati, vt alias vel febricula iactatum, hæc extinguere potuiſſet: decenter cogitabis, & à te dilecti agnati gaudia cæleſtia, quæ modo percipit, non interturbabis querimoniis. Non enim gentilitiæ virtutis, quæ & in parente non multo ante, & *D*aniele nuper defuncto, aliiſque maioribus fuit conſpecta, & in te conſpicitur, æmuli atque imitatores Ranzouii deerunt vnquam. Quod tua quoque ſoboles, quæ nunc educatur diligenter, in locis ad colendum virtutis ſtudium commodis, tibi non obſcure pollicetur. *D*eus tuos vniuerſos proſperitate beet atque ſoſpitet: & aliquando eodem modo, quo familiæ tuæ co-

lumina

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

lumina à nobis memorata excelluerunt, præeminere faciat. Vale. Hamburg. XVI. *D*ecembr. Anno Chriſti LXIX.

FERDINANDVS DEI GRATIA, ARCHIDVX AVSTRIÆ, Dux Burgundiæ, Stiriæ Carinthiæ, Carniolæ & Wurtembergiæ, &c. Marchio Morauiæ & Burgauiæ, Comes Flandriæ, Habspurgi & Tyrolis, &c.

HENRICO RANZOVIO, Produci Cimbrico. S. D.

NOBILIS, Strenue, ac ſincere nobis dilecte: Nihil nobis proximis annis, Henrice Ranzoui, fuit prius aut antiquius, quam vt, cum maiorum noſtrorum, ſereniſſimę memoriæ, ex domo Auſtriaca oriundorũ, tum præcipuorum Imperatorũ, Regum, Principum, Comitum, & belli Ducum eminentium thoraces æneos, & quibus in bello aduerſus hoſtem vſi fuerunt, loricas, quemadmodum & effigies eorundem, & rerum feliciter geſtarum elogia, colligeremus, inque perpetuam prædictorum memoriam, in armamentarium noſtrum, quod ad id potiſſimum ædificauimus, & talibus armaturis, ex diuerſis Chriſtiani orbis partibus nobis transmiſſis, habemus mediocriter ornatum, reconderemus & conſeruaremus. Cum autem à fide dignis diſcamus hominibus: patrem & agnatum tuum, Ioannem & Danielem Ranzouios, ſereniſſimi

atque potentiſſimi conſanguinei noſtri chariſſimi Friderici ſecundi, piæ memoriæ, Danorum Regis, tempore, ſummos belli Duces extitiſſe, eique præclaram fortiter bellando operam nauaſſe: itaque qui inter reliquos ſuum quoque in armamentario noſtro locum occupent, dignos iudicemus: clementer à te petimus, vt nobis hanc operam præſtes, Ioannis & Danielis Ranzouiorum panopliam, effigies, elogia, inſigniaque, quam poteſt fieri primum, vt conſequamur: quod ipſum etſi alias te facturum perlibenter, minime dubitemus: quo minus nobis deſis, hoc etiam te moueat: quod præſtantiſſimorum totius orbis monarcharum, Regum, & belli ducum arma, effigies, ac elogia, non ſolum recreationis ergo conquirere, ſed etiam in eorundem omnium, quemadmodum & poſterorum memoriam, cupimus inciſa typis mandare publicanda: ſingulisque qui opem & operam nobis exhibuerunt ſuam, exemplar vnum atque alterum communicare decreuimus. Nobis certe officio à te expetito, nihil gratius accidere poteſt: qui tibi viciſſim gratiam beneuolentiamque noſtram offerimus.

Datum Oenoponti, anno à partu Mariæ ſemper virginis CIↃ. IↃ. XCI. Decimo ſexto calendas Iunii.

FER-

SERENISSIMO ILLVSTRISSIMOQVE PRINCIPI

ac Domino D. Ferdinando, Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Wurttembergiæ, Marchioni Morauiæ & Burgauiæ, Comiti Flandriæ, Habſpurgi & Tyrolis, &c. Domino ſuo Clementiſſimo:

HENRICVS RANZOVIVS,
Produx Cimbricus, omnia ſubiectionis & humilitatis obſequia defert.

VT fidem meam, ſereniſſime Princeps, Domine clementiſſime, Reuerendo ac Doctiſſimo viro DOMINO HERMANNO von der Bechel Cœnobii prope Buxtehudam Præpoſito, nuper datam; liberem, quæque pollicitus ſum reipſa confirmem: Patris & Gentilis Domini Ioannis & Danielis Ranzouiorum pie defunctorum effigies, ab artifice induſtrio, tali prorſus, quali in bello, inque conflictu & velitatione vtebantur, habitu, ad viuum repræſentatas, cum breui vtriusq; maxime illuſtres & memoria digniſſimas res geſtas cōtinente elogio, mea omnia ſummæ obſeruantiæ debitæ officia ſtudioſe deferens, tranſmitto. Equidem, Heres magnanime, omnem quam expetis panopliam, addidiſſem, cum reuerenter, tum libenter: ſi mihi copia eius fuiſſet. Patris mei, piæ memoriæ, armatura, in diuiſione hæreditaria, Paulo Fratri ſorte obuenit: poſt cuius obitum, ab vno filiorum eius primum Lubecam, deinde in penitiorem Rutheniam fuit translata. Gentilis vero Danielis, beatæ itidem recordationis, panopliam, in bello Suetico, à propriis miniſtris, quam primum ille prope-

Vuarburgum globo ictus occubuit, ſubreptam, quis modo detineat, ignoratur. Et licet in hoc ſuſcepto conquirendorum armorum negocio, omnem, nullis parcens ſumptibus, diligentiam adhibuerim: neutrius tamen hucuſque, ſpe inani aliquandiu lactatus, compos fieri potui. Quocirca, Princeps clementiſſime, ea, qua par eſt, ſubmiſſione, reuerenter peto: vt de nõ confecto, ex animi ſententia, negocio, quod curãdum fuit, me excuſatum habeas: & transmiſſas veras & ad viuum expreſſas effigies, beneuole ſuſcipias: ac me meoſque tuo fauore, quo nitor demiſſe, proſequaris perpetuo. Ego viciſſim omnia mea humilima obſequia, & parata officiola, deuote tibi offero ac defero; teque, cum tota auguſta tua domo Auſtriaca, protectioni diuinæ quã diligentiſſime commendo. Datum Segebergæ: Anno incorporati verbi nonageſimo primo, poſt milleſimum & quingenteſimum, decimo calendas Octobris.

ELOGIVM IOANNIS RANZOVII.

IOANNES Ranzouius Hieroſolymis decore Balthei militaris inſignitus eſt, circa id tempus, quo Selimus Turcarum Imperator eam ciuitatem paulo poſt ſuperauit. Tribus *Daniæ* Regibus ſummus bellorum *Dux*, ac intimis à conſiliis fuit. Regis inſuper Chriſtiani II. in Holſatia vices gerens, Lubecam obſidione cinxit, & aliquot copias Lubecẽſiũ prope Oitinũ profligauit, nauibus eorum bellicis in flumine Trauena captis. In Iutia ruſticos ſeditioſos domuit. Nauarchũ Clementem, qui ſemetipſum propria auctoritate pro Rege geſſit, cepit, capitisq; ſupplicio affecit, plumbea corona dehoneſtatum. *Duabus* obſidionib. Hafniæ interfuit, & præfuit. Seuerinũ Norbiũ, Regis *Daniæ* Chriſtiani II. ſummum belli *Ducem*, patentibus in campis

Scaniæ

Scaniæ ſuperauit, & cepit. Comites quoq; aliquot in Fioniæ loco Ochſenberch dicto fudit,atque in his Ioannem Comitem Hoiienſem, natũ ex ſorore Guſtaui Regis Sueciæ, & Nicolaum Comitem Teckelnburgenſem.Inter Imperatorem Carolum V.ac *Daniæ* Regem Chriſtianũ III, Spiræ,vna cum ſociis legationis, pacem cõpoſuit, ac ſtabiliuit, Anno C. M.D.XLIIII. Tandem cum *Daniæ* Rege Friderico II.nec nõ Holſatiæ Ducibus Ioanne & Adolpho, in Dithmarſiã expeditionem ſuſcepit,eiuſq; belli Dux fuit. Caſtra Bredenberch & Bothkamp precio ſuo emit, & funditus ædificauit:quarũ prius inter munitiſſima,alterũ inter elegantiſſima totius Holſatiæ recenſetur. Tandem ſenio confectus,teſtamentum ſolenne condidit, in quo arces & bona filiis diſtribuit: & ad pias cauſas,nec non ſuis miniſtris, vltra 12000. tetradrachmas legauit. Obiit placide,in complexu vxoris & librorum, A. C. M.D.LXV. Decembris die XII. cum vixiſſet annos LXXIII. & menſem I. Sepultus eſt Itzehoæ, nõ procul à tumulis maiorum,in ſepulchro arcuato,quod filius Henricus haud leuibus impenſis pulcherrimum ædificauit, & variis Epitaphiis mœrens exornauit.

ELOGIVM DANIELIS RANZOVII.

DANIEL Ranzouius, Nobilis Holſatus, Dominus Caſtrorũ Nienhoff, Troieburg, & Woldenhorn, linguæ Latinæ, Gallicæ, Italicæ, Danicæ ac Germanicæ peritus: in iuuenibus annis, ſub Carolo v. Imper. militiam in Italia ſecutus. In expugnatione Dithmarſiæ duarum cohortium ductor: Regis Friderici II. contra Suecos ſummus Dux, & primarius belli ſeptennalis adminiſtrator deſignatus: multarum pugnarum acerrimatum manu impari commiſſarum feliciſſimus victor: cuius rei admirandum ſpecimen in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

campo Aſtropheide exhibuit, viginti ſex millibus hoſtium, per quatuor millia ſuorum proſtratis ac fuſis: viarum in Suecia abſtruſarum & ante hac incognitarum inueſtigator ac inuentor. Multarum vrbium, pagorum, agrorumque hoſtilium depopulator & euerſor: de Rege ac toto Regno Daniæ optime meritus: tandem in obſidione arcis Warburgi, globo ex tormento æneo exploſo, & per caput ipſius adacto, ictus, cum magno Regis & exercitus luctu ac deſiderio exſpirauit, mortem ſuam arcis deditione continuo ſubſequente. Anno Chriſti. M.D.LXIX. Ætatis XL.

FERDINANDVS DEI GRATIA ARCHIDVX AVSTRIÆ.

HENRICO RANZOVIO,

produci Cimbrico.

NObilis ac ſtrenue, ſincere nobis dilecte: Quid proxime elapſo menſe Maio, de imaginibus, Genealogia, rebus geſtis, ac armis maiorum tuorum, Iohannis & Danielis Ranzouiorum, quibus armis vterque belli tempore contra hoſtem vſus eſt, huc transmittendis, ad te ſcripſerimus, ex adiuncto literarũ iſtarum exemplo cognoſcere licet. Quia vero nihil reſponſi hactenus à te accepimus; ſed tantummodo literas Illuſtriſſimi principis, Dn. CHRISTIANI IV. Sereniſſimi, Daniæ, Norwegiæ, Vandalorum, Gothorum, Regis, Domini tui, quibus de Panoplia Sereniſſimi Domini Parẽtis ſui, Friderici II. Regis Daniæ, &c. piiſſimæ memoriæ, per proprium quendam miniſtrum ad nos transferenda amanter ſe declarauit; ad quas nunc reſpondemus: Præſenti hac occaſione inter-

intermittere noluimus, quin hiſce noſtris clementiſſime te denuo moneremus, hac indubitata fiducia, fore, vt ſecundum literarum dictarum tenorem, hac in re, quæ tuam inprimis totiusque familiæ ac ſeræ poſteritatis tuæ laudem ac famam concernit perpetuam, nobis libenter gratificeris; ac fauorem noſtrum tibi tuisque, quo vos alioquin clementer proſequimur, declaraturi quam primum ſeſe obtulerit occaſio, arctius deuincias. Dabantur in vrbe noſtra Oeniponte, VI. Octob. An. M D XCI.

IACOBVS SCHRENCKIVS A NOTZINGK, SERENISS. ARCHIducis Auſtriæ, D. Ferdinandi Conſiliarius,

HENRICO RANZOVIO, produci Cimbrico, &c.

ILluſtris, Generoſe, ac beneuole Domine, Generoſitati tuæ omnia officia mea, quamuis ignotus, ſtudioſe ac ſubmiſſe defero: Cumq; Sereniſs. Archidux Auſtriæ, D. Ferdinandus, Dominus noſter clementiſſimus, non ita pridem ad Sereniſs. Daniæ, Norwegiæ, Vandalorum ac Gotthorum Regem, D. Chriſtianum IV. pro impetranda imagine, hiſtoria illuſtrium rerum geſtarum, ac totius vitæ narratione, ac πανοπλία deniq; qua Dominus patens Regiæ ſuæ Maieſtatis, Sereniſs. Rex Fridericus II. memoriæ ſacratiſſimæ, belli tempore ſeſe armauit, ſcripſerit: eiuſdem fere argumenti ad Tm quoque Gtem dedit literas, pro armis, effigie, ac rebus geſtis laudatiſſimorum maiorum, Ioãnis & Danielis Ranzouiorum: quorum fortiſſimorum Ducum virtutes ac labores militares paſſim celebrantur. Atq;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

illis quidem Regia Maieſtas amanter reſpondit, iſta ſe omnia, per certum quendam è miniſtris ſuis, ad Sereniſs. Archiducem curaturam; His vero à G. T. reſpõſi nihil hactenus obtigit. Quoniam autẽ Sereniſ. Archidux ad Regiam M^{tem} nunc ſecũdum ſcribit; quemadmodum T^{m} quoq; G^{tem} denuo monet; ego ipſe non potui nõ optatiſſimã hãc occaſionẽ cupide amplecti, ac G^{ti} T^{æ} totum iſtud armorum negotiũ prolixius aliquanto aperire. Quod quidẽ in hunc modũ ſeſe habet.

Annus iam agitur 14. quando Sereniſs. Archidux Auſtriæ Ferdinãdus, peculiari cuidam ſtudio animum appellere decreuit: quod vt inuentione eſſet recens, & à nullo hactenus tentatum; ita magnatum neminem in eo ſibi haberet æmulum. Accurate itaque circumſpicienti Serenitati ſuæ, ex tanta multiplicium ſtudiorum copia quodnam potiſſimum eligeret; potius tandem præ cæteris omnibus viſum eſt hoc armorũ varie congerendorũ, eorum præcipue, quibus Rom. Imper. Reges, Principes, Comites, Barones ac Nobiles, belli tempore loricati, hoſtib. ſeſe fortiter oppoſuêre, aut quæ illi in expeditionibus ſecum vehi voluêre. Nec tamen promiſcue omniũ armaturã colligere ſtatuit: ſed illorum ſolummodo, qui præcipuos bellorum duces ac tribunos cum laude egerunt. Cumq; primo ſtatim biennio, res hęc ex voto Serenitatis ipſius ſucceſſiſſet, id negocii mihi, q indigne quidẽ Serenitati ſuæ eſſem à Conſiliis & Secretis, datũ eſt, vt quod feliciter cœptũ eſſet, ſedulo vrgerem, ſuoq; ordine ſingula diſponerẽ. Id quod literis per me ad pleroſque Chriſtiani orbis principes, alioſq; tam ſummi quã mediocris ſtatus viros illuſtres, de hac re armamẽtaria exaratis, omni ſtudio hactenus factitatũ. Sane res hæc, pro ingenii mei tenuitate ac eruditionis exiguo modulo, ad ſedulã hiſtoriarũ lectionem me deduxit. Vnde quoq; factũ, vt compluriũ fortiſſimorũ heroum, quorũ pręclara facinora è probatis hiſtoriographis depromta, ac magno

Ser

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Ser^{tis} S^{æ} iudicio fuére approbata, digniſſima memoria
illuſtri armamentario fuerit inſerta. Inter cæteros aũt
oblati quoq; fuêre laudatiſs. maiores tui, D.D. Ioannes
& Daniel Ranzouii: quorum heroicis animis ac illu-
ſtribus factis conſideratis, inuenti ſunt non minus, ac
reliqui (quorum arma iam collecta) loco iſto digniſſi-
mi, vtpote quorũ fidei ac virtutibus, præcipuorũ bel-
lorũ, quæ potentiſs. Rex Daniæ, Fridericus II. beatiſs.
mem. geſſit, pluſquã ſumma fuit concredita. Cuius rei
cũ bono animo, & ex ſingulari quadã erga generoſam
hanc Ranzouiorũ proſapiam affectione, ob inſignem
multiplicium rerũ geſtarum, qua fulget, gloriam, corã
Sereniſs. Archiduce meminiſſem; Ser^{tas} eius ſtatim
reſpondit: ſibi ex longo temporis interuallo, gentem
hanc Ranzouiorum necdũ excidiſſe, ob præclara ho-
rũ facta, quæ regibus ſuis in armis ſimul ac toga for-
titer ab ipſis præſtita, paſſim eximie prędicari audierit.
Subiecit deinde, vt per ſe fuerit æquũ; ita ſibi fore ma-
gnopere gratum, ſi vtriuſq; præfati Ranzouii πανοπλία
propria, effigies ac hiſtoriæ haberi poſſint. Hinc deni-
que literas per me ſcribi clementiſſime voluit, quæ nõ
ita dudũ, vt nunc quoq;, ad G. T. datæ ſunt, ac propriis
Ser^{tis} ipſius, ſupremi Cancellarii, meaq; ipſius manib.
ſubſcriptæ. Sed cũ ſciã maiorum monumenta chariſ-
ſima eſſe, ac ſumma cũ diligentia aſſeruari; vereor, vt
G^{tas} T. mentionem iſtã meam ferat grauius. Ideoque
mihi benigne ignoſci peto. Amor domus Ranzouia-
næ, & votũ meũ, vt aliqua ét eiuſdẽ in famoſo hoc Ar-
chiducis armamentario extaret memoria, ad hoc me
impulêre. Quod ſi G^{tas} T. Sereniſs. Archiduci, per eũ-
dem illũ miniſtrum, qui arma regia è Dania aduehet,
alia qua cõmodius videbitur, via, arma petita Ioannis
& Danielis Ranzouiorum curauerit: demiſſe rogo, vt
res geſtas vtriuſq; Herois luculenter & prolixe latino
ſermone cõprehenſas, ſimul addat: vt iſtiuſmodi deſcri
ptiones in Hypotypoſin armorũ, quib. viuę etiã ſingu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

lorum Heroum imagines adiicientur, cōmode referri poſſint. Sereniſs. quoq; Archiduci gratiſsm Gtas T. fecerit, ſi lucubrationes ſuas, & quotquot in laudē Ranzouianæ domus extant monumēta typis excuſa, ſimul miſerit. Atq; hæc habui, quæ G. T. referre viſum fuit. Quod ſupereſt, meæ huius audaciæ, qua ignotus ad G. T. fuſius ſcripſi, veniam magnopere peto, ac eiuſdem patrocinio me ſubmiſſe commēdo. Oeneponte, VII. Octob. Anno XCI.

EPISTOLÆ DE OBITU AC SEPULTURA IOANNIS RANZOVII, Henrici filii: & Epitaphium eiuſdem: Teſtimonium item Academiæ Heidelbergenſis, de fidelitate Anthonii Caucii præceptoris, quam ægrotanti Ioanni Ranzouio diſcipulo præſtitit.

WOLFGANGUS DORNIUS HENRICO *Ranzouio ſignificat, filio Ioanni defuncto, ex mandato ipſius monumentum eſſe erectum.*

NObilis ac Generoſe vir, domine & patrone perpetua mihi obſeruantia colende, literas T. G. vna cum pecunia ad erectionem monumenti deſtinata, & Epitaphio, recte accepi. Præcipue intellectu mihi iucundiſſimum fuit, Caium Ranzouium, cui Elizabethā filiam tuam deſpōdiſti, adhuc proſpera vti valetudine. Vix enim dici poteſt, quanto vterque in periculo, peſte hîc graſſante, fuerimus. Caius enim, cum Ioanne, piæ memoriæ, ſemper in vno eodemq; lecto dormiebat, donec peſte hic corriperetur. Ego ſepulturæ adfui.

Finitis exequiis, non longam in vrbe moram traximus: ſed continuo, omnibus relictis impedimentis, in pedes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

pedes nos coniecimus. In itinere demum cōduximus currum, quo iter cœptum cōtinuaremus. Valde enim metuebam, ne & Caius ex aëre illo peſtilēti morbum, vel aliud quid vitii contraheret: à quo tamē tempore, cum tot menſes interceſſerint, nihil amplius metuendum erit periculi. Quare & ego poſtmodum, cum audiſſem peſtem deſiiſſe, librorum, ſupellectilisque auferendæ gratia, iſthuc me iterum contuli. Ac conſtitueram intra quatriduum hinc diſcedere. Verum tamen tua de erigendo monumento, in filii defuncti memoriam, intellecta voluntate, mutaui ſententiam: neque prius mihi hinc migrādum putaui, quin tuo iuſſui abunde eſſet ſatisfactum. Egi itaque cum lapicida, artifice in hoc genere inſigni: qui etiam monumentū hoc perfectum reddidit. Iconem eius trāſmitto, vnde ideam operis quodammodo coniicies. Tumba ipſa conſtat ſolido marmore: & inſignibus gentilitiis decorata, elegantibus ornata literis, ligneiſque cancellis cincta eſt: vt à prætereūtium puerorum iniuriis eò ſit tutior. Nullum præterea nō moui lapidem, vt ſenatui perſuaderem, conſeruationem huius monumenti, certa pecunia numerata, quò in ſe reciperet. quod tamen ſenatus recuſauit, quare ipſe illud tecto operiri curaui. Illuſtriſſimus autem Princeps D. Caſimirus, Palatinus Rheni, & adminiſtrator Electoratus, pro ea qua eſt in Deum pietate, & in te beneuolentia, per Secretarium clementiſſime mihi ſignificauit: quod ſi defuncti filii exuuias, in Eccleſia, vbi Electores humati ſunt, vellem ſepeliri: mandaturum ſe, vt locus mihi monſtretur ſepulcro idoneus: & non ſolum illud libenter ſe conceſſurum, ſed quod ibi magis ſartum tectumq; foret monumentum, cupere etiam clementer, vt locum indicatum deligam. Ego, vti iuſſeras, reuerenter & ſubmiſſe egi gratias: dixique, me principis laudatiſſimi hac in re oblatam beneuolentiam Gen. T. ſummopere prædicaturum: nihilominus tamen collocaui monumētum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

in loco vbi ſepultus eſt filius. Reſiduum quicquid erit pecuniæ, quod his vſibus non impendi, illud omne cũ venero, reſtituam, & de expenſis reddam rationes.

Nihil iam reliquũ eſt, niſi vt mœrorem conceptum abiicias, & filium tuum pie mortuum, & ſub conſtructo monumento reconditum, religioſe ſinas quieſcere. Luctu enim reuocari in vitam hãc non poteſt. Sed aliquando, vbi Deo viſum fuerit, tu ad illum venies: quando in nouiſſimo die, non ſolum Ioannem filium, ſed & vtrumque parentem, omneſque tuos, coràm videbis, & mutuo illorum complexu frueris. Vale patrone honorande, virilemque capeſſendo animum, te nobis & Reipubl. quam diutiſſime incolumen ſerua. Dabam Heidelbergæ ad Nicrum, Calendis Iulii, Anno Domini M D LXXXIII.

EPITAPHIVM IOANNIS RANZOVII, HENRICI FILII, QVOD pater marmori inciſum, in memoriam ipſius, Heidelbergæ ad columnam ſacræ ædis D. Petri in cœmiterio collocari fecit.

IOANNES RANZOVIVS loquitur de ſeipſo.

Siſte gradum, quiſquis tranſis hac forte viator,
Ut diſcas mortis triſtia fata meæ.

EGo Ioannes Ranzouius, infelix puer, Hẽrici Ranzouii filius, in hanc vrbem, literarum gratia, cum Ducibus Holſatiæ, D. Friderico & D. Philippo miſſus, peſte correptus, & paulo poſt in vera inuocatione Dei, Anno M D LXXXII. Octob. XVII. mortuus, ac ſine ceremoniis funebribus, eiuſdem diei veſpera hic ſepul-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ſepulturæ datus, & ſic humana ope deſtitutus, à Deo autem ex hac mortali vita ad perpetuam immortalitatem euocatus, in patriam cœleſtem locatus, & à triſtiſſimo parente hoc monumento donatus, reſurrectionem mortuorum, & reparationem omnium rerum expecto.

Durum eſt extra patriam mori.

IOANNES RANZOVIVS, PARENTEM, QVATRIDVO ANTE mortem, de rerum ſuarum ſtatu, certiorem facit,

SIngulari cum gaudio, mi pater, intellexi ex tuis literis, te, matrem, cæterosque omnes familiares belle valere, nos quoque hîc coniuncti, Dei beneficio proſperrima fruimur valetudine. Miror, mi pater, literas meas ad te tardius perueniſſe: & cum ternas ſcripſerim, vnicas tibi tantum eſſe redditas. Confido tamen, iam tibi eas literas lectas eſſe, quas Marco Meuio Lubecenſi commiſi, eas enim redditas eſſe confido. His quia te de meis ſtudiis certiorem feci: nulla repetitione ſignificationis eiuſdem eſſe puto. Mitto librum de omnibus Academiis, qui recens editus eſt. Ego hic, pater, optime valeo: & quod de cœli grauitate conquerar, non habeo. Hæc ſunt quæ te ſcire velle putaui. Deus vos ſeruet incolumes. Heidelbergæ, XII. Octobris, Anno MDLXXXII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

TESTIMONIVM ACADEMIÆ HEIDELBERGENSIS, DE FIDEli cura Anthonii Caucii, quam adhibuit aduerſa valetudine laboranti IOANNI RANZOVIO.

RECTOR Academiæ Heidelbergenſis Ludouicus Grauius, Medicinæ Doctor, lecturis debitam reuerentiam & ſalutem. Quanta ſit miſeria humana, quę à primo ſtatim ortus noſtri tempore nobiſcum incipit, & dum vita conceditur durat: quanta deinde vitæ fragacitas & incertitudo: nullius vel eloquentia, vel ſapientia, quantumuis magna, commemorari aut explicari poteſt. Et quotidiana exempla oſtendunt, ac εἰκόνας præ oculis ponunt, nihil hac vita fragilius, nihil inconſtantius eſſe. Inde viri ſapientes & docti, cogitantes vitæ fugacitatē, ærumnas, incertitudinem: multas grauiſſimas querelas ediderunt, quales ſunt:

Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo:
Et ſubito caſu, quæ valuere ruunt.

Item facilior eſt mutatio hominis, quam muſcæ in pariete. Etſi autem in hac meditatione humana, nullæ nec cauſæ, nec conſolationes traduntur firmæ, quibus munire nos aduerſus has miſerias poſſimus: ſed inania μαλάγματα quædam adhibentur: nos tamen qui diuina ſcriptura inſtructi ſumus, cauſas harum miſeriarum veras ſcimus. Nam peccati ſtipendium mors eſt. Et conſolationes præterea certas, non tantum in miſeriis & calamitatibus, ſed etiam in media morte habemus, quibus confirmamur, erigimur & viuificamur. Ac commonefaciunt etiam nos quotidiana hæc fragilitatis ſpectacula, de timore Dei, de modeſtia, de æterna in futura vita lætitia. Quarum ſubiectionum, has miſerias,

rias, quæ quotidie oculis noſtris obuerſantur, teſtimonium eſſe certiſſimum & euidẽtiſſimum, dubium non eſt. Non enim ad has ærumnas initio conditos eſſe & naſci homines, tanta arte & ſapientia fabricatos: rationis ipſius iudicio & teſtimonio conſtat. Huius fragilitatis vitæ humanæ teſtimonium ac exemplum nobis exhibuit Ioannes Ranzouius, iuuenis pius, obſequens, ac in literis bene verſatus: qui natus eſt ex vetuſtiſſima, nobili & equeſtri familia, in qua plurimi pietate, ſapientia, prudentia, fortitudine, ſcientia rei militaris & gubernationis politicæ, ac eruditione præſtantes viri præ aliis claruerunt, ac hodie eo nomine celebrantur. Is enim iuuenis peſte correptus, & paucos dies afflictus, decimo ſexto die Octobris eâdem extinctus eſt. Quo triſti caſu, pro paterno quo erga omnes ſtudioſos affecti ſumus animo, vehementer perturbati ſumus: tum quod Illuſtriſſimis Principibus ac Dominis, Domino Friderico & Domino Philippo, fratribus, hæredibus Noruuegiæ, Ducibus Sleſuici, Holſatiæ, Stormariæ ac Dithmarſiæ, Comitibus in Oldenborch & Delmenhorſt, ac reliquis Nobilibus & domeſticis, maximam conſternationem ex domeſtici Ranzouii morte concitari: tum etiam quod parentes piiſſimos, præmaturo Ranzouii filii obitu, in ſummum ac acerbiſſimum dolorem ac luctum coniici: & noſtræ etiam Academiæ formidinem ingeri videremus. In hoc igitur cõtagioſo & formidoloſo morbo, cum D. Anthonius Caucius, Illuſtriſſimorum Ducum Holſatiæ, ac nobilium domeſticorum, & defuncti etiam Ranzouii præceptor, ſemper huic in morbo adfuerit, & fidelitatis diſcipulo ſuo à ſe præſtitæ teſtimoniũ ſibi dare & perhiberi petierit: nos id denegare ei nec debuimus, nec potuimus: cum quod petitionem eius & honeſtam, & prudentem, & ipſi neceſſariã eſſe iudicemus: tum quoque quod propter ſingularem pietatem, vitæ integritatem, eruditionem, ac fidelem etiã illuſtriſſimis Prin-

cipibus, Ducibus Holſatiæ, ac nobilibus domeſticis, qui ſub eius diſciplina ſunt, nauatam inſtitutionem, nobis omnibus & ſingulis chariſſimus ſit. Teſtamur itaq; hoc publico ſcripto, prædictum Dominum Anthonium Caucium vere paternum affectum erga diſcipulum decumbentem oſtendiſſe: ſemper ab initio morbi, neglecto ac ſpreto vitæ propriæ diſcrimine ac periculo, huic adfuiſſe. Et licet ipſe medicus ſit, nihilominus tamen aliorum clariſſimorum & præſtantiſſimorum medicorum ope conſilioq; vſus eſt: Nihil omiſit curando, confortando, præſentia ſua aſſidua conſolando, in vera de Deo religione ad pium ex hac vita diſceſſum, diſcipulum inſtituendo & confirmando: ita quod piiſſimi patris & coniunctiſſimi conſanguinei vices eum obiiſſe, & fideliſſimi præceptoris officio functum eſſe, vere affirmare poſſimus. Nec dubitamus, optimum hunc iuuenem, vi peſtilentiali tandem ſuperatum, & piæ inſtitutionis fructum hunc percipientem, quòd pie & placidiſſime, ſine alicuius animi vel corporis cruciatu, ex hac miſera & caduca vita euocatus eſt: iam modo diuinæ maieſtatis & omnium angelorum & Sanctorum conſpectu frui & lætari. Porro autem ſuperioribus de cauſis, prænominatum Dominum Cautium omnibus, cuiuſcunque ſtatus, dignitatis, ordinis, ac conditionis ſunt, apud quos teſtimonio noſtro opus habuerit, cum debita ſubiectione ac reuerentia commendamus. Datum Heidelbergæ, ſub ſigillo Rectoratus, decimo quarto Calendas Nouembris, Anno milleſimo, quingenteſimo octuageſimo ſecundo.

HENRI-

HENRICO RANZOVIO VICARIO REGIS. S. D.

PETRVS LINDEBERgius Roſt.

QVAM verum ſit illud, illius Lyricorum apud Græcos principis, venuſtum ac vetuſtum adagium: Cum tribuunt homini vnum fata bonum, duplex ſubiungunt malum: Vnus ex multis, ſolus ex omnib. Ranzoui inclyte, teſtis es locuples, qui paucis ante menſibus, nouello & tenello generis tui ſurculo ac incremento, id eſt, nepote, quo cõfectis ſenio auis nihil gratius, nihil ſuauius, nihil amabilius accidere poteſt, à cœli terrarumq; conditore benigne donatus, & egregie exhilaratus, nunc rurſum gemino affligeris dolore: dum nepte, quam paulo ante præmiſiſti, & modo filiâ, filiâ chariſsimâ, chariſſimâ illâ, illâ Friderici Alefeldii coniuge Catharinâ, etiamnum adoleſcentulâ, in ipſo ætatis flore, ſubito mortis caſu, proh dolor, abreptâ, viduaris ac ſpoliaris. Dii boni quæ rerum humanarum viciſſitudo hæc? quanta hæc metamorphoſis? Quam cito, quam ſubito poſt ſudum venit udus Olympus, poſt riſum fletus, poſt gaudia mœror. Quid? nati ne ad hæc ludibria homines ſumus, vt tum potiſſimum cogamur arere, cum maxime cupimus florere, tum potiſſimum decreſcere, cum maxime putamus ſuccreſcere, tum potiſſimum ad mortem accedere, cum arbitramur ætate procedere. Mehercle ad id nati, & quidem fatis deſtinati, ob protoplaſtæ peccatum. Quis autem contra fatum, immutabile & ineuitabile? Nemo, vt opinor, ſanæ mentis. Quocirca neque tu, Heros generoſe, eidem refragare: ſed placide & pie fortunæ vtramque paginam, & hoc, quod tibi impo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ſitum diuinitus eſt, oneris, ferendo perfer. Fortiter ferendo vincitur malum, quod euitari non poteſt: & bonus animus in re malâ dimidium eſt mali. Atqui hoc vt facias, non ſolum Prophetarum & Apoſtolorum te monent & mouent exempla, quemadmodum & aliorum ſanctorum, imprimis Iobi ſingularis patientia, in ſumma ſua afflictione dicentis: Dominus dedit, Dominus abſtulit: vt Domino placuit, ita factum eſt: ſit nomen Domini benedictum: verumetiam Ethnicorum pertinax conſtantia, præ reliquis Anaxagoræ, qui auditâ filii morte, nihil ſibi ignotum & nouum nunciari affirmauit, quod ex ſe natum mortalem ſciret: Deinde Periclis, qui duobus filiis intra quatriduum ſpoliatus, iiſdem diebus vultu non magis moto, quam ſi fuiſſet dura ſilex, concionatus eſt: Tandem etiam Pauli Æmilii & Xenophontis, quorũ hic, cum filium fortiter pugnando interiiſſe animaduertiſſet, numina teſtatus eſt, ſe ampliorem ex filii virtute voluptatem, quam ex morte amaritudinem ſentire: ille duorum filiorum iacturam tam patienter pertulit, ac ſi non ex ſe, ſed alio nati fuiſſent. Cum tantam conſtantiæ loricam induerint Ethnici, quanto magis nos Chriſtiani debebamus? qui maius conſolationis armamentarium & paratius alleuamentum, ex ſacrarum literarum arcanis haurimus: Animarum nimirum immortalitatem, mortuorum reſurrectionem, & poſt hanc momentaneam vitam vitam æternam: In qua modo Filia tua Catharina, nomine & omine à peccatis pura, à morte & morbis ſoluta, à dolore & angore libera, in cœtu cœleſtium Dominarum, Euæ, Abigaelis, Mariȩ, &c. beata viuit, teque ſuum Patrem dulciſſimum, præpoſtero naturæ ordine in terris ſuperſtitem relictum, ſicuti & maritum ſuauiſſimum, & tres ſuos liberos vnice charos, Deo opt. max. commendat, minime cupiens, vt ob immaturum ſuum ex hac vita diſceſſum, animo cadas, aut te proiicias, ſed vt cedas diuinæ Maieſtati,

ieſtati,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ieſtati, quæ nobis hominibus non ſemper iucunda, ſemper tamen vtilia, & in hoc breui exilio, vel in æterna patria profutura, impertitur. Deum trinũ & vnum oro, vt in hoc tuo duplici luctu te confirmet, ne, licet admodum angaris, prorſus mœrore frangaris: ne, licet paululum premaris, prorſus ſqualore deprimaris: ne licet aliquantulum procumbas, prorſus dolore ſuccumbas: vtque in hoc arido & morbifero mundi ſenio, & imminenti tuo climactere difficili clementer te conſeruet, fatalis horæ ſpacium diutiſſime extendat, & omnes tuas actiones ſecundet. Id votis ſuis expetunt, quibus benefacis quotidie, pauperes. Id, quos conſolaris ſæpe, precantur ſenes. Id, quos defendis vbique, probi optant. Id, quæ fulcis ſtrenue, templa & ſcholæ poſtulant. Id Cimbrica Cherſoneſus patria, cuius tu iam non pater es amplius, ſed auus, precibus ſuis contendit, & ego cum illa. Datum Geltingæ in Anglia minore, Anno mirabilis prodromo: Epochæ autem Chriſtianæ Milleſimo, quingenteſimo, octuageſimo ſeptimo, octauo Calendas Iulii, quo ante annos quinquaginta Chriſtianus III. Danię Rex electus, à D. Ioanne Bugenhagio, qui & hoc ipſo die Anno 1499. in lucem editus, multa ſolennitate & pompa Hafniæ coronatus eſt.

HENRICVS RANZOVIVS S. D.

PETRO LINDEBERGIO R.

DEcimus iam agitur, Lindebergi optime, dies, cum conſolatorias tuas de obitu filiæ meæ literas accepi, quæ ſane mihi fuerunt gratiſſimæ. Confirmatus enim iis ſum (cur negem?) & erectus non parum. Quod prorſus: id non auſim affirmare. Hærent enim adhuc

inopinati iſtius luctus radices in pectore meo, obuerſatur adhuc oculis hiſce filia mea, filia inquam chariſſima Catharina; eiusque liberorum, mater vbi es, mater vbi es, clamantium eiulatus, aures circumſonant meas, & alia in mentem veniunt infinita, quibus tamen, cum diuinis eloquiis, tum literarum tuarum panchreſto ſuffultus, quemadmodũ hominem vere Chriſtianum decet, maſcule reſiſto, minime dubitans de filiæ reſurrectione, deque vita poſt hanc mortalem immortali. Quis ſcit quando me mea, te tua, fata manebunt? Ego mehercule, præterquam quod ipſo in limine climactericus meus difficilis ſit, indies, & quidem ſingulis horis, diſſolutionem huius corporis auide pieque deſiderans exopto, & eſſe cum Chriſto Domino & Saluatore omnium noſtro cupio, cuius protectioni te Lindebergi chariſſime, commendo. Carolo Alefeldio nepoti meo ſalutem ex me plurimam dicito, eique vt materteræ ſuæ pie defunctæ epitaphium ſcribat auctor eſto. Segebergæ, Anno ſalutis XXCVII. ſupra M.D. Iulii die ſecundo.

EPISTOLÆ DE OBITV ET FVNERE FRIDERICI RANZOVII, IN Gallia, apud Bituriges, non procul à Champeraulx, per inſidias interfecti, & in oppidulo Couleuure ſepulti:

DOMINVS GAMASCHE, AD ILLVſtrem ac generoſum Dominum de Schonberg, Comitem de Nanthueill, Mareſchallum Germanorum militum apud Regem Galliæ, de obitu FRIDERICI RANZOVII.

ILluſtris ac generoſe Domine, quod non ea, qua volebas, celeritate literis tuis reſpondi: mea non acci-

dit negli-

dit negligentia. Si enim quiſquam eſt tui ſtudioſiſſimus, mihi profectò præ cæteris, res tuæ maximæ ſunt curæ. In culpa fuit aliud. Longum enim tempus iam hic commoror, neq; vel per miniſtros meos, vel amicos quoſdam præcipuos, quos huius rei gratia ſæpius hinc ablegaueram, comperire potui, quonam modo Nobilis ille germanus, commiſeratione profectò dignus, quem amiſiſti, perierit. Poſt tot ſedulo habitas inueſtigationes, deprehendi demum, globulis æneis ipſum eſſe traiectum, ad extremitatē magni cuiuſdam lacus, prope arcem Champeraulx. Poſſidet hanc Dominus Beau Regardt Gadagnie, qui tempore cædis perpetratæ Moulini fuit: vt ex eius ad me exaratis literis, quas miſi, colligere licet. Cædis quidem inquiſitionem inſtituit, impetrato ſcripto regio: cuius ſe mihi copiam facturum promiſit. Verum autores cædis fuga ſibi conſuluerunt. Eſt eorum alter miles ſtipendiarius de Curſi, quo in loco exercitus tui caſtra erant: alter coquus Domini de Beau Regardt. Plane exiſtimo, Dominum de Beau Regardt, pro excellēti ſua virtute, hac in re, officio ſuo & iuſtitiæ adminiſtrationi non defuturum. Interfecti cadauer reperire nuſquam potui, quamuis de eo plurimū laborauerim. Scelerati namq; nebulones tanta cautione iſtud per ſyluas abſconderunt, vt nulla eius appareant veſtigia. Puer ab illis in arcem deductus fertur, poſteaque rurſum dimiſſus. At ego cum Domino eum occiſum eſſe credo. Hoc quod de cæde ſcripſi, ipſiſſima eſt veritas. Cæterum ex animo doleo vicem iſtius Nobilis. vtinam captus fuiſſet. Multo certe precio, ſi vel omnis ſubſtantia mea fuiſſet exhaurienda, in tui honorem ipſum redemiſſem. Nam de ſeruientis tibi fide mea, illud audacter tibi polliceaeris velim: me pro re, dignitate, ſalute tua, nihil non libentiſſime facturum, ſi vel cum certiſſimo vitę fortunarumque mearum periculo coniunctum fuerit. Vale. &c.

DOMINVS COVLON, AD EVNDEM DOMINVM DE SCHONBERGK, &c.

ILluſtris ac generoſe Domine, literas tuas, quas ad me miſiſti, Domino Gamache tuo mandato reddidi: qui confeſtim certo homini negocium dedit, vt Germanum nobilem, quem Lurceii amiſeras, inquireret. Is cum in reditu certi nihil afferret: dictus Dominus Gamache à me petiit, vt ipſe Lurceium proficiſcerer. Quod cum facile à me impetraſſet, in itinere quanto fieri poterat ſtudio inueſtiganti ſignificârunt, nobilem iſtum in agro arcis Champeraulx, quam Dominus Beau Regardt, tibi nō ignotus, tenet, eſſe interemtum. Quia vero Dominus de Beau Regardt, cum ego adeſſem, peregre aberat, nec dum à ſuo ex caſtris diſceſſu domum reuerſus, ſed per aduerſam valetudinem Moulini detentus; vicem ipſius gerens plane incertus erat, quid ſibi in hac re agendum eſſet. Hinc præter cædem nihil ex ipſo reſciſcere potui: quod ſcitu admodum fuerit difficile, quo in loco eſſet ſepultus. Tandem ex multis indiciis cognoſcere erat, Domino de Beau Regardt admodum graue eſſe, quod nefarium hoc facinus, eo in loco, cui ipſe præeſſet fuerit perpetratum. Nec dubito, quin ſummo ſtudio latrones ſit perſecuturus. Id quod literis quoq; ab ipſo petii. Quibus quid reſponderit, ex adiunctis ipſius, ad 7. Ian. datis, perſpicere licet. In earum calce, quæ lituris ſignata vides, ad hanc rem non attinēt. Vt vero certam rei hiſtoriam attexam: celare te non poſſum: homicidas illos, ſub reditum Domini de Beau Regardt ex arce Champeraulx clam aufugiſſe: quod ſibi ab eo, quem ob commiſſum ſcelus vehementer commotum eſſe

ſciebant,

ſciebant, metuerent. Per exploratores tamen, cum in arcem, quæ ex partibus Regis Nauarræi eſt, in Auueregne, confugiſſe eos reſciuiſſet: exuuiis defuncti ex terra effoſſis, codicillos & cætera ad hanc rem neceſſaria, confici curauit: atque hac de re ſtatim me, vt primum corpus repertum fuit, certiorem reddidit. In cuius rei fidem, ipſas eius literas xxx. Ianuar. ad me ſcriptas, prioribus addidi. Ante reperiri illud non potuit, etſi quam accuratiſſime quæſitum. Cæterum gladio percuſſus fuit, capite vulnerato, & pectore bis trãsfoſſo. Equum, cui inſidebat, per bombardæ ictum, primo confectum eſſe, credibile eſt. Puer ipſius biduum vel triduum prope arcem Champeraulx commoratus eſt. Deinde quæſiuit de via, quæ Bituriges ducit, ea ſpe, fore vt ibi Germanos quoſdam ſcholaſticos offendat, quibus cum hinc diſcedere poſſet. An ibidem adhuc commoretur, facile reſciſcam. Illud, Illuſtris & Generoſe Dominẽ, tibi omnino perſuaſum habeas, Dominum de Beau Regart nihil vel operæ, vel ſtudii prætermiſſurum: iuſtas ſupplicii pœnas ſicarii ne effugiant: vt conſtare poſſit, & ſcelus teterrimum maximopere ipſum deteſtari, & tui eſſe ſtudioſiſſimum: vt vero vlterius procedatur, conſultũ mihi viſum non eſt. Auctores enim cædis ex his regionibus profugerunt, domi tamen ſuæ liberis & vxoribus relictis. Alter Domino de Beau Regardt inſeruiit. Iam vero matrimonio cõtracto, per annum officio caruit. Vix abfuturum credo, quin rariori & clandeſtino reditu ſuos vterque reuiſat: præſertim vbi inquiſitionem ceſſare compertum habuerint. Atque tum accurata eorum obſeruatio & cuſtodia non deerit. Corpus exangue balſamo inungi curaſſem, niſi putredo eius nimia, omnes Chirurgos, ne manum admouerent, deterruiſſet. Tandem σωρηγοδόχῳ incluſum, honorifice intra ſacram ædem humandum curauimus: tali tamen in loco, vnde, ſi parentes voluerint, repeti fa-

cile poſſit. Atque hæc hactenus. De quibus ſi quid plenius ſcire deſideraueris, publicos codicillos, quorum ſuperius memini (quos tamen integre confectos nondum habemus, quod teſtium quorundam enunciata, necdum excepta, iis inſerenda ſunt) ad te mittam. Vale feliciter. Dabantur Fontonai III. Februarii. Anno M. D. LXXXVIII.

HENRICO RANZOVIO
S. D.
PETRUS LINDEBERGIUS.

CONTRA decorum & omnem humanitatem facturus mihi videbar, Heros generoſe, qualicunque epiſtola, tibi in hoc ſummo tuo luctu præſto eſſem, & ſi poſſem, hac mei doloris ſignificatione, tuum quodammodo ſubleuarem. Etſi autem is ego non ſum, qui funditus profundum hoc tuum vulnus conſolationum mearum medicamentis, vt numquam recrudeſcat, conſolidare poſſit: ea tamen expromam & proferam remedia, quibus ſi non prorſus ſanari, certe ex parte refocillari valeas. Atqui ne longius euager, primum omnium inflicto vulneri linimenti loco, hanc fati æternam ab æterno in æternum legem, inſeri iubeo; vt lignum natum eſt vri, ariſta ſecari, ſic homo mori. Deinde hoc cataplaſma ſuperimpones. Hominem ea conditione ſatum & natum, vt quandocumque mundi ſummo Imperatori viſum, vitam hanc breuem & leuem, quam vſui, non mancipio accepit, derelinquat. Quibus, ſi prædicta ad dolorem tuum non ſatis erunt efficacia, fomenta hæc & acopa adiun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

gantur: Hominis fragilitas, mortis æqualitas, vitæ huius breuitas, & alterius è diuerſo longæuitas. Videſis mihi hominis fragilitatem, aut, ſi mauis, fragilem hominem ipſum. Quid ille? Nonne lutum ſcite mixtum, mancipium mortis, tranſiens viator? Bulla leuior, momento breuior; Imagine vanior, ſono inanior; vitro fragilior, vento mutabilior; vmbra fugacior, ſomno fallacior? videſis mihi etiam mortis æqualitatem. Moriuntur Papa, Imperator, Reges, Principes, pauperes, diuites; iuuenes, ſenes; ſapientes, inſipientes, pariter omnes: nec vlli parcit lethum non lætum, Parcaque parca minus. Mors omnes omnibus æquat, & nihil aliud ipſa eſt, quam animæ à corpore abſceſſus, mera requies, & exitus mortalis vitæ. Mortalis autem vita eſt στιγμὴ χρόνου, exſpectatio mortis, ludibriorum ſcena, miſeriarum mare, atque vt breuibus multa dicam, vna hemina ſanguinis, quam quilibet leuis caſus rumpit, quælibet febricula corrumpit. Vnde Poetarum ille ſcite admodum cecinit:

Hæc vita haud vita eſt, ſed vitæ verius vmbra,
Cum viuo viua eſt, viuere, vita Deo.

Et alius quiſpiam:

Viuito venturam valeas vt viuere vitam,
Vita viri, vt ventus. vel leuis vmbra volat.

Ventura autem vita, æterna illa eſt vita, vita illa vitalis & patria vera, nullus vbi labor eſt, nullus vbi dolor eſt, nulli luctus, nullæ lachrymæ, ſed feſtiuitas ſine fine, ſerenitas ſine nube, pax ſine clade, æternitas ſine labe, & gaudia ſempiterna in ſempiternum. Quibus procul dubio filius tuus FRIDERICVS, cum auo & auia, fratribuſque duobus & ſorore, nunc fruitur, aſcitus in beatorum Angelorum conſortium, vbi breui ſequuturus eum videbis, quoque ego & omnes pii, quemadmodum Prophetarum & Apoſtolorum arcanis edocemur, depoſita hac mortali ſarcina, ali-

quando traducemur. At at patre procul, patria
procul, procul ſepulchris paternis occubuit miſer,
inquies? De patre concedo. Interim tamen non in-
ficias eo, quod præſens præſenti tibi maius forſan
vulnus obitu ſuo inflixiſſet, quam abſens vnquam
potuiſſet. Nam quæ non vident oculi noſtri, minus
tangunt & angunt pectora. De patria minime: Non
enim exiguum hoc, quod Cimbria coercet, quod O-
ceanus cingit, neque is locus vbi aerem primum
hauſit, vbi infantia eius vagiit, ſed vniuerſus orbis, il-
lius aliorumque mortalium patria eſt, Socrate teſte,
qui interroganti cuiatem ſe ferret? Mundanum re-
ſpondit, licet vt ſacra teſtantur eloquia, veriſſima &
germana cælum ſit. Atque vt verum fatear, animus
magnanimus non includit ſe prædictis terminis, ne-
que patitur ſe aſtringi ad certam terræ partem inſtar
captiui, qui compede deuinctus vno perſtat in loco:
ſed cogitatione & ſenſu totum hoc vniuerſum com-
plectitur vt ſuum, quibus te quoque, Ranzoui illu-
ſtris, ſubſcripturum non dubito. In bello, pergis, oc-
cubuit, & quidem à ſicariis percuſſus clanculum.
Quid? illene ſolus, & nemo ante ipſum? At miſera-
bili & mirabili mortis genere periit. Scio & miſe-
reor. Debuit autem tali genere fati. Debuit, in-
quam. Lata ita lex eſt, quam fruſtra ſolicitant acu-
mina ingeniorum. Deus, qui cælum quotidie voluit
& reuoluit, ſolem ducit & reducit: DEVS qui triſtia
ſubmittit & læta, & vt paucis concludam, qui omniũ
rerum diſpenſator eſt (peccatum excipio, cuius au-
ctor diabolus) tali illum, non alia, morte mori voluit,
eius imperium alacres & pleno gradu ſequi debemus,
quemadmodũ milites, qui in caſtris audito viæ ſigno
vaſa colligunt, audito pugnæ ſigno, deponunt, ani-
mo, oculis, auribus parati ad omne imperium. Sed
hic paululum te attolle. quid illud miſerabile? cum
omnia ad ſacoma trutinaris probe, mori & interire.
Mori

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Mori autem & interire, vt hominibus, ita etiam omni creaturæ commune eſt. Æterna enim lex naſci & denaſci, oriri & aboriri. Totum hoc mundi corpus adſpice. Ruet aliquando. Solem vide : defecit ſæpe. Lunam: tabeſcit. Sidera; labuntur. Tranſi ad aquas, flumina illa, quæ perennia dicuntur, alibi pereunt, alibi alueum mutant & curſum. Si terram intueris, quam immobilem referunt, motu concutitur, & diluuie corrumpitur. Si regum regna: occidunt. Si vrbes: harum vna emoritur, quando alia exoritur. Quod ſi cadauera cæli terrarumque futura ſunt, & ad interitum prædicta omnia deſtinata, quid doles, Heros generoſe, filium tuum? obiit ille nunc quidem, ſequemur omnes. Ah quid dico obiit, abiit ſaltem, nec periit, ſed præiit, nec occubuit ſed procubuit, nec amiſſus, ſed præmiſſus eſt per mortem in æternam patriam, ad quam ſuſpiramus omnes, tendimus cuncti, diuerſo tamen tempore, diſpari fato. Cur id? varia ad eam via eſt, dura, leuis; longa, breuis; lata, anguſta; quamuis vna eademque omnibus, vbi metam attigere, quies. Tuus filius per duram & breuem viam iſtuc peruenit, dum naturæ debitum, at ſceleri latronum indebitum, tranſuerberatus ſclopeto perſoluit. Alios per vndas eo ducit Deus, alios per ignem, alios alio modo, prout Maieſtati ſuæ libitum & lubitum. Hæc cum ita ſeſe habeant, Mecœnas optime, tuæ prudentiæ & moderationis erit, remedia hæc propinata admittere, deprompturus ipſe ex ipſo ſacrarum literarum myrothecio ſalubriora, nec huic Dei voluntati repugnare, neque immodico luctu & mœrore, quibus non tam leuantur mala, quam augentur, fruſtra te conficere. Vale, heros generoſe, meque nouum amicitiæ tuæ candidatum tibi commendatum habe. Datum in arce Epiſcopali Suaueſtedio, Anno mirabili, id eſt, à partu Mariæ ſemper virginis octuageſimo octauo ſupra ſeſquimilleſimum,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Menſis Februarii die quarto & vigeſimo. Quo Imperator Rom. Carolus V. Gandaui in Flandria Anno M. D. in vitam venit: Et Franciſcum Gallorum Regem ad Papiam, Anno M. D. XXV. deuicit, Nec non Imperatoriam coronam Bononiæ à Pontifice Clemente VII. Anno M. D. XXX. ſuſcepit. Et Imperium Ferdinando fratri, Anno M. D. LVIII. rurſum ceſſit.

HENRICVS RANZOVIVS, S. D.

PETRO LINDEBERGIO R.

ETsi multarum rerum oneribus & curis, quemadmodum noſti ipſe, ita premor, clariſſime Lindebergi, vt reſpirare vix licitum: Facere tamen nō potui, quin literis tuis, de obitu filii mei Friderici in Gallia cæſi, amantiſſime ad me perſcriptis conſolatoriis, breuibus reſponderem. Fuerunt enim illæ, cum propter multiplicia, quæ promis ad leniendum dolorem noſtrum remedia, tum propter ſermonis elegantiam, tam gratæ, tam iucundæ, quam tui ſimilium nullæ. Vtque illud planius intelligas, vbi Segebergam, quemadmodum certe nobis recepiſti, te conferes, gratum nos experiere. Interim longum vale, & tumultuariam hanc reſponſionem æqui bonique conſulens, de me, quæ velis, omnia tibi pollicere. Sed heus tu, percommode occurrit epiſtolā obſignaturo, quod omiſſum dolerem. Pauca hæc Epigrammata, quo vna typis deſcribantur, reliquis addi peto: quæ pro tua prudentia loco iuſto inſeres. Iterum vale. Segebergæ, Anno Chriſti XXCIIX, ſupra milleſimum & quingenteſimum, Martii die ſexto.

QVIBVS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

LITERÆ PROFECTIONIS QVIBVS HENRICVS RANZOVIVS, Vicarius Regius, miniſtrum ſuum in Galliam ablegatum, vt de cæde filii inquirat, inſtruxit.

SERENISSIMÆ Regiæ Maieſtatis Daniæ ac Norwegiæ, &c. in Ducatibus Sleſuuigæ, Holſatiæ, Stormariæ & Dithmarſiæ locum tenens, Conſiliarius & Præfectus arcis Segebergæ, Ego Henricus Ranzouius, Ioannis filius, vniuerſis & ſingulis, præſentes literas viſuris, lecturis, vel audituris, cuiuſcunque ſtatus conditioniſve fuerint, poſt officiorum & beneuolentiæ meæ oblationem, notum facio: præſentis ſcripti exhibitorem, miniſtrum meum Hermannum Wolffium, in Lotharingiam, ad Illuſtrem & Generoſum Dominum Chriſtophorum, Baronem de Bedſtein, &c. cauſa filii mei Friderici Ranzouii, nuper in Gallia à ſicariis per inſidias interempti à me ablegatum eſſe. Vt igitur dictus meus miniſter iter hoc inſtitutum, abiens reuertenſque tanto celerius ac tutius perficere queat: omnes ac ſingulos quibus præſens ſcriptum exhibebitur, ea, qua par eſt, diligentia ac ſtudio rogo: vt illi non ſolum per regna, ditiones, ac territoria ſua, liberum & ſecurum concedant tranſitum: ſed etiam quacumque repoterint, iuuent

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ac promoueant. Tantundem, vel eo amplius, petitionem meam admittentibus me debere profiteor, atque libentiſſime præſtiturum polliceor. Ad fidem conciliandam præſenti ſcripto, ſigillo id meo muniui, propriaque manu ſubſcripſi. Actum Segebergæ, XXIIII. Martii. Anno M.D.LXXXVIII.

HENRICVS RANZOVIVS, AD *ILLVSTREM ET GENEROSVM* *Dominum Chriſtophorum, Baronem de Bedtſtein, alias Baſſompierre, Sereniſſimi Regis Galliarum exercitus Ducem ſupremum, &c.*

ILLVSTRIS ac Generoſe Domine, D. ſumma obſeruantia colende: Cum non ſolum à miniſtris meis mihi ſit relatum, ſed etiam ex literis vltro citroq; miſſis cognouerim: quanto ſtudio quantaque diligentia Celſitudo tua, id egerit, vt in latebris abditum corpus Filii mei Friderici, à ſicariis nuper in Gallia ſcelerate trucidati, ſit recuperatum, ac in Celſitudinis tuæ, domicilium Haruuæ in Lotharingiam translatū: ſane ea, qua maxime decet, ſubiectione, Celſitudini tuæ, hoc nomine ago gratias: ac me viciſſim ad quæcunque officia præſtanda Celſitudini tuæ reuerenter & ſubmiſſe offero. Quãtum ad defuncti filii corpus attinet: nolim hoc per tantam locorum inter capedinem

traduci,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

traduci, præſertim hoc turbulento rerum ſtatu: ſed potius ibi, vbi DEVS Opt. Max. ipſi finem vitæ præſtituit, ſepulturæ mandari. Quocirca maiorem in modum à Celſit. T. ſubmiſſe peto: vt corpus exangue, in vrbis Lotharingiæ Nancei primario templo, quo Duces ac Comites locum ſepulturæ habent, humari clementer procuret. Mitto Celſ. tuæ inſcriptionem marmoreo monumento incidendam. Illud inſertum templi muro, in memoriam filii, iuxta ſepulchrum reponi cupio. Quod vt fiat, ſi mandauerit clementiſſime Celſit. tua, maximo beneficio me affecerit. Sumptus ad eam rem impendendi, nempe 300. coronati, plus minus, Celſ. T. ſubminiſtrabuntur ex ſtipendio regio, quod Friderico filio per Sereniſſimum Regem Galliarum ſoluendum reſtat: Quod ſi vero id tardius numerabitur: ſubmiſſe peto, vt Celſ. T. pecuniam in eum, quem dixi, vſum conuertendam exponere velit, meq; certiorem facere, quo in loco perſolui à me debeat: num Lutetiæ, vel Nanceæ? Simulac enim hoc ſciuero: dabo operam, vt Celſ. T. bona gratia per mercatores reſtituatur. Secretario Celſ. T. viginti coronatos dari: ac reſiduum quod erit, ex ſumma deſtinata ſumtibus funeris Eccleſiæ, in qua Fridericus filius ſepelietur, dicari, cupio: Reliquum eſt, vt Celſ. T. ſummo ſubiectionis ſtudio obteſter: apud Generoſum & Illuſtrem Dominum de Gadagnie, Dominum de Beau Regardt diligenter vt inſtet: quo ſicarii, qui per inſidias filium meum trucidarunt, ad ſupplicium capitale pertrahantur. Hoc etiam peto,: vt ad filium meum ſpectantes equi, quam primum in Germaniam reducantur. Pluribus verbis à Celſ. T. hoc contenderem: niſi perſuaſum haberem: memoriam amicitię, qua me ſibi deuincire placuit Oenoponti, cum Dux Holſatiæ Adolphus apud Imperatorem Carolum V. ibidem commoraretur, apud Celſ. T. nondum prorſus eſſe extinctam: atque priſtinæ erga me beneuolentiæ recor-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

datione, locum petitioni meæ non grauate illam tributuram. Filii fato accidit, quo minus tum Regiæ Maieſtati, tum Celſit. T. operam ſuam promtiſſime, vt conſtituerat, nauare potuerit. Ego ſi quam nactus fuero occaſionem, Celſ. T. obſeruantiam & ſtudium meum declarandi: amplectar eam cupidiſſime: nec patiar à me requiri vllum officii genus, quod non libentiſſime reddam debitum, vt receptum eſt. Adiunctas literas, vt Celſ. T. ad dominum de Gadagnie prima quaque occaſione iubeat perferri: Et arborem Genealogicam familiæ noſtræ, in mei filiique memoriam conſeruet, ſubmiſſe peto. Hiſce Celſ. T. protectioni diuinæ reuerenter commendo. Datæ, ex arce Segeberga, XXIIII, Martii, Anno M.D.LXXXVIII.

EPITAPHIVM FRIDERICI RANZOVII.

FRIDERICO Ranzouio, Henrici filio, Archidiacono & Canonico Sleſuicenſi, ætatæ tenera, in aula Electoris Auguſti educato, latinæ linguæ non ignaro, cum quinque expeditionibus interfuiſſet: Primæ Colonienſi, ſecutus Ioannem Caſimirum Palatinum, Anno 1583: Secundæ Liuonienſi, verſus Oeſeliam & Arnsbnrgum, cum Regio Danico Admiralio, Anno 1584: Tertiæ Gallicanæ, Duce Erneſto de Mãdeſchlo, Anno 85: Quartæ Belgicæ, Anno 86. in qua vnius turmæ equitum ductor fuit: Quintæ Gallicanæ & ipſi, Anno 87. in qua Regis Henrici III. partes ſecutus, & non procul à Champeraulx à ſicariis globo aliquoties ex inſidiis traiectus periit: [a] Henricus parens, qui Catharina filia [b] in Dania: & Catharina ex filia Oligarda, nepte in Germania: [c] & hoc Friderico filio natu tertio in Gallia: nec non duobus fratris ſui Pauli filiis, Ioanne [a] in

[a] Obiit A. C. 1587. 29. Nou.
[b] Ob. A. C. 1587. 20. Mai.
[c] Obiit A. C. 1588. 20. Ianua.

ne[a] in Polonia, & [b] Daniele etiam in Gallia, ſpacio vnius anni, orbatus eſt. Senex Iuueni, mutato naturæ ordine, ſummo animi dolore affectus, minime opinatum hoc monumentum ſacrauit.

a *Ob. A. C. 88. 23. Ianua.*
b *Ob. A. C. 1577. 24. Nou.*

LITERÆ PVBLICÆ FIDEI, AB HENRICO III. REGE GALLIÆ

datæ Henrici Ranzouii Regii Danici vicarii miniſtris: qui vt extinctum corpus Friderici Ranzouii filii ſui in Germaniam deportarent, erant deſtinati.

NOs HENRICVS, Dei gratia, Rex Franciæ, &c. notum facimus omnibus locum tenentibus, generalibus, adminiſtratoribus, prouinciarum præfectis, prætoribus, iudicibus, aut horum legatis, conſulibus & ſenatoribus, excubitoribus portuum, pontium & viarum, & præterea vniuerſis & ſingulis præſens ſcriptum viſuris: Cum nos præterito tempore, proſequendi ac expellendi peregrini exercitus cauſa, qui regnum noſtrum inuaſerat, arma ſuſceperimus, & Molinum verſus nos contulerimus: Fridericusque Ranzouius, Regis Daniarum, fratris ac cognati noſtri dilectiſſimi Vicarii in ducatibus Holſatiæ, &c. filius, qui noſtras partes ſecutus, apud Generoſum Dominum de Schonberg, Comitem de Nantueil, ac noſtrorum tribunum militum, operam ſuam militarem nobis aliquandiu præſtitit, in hac expeditione ſit extinctus, ipſiusque corpus in æde ſacra oppidula Couleuure ſepulturæ ſit mandatum: Parentes vero à nobis ſubmiſſe petierint, vt faceremus ipſis poteſtatem, extinctum corpus è ſepulchro rurſus tollendi, ac in Holſatiam ad ſepulturam maiorum tranſportandi: huic ipſorum petitioni refragari noluimus. Quocirca ordinamus &

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

mandamus, vigore præſentium, vt dicti D. Ranzouii corpus rurſus ibi, vbi in oppido Couleuure ſepultum eſt, effodiatur, & ex regno noſtro in Ducatum Holſatiæ transuehatur. Ideoque non ſolum currui, funeri vehendo deputato, ac itineris comitibus numero ſex armatis, ad deductionem eiuſdem deſtinatis, abſque omni impedimento, liberam viam, tranſitum ac iter permittetis: ſed potius quacunque re poteritis, eos iuuabitis. Volumus etiam, vt ipſis neceſſaria in itinere, pro iuſto precio ſubminiſtrentur. Hoc mandato noſtro eſt conſentaneum, cui vt ea, qua par eſt, ſubmiſſione morem geratis, præcipimus. Datum Lutetiæ Pariſiorum, XXIX. Martii, Anno LXXXVIII.

ſignatum

Henricus.

Ad mandatum Regis

Brulardt.

IONATHAS GVTSLOBIVS, PROVINCIALIS CANCELLARIVS Sleſuigæ & Holſatiæ:

HENRICO RANZOVIO REgio Danico vicario, S. P. D. officioſiſſ.

QVÆ ſuperioribus diebus ſparſa fuit fama Magnifice & Nobiliſſime vicarie regie, Domine & Patrone perpetua ſummaque obſeruantia colende, de obitu filii, in militia ſuſcepta cæſi, viri ſane nobiliſſimi & fortiſſimi, ac virtutis bellicæ, eiuſdemque vſus atque experientiæ, qua ſuæ familiæ maiores claruerunt, æmuli ſtrenui & ſtudioſi: illam ego famam hactenus vanam vt opinatus fui: ita vaniſſimam exiſtere, vehementer

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

menter exoptaui. Nam cum repetita conſuetudine, pluribus occaſionibus propoſitis, Dominum Fridericum Rãzouium ea vi ingenii præditum perſpexiſſem: vt ſpem conceperim de eo: quam fratres in togata vita nominis celebritatem obtinerent, hanc militaribus illum ſtudiis ſibi conciliaturum: difficulter potui, & inuitus volui illam mihi ipſe ſpem præcidere. Ac hinc quidem ęgre admiſi incertis autoribus iactatos rumores ſiniſtros: quod his terris, harumque commodo & ſalute, tantos viros ſeruari, atque ſuperſtites diu eſſe: plurimũ intereſſe, nullo iudicii errore ſtatuerem. Sed certum iã eſt, occubuiſſe virum ſummæ ſpei. Eſt profecto quod doleat non patria ſolum: ſed vicinæ prouinciæ etiam, nationesque externæ: quibus & conſilio & opera vtiliter profuiſſet olim, ætate confirmata. Magnificent. tuæ, vtpote patris, atque nobiliſſimæ matris, lectiſſimæ prudentiſſimæque fæminæ, dolorem & luctum, quin ex meo affectu æſtimare queam: non ita ab omni humanitate ſum alienus. Sed quam ille dolor eſt acerbiſſimus: tam ei ſuperando, vobis communiter generoſitatem naturæ præſtantiſſimam eſſe inſitam, meminiſſe poteritis. Manibus excellentiſſimi viri qui parentabunt vobiſcum mœroris ſocietate: non deerunt. Ego mortuum, quod viuum nouerim, lugeo: & parentibus, ac paucis aliis concedo, quin his dolore ſim proximus. verumenimuero dolorem omnium, quos hic funeſtus nuncius afflixit, moderatum eſſe conuenit. Nam in ſuſcepto vitæ genere, ex hac ærumnoſa vita euocati, quo fato interierint, non adeo ſpectandum eſt. Quin potius quod animis & voluntate ſemper fuerint conſociati cum eccleſia vera Chriſti: ſuisque ſtudiis & actionibus, pietati & honeſtati conſentaneis, veros ſe Dei cultores declarauerint atque comprobarint, repetenda eſt recordatio. Hæc efficaciſſimam propinquis ſuperſtitibus, & ſuorum deceſſum luctu proſequentibus, præſtabit conſolatio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

nem. Statuere enim citra dubitationem debebunt: pietati deditos, quicunque caſus inopinatus eos opprimat, Deo curæ eſſe: atque tum vel maxime, cum à vita deſeruntur mortali: quam æterna ipſe æternus ſe commutaturum ſancte promiſerit. Temperabit autem ſibi Magª. tua ſingulariter, vt deſiderium filii viris bonis erepti æqua mente ferat, vel hãc ob cauſam: ne ingraueſcentem ætatem, eamque maximis grauiſſimisque laboribus continua ſeria ſeſe excipientibus fractam, nimium indulgendo recenti ægritudini, grauius offendat, ſeque dolorum cruciatu prorſus conſiciat, maximo Reipub. & multorum priuatim incommodo. Eſt Deus Opt. Max. vita noſtra, eiuſque conſeruator: quam diu exigere eam in hoc ergaſtulo nobis ſalutare iudicat. Noſtram ſtationem, ſuo arbitratu, cum meliore commutare quando placet: & ratione quidem modoque ipſi placente: nulla ratione, nec recte refragabimur. Acquieſcat itaque Magnª tua & animo ſuo ſi dolorem penitus eiicere nequit: quod quidem patri εὐϛοργοτάτῳ graue fuerit: leniat illum, concepta fiducia emigrationis factæ per filium, pietatis virtutisque ſtudioſiſſimum, ex mortali, in æternam vitam: ac cogitatione, quod mortalem genuerit: & florentem militari conſpexerit dignitate: nec non illius memoriam dignitatis ipſe ad poſteritatem tranſmiſerit. Deum precor vero cordis affectu, vt id robur animi inſitum Magnitudini tuæ exuſcitet & proferat, quod ad vim curarum & ſolicitudinis vincendam fuerit par: ac magnitudini tuæ longa vitæ incolumis atque vegetæ ſpacia tribuat. Cæterum magnitudini tuæ me benigniſſime complectendum & ornandum officioſſime commendo. Datæ Sphenopoli Cimbrorum, pridie Calend. Aprilis. Anno

CHRISTI IESV,

M.D.LXXXVIII.

EPISTOLA SERENISSIMI REGIS DANIÆ, FRIDERICI II. quam triduo ante mortem dedit.

AD

HENRICUM RANZOVIUM, de obitu Friderici filii.

FRIDERICVS Dei gratia, Rex Daniæ, &c.

NOBILIS, præclare, ſincereque nobis dilecte, filium tuum Fridericum in Gallia mortem oppetiiſſe, nõ ſine animi perturbatione audiuimus. Si Deo ita viſum fuiſſet, ſane diuturniorem vitam ex animo ipſi optaſſemus. Cum autem huiuſmodi caſus fatales immutari nequeant: noſtrum eſt, DEO Optimo Maximo, qui vnicuique mortalium certum vitæ exigendę terminum præfixit, liberam de illis ſtatuendi poteſtatem æquo animo permittere. Fati tamen infelicitas, quo interiit filius, quam nobis commiſerationem expreſſit regiam ac piam, quin teſtatam his tibi faceremus patri mœſto & conturbato, omittendum non putauimus. Te vero ſincere nobis dilecte, beneuolentia regia proſequentes, Deo immortali conſolatione ſuſtentandum commendamus, Datum Anderſchouii, XXX. Martii, Anno Chriſti. M. D. LXXXVIII.

EPISTOLA MARCI DE GAVIER EQVITIS, DOMINO DE Groſſone: ad Dominum de Schonberch, Comitem de Nantueil, Regis Galliæ magiſtrum Equitum, &c.

DOMINE colende, in abſentia Domini de Beaux Regardt, cum diuertiſſem ad eius domum in Champeraulx: agnati mei domini de Gadaignie literę ibi allatæ ad me fuerunt: ex quibus perſpexi ipſum petere, vt negotium de D. Friderico Ranzouio ſuſcipiat. Id ſane ego, ipſo abſente, non minori procuraui diligentia, ac ſi mea, & ipſius præcipue interfuiſſet. Certo enim ſcio, Dominum de Beaux Regard illud ita efflagitare; vtpote qui ad quælibet officia tibi præſtanda promtiſſimus exiſtit. quemadmodum & ego tibi operam meam pro virili addico. Regi noſtro à pedibus, copioſe tibi exponet, quanta fide hoc negotium tractauerim. Non dubito, quin dominus Beaux Regardt inſigniter doleat, quod Friderico Ranzouio haud alio officii genere gratificari potuerit. vale. Datum Couleuure, IX. Aprilis. Anno. M.D.LXXXVIII.

TESTIMONIVM CHIRVRGI COVLEUVRENSIS, DE VULneribus Friderico Ranzouio inflictis.

EGo Gebhardus Perret, Chirurgus ac tonſor (oppiduli Couuleuure, notum facio omnibus, quos præſens negotium concernit: me XXX. die Ianuarii, Anno LXXXVII. ex mandato magiſtratus mei, ad locum quendam ſpacio vnius miliaris hinc diſtantem fuiſſe

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

fuiſſe profectum, cuiuſdam humani corporis inſpiciendi gratia, quod multis vulneribus fuit confectum. Corpore autem exangui producto, eſt compertum, capiti tria vulnera inflicta fuiſſe: primum in vertice, alterum in occipitio, tertium in inferiore parte maxillę. Omnia hebeti gladio facta fuiſſe apparuit. Præterea aliud pectori: nec non adhuc alia duo, vnum ſiniſtro brachio, alterum lateri eidem, vtrumque vero pugione, inflictum fuiſſe, veriſimile viſum eſt. In cuius rei fidem, præſens teſtimonium manus meæ ſubſcriptionę cõfirmaui. 9. April. Anno Chriſti. M.D.LXXXVIII.

CONSIGNATIO CONDITIONVM, QVIBVS DIONYSIVS NIſiers Lapicida, pro nobili Friderico Ranzouio monumentum lapideum elaborandum ſuſcepit: & quantum precii ipſi pro hoc perſolui debeat.

PVblice notum ſit, quod Dionyſius Niſiers lapicida, habitans in oppidulo Couleuure, volens libere promiſit nobili viro Andreæ Pleſſio; ſe intra menſem futurum Auguſti, elaboraturum lapideum ſarcophagum, ſex pedes longum, & tres pedes latum, in æde ſacra oppiduli Couleuure collocandum, in quem Friderici Ranzouii corpus reponetur. Eiuſdem nomen ac cognomen, & quibus parentibus natus ſit, ſermone Gallico incidetur ſuperficiei: addito ſcuto, & in galea duobus cornubus bouinis, ac aliis conſuetis ornamentis plumarum: idque præfinito tempore, & impenſis dicti artificis: ita tamen, vt ſcriptura ſupra indicata, in ſarcophago pingatur colore nigro. Mercedem conuentam, ſexaginta coronatos, Andreas Pleſſius apud nobilem virum Nicolaum Bartenbach, locum te-

nentem generalem in Couleuure, depoſuit: vt medietas in principio operis, reſiduum perfecto opere, artifici Nicolao Niſiers perſoluatur: qui poſtea ſe integram ſolutionem accepiſſe per apocham confitebitur. Hæc omnia certo promiſit, ſub obligatione omnium ſuorum bonorum. Acta ſunt illa, & obſignatæ hæ literæ ſigno Regio, in caſtro oppiduli Couleuure, ante meridiẽ, nono die April. Anno MD.LXXXVIII. In præſentia nobilium, Marci de Gauier Equitis, Domini de Groſone, & Chriſtiani de Ponte Equitis, tanquam teſtium: ex quibus Chriſtianus de Ponte & Dionyſius Niſier, cum ſubſcribere non potuerint, ſubſignauit Bekelen.

HENRICO RANZOVIO, REGIO DANICO Vicario,

IONATHAS GVTSLOBIVS, PROVINcialis Cancellarius Sleſuigæ & Holſatiæ: de obitu Friderici II. Regis Daniæ, &c. nec non Friderici Ranzouii.

Veritatem diuulgatæ ſignificationis, de ſereniſſimi & potentiſſimi Daniæ, &c. Regis Friderici II. Domini noſtri clementiſſimi obitu; Magnifice Vicarie Regie, &c. confirmarunt Magn. T. literæ, bene mane hoc ipſo die mihi redditæ. Commutauit quidem ſereniſſimus ſuæ Maieſtati in his terris diuinitus commiſſum, & pie, iuſte, clementiſſimeque adminiſtratum regnum, ſumma Magn. tuæ laude, ad poſteritatem nullo vnquã tempore intermoritura, cum regno cœleſti & æterno: cuius modo communitate beatus fruitur, inter Reges Eccleſiæ nutritia & defenſores, Dauidem, Ioſaphatum, Ezechiam, Ioſiam, Cõſtantinum, Theodo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Theodoſium, Carolum Magnum, Ludouicum Pium, Chriſtianum III. &c. Nobis, quos ſuperſtites reliquit ſubditos & miniſtros, morte inclyti & fortiſſimi Principis Domini Adolphi patris, & magnæ ſpei filii D. Friderici, pariter Dominorum noſtrorum clementiſſimorum, biennium funeſtum, ac necdum exactum, luctu nouo effectũ eſt acerbius. Quem vt leniat Deus noſtri miſertus, iuſta indignatione aduerſus nos licet accenſus, toto pectore oro. Idem pœnas meritas, à nobis, & vniuerſa Germania, quas imminere huic, & aliis prouinciis, Magn. T. pro ſua ſapientia, non falſo auguratur, benigniſſime auertat. Illuſtriſſima Princeps Adolphi vidua, Domina Chriſtina &c. clementiſſime ſalutat Magn. T. & coniugem, teſtata verum animi dolorem, ex nuncio luctuoſiſſimo conceptum: & quod hoc ſolatium efficaciſſimum, quod in Rege collocauerit, ſecundum Deum, ſe deſtituerit. Non ignara, inquit, ærumnarum & moleſtiarum, quæ nos tantum non obruerunt mole ſua & varietate: à ſolo Deo conſolationem & auxilium expecto. Recordata fortunæ Friderici, filii Magn. T. qui in Galliis occubuit: mandauit mihi Illuſtriſſima ipſius Celſitas, ſuis verbis Magn. T. & coniugem, vtrumque parentem, vt horter: mœrori & curis vt modum ſtatuatis: ſiquidem nihil illis ipſa profecerit: Quinimo hoc contraxerit, vt ex languore & imbecillitate virium ſuarum angorib. perpetuis debilitatarum, grauiter ægra iam decumbat, etiamnum incerta ſpe recuperandæ ſanitatis: cum nocte proxima luctandum ſibi fuerit acerrime cum difficultate reſpirationis, poſt remiſſionem morbi leuiculam, præcedentibus diebus ſenſu perceptam. Hæc mandata, vt & ſequentia, ab Illuſtriſſima Principe accepi. Significat per me, circiter Calendas Maii, Dominum Guilhelmum Landtgrauium Haſſiæ, fratrem, aduenturum Reinbecum: id ſe ex literis recens acceptis compertum habere. Cupidiſſimum collo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

quii cum Rege, illa occaſione præſentiæ: magno dolore affectum iri colligit: illud ſibi iam negari. Spem communicationis conſilii, in rebus dubiis, commodo ſuo, & filii Illuſtriſſimi Ducis Philippi, de Magn. T. fouet. Excuſationem de non miſſis literis, prę animi mœrore, admiſit. Se quoque, quod non ſcribat, morbo impediri affirmauit. Propitium Deum oro, vt Magn. T. incolumitatem diutinam cõmodo publico patriæ, & priuato bonorum concedat clementer. Raptim Sphenopoli Cimbrorum, 10. Aprilis, Anno M. D. LXXXVIII.

HENRICVS RANZOVIVS

AD ILLVSTREM ET GENEROſum D. Caſparum de Schonberch, &c.

ILluſtris ac generoſe Comes, Domine obſeruande, officia mea Gen. T. ſubmiſſe defero. Eandem celare nequeo, me literas, filii mei Friderici ſepulturam, ac monumentum huic applicandum concernentes, à miniſtris meis reuerſis, ea, qua decet, reuerentia accepiſſe ac perlegiſſe. Generoſitati tuæ, pro ſingulari diligentia, tam indagãdo filii mei mortuo corpore, quam eodem honeſte ſepeliendo præſtita, reuerenter gratias ago. Non minus mihi gratum accidit, quod in eos vſus, Gen. T. CCL. coronatos Andreæ Pleſſio mutuos dederit. Ad Nicolaum Damicium perſcripſi, vt hoc aurum exactum à D. Chriſtophoro Barone de Baſſompierre, Gen. T. reſtituat. Sin minus, idipſum ad Gen. T. fratrem mittendum Lipſiam verſus deferri curabo, certior factus, cui id Gen. T. numerari velit. Epitaphiũ filii mei Pariſienſe, hiſce literis adiunctum Gen. T. officioſe tranſmitto: cum mihi inprimis probetur. Proinde

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

inde perofficioſe peto, vt illud lapidi ſepulcrali incidatur. Hoc mihi nihil gratius futurum eſt. Non male enim illud congruit cum Epitaphio à me facto: atque eo etiam eſt elegantius. Cupio ſub illo lapide filium meum requieſcere, & expectare glorioſum illum nouiſſimum diem, quo piis vniuerſis æternæ beatitudinis poſſeſſio tradetur. Iterum peto perofficioſe, vt Gen. T. diligentiſſimam inquiſitionem inſtitui mandet, qua nefarii iſti latrones quorum inſidiis eſt circumuentus filius, indagentur, & ad ſupplicium meritum pertrahantur, vel eo ipſo irrogandum loco, vbi filium globo æneo traiecerunt, vel extra portam oppiduli, in quo filius humatus eſt. Sumptus, qui eam in rem impendentur, ſumma cum gratia Gen. T. reddam. Si quid inſuper officii à me viciſſim proficiſci poterit: faciam, ne vnquam Gen. T. in me vel ſtudium, vel operam deſideret. Noui his locis occurrit nihil: niſi quod sereniſſimus Rex Danię, IIII. Aprilis diem ſuum obiit. Luctum grauiſſimum inde contractum mitigat ſubditis, cõcepta ſpes de Regiæ ſuæ Maieſt. filio Chriſtiano IIII. paterna veſtigia hunc ſecuturum, aſſerta iuſtitia, & laude amoris atque clementiæ erga ſubditos experita. Dantiſcani, Rigenſes ac Pruſſiæ ordines, Regi Poloniæ electo Sigiſmundo, Sueciæ deſignato, conſuetum homagium præſtiterunt. Rex è conuerſo ipſorum priuilegia confirmauit. Deo omnipotenti Gen. T. diu incolumem tuendam commendo.

Datæ Segebergæ, 14. Aprilis, Anno
Chriſti, cIↄ.Iↄ.LXXXVIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

EPITAPHIVM FRIDERICI RANZOVII, IN OPPIDVLO GALLIÆ

Coule Wre apud Bituriges ſepulti, per Sorboniſtas Lutetiæ Pariſiorum factum:

FRIDERICVS RANZOVIVS HOLSAtus, patre natus nobiliſſimo & ampliſſimo viro Henrico Ranzouio, *sereniſſimi Daniæ Regis conſiliario, & in Holſatia legato, Domino hæreditario in Bredenberch & Drakenborch, &c.*

PATRIS NEMPE FORTISSIMI GENVINA VIRTVTE FILIVS,
FAMILIAE COLVMEN, PATRIAE LVMEN,
EQVITVM SVB COMITE BASSONPIERRO MAGISTER,
DVM SECVNDA CHRISTIANISSIMO REGI GALLIARVM STIPENDIA MERET, ET FVGATIS HOSTIBVS RARIORI COMITATV, CASTRIS LONGIVS ABSCEDIT,
NATVRAE DEBITVM LATRONVM SCELERI PERSOLVIT,
ET MORTALIS CORPORIS MORTALES EXVVIAS CVM STOLA COELESTI COMMVTAVIT.
EAS PER MAGISTRATVM HORVM LOCORVM HONORIFICE COLLECTAS, ET POSTEA A NOBILISSIMO VIRO ANDREA PLESSIO COGNATO COGNITAS,
MOERENTES AMICI HVIC TVMVLO MANDAVERE,

Patria procul, patre procul,
Procul ſepulchris paternis.
An hoc ille infelicior?
Non eſt, non eſt, viator.
Cur?
Fortibus & piis omne ſolum
Vt patria eſt, ita ſepulchrum.
Et hoc ſi didiciſti
Viator, abi.

ILLVS-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ILLVSTRIS AC GENEROSVS COMES D. CASPAR de Schonberch, &c.

AD

HENRICVM RANZOVIVM Regium vicarium.

NObilis ac magnifice Domine Præſes, qua ratione filius tuus, infelici prorſus caſu, per nefarios quoſdam latrones ſit interemptus: id procul dubio ex literis meis, miniſtro tuo a me traditis, cognouiſti. Sane hunc triſtem caſum ita eueniſſe, grauiter doleo. Cuperem rem aliter cecidiſſe. Non ita pridem Pleſſius, cum miniſtro meo, ad locum, vbi filius tuus iacuit, occiſus, ſeſe contulit. Corpus extinctum, cum ſolennitatibus iuris ſolitis ſublatum, ita affectum eſſe deprehenderunt, vt impoſſibile fuerit, illud inde alio transportari. Curarunt igitur, ita neceſſitate poſtulante, vt id in vicina quadam æde ſacra, prope primariam aram honeſte tumularetur. Si pręter lapidem ſepulchralem, aliud quippiam in memoriam filii erigi voles: facies me de eo certiorem. Illud enim nō ſolum primo quoque tempore effectum reddi curabo: ſed etiam argentum, quo ad eam rem opus fuerit, perlubens ſubminiſtrabo. Procul dubio Pleſſius tibi rem omnem, vt geſta eſt, coram pluribus exponet. Si præterea alio in genere tibi gratificari potero: ſemper promtum ac paratum me experiêre. Datum Lutetiæ Pariſiorum, 16. Aprilis. Anno Chriſti cIↄ. Iↄ. LXXXVIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ANDREAS BLESSIVS, NOBILIS HOLSATVS,

ad

HENRICVM RANZOVIVM, DE nece ac ſepultura filii ſui FRIDERICI.

NObilis ac generoſe regie Præſes, nolo Gen. T. latere, me ſeptimana quinta, ante nundinas Chilonienſes, ad Balthaſarem Alefeldium generum tuum, & Theodoricum Blomium dediſſe literas, quib: cum filio tuo Friderico, cui Deus ſit propitius, quomodo actum ſit, expoſui. Reſponſum Gen. T. iam pridem expectaui, vt quid de extincto corpore fieri velit, ſcirem. Illud cum nondũ acceperim, intermittere non potui, quin quo fine is vitam clauſerit, hiſce literis Gen. tuæ breuiter commemorarem. In Gallia, apud Bituriges, hoſtem copiis ſuis feſtinanter inſequi ſtatuit magiſter equitũ, exercitus duce ſupremo Domino de Bedtſtein abſente, quod ex morbo tunc decumberet. Fueramus Fridericus & ego aliâs magiſtro equitum prȩſto. Tunc vero conſcenſo equo, & adiuncto ſibi comite puero ſuo, Fridericus in ſyluas vicinas ſe contulerat. Sæpe idem alias fecerat. Quæ cauſa fuit, tum Mareſchallo, tum mihi, Fridericum, quod incautius feras atque volucres crebro inſectaretur, rogandi: ne temere per loca minus tuta vagaretur, ſeque in vitæ diſcrimen coniiceret. Obtulit ipſi aliquoties Mareſchallus, ad id euitandum, x. atque xx. etiam ſclopetariorum præſidium. Sed eam animi præſentiam oſtendit Fridericus, vt cum paribus, obuiam vbiuis locorum factis, congredi non expaueſceret. Idcirco minus ipſum mouerunt admonitiones, & periculi propoſiti denunciationes. Cum vero noſter exercitus progrederetur, prope Lacerittum vicum traiiciens Ligerim, in pa-

gum Lau-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

gum Laurei dictum tridui itinere iam venerat, necdum ad illum ſe recipiente Friderico: ego impatientia deſiderii longioris, cum miniſtris Fridericum paſſim inquirere non ceſſaui. Exiſtimauimus omnes eum apud equites hærere: ſed falſo. Ideoque perreximus ad Elſium ſupremum locum tenẽtem ſiue Legatum Regis, quæſitum, numnam in eius caſtris commoratus fuiſſet. Hoc negantem rogauimus, comites, qui retrò nobiſcum equitarent, ipſius Friderici inueſtigãdi gratia, ſi forſitan de via aberraſſet. Sed locum tenens propoſitum noſtrum improbauit, quod prætenderet, toti exercitui inde impendere periculum à ruſticis: tum etiam metuẽdum eſſe, ne currus præſidio deſtituti diriperentur: ac Fridericum forſitan ex inſidiis nefarie interfectum, & in paludem demerſum, difficulter repertum iri. Interrogati miniſtri, hæc vniuerſa Gen. tuæ fuſius enarrabunt. Tranſmiſſo rurſus Ligeri, in nauiculatores incidimus, ſignificantes rumorem conſtanter ſpargi, nobilem tormento æneo traiectum eſſe, qui XL. equorum ductor fuerit. Hoc audito, ego, & Friderici miniſtri, concitatis equis iterum ad ſupremum locum tenẽtem reuertimur, petentes, vt nobis L. equos adiungat comites: & promittentes, daturos nos operam, vt incolumes reducantur. Ille ſerio ſuadet, ne palantes in diuerſa ſecedamus. Etiamſi, inquit, veſtrum mille forent equites, ad internecionem omnes cæſi occumbent. Nec vana erat ea prædictio. copioſus enim non procul ab eo loco numerus erat ſclopetariorum, qui poſt Regis diſceſſum prædationibus inhiabant. Quin & gubernatorem Laceritti conuenimus, de CC. ſclopetariis concedendis, quibus æquum honorarium promiſimus. Sed neque illos impetrare potuimus. Coacti itaque ſumus, cum equeſtribus copiis progredi tantiſper, donec aduenit Mareſchallus, qui Regiæ Maieſtati adfuerat. Hic re omni cognita, ſane Friderici cædem peracerbe tulit: & me inſtante, ad

Gubernatorem eius loci: & ad Regiæ Maieſtatis ſtabuli præfectum, qui non procul inde caſtrum ſitum habebat, ac ad alios nobiles, vicina loca incolentes, de Friderico inueſtigando literas dedit. Apud Regiam Maieſtatem præterea, interceſſione ſua effecit: vt edicto hominibus eius loci, nec non rerum capitalium iudicibus præceperit, ſiue viui, ſiue mortui Friderici reſtitutionem. Ita diu diuerſis in locis quæſitus Fridericus, tandem in palude quadam, parum diſtante à magno lacu, à pago verò Laurei vnico miliari, ramis contectus eſt inuentus. Iudices eius loci, adhibitis ſolennitatibus iuris conſuetis, trucidatum produci curàrunt. Conuenerant eò multi viri equeſtris ordinis, cum Regiæ Maieſtatis ſtabuli præfecto, ac Comite quodam, qui extinctum corpus per Chirurgum lotum ac purgatum aſpexerunt, Quot vulnera corpori inflicta apparuerint, ex Chirurgi documento patet. Poſt inſpectionem, corpus currui impoſitum, ad ædem ſacram in Comitis oppidulo Couleuure ſitam deportarunt. Ibi iubente Comitis vxore, indutum interula munda, ac linteamine inuolutum, debita ſolennitate in Sacello quodam prope chorum tumulârunt. Omnes vicini Nobiles in eo elaborârunt, vt latrones, quos expiſcati ſunt, caperent. Sed horum duo fuga vitæ conſuluerunt, vxoribus & liberis deſertis. De reliquis ſociis cædis adhuc non conſtat; niſi quod narratur, plures eorum extitiſſe. Peracta ſepultura, Regius ſtabuli præfectus, cæterique ordinis equeſtris viri, Mareſchallum de omnibus rebus fecerunt certiorem: quod ex literis, quas miniſtris tradidi, eſt manifeſtum. Miniſtri quoque Friderici, è ſuo numero, ad Mareſchallum Lutetiam Pariſiorum, vnum ablegarunt. Decreuerunt enim corpus defunctum in patriam traducere. eumque in finem literas ſalui conductus à Regia Maieſtate petierunt. Has in diem decimum quintum miniſter Lutetiæ detentus, tandem Calend. Aprilis obtinuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

tinuit. Conceſſerat enim Regia Maieſtas in monaſterium quoddam. Hinc tardius illæ ſunt ſubſcriptæ. Secundo Aprilis, ego, cum dicto miniſtro, ad locum ſepulturæ ſum profectus. Mareſchallo enim conſultum videbatur, vt ipſe me iſthuc reciperem, quod ſane feci perlubens. Si enim vniuerſo Ranzouiorum familiæ officiis meis commodare poſſem, neutiquam id recuſarem. Tuto autem procedere non licebat, abſque ſaluo conductu. Nam viæ adeo erant infeſtæ, vt ne quidem mercatores, citra ſaluum conductum, iter ſecurum haberent. Egimus itaque cum veredario Regio, omnium viarum gnaro, vt nos, pacta mercede xxv coronatorum, ad oppidum Burſii deduceret. Eò vix ab incurſionibus ruſticorum ſalui peruenire potuimus, quod Germanis eſſent infenſiſſimi. Alteri homini vi. Coronatos ſoluimus, quod nobis viam per locum paluſtrem commonſtrauerat. Diſtat Lutetia Pariſiorum iſthinc, quò tendebamus, octuaginta miliaribus Gallicis. Incidi ibi forte fortuna, in quendam præfectum mihi probe notum, qui mihi omnes circumſtantias corporis defuncti retulit: & colorem veſtium ac pilei, atque ocrearum formam deſcripſit. Antea enim ſubdubitauerant nonnulli, Friderici corpus eſſe, quod honore ſepulturæ affectum fuit. Idem præfectus, & alius quidam, cui aliquantulum nummorum dabam, indicabant, quorſum autores cædis ſe ſubduxiſſent, & quo pacto facinus hoc perpetraſſent. Proinde ſtatim acceſſi Comitis coniugem, eique reuerenter gratias egi, pro honore, quem ipſa & maritus D. Comes mortuo corpori exhibuerant. Auxit beneficium eadem, currum offerens, quo corpus, ſi modo per graueolentiam fieri poſſet, ad Ligerim vſque deportaretur: qui fluuius inde vii. miliaribus diſtat. Contuli me etiam ad Dominum oppiduli: petiique vt mihi corporis effoſſionem ac auectionem concederet. Quod facile obtineri à ſe paſſus eſt. Ipſemet

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

enim mecum ad locum ſepulturæ profectus, iudici mandauit, vt corpus adhibitis ſolennitatibus iuris effoſſum, mihi traderet. Ei mandato ſequenti die obtemperatum eſt. Accerſitus & ipſe in ædem ſacram, à ſarcophago ligneo iam egeſtam ac remotam terram eſſe deprehendo: quo patefacto, apparuit Fridericus nitida interula indutus, ac linteamento obuolutus, probéque lotus. Dimidia vero pars faciei, naſus, capilli, ac barba tantum agnoſci potuerunt. Cæteræ enim partes capitis non extabant: niſi quod oculus loco ſuo excuſſus adhæreſceret tamen, & guttur eſſet ſauciatum. Cutis corporis ac pedum atrum contraxerat colorem. Fœtoris exhalantis grauitas ea fuit, vt aſtantes haud ferrent. Comparaueram duo linteamina, cera & pice peruncta, quibus corpus inuoluere conſtitueram: ſarcophagum item plumbeum & ligneum, ſed abductionis conſilium mutandum fuit, ob ingraueſcentem indies ex cœpta putrefactione odorem ingratum: etſi iam egeram cum certo homine in oppido Barſii habitante, vt ad vicum Laceritti corpus veheret. Ruſticorum operam requirere ibi non licebat. Quin nobiles nos monuerant, quò noſtræ ſalutis exactam ac diligentem haberemus rationem, Germanis enim equitibus, propter damna ſupra hominum fidem illata, illos eſſe infenſiſſimos. Interim nihilominus cum præfectis iudicii certis conditionibus pactus ſum: vt Generoſitas T. corporis Friderici quocunque tempore compos fieri queat: ſi Gener. T. illud repetere volet. Proceſſus iudicii non caruit magna moleſtia. Exegerunt enim in illud adſcripti, L. coronatos: ego opponebam: cognatum meum ab illius loci hominibus necatum eſſe: & me ne quidem bona pace ab ipſis impetrare poſſe documentum, complectens ſignificationem, per inſidias interfectus quo modo eſſet inuentus: prębituros mihi ipſos cauſam, deferendi rem omnem ad Regiam Maieſtatem. Hac

comminatione tandem ab ipſis extorſi documentum: pro quo numerandi fuerunt iudicum collegio v i i i. coronati: & famulo vnus. Iudicem ſeorſim donaui armorum Friderici parte: vt ſeuere perſequatur ſicarios. Chirurgus honorario mediocri contentus fuit. Cum litoglypho conuentionem inii, l x. coronatorum precium ſoluturus, vt paret lapideum monumentum, additis ei inſignibus, & ſcriptura. Huius exemplum trãſmitto. Pro artifice Iudices ac duo Nobiles fidem ſuam interpoſuerunt. In cryptam impendi xx. In Eccleſiæ paſtorem & pauperes erogaui eleemoſynam, quanta in rationes eſt relata. Quam rem Generoſitati T. non ingratam fore, confido. Rothomagum verſus, atque iſthinc mari, in Germaniam trãſuehi commodiſſime corpus poterit: ſi ita Generoſitati T. videbitur. Qua in re, ſi opera mea Generoſitas T. vti volet, non huic ea deerit. Sin G. T. mauult filium hoc in loco ſepultum relinqui: poterit procurare, vt memoriæ ipſius Epitaphium aliud primo elegantius collocetur: quamuis prius etiam exiguis ſumtib. poſſet expoliri. Sacellum ſepulturæ Friderici deſtinatum, ligneis cancellis muniendum eſt, ad inſtar illius, quod ſibi comes in ſiniſtro latere templi fecit. Sunt & nobilibus in eadem Eccleſia ſuæ ſepulturæ: elegante quidem illa, & adiacente viæ regiæ, quæ ab oppido Burſii verſus Lugdunum vergit. Quid Generoſitas T. huius fieri velit, faciet vt ſciam. Mareſchallus ad omnes vſus neceſſarios argentum perlubens ſubminiſtrabit: nec abnuet ſolutionem, ſi Lipſiam reiiciatur. Qua forma Gen. T. Epitaphium confici velit, in charta penicillo per pictorem mandabit deſcribi. Mitto conſignationem de hiſce rebus omnibus, gallico idiomate: cum cito in germanicum ſermonem conuerti non potuerit. Quod ad ſicarios attinet, facile illos indagabo, & ſupplicio tradi curabo, feriis quæ imminent, elapſis. Sunt quidam patrati ſceleris cõſcii, qui breui ſeſe pro-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

dent. vnum nactus, reliquos etiam facile inquiram. Prætori in Burſii ſpem feci honorarii honeſti: eius itidem miniſtris aliquot coronatos promiſi, ſi autores cædis ſiſtere poterunt. Duorum domicilia exploraui: noui etiam, quò ſe abdiderint. Abeſt locus XXXV. miliaribus ab oppido Burſii, extra iuriſdictionem Burſenſem ſitus. Impetrandum erit à Regia Maieſtate mandatum, ad prætores rerum capitalium, vt ſicariis in quacunque ditione depræhenſis manum iniicere procuratori in eam rem conſtituto permittatur. Mouebo omnem lapidem, quò ex G. T. & totius familiæ ſententia gerantur vniuerſa: & G. T. de omnibus rebus faciam quamprimum certiorem. Ad grata enim officia tam Generoſitati T. quam eius toti familiæ præſtanda, ſum promtiſſimus. Hiſce G. tuam, vna cum omnibus, quibus bene cupit, protectioni diuinæ commendo. Datum Lutetiæ, XVIII. Aprilis, Anno Christi M D LXXXVIII.

RESPONSIO D. CHRISTOPHORI, BARONIS DE BASSOMPIERRE, ad Dom. Henricum Ranzouium, Vicarium Regium Danicum.

ILluſtriſſime Domine, mihique ſumma obſeruantia colende, dici non poteſt, quanto cum luctu & animi perturbatione, filii tui crudele fatum ſim proſequutus: quantamque diligentiam operoſe adhibuerim, audito infelici nuncio, Friderici interemti vt corpus recupera-

cuperarem. Intellexi, quod nolis filii cadauer, ex diſſito locorum interuallo, in Germaniam deportari: ſed vbi Deus opt. Max. filio finem lucis tribuit, ſepeliri. Studioſe ſum enixus, illud vt traduceretur in Lotharingiam, in domicilium meum Harouel, aut in præcipuam aliquam Galliæ ciuitatem. Sed difficultas itineris, & corporis corruptio fecit: vt cum Domino de Chombert egerim, de corpore in Gallia relinquendo, & in vrbis eius non incelebris Couleuure præcipuo templo, cum illuſtri pompa funebri humando. Vt ibidem ſacello aſtruatur marmoreum monumentũ, eiq; miſſo à te ſcripto comprehenſa incidãtur, præcipiam. Sumptus funeris & ſepulturæ ſubminiſtrari nequeũt ex ſtipendio, filio tuo per regiam Maieſtatem debito. Nam totum illud, quantum fuit, filii ſeruis dedi: & per eoſdem, omnes etiam illius equos ad te remiſi. Nihilominus omnem pecuniam neceſſariam ſuppeditabã. Agam inſuper omni diligentia, cum D. de Gadaignie, Domino de Beau Regardt: vt homicidæ comprehendantur, & capitali ſupplicio plectantur: tuasq; literas ad illum quam citiſſime deſtinabo. Gratiam habeo ſingularem, quod me donatum Genealogica arbore nobiliſſimæ familiæ tuæ honoraueris. Aſſeruabitur à me, quò ad vixero, in tui filiique memoriam. Propter eam quoque, quę Oenoponti inter nos interceſſit neceſſitudinem: omne officiũ, omnem laborem, omne ſtudium & operam, quouis tempore tibi præſtabo. Grata accidit ſignificatio, de nunciis Archiducis Auſtriæ: de Turca congratulante regi Poloniæ: & de legatis ab hoc, & Rege Sueciæ in omnes mundi cardines ablegatis. Hiſce Henrice Ranzoui Dei protectioni te reuerenter commendo. Data Harguel,
in Lotharingia, xv. April. An.
M D LXXXVIII.

HENRICVS RANZOVIVS, REGIVS DANICVS VICARIVS, AD *ANDREAM PLESSIVM.*

NObilitate generis ac virtute præſtans vir, cognate chariſſime: Literas tuas XVIII. Aprilis Lutetiæ Pariſiorum datas, ſuperioribus diebus accepi: quantumq; ſtudii, diligentiæ ac laboris, ob filium meum Fridericum Ranzouium aliquandiu ſuſtinueris ac impenderis, ex illis intellexi. Peramanter itaque tibi gratias ago, hac adiuncta beneuola ac amica oblatione, ſi in te tuoſque viciſſim aliquid beneficii conferre potero, nihil in me deſideratum iri. Nam quod filio meo, in peregrinis ac remotis regionibus, varia pietatis officia præſtiteris: mihi longe fuit gratiſſimum. Ad nos feliciter reuerſus, equos, aut quicquid voles, viciſſim à me expectabis. Epitaphiũ, Domini Mareſchalli, Comitis de Schoneberch, & tuo impulſu Lutetiæ Pariſiorum filio meo compoſitum, mihi inprimis probatur. Quocirca rogo peramice, vt idem ſarcophago per litoglyphum, pro vt inter vos conuentum eſt, incidendum, corpusque primo quoque tempore in teſtudinem collocandum non grauatè curetis. In Eccleſiæ Paſtorem, pauperes & Chirurgum factam donationem, liberaliorem fuiſſe decuerat. In poſterum à me ſarcietur, quod hac in parte neglectũ ab aliis eſt. In iudicem ex Friderici, piæ memoriæ, armis collatam donationem, ratam habeo. Spero enim inquiſiturum facinoroſos diligenter: & vindicaturum necem filii ſeuere. Ad Nicolaum Damicium perſcripſi, vt CCI. coronatos à magiſtro equitum mutuo ſumptos, Domino de

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

no de Boſſempierre reſtituat. Per eum hoc Magiſtro equitum remitti oportune poterit. Si qua mora, hoc in negotio nummario, præter opinionem, incidet: pecuniam omnem Lipſiam transferri curabo: vbi ſciuero, cui debeat tradi. Coronatos 27. quos vltra ſummã acceptorum à Magiſtro equitum expoſuiſti, magna cum gratia huc reuerſo perſoluam. Hoc vnice à te peto iterum atque iterum, vt apud dominum Magiſtrum equitum pro virili inſtare non deſinas: quo authores cædis inquirantur, ac iuſto ſupplicio afficiantur, vel eo loco, quo Fridericus globo eſt confectus, vel non procul ab oppidulo Couleuure, vbi ille eſt ſepultus. Sumtus ad eam rem neceſſarios promtiſſime rependam. Domino Magiſtro equitum officia mea deferes: gratiasque ages, quod Epitaphium filii componi fecerit. Cum meo quia conuenit, ſummopere placet. Qua ratione gratiam dignam referam, neſcio. Captabo tamen occaſionem referendi. Quæ ex voluntate mea effici velim: in his curandis te facilem præbebis. Tuam diligentiam grato animo ita amplectar: vt referendæ gratiæ cupidiſſimum me perſpicias. Deus incolumitati tuæ faueat. Datæ Segebergæ, 14. Maii. Ann. 88.

RESPONSIO SECVNDA D. HENRICI RANZOVII, AD ILLVSTREM & Generoſum Dominum, D. Chriſtophorum, Baronem de Baſſompierre, ac Sereniſſimi Regis Gallię exercitus Ducem.

ILLVSTRIS ac Generoſe Domine, ſumma mihi obſeruantia colende, Generoſæ T. celſitud. literæ, quibus de ſepultura filii mei certior reddor, ante paucos dies, à miniſtris meis ex Gallia reuerſis, mihi ſunt traditæ. Ex his, nec non ex miniſtris meis, abunde cũ cog-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

gnouerim: quantum ſtudii, quantumque diligentiæ adhibuerit Celſ. T. vt corpus interemti filii mei, tum recuperaretur, tum etiam in celebri Galliæ apud Bituriges vrbe Couleuure, in æde ſacra, atque ſacello nobiliſſimi Domini de Chombert, honorifica pompa funebri humaretur: immortales Illuſtri Celſit. tuæ gratias me debere profiteor. Officia mutua mea Celſ. tua experietur paratiſſima. Illuſtri domino de Chombert, tum etiam nobiliſſimæ eius vxori, ſummopere gratias ago: quod corpus filii mei non ſolū ſacello ſuo inferri ſint paſſi, ſed etiam pręcipuo ſepultutę honore affecerint. Tale officii genus nō vulgarem poſtulat gratiam. Si quid igitur, in his oris, viciſſim pręſtandi dabitur occaſio, quod Celſ. tuæ, atq; etiam ipſis gratū fuerit: eum me declarabo, vt nihil me recuſare omnium veſtrûm cauſa, liquido conſtet. Quãtum ad inſcriptionē monumenti marmorei attinet: Illuſtris Comes D. Caſpar de Schonberch, ac Andreas Pleſſius Holſatus, Lutetiæ Pariſiorum epitaphium in haſce literas coniectū componi fecerunt. Id monumēto filii mei incidi cupio, per artificē ad hoc cōductum. Nā mihi valde placet, quod in eandem, qua meum, confectū eſt ſentētiam: & verbis conſtat lectiſſimis. Sub illo monumēto filius meus requieſcēs, reſurrectionē ad vitã æternam expectabit. Non enim ſinã corpus inde ad alium locum transferri. Sūptus omnes neceſſarios ſubminiſtrauit Illuſtris Comes de Schonberg. Hos Nicolaus Damitius Celſ. tuæ reddet, vt acceptã pecuniã Illuſtri Comiti remittat, eū obnixè rogatum velim. Cæterum etiã atq; etiam peto, vt Illuſtris T. Celſ. apud D. de Gadaignie, Dominum de Beau Regardt, id ſerio agat, vt nefarii latrones ac ſicarii qui filio meo violētas admouerūt manus, iuſto ſupplicio capitali quam primū plectantur: Idq; vel eo ipſo loco, vbi latrocinium nefandū perpetrarunt, vel etiam, ſi commodius videbitur, prope oppidū Couleuure, in quo filius ſepulturæ mandatus eſt. Sumptus in hanc

rem impendendos, itidem ſumma cum gratiam exoluam, admonitus, quo loco & tempore id fieri debeat. Munuſcula chartacea, qualibus ego non vulgariter delector, eam gratiarũ actionem, quę à Celſ. tua profecta eſt, minime merentur. Volui illa tantummodo præ ſe ferre qualemcunque ſignificationem ſtabilis amicitię, ante aliquot annos Oenoponti inter nos initæ. A qua tantum abeſt vt neglecta fide recedam: vt potius, ad ſancte conſeruandam, quæ conducere cognouero, omnibus neruis proſequi vehementer geſtiam. Hæc breuiter perſcripta, in optimam accipiat partem Celſ. tua: quam vt Deus Opt. Max. tueatur, opto. Datæ Segebergæ, XIIII. Maii, Anno, &c. LXXXVIII.

QVÆ SEQVUNTTUR, EXCERPTA SVNT EX LITERIS INſtructionis, de cuius præſcripto, Illuſtriſſimi Principis ac Domini, D. Iulii, Ducis Brunſuicenſis ac Luneburgenſis mandata, Nobilis ac Magnificus vir D. Henricus à Luhe, præfectus Epiſcopatus Halberſtadienſis,

HENRICO RANZOVIO
Vicario Regio expoſuit.

INITIO Conſiliarius noſter Henrico Ranzouio noſtram gratiam & beneuolentiam, prætereaq; ſignificent: nos non ſolum in genere, erga inclytum Daniæ regnum, de Sereniſſimi potentiſſimique Principis D. Friderici II. Danorũ quondã &c. Regis, Ducis Sleſuici, Holſatiæ, Stormariæ & Dithmarſiæ, &c. noſtri Domini, affinis, agnati & fratris dilectiſſimi, laudatiſſimæ memoriæ: ſed etiam ſeorſim reſpectu ipſius, de filii Friderici, filiæ, neptiſque ex filia, nec non fratris Pauli duorum filiorum obitu. (quos omnes Deus Opt. Max. pro immutabili ſuo conſilio & voluntate, intra anni

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

vertentis ſpacium per mortem ex hac vita eripuit) cōmiſeratione pia & clementi affici: interim tamen nihilominus cupientes, quod aliâs etiam illum nō facturum confidimus, ne humano illi dolori & mœrori nimium indulgeat: ſed potius ſpe reſurrectionis, & omnium piorum congregationis, in nouiſſimo & glorioſo illo die Domini, vt Chriſtianum decet, ſeipſum ſoletur & ſuſtentet: hac ſpe concepta Deum, pro ſua bonitate, vel in hac vita, illorum caſuum triſtitiam, ſubſtituta inſperata lætitia, abſterſurum paterne, nedum alleuaturum, &c. Datæ ex arce Lycaonia, XXV. Maij, Anno Chriſti LXXXVIII.

IVLIVS.

EPISTOLA SERENISSIMI AC ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS AC Domini, D. Chriſtiani eius nominis IIII. Daniç, Noruuegiæ, Wandalorum ac Gothorum Regis, &c.

AD

HENRICVM RANZOVIVM *Regium Danicum Vicarium.*

NOBILIS ac fidelis cōſiliarie, ſincere nobis dilecte: cum nobis iamdudum perſpectum exploratumque ſit, quam ſingulari laude ac integritate, noſtro in Chriſto pie quieſcenti D. auo ac parenti piiſſimæ ac illuſtriſſimæ memoriæ, per tot annos vtiliter ac fideliter inſeruiēdo nauaueris operam, quantaque diligentia regiam illorum dignitatem in quibuſcunq; arduis ac grauibus negotiis & cauſis defenderis: Omnino nō dubitamus, quin noſtri quoque rationem non minori fide ac obſeruantia conſtanter ſis habiturus, &c. Datum in arce noſtra Coldingæ, ſub ſigillo noſtro regio, ac

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ac noſtrorum ad regni deputatorum Conſiliariorum ſubſcriptione.4.Ianuarii. Anno M.D.XCI.

Nicolaus Caaſius,ſubſcr. Petrus Munckius,ſubſcr.
Georgius Roſenkranzius,ſubſcr.

HENRICVS RANZOVIVS, AD *ILLVSTREM AC GENEROSVM D. Caſparum de Schonberch.*

ILLVSTRIS ac Generoſe Domine, amice plurimum colende: etſi per literas ſuperiores, quibus iſtarum exhibitorem gentilem ac agnatum meum Paulum Ranzouium Gen.T.commẽdaui, eidem officioſe gratias egi, pro ſingulari ſtudio ac labore, quem inquiſitioni cõtra autores cædis, in filium meum Fridericum, crudeliter admiſſæ, Gen.T.impẽdit: quam gratiarum actionem hoc loco repetitam volo: tamen cum præ nimia celeritate ac negotiorum multitudine ſit neglectum; quo mius iiſdem literis etiam Gen.tuam denuo rogauerim, vt reos cædis ad ſupplicium pertrahi curet: id ſummopere à Gen.T.modo petendum eſſe iudicaui: ne inultum ferant atrociſſimum maleficium. Maiorem itaque in modum à Gen. T. omni contentione rogo: ne hac in parte mihi operam ſuam neget: quo in vincula coniiciantur, & iuſtas pœnas dent ſicarii improbi: quorum alter eſt miles ſtipendiarius de Courſii, alter vero Domini de Beaux Regardt coquus: teſtantibus id Gen.T.literis: atque etiam comprobante idem domino de Gadaignie. Hac in cauſa nullis ſumtibus parcere conſtitui. Quare aliquot centenos coronatos propter id negotium expoſitos, Gen.tuæ animo grato reſtituere non recuſarem. Ad hæc Gen.tuæ mutuo ſtudio atque opera mea nullo loco deero. Reſtat

in clientelam Dei propitii Generoſ. tuam diligenter vt commendem. Datæ Segebergæ, XXVIII. Iulii, Anno Chriſti, M.D.XCI.

In eandem ſententiam ſcripſit Henricus Ranzouius, ad gentilem ſuum Paulum Ranzouium.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC DOMINO, D. CHRISTIANO, PRINcipi in Anhalt, Comiti Aſcaniæ, Domino Zerueſtæ & Bernburgi, &c. ſummo Chriſtianiſſimi Regis Galliæ equitum Germanorum Duci atque Imperatori, Domino ſuo clementiſſimo.

HENRICVS RANZOVIVS Vicarius Regius.

ILLVSTRISSIME Princeps ac Domine, Domine clementiſſime: Cum ex variis diuerſiſque locis ad me allatum ſit, Illuſtriſ. Celſitudinem veſtram, non modo expedito per omnia loca tranſitu in Galliam veniſſe: verum etiam militiæ ſuſceptæ, tum ſe, tum militem, qui ſub Illuſt. tuæ Celſit. imperio eſt, proſpero etiamnum vti ſucceſſu; fuêre mihi noua hæc auditu tam grata, quam quæ gtatiſſima: Eamque fortunam Illuſt. veſtræ Celſit. reuerenter & ex animo gratulabar, atque etiam nunc gratulor: cæterum quamuis non ſum neſcius, Illuſtriſſ. Celſ. veſtram in hac expeditione ſua, ingenti grauiſſimarum occupationum varietate diſtrahi, vt priuatis meis rebus eaſdem interpellare vix auſim; inſignis tamen illa ϛοργὴ, qua filio meo pie defuncto Friderico me Deus ipſe deuinxit, nolentem vo-
dinis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

lentem cogit, vt ſumma gratiæ veſtræ fiducia, qua me, ſub ingenti hoc grauiſſimarum curarum & ſolicitudinis onere ſuſtento, ad Illuſtriſſimam veſtram Celſitud. accedam. Summus namque ille Celſitud. veſtræ, in me fauor declaratus eſt primum, cum Haderſlebii, præſente Rege Friderico, piiſſimæ memoriæ, veſtræ Celſ. frater ſponſalitia celebrauit: quo tempore, catena aurea ex Illuſtri Celſ. veſtræ munificentia donatus ſum. Nec ita pridem, huius veſtrę Celſ. alia quoque ſingularis beneuolentiæ extiterunt indicia, quando ab Illuſtriſ. Electore Brandenburgico Ioanne Georgio &c. teſtis baptizatæ filiæ anno proxime elapſo, Berlini adhibitus fui. His nixus ſignificationibus clementiæ erga me minime vulgaris, ad ea, quæ ſumma animi mei ægritudo mihi exprimit, digredior; quæ maiori ex parte Celſ. veſtra, ex fama paſſim diuulgata, cognoſcere potuit. Non enim dubito, quin Celſ. veſtra comperit indignam cædem dicti filii mei, piæ memoriæ, ante quadriennium, à duobus nebulonibus, altero ſtipendiario Domini de Curſii milite, altero Domini de Beaux Regardt coquo, per inſidias crudeliter patratam. Cuius rei indigniſſimæ graui commotus iniuria, nullis hactenus nec laboribus, nec ſumptibus pepercı, vt cædis autores ad debitas ſceleri pœnas traherentur. Sed quid? laterem (quod aiunt) hactenus laui. Verũ cum certo mihi perſuaſum habeã, Illuſtriſ. Celſ. veſtram ſingulari me meoſque proſequi beneuolentia: ac ad omne id, quod fas ac iura nobis tribuunt, clementer eandem non defuturam; tum quoque horrendum hoc ſcelus extreme deteſtari: Illuſtriſſimam veſtram Celſit. quanto poſſum ſummo obſeruantiæ ſtudio, etiam atque etiam rogo; vt ſua interceſſione, autoritate & ope, clementiſſime efficere dignetur, quo dicti nebulones deprehenſi ex merito ſuo grauiter plectantur. Quod ſi Illuſtriſſ. Celſitud. veſtra, per occupationes ſuas militares, huic negotio minus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

vacare poterit, reuerenter & obnixe peto, vt Illuſtriſ. Celſ. veſtra, hac de re ad dominum de Tureine referri curet, vt is ſuis hominibus, qui cum imperio iis in locis ſunt, mandet, inquiſitioni aduerſus facinoroſos ſedulo vt ſtudeant. Sumtus eam ob cauſam impenſos quantoscunque, licet aliquot coronatorum centurias ſuperent, non modo lubenter, verumetiam gratiſ. ac ac obſeruantiſſima mente illuſtriſ. Celſit. veſtræ reſtiſtituam: eique omne id officii genus, quod pro virili præſtare poſſum, reuerenter & ſubmiſſe offero. Hiſce illuſtriſ. Celſit. veſtra feliciter valeat: ac optatiſſimo actionum omnium cœptarum, atque in poſterum ſuſcipiendarum ſucceſſu, quam diutiſſime fruatur. Dabantur Segebergæ, XXI. Septem: Anno LXXXXI.

EPISTOLA HENRICI RANZOVII, V. R. *AD CASPARVM PENSIVM.*

NOBILIS vir, cariſſime cognate, non te latet, quam indignis modis anno ab hinc quarto Fridericus filius meus, piæ memoriæ, crudeli ſicariorum duorum manu interemtus ſit. Eius rei gratia ad illuſtriſ. Principem Anhaldinum ſcripſi, ſubmiſſe rogans, vt cædis autores comprehendi, & iuſto ſupplicio ſubiici, benigne curet. Sceleratorum alter tunc temporis ſtipẽdia merebat apud dominum de Courſii; alter vero coquum domini de Beau Regardt agebat. Quia vero tua quoq; opera non parũ momenti huic negotio afferre poteſt: amanter peto, vt omnem moueas lapidem, iis in locis, quibus iuris adminiſtrationẽ impetrari poſſe ſpes eſt: ne debitas pœnas flagitioſi iſti homines effugiant. Hoc tuo dabis in me amori. Mea viciſſim in te officia conſtabunt. Hiſce te tuitioni Dei ter Opt. Max. commendo. Dabantur Segebergæ, XXI. Septemb. Anno XCI.

ILLV-

ILLVSTRI AC GENEROSO VIRO D. MONSVER de Freſnes,&c. Chriſtianiſſimi Galliarum & Nauarræ Regis Legato digniſſimo, S. D.

HENRICVS RANZOVIVS, .

MAGNIFICE ac Generoſe Domine, vt res ſecundas ac felices natorum in ſummam parentibus lætitiam; ita infelices horum caſus iiſdem in ſummum mœrorem ac animi perturbationem cedere, etiam me non monente, Generoſa Dom. T. probe nouit. Quocirca quantum in luctum me immaturus ac infelix coniecerit obitus filii mei Friderici: qui dum partes Chriſtianiſſimi Regis Galliarum in bello ſequitur, ante quinquennium, prope arcem Champeraulx, ex inſidiis à quibuſdam ſicariis, globulis aliquot ex tormento æneo exploſis, traiectus ac miſere interfectus eſt; Dom. T. facile conſiderare poteſt. Etſi autem is dolor tum longinquitate temporis, tum etiam conſolationibus tam ex ſacris, quam prophanis literis petitis, aliquo modo ſit imminutus: tamen neſcio quo pacto, paterna illa στοργὴ ſiue affectio, qua filium vnice proſequor, me extimulare ac incitare non deſinat, vt nefarios latrones ad meritum ſupplicium pertrahi curem. Quin & manes filii mei iute quodam à me hoc flagitare videntur. Proinde cum certo mihi perſuadeam: D. tuam in hac re mihi fidelem nauare poſſe operam, intermittere non potui, quin ad eam literas hac de re darem. Latere Dom. tuam autem nolo, duos nebulones huius cædis auctores extitiſſe: quorum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

alter Domini de Courſii miles ſtipendiarius: alter vero Domini de Beaux Regardt coquus fuit: quos licet aliquoties literis ad Generoſos Dominos D. de Baſſompierre, nec non Comitem de Schonberg datis, diligenter perſecutus fuerim: tamen hactenus impune euaſerunt. Cum autem nihil magis exoptem, quam vt tandem iſti latrunculi in vincula coniecti meritas luant pœnas; maiorem in modum, ea qua decet obſeruantia, D. T. rogo, ne quid laboris, diligentiæ vel ſtudii prætermittat, quo tandem indagentur, ac ad dignum ſupplicium pertrahantur. Sumtus quos hoc negocium inquiſitionis ſiue indagationis requiret, magna cum gratia refundam: ac ſi qua in re in hiſce oris Dom. tuæ viciſſim inſeruire potero; promtiſſimum atque paratiſſimum me experietur. Reuerenter autem peto: vt Dom. tua, hanc meam inſcribendo audaciam, cum ante hac nulla mihi cum ea interceſſerit amicitia, boni conſulere, neque eam meæ impudentiæ, ſed paternæ affectioni imputare velit. Hiſce Dom. tua diu incolumem ſaluamque valere iubeo. Dabantur ex arce Regia Segeberga, in Holſatia, calendis Octobris. Anno Salutis M. D. XCI.

HENRICVS RANZOVIVS D. IACOBO BONGARSIO Legato Gallico. S.

QVAS Francofurto, Vir nobiliſſime, amice cum primis dilecte, XXII. die Septembris ad me dediſti literas, eas cum libellis & literis, amico noſtro inſcriptis, poſtridie Calend. Octobris demum accepi: & literas quidem ea ipſa hora, cum certam nactus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

eſſem occaſionem, iſthuc quo oportuit, tranſmiſi. De libellis & nouis, quæ literæ tuæ continebant, ago tibi gratias peramanter, ſummopere rogans, quotieſcumque nouarum aliquid rerum è Gallia habueris, de iis me certiorem vt facias. Humanitatem noſtram in te tuoſque, non eſt quod tantopere prædices. Hilari, quidem & libenti animo exhibemus aduenientibus quorumcunque, atque inter hos etiam exterorum Regum ac Principum legatis humanitatis & hoſpitalitatis officia, quæ ſi non ſatis reſpondent dignitati perſonarũ, attamen, vt ſpero, eiuſmodi commode ſentientibus videbuntur, vnde voluntatem noſtram facultas ſi deſit, non obſcure poſſint cognoſcere. Quapropter ſi tale quippiam in te tuoſque fuerit profectum, peto, vt id boni conſulas. Scripſi ad *D*ominum de Freſnes, ſuper negocio filii mei Friderici, in Galliis, quod noſti prope Champeraulx, ex inſidiis interfecti: & ſummo ſtudio, eius Generoſitati eam cauſam, vt nimirũ curet ſicarios inquiri, & ad ſupplicium trahi, commendaui. Mihi non conſtitit hactenus te Francofurti iam ſubſiſtere, alias & ad te hac de re ſcripſiſſem fuſius. Quamuis de tuo in me ſtudio, & gratificandi animo non dubitem: tamen quantum in te erit, vt hoc negocium perſequendi, & puniendi eos, qui violentas manus intulerunt filio meo, cordi tibi eſſe patiaris, etiam atque, etiam peto. Habebis me viciſſim ad omnia beneuolentiæ ſtudia promtiſſimum. Vale vir nobiliſſime; & me data occaſione literis tuis crebro inuiſe.

Datæ Segebergæ, IIII. Septembris, Anno XCI.

GENEROSO DOMINO HENRICO RANZOVIO,

Bredenbergæ Domino, &c. Sereniſſimi Daniæ Regis in ducatibus Vicario. S.

ILLVSTRIS ac generoſiſſime *Domine* accepi ante aliquot dies Celſitud. tuæ literas, calendis Octobris datas, quibus quod citius non reſponderim, nolim ex vlla negligentia factum putet Celſitud. tua. Nam præter inclytam heroicæ tuæ virtutis famam, quæ omniū bonorum animos & ſtudia tua Celſitudini conciliat, memor ero in perpetuum ſingularis illius humanitatis, qua me ante octodecim menſes Segebergæ excepit tua Celſitud. cum in Daniam cogitarem. Et ſunt adhuc apud me luculenta illa & eruditionis & Illuſtritatis tuæ monumenta, quibus me tum temporis ornauit tua Celſitud. Sed cum ab aliquot menſibus perpetuis & laborioſiſſimis peregrinationibus fuerim iactatus; nullaque ſatis tuta ſcribendi occaſio ſe obtulerit, expectandum fuit, donec Francofurtum ad ſtationem ordinariam me reciperem. Quod cum primum Dei beneficio mihi contigit, etſi variis negociis curiſque implicitus: nihil tamen prius habui, quam vt hoc qualecumque, ſed certiſſimum in tuæ Celſitud. obſeruantiæ teſtimonium, exararem. Itaque vt ad literas tuæ Celſitud. reſpondeam, cum non ignoret Celſitud. tua in regnorum & populorum gubernatione iam pridem ingenti cum laude verſata, fieri non poſſe, vt aliquis ad ſupplicium trahatur, niſi legitima accuſatione & probatione ex legum præſcripto præcedente; tuam Celſitud. obnixe rogo, vt ſi quas apud ſe habeat

beat

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

beat informationes, ex quibus de iniuſta Illuſtris tui filii nece, aduerſus illos ſicarios in literis tuæ Celſitud. nominatos, conſtare poſſit, illas quam primum ad me mittat. Tum enim cauſæ perſecutionem lubenter ſuſcipiam, neque ante deſiſtam, quam rei iure conuicti, iuſtis pœnis afficiantur. Sed ſi nullas informationes aut teſtium depoſitiones habeat tua Celſitud. omnino opus eſſet, vt procuratorem in Galliam mitteret, qui apud Iudices locorum ſuo nomine querelam inſtitueret, & vt tota res geſta ſit, ſigillatim exponeret. Neque enim ego, vel alius quiſpiam, qui defuncti conſanguineus non ſit, aut à Celſitudine tua mandatum non habeat, idoneus eſſet, ad litem hanc capitalem inſtituendam. Sed vereor, ne fortaſſe res aliter tuę Celſitud. relata ſit, quam apud nos feratur. Eſt enim fama, illuſtrem filium tuæ Celſitud. cum prædam ex pagis aliquot, mole militari, ageret, à ruſticis ſpoliatis interfectum fuiſſe. Quod ſi ita eſt, vix Iudices ordinarii cognitionem de tali facinore inſtituent. Debuerant enim Illuſtris tuæ Celſitud. filii amici, apud Iudices caſtrenſes agere, aut certe (vt plerumque fit) armata manu vindictam exercere. Itaque Celſitud. tuæ prudentiæ erit, in rei veritatem diligenter inquirere, antequam quidquam moueat. *D*e me vero omnia ea officia & ſtudia ſibi promittat, quæ ab amico addictiſſimo & virtutis tuæ admiratore ſummo, debet expectare. De rebus noſtris puto Celſitud. tuam frequentiores Hamburgo, & ex aliis maritimis locis, literas accipere, quam vt à me quidquam noui poſſit audire: cum tibi de his cura ſit longe maxima. Iam enim à menſe nihil fere certi habeo: ſed in horas magnum aliquod nuncium expecto: cum Regiæ Maieſtati ſit conſtitutum, prælii aleam vel iniquo marte ſubire, antequam ab incepta obſidione deſiſtat. DEVS autem qui bonę cauſę ſemper fauet, iniuſtos conatus & auſus irritos reddet: & Regiam Maieſtatem: vt hactenus

fecit, aduerſus omnem vim iniuſtam tuebitur, & in auito ſolio pacifice tandem ſtabiliet. Cum autem Magnificus Dominus Bongarſius de his ſigillatim ad Celſitud. tuam ſcribendi prouinciam in ſe ſuſceperit, pluribus illam non detinebo: ſed DEVM opt. max. orabo, vt Celſitud. tuam incolumen & florentem bono publico conſeruet diutiſſime. Francofurti Idibus Ianuariis, Anno CIↃ. IↃ. XCII.

Celſitud. tuæ.

Studioſiſſimus & ad omnia officia paratiſſimus.

De Freſnes.

ILLVSTRI AC GENEROSO DOMINO PHILIPPO

Canaio, Baroni in Fraxinis, ſanctioris conſilii Regiæ Maieſtatis Galliarum Conſiliario, & eiuſdem per Germaniam legato, Francofurti commoranranti, Domino ſuo reuerenter colendo.

ILLVSTRIS ac generoſe Domine, non opus fuerat excuſatione vti, quod tardius ſuperioribus meis literis reſponderis. Prope enim ipſemet noui, te hactenus variis peregrinationibus à ſcribendi officio auocatum eſſe. Nunc autem te incolumem & ſaluum Francofurtum ad ſtationem ordinariam rediiſſe lętor.

Quod humanitatem meam, quam ante aliquot menſes hic Segebergę, te expertum eſſe ſcribis, tantopere

pere prædicas: in eo ſane, vt par eſt, beneuolũ tuum animum agnoſco. Ego vero fateor fuiſſe illam exiliorem, quam pro Magnificentia tua decebat. Si quid enim officii in te, vel alios potentiſſimorum Regum ac Principum legatos, à me proficiſci poteſt: more meo conſueto, dabo operam ſedulo, ne animi mei promptitudo à quopiam iure deſiderari queat.

Cæterum quantum ad negocium ipſum atttinet, de quo nuper ad te binas literas dedi: non eſt dubium, filium meum Fridericum interfectum eſſe prope arcem Chãperaulx, in ditione Dominĩ de Beau-Regardt Gadaignie ſitam: auctoresq; cædis extitiſſe ſtipendiarium quendam militem de Courſy, & coquum dicti Domini de Beau-Regardt. Confirmant hoc literæ ipſius, nec non D. de Gamache, D. de Coulon, & D. de Shonberg. Francofurti prælo ſubiiciam breui eas Epiſtolas, vna cũ Chriſtianiſſimi Regis Galliarũ Henrici III. Illuſtriſſimæ ac piiſſimæ memoriæ, literis, quas miniſtris meis clementiſſime tribuit. Abſoluta editione, exemplum vnum atque alterum tibi tradi curabo. Ex lectione facile deprehendes: filium meum haud propter commiſſam more militum prædationem, à ruſticis, ſed à ſupra dictis ſicariis, immerito ac citra omnem culpam per maleficium ſcelerate interemtum eſſe.

Procuratorem, qui accuſationem contra reos capitalem intentaret, in Galliam iamdudum ablegaſſem: niſi turbulentus rerum ſtatus prohibuiſſet, nec ipſi relictis domiciliis in alia loca profugiſſent. Quocirca quam primum tumultus bellicus deſęuiet, procuratorem literis mandati inſtructum mittam, qui nefarios iſtos latrunculos coram iudice ordinario illius loci accuſet, quo tandem inuenientur. Alia autem ratione quam legitima, reos perſequi nolo, ne Dominis locorum, vbi cædes in vicinia commiſſa eſt, vis vlla inferatur. Quod quoq; facile nunc ſubornari à me poſſet; cũ habeam iam in Gallia conſanguineos, gentiles & affi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

nes, ab vtraque parte caſtra militaria ſequentes. Nam Domino de BeauxRegardt multum debeo: quod nullum recuſauerit laborem, Friderici corpore exangui indagando. Coniunx etiam honeſtiſſima Domini de Chombert, Comitis, &c. cui oppidulum Couleuure paret, in omnibus, quæ ad honorem ſepulturæ pertinuerunt, præſtitit ſe promtiſſimam atque humaniſſimam. Quo officii genere me ſibi illa non vulgariter obſtrinxit. Pietas interim paterna hanc mihi iuſtam indignationem & ſeueritatem exprimit: vt ſceleris perpetrati pœnas reis improbiſſimis remittere nequeam. Quapropter denuo maiorem in modum rogo: cum in Galliam reuerteris, meis ſumtibus, quantum fieri poteſt inquiri mandes: vbi nam locorum iſti latrones commorentur: meque de hac re quam primum certiorem facias, quo tandem iuſto ſupplicio afficiantur. Nocetur enim bonis, cum parcitur malis. Hoc tuum officium mihi erit longe gratiſſimum.

A me in his oris officia mea paratiſſima viciſſim
expectabis. Vale, Datæ Segebergæ,
XXIIII. Februarii,
Anno XCII.

EPISTO-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

EPISTOLAE DE CAPTIVITATE ET OBITV CAII RANZOVII, AB REVERENDISſimo & Illuſtriſſimo Principe, Domino Ioanne Adolpho, Archiepiſcopo Bremenſi, & Epiſcopo Lubecenſi, Hærede Noruegiæ, Duce Sleſuigæ, Holſatiæ, &c. in Conſiliarium ac Præfectum Gottorpienſem cooptati: atque eidem ſcripta Epitaphia & Elogia.

EXEMPLA LITERARVM

Sereniſsimi Daniæ Regis Friderici II. ad Status Hollandiæ confœderatos, & Illuſtrem Baronem de Willugbui, Reginæ Angliæ D. Eliſabethæ, Bergii ad Zomum Gubernatorem: de dimiſsione Caii Ranzouii ſcriptarum Scanderburgo, XI. Februarii, Anno Chriſti M D LXXXVII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

SALVVS CONDVCTVS, QVO REX DANIÆ FRIDERICVS II. CAIVM RANZOVIVM, in Belgicum cum ablegatus eſſet inſtruxit.

NOs Fridericus II. Dei gratia, Daniæ, Noruegiæ, Vandalorum, Gothorumque Rex, Dux Sleſuici, Holſatiæ, Stormariæ, ac Dithmarſiæ, Comes in Oldeburg & Delmenhorſt: notum facimus, nos nobilem miniſtrum noſtrum Aulicum & imprimis dilectum fidelem Caium Ranzouium, ad Illuſtrem Principem conſanguineum & vicinum noſtrum chariſſimũ Dominum Alexandrum Farneſium, Parmæ & Placentiæ Principem, &c. clementiſſime ablegaſſe: ac quo tutius illud iter conficere poſſet, hiſce noſtris literis communiuiſſe. Quamobrem omnes & ſingulos, quibus hæ noſtræ oblatæ fuerint literæ, pro cuiuſuis ſtatus ac cõditionis ratione, amice ac clemẽter rogatos volumus, noſtris vero mandamus, vt prædictum miniſtrũ Aulicum, non modo ſecure & ſine vlla impeditione, ire & redire permittant: verum etiam quocunque caſu exiſtente, prout res poſtularit, omnem gratiam, fauorem atque auxilium, noſtram in gratiam præſtent. Hoc nobis de ſingulis indubitato animo pollicemur: pari animi promtitudine, beneuolentia ac gratia, data occaſione compenſaturi. Noſtri vero qui iuris ſunt, eo ipſo huius noſtri mãdati ſententiam exequentur. Datæ in Regia noſtra Coldingenſi, vndecimo die menſis Nouemb. Anno, &c. octuageſimo ſexto.

Friderich.

HENRI-

HENRICVS SVDERMANNVS ANSEATICARVM CIVItatum Syndicus,

D. HENRICO RANZOVIO, Produci Cimbrico S. P. D.

ELegantiſſimum Mag. veſtræ filiũ vidi. Amplexus & in eo plurimũ recreatus ſum. Fortunet magnos ipſius conatus altiſſimus. In eo toti nunc ſumus, reliquum vt itineris, quod pluſculum periculi habet, feliciter perficiat. Comitatum itaque ipſi nunc tutũ procuramus. Heſterna cœna, ampliſſimus ſenatus noſter, pro antiquâ patriæ conſuetudine, vino ipſum, vti Regium legatum, honeſtauit. De reliquo, ita mihi commendatus erit, veſtra vt Mag. meum erga iſtam familiam affectum plane cognoſcat. Quam bene feliciterque Neſtoreos in annos valentem, diuinæ protectioni committo. Hæc raptim, ex Muſæo noſtro, occupatiſſimus. XVI. Decemb. An. CIↃ IↃ LXXXVI.

HENRICVS SVDERMANNVS, ANSEATICARVM CIVItatum Syndicus,

D. HENRICO RANZOVIO, produci Cimbrico S. P. D.

NIhil hoc tempore ſcriptione dignum habeo. Itaque has ſaltem chariſſimi filii tui literas, quas ante ſex dies Bruxella accepi, tranſmitto. Quibus me etiam plurimum recreauit, eò quod ex harum latore, ciue Colonienſi, qui filio hinc itineris ductor fuit, ma-

gno cum gaudio perceperim, ipſum & ſaluum Bruxellas veniſſe: & Arenburgicum Principem, cum Duce Parmenſi, præter opinionem, ibidem offendiſſe. Abfuerant enim Gandaui in Flandria; quò filium ſubſecuturum metuebamus, ob maxima itinerum pericula, & hoſtiles Bergenſium ad Soomam excurſiones. Nũcitaque ſingulos in dies ipſum reducem expecto, qui vbi, gratia faciente diuina, ſaluus & incolumis in Cimbriam veſtram redierit, vel volumen de Belgicis rebus ſuppeditare poterit. Laminam paratam habeo, cuius exemplar hiſce adiungo. Eam, cum literis, & aliquot exemplaribus filio deinde tradam. Supereſt iam vnica Epiſcopi Ranzouiani perficienda, quæ Aquiſgrani à præſtantiſſimo quodam artifice, in æs ſculpitur. Noſtri enim hîc Coloniæ, ita occupati ſunt, vt eam nobis perficere non potuerint. Bene vale. Datæ Coloniæ Agrippin. ſexto Ianuarii, Anni 87. quem annum tibi ſalutarem & felicem opto, cum tot aliis, quot vixit prope Arensburgum in Weſtphalia ſacerdos quidam curatus, Tithonus noſtri ſeculi, qui ante paucos dies obiit, anno ætatis ſuæ centeſimo vigeſimo quinto, ſacerdotii vero, centeſimo primo.

POST LITERAS.

Regius veſter legatus Caius Ranzouius, adoleſcens ſane lectiſſimus, & ſummæ expectationis nobilis, quẽ non modo indies, ſed in ſingula quaſi momenta reducem expectabam, die XIX. Ianuarii, cum literis & reſponſis ad Maieſt. Reg. Danicam Bruxellâ Coloniam ſe conferens, in prædones Brabanticos incidit, & ab iis Bergam ad Soomam captiuus eſt abductus. Id quod hac ipſa hora, has obſignatas ad Tabellarium mittens, ex viro fide digno accipio, qui triſtis ſane & condolens id mihi ſignificauit.

Certe, vt omne incommodum, quandoque ſecum

aliquod

aliquod commodum trahit; ita minus quidem malum, quod captiuus abductus, non ſtatim nefariis latronum manibus trucidatus fuerit. Quod nimis apud illos frequens & familiare. Datæ vt in literis.

HENRICVS SVDERMANNVS, ANSEATICARVM CIVItatum Syndicus,

D. HENRICO RANZOVIO producı Cimbrico S. P. D.

CAriſſimi filii tui Caii memoriam vix vnquam deponere poſſum, de quo an certi quidpiam ex Brabantia per Hollandiam acceperis, ſcire percupio. Certo ſtatuo, iamdudum à regia Maieſtate literas directas eſſe ad Bergenſes ad Somam, aut eius loci præfectos: ne bonus ille Caius diu ibidem detineatur. Neſcio ſane, quidnam illi, hinc in Brabantiam abeunti, animus præſaguerit mali. Cum enim illi rationem itineris difficultatemque explicarem; & quanam potiſſimum curſum dirigeret, pericula vt prædonum declinaret: incidit illi; & quidem valde prudenter, incidit de catena ſua aurea cogitatio, quam apud me in reditum ſuum deponeret. Fidem illi meam, operamque fideliſſimam, pro meo erga iſtam familiam ſtudio obtuli; ſed ita tamen, vt vel anſas prius certo numero, vel catenam ipſam põderando, vel demum eam in capſulam concludendo & obſignando, mihi exhiberet. Riſit curioſitatem hanc meam, & tamen rationibus meis adductus, catenam ſuam in capſula occluſam, ante diſ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ceſſum meæ fidei concredidit, eamque apud me de-
poſuit: ita vt abſconditum apud me theſaurum nunc
habeam: de quo quidnam fieri velis, an diutius mihi
retinendus, an ad te in filii aduentum, vel per noſtros,
vel per veſtros nuncios remittendus, iube & impera.
Nihil enim ſine expreſſo mandato faciam. Non arbi-
tror eum hâc iter habiturum: ſed poſt dimiſſionē im-
petratam, per Hollandiam domum profecturum. Mi-
nori etiam cum periculo & detrimento liberabitur,
quam ſi alius quiſpiam eiuſmodi conditionis ac fortu-
næ ex hoſtilibus oris detentus fuiſſet. De Regiis literis
quidnam facturi ſint, mirabor: an etiam illas reſigna-
turi? facturos putarem, cũ ab Illuſtriſſimo Duce Par-
menſi, hoſte ſuo profectæ.

Porro hinc diſcedens, quatuor ſecum meritorios
equos, cum ciue quodam Colonienſi, viro optimo,
cuius equi erant, abduxit. Mercedem illi Bruxellæ ob-
tulit 27. Imperiales Daleros. Verum ciuis ille rogauit,
pecuniam vt illam apud ſe retineret, non enim audere
ſe, ob periculum, illam ſecum recipere. Sed nomina-
ret amicum aliquem Coloniæ, qui ſuo nomine 27. il-
los Imperiales perſolueret. Itaque viſis literis manu-
que filii, curaui, vt agens Bonauenturæ Bodequeri, hãc
iſti ciui pecuniam numeraret. Quod Mag. tuæ ſigni-
ficandum eſſe duxi: ne Bonauentura Bodequer, diffi-
cultatem forte aliquam, in hac ſolutione acceptandæ,
moueat. Quod eum tamen non eſſe facturum puto.
Atque hæc quidem ſunt, quæ iam hoc tempore ſcri-
benda eſſe putaui, Reſtat nunc, vt ex voto bene valen-
tem, Mag. veſtram diuinæ protectioni committam,
Deum orans, Reipublicæ vt te ſanum multos in annos
obſeruet. Ex Muſæo noſtro Agrippinenſi. x.
Februar. ſtylo antiquo. Anno M D
LXXXVII.

HENRI-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

HENRICVS RANZOVIVS PRODVX CIMBRICVS,

D. HENRICO SVDERMANNO, Anſeaticarum ciuitatum Syndico, S. P. D.

Binæ à te mihi ſunt reddidæ literæ, vir reuerende ac humaniſſime, quæ mihi gratæ fuerunt, eò quod priores de filii mei Caii Ranzouii captiuitate, poſteriores vero de dimiſſione eiuſdem certo me edocuerũt. Ad quarum capita præcipua cum antea reſponderim: iam tantum de filio meo nonnihil ad te perſcribam. Et ſane ita ſeſe res habet, quemadmodum antea ſcripſiſti, nempe quod is, dum reditum Coloniam parat, tribus miliaribus à Bruxellis, ab XXIII. equitibus Brabanticis captus, per deuia quæque loca & flumina per octiduum fere pertractus, ac tantummodo pane ac aqua ſuſtentatus, tandem Bergam ad Somam deductus eſt, omnibus prius ſpoliatus: ita vt ne quidem calcei ipſi relicti fuerint. Erepta etiam ipſi fuit catena aurea, qua ab Illuſtriſſimo Duce Parmenſi donatus fuerat: cuius niſi etiam effigiem auream apud ſe habuiſſet, ac eadem ipſis ſpem maioris lucri feciſſet, procul dubio interemtus eſſet. Ad Bergenſes vbi venit, præfectus eius loci lectis literis Regiis ſalui conductus, in diuerſorium eum deduci iuſſit, ac poſtea dimiſit. Idem enim præfectus in aula Sereniſſimi noſtri Regis Daniæ fratrem habet, quæ res ad impetrandam dimiſſionem non parum momenti attulit. Longolius etiam inſuper ipſi viaticum ſubminiſtrauit. Diſcedens inde

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

filius meus Caius miniſtrum ſuum ibi reliquit, qui ſedulo inſtaret, vt ademta illi reſtituerentur: verum nihil eorum recuperare potuit. Illuſtriſſimi Ducis Parmẽſis literas Regi Daniæ inſcriptas, Ordines Hollandiæ per biduum apud ſe detinuerunt, ac poſtea ipſi reſtituerunt, Comitiſſæ vero Arensburgiæ literas omnes reſignarunt. Putarunt, vt mea fert opinio, filium meũ, priuatorum negociorum cauſa, ad Illuſtriſſimnm Ducem Parmẽſem ablegatum eſſe. Caius eos ſedulo monuit, ne literas Regiæ Maieſtati inſcriptas reſignarent. Hactenus enim à Regiis Hiſpanicis miniſtris id non factitatum. Quod ſi committerent, ius gentium violarent. Cæterum quantum ad Illuſtriſſimum Ducem Parmenſem, ac Comitem Arensburgicum attinet, filius meus ſatis ſplendide ac magnifice exceptus ac tractatus eſt: ita vt illorum beneficentiam apud Regiam Maieſtatem merito prædicare teneatur. Quid Caius ipſemet ad te ſcribat, ex literis adiunctis cognoſces. Nihil tam male Caium habet, quam iconis Illuſtriſſimi Ducis Parmenſis iactura. Sed nullum eſt dubium, quin aliquando reſtitutionem ſint facturi. Quas enim Rex literas, ob dimiſſionem eius impetrãdam, ad Status & Baronem de Willigbui deſtinarit, ex literarum exemplis annexis patet. Vale, xx. Feb.

Anno LXXXVII.

FRIDE-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

FRIDERICVS II DANIÆ, NORWEGIÆ, GOTTHORVM, WANdalorumque Rex, Dux Sleſuici, Holſatiæ, &c.

GENEROSIS, NOBILIBVS AC STREnuis Status Hollandiæ confæderatos repræſentantibus ſingulis ac vniuerſis.

EX ſingulari clementia noſtra vos ignorare noluimus, per fide dignos homines ad nos certo afferri, quam indignis modis nobilis aulæ noſtræ miniſter fidelis ac ſincere dilectus, Caius Ranzouius, à Duce Parmenſi, ad quem cum literis noſtris ipſum dimiſeramus, rediturus, à quibuſdam militibus, qui ſacramento vobis obſtricti dicebantur, inter Bruxellas & Coloniam captus ſit. Quia vero nec propter res noſtras, nec ex priuato commodo, ſed communi totius Belgii bono, vt nimirum bello inter Regem Hiſpaniarum, Reginam Angliæ, ac Ordines Belgicos compoſito, priſtinæ quieti loca iſta rẽſtituerentur, ad Ducem Parmenſem ipſum ablegauimus, ſaluo conductu noſtro inſuper munitum, quamuis, absq; iſto, de fide ac beneuolentia veſtra optima, quæque nobis ac illi pollicebamur. Idcirco hanc iſtorum prædonum petulantiam, quã contra omnes omnium locorum conſuetudines ac leges, eas præſertim, quibus legati iure gentium ſacroſancti habentur, nefarie in hunc noſtrum miniſtrum exercuêrunt, ægerrime ac ſingulari cum indignatione ferimus. Nec dubitamus quin Illuſtriſs. Principiſsa cognata, ac ſoror noſtra cariſſima, ſereniſſima Angliæ Regina, vbi ſcelus compererit, extreme nobiſcum illud ſit deteſtatura, & per vicarios ſuos in Belgio, ſeueriſſimis pœnis in nequiſſimos autores animaduerſura.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Et profecto nec vobis ipſis, nec bono cuiquam huiuſmodi quid poteſt probari. Clementiſſime itaque nec non ſeueriſſime à vobis poſtulamus, vt, ſi dictus miniſter noſter CAIVS RANZOVIVS, ante redditas has noſtras, dimiſſus nondum fuerit: confeſtim inquiratis, vbi locorum à veſtris detineatur: tum inuentum abſq; ulla mora non modo dimittatis incolumem ac immunem: verum etiam omni opera ſedulo iuuetis, ac quibuſcunque opus fuerit rebus citiſſimum eius ad nos reditum promoueatis. Quod ſi clementiſſimo huic noſtro ac ſerio poſtulato ſtatim non ceſſeritis; experiemur remedia ea, quæ vobis ſint futura difficilima, noſtris vero cum teſſera ſalui conductus proficiſcentibus, tranſitum facilem ac tutum, quacunq; eant, deinceps paritura. Quod vos conſiderare volumus; quos alioquin regia beneuolentia proſequimur. Dabantur Scanderburgo, XII. Februar. Anno M D. LXXXVII.

FRIDERICVS DEI GRATIA

DANIÆ, NORWEGIÆ, WANDALOrum Gothorumque Rex, Dux Sleſuigæ, Holſatiæ, Stormariæ ac Dithmarſiæ, Comes in Oldenborch & Delmenhorſt, &c.

BARONI DE WILLIGBVI, REGINÆ Angliæ gubernatori, Bergii ad Zoomum.

NObilis ſtrenue ſingulariter nobis dilecte, retulerunt nobis homines fide digni, aulicum noſtrum miniſtrum, nobilem dilectum noſtrum fidelem Caium Ranzouium, ab illuſtri Principe Parmenſi, quo eum ablegaueramus, redeuntem, à militibus quibuſdam, prædonibus verius, inter Bruxellam & Coloniam interceptum, & captiuum abductum eſſe. Hunc vero

vero nos,non noſtri priuati commodi cauſa, ſed cum literis, quæ pacem, quam non ſine magno labore & ſumptu conficere ſtudemus, prouinciis Belgii procurent, teſſeraque ſalui conductus, & latine & germanice ſcripta, noſtraq; manu & ſigillo firmata, inſtructum dimiſeramus. Ideoq; ſane, vti par eſt, indigne ferimus, nullo habito reſpectu, ab hominibus iſtis contra ius gentium tam inſigniter eſſe peccatum. Ac minime etiam probaturam eſſe hoc factum sereniſsimam Angliæ Reginam, ſororem noſtram chariſsimam, cui prædones iſti ſe obſtrictos eſſe prætendunt: imo ex merito per ſuos Præfectos punituram, certo confidimus. Nunciatum eſt inter ſuperiora hoc quoque, perductum eſſe miniſtrum noſtrum Ranzouium, Bergam ad Zomum, quam adminiſtrationi tuæ creditam exiſtimamus. Etſi autem de optima tua erga noſtros voluntate minime dubitemus: & abs te nobis prolixe polliceamur, Ranzouium tuo iuſſu, tuaque ope dimiſſum, ad nos liberum incolumemque breui rediturum: hoc tamen ipſum vt ſtudioſe efficias, clementer cupimus. In poſterum etiam militibus illis, vt interdicas ne quid iuris ſibi in noſtros vſurpent: atque præcipias, præclaris potius virtutibus, quam prædonum illicitis artibus, famam ſibi cõciliare, vt ſtudeant, te hortamur. Id enim niſi fiat, vt noſtræ ferent rationes, conſilium capiemus: quo noſtri deinceps tutius itinera ſua noſtro iuſſu inſtituta conficere poſsint. Cæteroquin Regia noſtra beneuolentia te complectemur. Dabantur Scanderburgo, XII. Februar. Anno

cIↃ IↃ LXXXVII.

IVSTVS LIPSIVS HENRICO RANZOVIO, S. D.

ILluſtris Domine, binas à te literas (quæ tua diligentia eſt) eodem exemplo accepi: ſemper mihi gratas, cum ſignum & manum tuam agnoſco, & magis cum verba lego, non noui amoris non nouos ſemper teſtes. Dona etiam mittis non ab auro, vt nuper, ſed à meliore ingenii tui aura: quib. fateor ex animo me affectum. Hiſtoriolam quidem illam ſtatim legi: prudenter profecto, dilucide, ordine ſcriptam. Nam quin vere qui ambigam, à tali vel auctore, vel directore? Iam Elogia illa ad æternæ famæ virum patrem tuum, quæ ſubiuncta profecto preſſo & rotundo ſtilo ſcripta. Quisquis autor, ſcio non inuiſum eum vixiſſe melioribus Muſis. Doctrina vetus, nec affectata in iis apparet, & iudicium ante omnia directum quoddam in togatis ſagatisque rebus. Vno verbo, præco ille non indignus eo Achille.

Zonta veſtra nuper clauſa, mirifice anxios nos habuit. Quid mirum? ab ore illius freti pendent tot millena hæc ora. Nonnulla iniuria, fateor, illata filio tuo Caio in his terris: & doluimus ego, aliique boni viri (nec id clam) non paulo honeſtius cum eo actum. Sed fons mali à prædonibus: & qui mederi debebant, lenti & imperiti potius horum remediorum, quam mali aut contemnentes. At Regis tui ſereniſ. eam magnitudinem animi & manſuetudinem ſperamus, vt diſsimulare eiuſmodi noxias malit quam vindicare. Hoc laudabilius, & niſi fallor, magis ex Germaniæ bono.

Nos nunc Politicum quiddam damus & mittemus ad te inter primos. Adiunxi huic epiſtolæ libellos è meis,

meis, & è tuis, quos petebas. Scribe autem, Illuſtris Domine ſi quid amplius voles, illi, qui parere & auſcultare tibi paratus eſt. Lugd. Batauorum Kalend. Iun. ∞ Iↄ LXXXVII. Saluere officioſe iubeo R. virum D. Dauidem Chytræum. De filio tuo Friderico nihil intellexi; Quæram tamen, & ſi quid reſciero, ſcribam.

CONSOLATORIA CASPARIS HOYERI, REVERENDISSIMI ET Illuſtriſſimi Principis Domini Ioannis Adolphi, Archiepiſcopi Bremenſis & Epiſcopi Lubecenſis, hæredis NorWegiæ, Ducis Sleſuigæ, Holſatiæ, &c. Conſiliarii, & præfecti Eiderſtedenſis,

AD

ILLVSTREM, NOBILEM ET MAgnificum virum Dn. Henricum Ranzouium, Regium Vicarium.

EX tuis literis, Illuſtris ac nobilis vir, inopinatum ac immaturum obitum Caii Ranzouii filii tui, ornatiſſimi iuuenis, magno animi dolore percepi: Siquidem inſperatus caſus iſte, non minus me affecit, quam ſi de filio meo eſſet ad me ſermone perlatus. Dolorem autem meum auxit perſpecta & à teneris annis cognita filii tui optima indoles & admiranda naturæ bonitas, ad omnem virtutem propenſa, & quodammodo honeſtati & ſuauitati humanitatis nata: tum etiam, quod indubitatam ſpem animo conceperam, ipſum optimorum parentum veſtigia perſecuturum, & Reip. capeſſendæ, ſingulari communis patriæ bono, maxime idoneum futurum. Sed hac ſpe, proh dolor, triſti caſus inopinati nuncio fruſtratus, non im-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

merito deploro vicem patriæ: quam paucis retro annis, nobiliſſimis & eximiæ ſpei adoleſcentibus,& proxime præteritis diebus filio tuo, fortuna minus nobis amica orbauit: ſuperſtitibus relictis quibuſdam aliis parum frugi hominibus. Sed dandum hoc infelicitati noſtræ, quæ à Deo, ob manifeſta delicta offenſo & nobis irato, merito immittitur. Exorandus igitur Dominus, vt miſericordiæ recordetur: pœnas plus ſatis meritas clementer auertat & leniat: ne hominibus ad gubernandum idoneis Reſp. noſtra penitus deſtituta, grauius damnum aliquando ſentiat. Non defuerunt hactenus nobis viri boni, & Reip. vtiles. Sed recidit numerus ad paucos: extimeſcendum ne breui ad pauciores. Scribo hæc non ignarus rerum noſtrarum: ſiquidem in iis plus minus annos triginta verſatus ſum. Cogit itaque me publicæ ſalutis ſtudium, vt quod ſentio exprimam. Niſi enim iuuentus & rectius educetur,& informetur, quam ſuperiore ætate, parentum & præceptorum incuria, factum eſt: non video, quid ſeneſcentibus his,qui ad gubernacula modo ſedent, de Repub. inpoſterum recte adminiſtrāda ſpei reliquum ſit. Præſtitiſti tu quidem,& nonnulli alii præcipuæ nobilitatis præclari viri, in liberis ſuis informandis, optimi parentis officium,ex quo ſine dubio fructum vberrimum aliquando Reſpub. noſtra percipiet. Cæterum perrarum ,hoc eſt, & ſingulare decus paucorum. Reſpub. autem,vt quæuis, ita noſtra,numero non paucos, ſed multos requirere videtur homines, ad virtutem & & gubernandi artem educatos. Diutius huic argumento immoror, tibique viro longo rerum vſu prudentiſſimo, ac naturæ dotibus ornatiſſimo, non ignota in memoriam reuoco, triſtitiæque maiorem cauſam præbeo: cum conſolari lugentem potius oporteret. Sed veniam daturum te mihi, nec ſecus quam ſcripta hæc ſunt interpretaturum confido. Mouet enim me amor patriæ, deſiderium filii tui Caii, & præcipitata

fata

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

fata quorundam nobilium adoleſcentum: vt patriæ, tibi, & aliis bonis viris condoleam: meaque vota & preces, pro florentis ſtatus harum prouinciarum conſeruatione, veſtris coniungam. Tu interim Magnifice vir, pro animi tui magnitudine ferens hunc caſum, qui mutari ob fati neceſſitatem nequit, patienter: dolori modum ſtatuas, & Deo repetenti ſuum ne refrageris. Eſt enim illud fortis & magnanimi viri: hoc in Deum pii, & in ſecūdis pariter & aduerſis obſequentis. Quod vt facias, amicitiæ noſtræ iure, iam multis annis inter nos ſincere cultæ ac continuatæ, maiorem in modum abs te peto, & fideliter moneo. Expedit hoc inprimis valetudini tuæ, laboribus debilitatæ, & ingraueſcente ſenio indies pluſculum infirmitatis contrahenti. Oro ego Deum opt. Max. vt tuum & nobiliſſimæ honeſtiſſimæque coniugis dolorem leniat: & iacturam defuncti filii, ſingulari exoptatæ felicitatis vſura, benigne recompenſet: teque quam diutiſſime Reipub. coniugi, liberis, ac nobis amicis tuis ſaluum & incolumem conſeruet. Quod autem ad exequias defuncti filii me inuitaueris: agnoſco ex eo ſingularem tuam in me beneuolentiam: de qua gratias ago permagnas. Adero lubens ad præſtitutum funeri deducendo diem: niſi me iudicia Tunderenſia, quibus ſecundus dies Maii deſignatus eſt, præter voluntatem meam impedient. His vale, præſtantiſſime vir: & me tui amantiſſimum redama. Ex HoyersWorda Eiderſtedii, viceſimo quarto Aprilis die, Anno Chriſti

M D XCI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

EPISTOLA REVERENDISSIMI ILLVSTRISSIMIQVE DOMINI, D. Ioannis Adolphi, poſtulati & electi Archiepiſcopi Bremenſis ac Epiſcopi Lubecenſis, Ducis Sleſuuigæ & Holſatiæ, &c.

AD

HENRICVM RANZOVIVM REGIVM VICARIVM.

Qua ipſum conſolatur, de obitu filii Caii.

NObilis ac ſincere nobis dilecte: nobilis ac fidelis Conſiliarii noſtri CAII RANZOVII filii tui obitum, tum ex literis tuis, tum etiam fama publica, non ſine animi perturbatione cognouimus. Sane optandum erat, longiorem vitam ipſi diuinitus fuiſſe conceſſam. Cum autem vniuerſarum hominum vita, è Dei immortalis pendeat voluntate: eaque benigna æque ac conſtans ſit: diſſentiendum ab illa non eſt, multo minus illi repugnandum. Quamobrem patienter & moderate feres mortem filii, ex hac ærumnoſa & fugaci vita, ad beatam æternamq; euocati. Diem VII. Maii, cum intellexerimus funeris exequiis præſtitutum eſſe; nobili ac fideli noſtro Conſiliario Theodorico Blomio mandauimus: vt noſtro nomine & loco illius ſupremi diei honeſtet celebritatem, quo ad templum Itzehoenſe filio funus ducetur. Reſpondimus his breuiter ad tuas, noſtram tibi voluntatem propenſam in his declaraturi benigniſſime, quibus plurimum ſignificare poterimus. Datum Ieuenſtedæ, 29. Aprilis, Anno Chriſti M. D. XCI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

CONSOLATORIA DAVIDIS CHYTRÆI, AD Henricum Ranzouium.

NObilis & Magnifice Heros, Patrone colende, poſteaquam de nobiliſſimi generis ac ingenii iuuene, ſenilem prudentiam & virtutis maturitatem ante annos adepto, filio tuo Caio, ſuperioribus diebus ex hac vita euocato, intellexi: ad officium pietatis & gratitudinis Domino & patrono de me optime merito debitæ pertinere iudicaui, συμπάθειαν meam, & doloris ac mœſtitiæ ſocietatem tali tempore declarare. Vult enim Deus nos aduerſis amicorum & patronorum caſibus vero mœrore affici: & ſimul de communi naturæ noſtræ infirmitate, de cauſis ingentium miſeriarum & mortis humanæ, & de fontibus conſolationum, quos Deus monſtrauit, cogitare. Magnum quidem & acerbum vulnus, præpropera & immatura mors talium liberorum, cordi noſtro infligit, in quibus ingenium cæleſte ſuis velocius annis ſurgit: qui ante annos animumque gerunt, curaſque viriles: qui virtute & induſtria ſingulari exculti ac politi, iam patriæ ſuæ, & Regibus ac Principibus, patriæ Dominis, cum laude ſeruire cœperãt: & quos ſi diutius vixiſſent, magno Reipubl. & ſuis præſidio & ornamento futuros, ſpes erat. Sed non caſu fortuito, nec cauſis ſecundis tantum naſci & occidere homines, vt pulcherrimi arborum & herbarum flores, hoc anni tempore, ſubito defluunt ac pereunt: veluti poma, alia matura, alia

ante maturitatem decidunt: ſed certo Dei patris cæleſtis conſilio & voluntate, certa vitæ ſpacia, aliis longiora, aliis breuiora tribui ſcimus. Definiti enim dies hominis ſunt, vt vox diuina inquit: numerus menſium illius penes te Devs eſt: conſtituiſti terminos eius, qui præteriri non poterunt. Etſi autem cauſas diuini conſilii, optima quæque prius à nobis auferentis, & impleri numeris deteriora ſuis permittentis, omnes perſpicere non poſſumus: tamen cum omnibus hominibus ſtatutum ſit ſemel mori: multis calamitatibus & periculis tempeſtiue morientes præripi, non ſolum exempla plurimorum fortuna, potentia, dignitate florentium, Pompeii, Ciceronis, Cræſi, Polycratis, Valeriani Cæſaris, &c. quibus diutius vixiſſe nocuit: verumetiam cæleſtia oracula confirmant. Et vno veluti faſce, Seneca mortis tempeſtiuæ commoda complectens exclamat: ô ignaros malorum ſuorum, quibus non mors, vt optimum naturæ inuentum, laudatur: quæ ſiue felicitatem includit: ſiue calamitatem repellit: ſiue ſatietatem aut laſſitudinem ſenis terminat: ſiue iuuenile æuum, dum meliora ſperantur, in flore deducit: ſiue pueritiam ante duriores gradus reuocat: omnibus finis: multis remedium: quibuſdam votum: de nullis melius merita, quam de iis, ad quos venit, antequam inuocaretur. Floruit filius tuus, ingenii ſagacitate & prudentia ſenili: ſingulari in rebus agendis dexteritate ac induſtria: morum grauitate, & victore omnium voluptatum animo, plane adhuc iuuenis. Iam quicquid ad ſummum peruenit, ad exitum properat, ait idem Seneca. Eripit ſe aufertque ex oculis perfecta virtus: nec vltimum tempus expectant, quæ in primo maturuerunt. Ignis quo clarior fulſit, eo citius extinguitur. Sic ingenia, quo illuſtriora, eo breuiora ſunt, vt de Marcello adoleſcente, Auguſti ſororis filio, Virgilius cecinit: Oſtendent terris hunc tantum

tum fata, nec vltra eſſe ſinent. Auguſtus ipſe, viuum & vnicum fere, inter Reges, Ariſtotelicæ beatitudinis, cum excellenti ſapientia, virtute & felicitate, cætera etiam fortunæ bona coniuncta habentis, exemplum: duos nepotes ſuos, CAIVM & LVCIVM, in quibus ſpem generis & imperii præcipuam collocarat, in ipſo ætatis ac rerum gerendarum flore amiſit. M. Cato ille ſapiens & ſenex, filium prætorium, virum optimum & virtute præſtantem, terræ ſe mandaſſe refert, cum contra ſibi ab illo parentari decuiſſet. Paulus Æmilius ille, qui Perſeum Macedoniæ Regem à ſe captum in triumpho duxit, cum ex quatuor filiis, duos adoptandos in Scipionum & Fabiorum familiam dediſſet: duos ſuperſtites, illis ipſis triumphi diebus, ante ſe ex hac vita migrare vidit.

Hæc cum ſummis iſtis imperii Romani luminibus, & aliis, Principibus & priuatis, in Eccleſia DEI euenerint: iniuſtum eſſet à nobis ſimilia onera recuſari: præſertim cum DEVM ſapienti & grauiſſimo conſilio, noſtræ potiſſimum vtilitatis & ſalutis cauſa, nos morbis, & noſtrorum morte, & aliis aduerſis caſibus, interdum exercere ſciamus: vt timor DEI, fides, inuocatio, patientia noſtra, & cæteræ virtutes: quæ rebus omnibus ad voluntatem fluentibus, languidiores fiunt, & paulatim prorſus extinguuntur: per crucem & calamitates in nobis explorentur, exerceantur, creſcant & confirmentur.

Vere enim Demetrius, vitam ſecuram & ſine vllis fortunæ incurſionibus, Mare mortuum appellat, quod nullis ventorum flatibus, vt cætera, agitetur. Nam nihil habere, ad quod exciteris, ad quod te concites, cuius denunciatione & incurſu firmitatem animi tui tentes: mortuum verius, quam viuum refert. Hinc Attalus etiam Stoicæ diſciplinæ philoſophus dixit, Malle ſe, vt à fortuna in caſtris ſuis,

quam in delitiis habeatur. Sed noſtræ potius philoſophiæ Principis Chriſti teſtimoniis vtamur, qui omnis doloris ac ærumnarum expertes, pro ſpuriis & nothis, non pro filiis, à Deo haberi oſtendit. Quis enim eſt filius, quem non erudit ſubinde & caſtigat pater?

Quod igitur te quoque, non Ariſtotelica ſolum felicitate, vt de Auguſto Cæſare paulo ante dixi, ſapientia, virtute, doctrina, ſplendore, gloria, flore liberorum, opibus, latifundiis, plena autoritatis & dignitatis ſenecta vigentem: ſed etiam poſt mortem ſecuturam beatitudinem in cælis æternam expectantem: ſubinde mortalitatis & fragilitatis humanæ Deus, tuorum funeribus, & aliis rebus incommodis, admonet: beneuolentiam *D*ei erga te paternam, hac quoque in parte agnoſces, nec voluntati Dei vehementius repugnabis.

Cumque chariſſimus filius tuus, in vera agnitione & inuocatione filii Dei Domini noſtri Ieſu Chriſti deceſſerit: certo ſtatuimus, eum in æterna cum Deo & eccleſia cæleſti conſuetudine, conſecuturum eſſe æterna cum Chriſto gaudia: & nunc lætari, ſe miſeriis & ærumnoſæ huius vitæ mortalis perfunctum eſſe, & coram frui conſpectu & voce filii Dei, & clariſſimorum Regum, Dauidis, Ioſiæ, Conſtantini, Caroli I. Chriſtiani III. Friderici II. & nobiliſſimi Herois Ioannis Ranzouii, aui paterni, & fratrum, qui eum præceſſerunt: & tuam, ac nobiliſſimæ matris, & fratrum, ſororumque ſuperſtitum ſalutem Deo commendare.

Quod ſi in Chriſtum credimus, & fidem verbis ac promiſſis eius habemus (inquit D. Cyprianus) cur non cum Chriſto futuri, & de Domini pollicitatione ſecuri, ad Chriſtum, cum quo victuri & ſemper regnaturi ſumus, læta ſecuritate venimus? Quis non ad meliora feſtinet? Iam terrenis cæleſtia, & magna paruis, & caducis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ducis æterna ſuccedunt. Quis hic anxietatis & ſolicitudinis locus eſt? quis inter hæc trepidus & mœſtus eſt, niſi cui ſpes & fides deeſt? eius eſt enim mortem timere, qui ad Chriſtũ nolit ire: eius eſt nolle ad Chriſtum ire, qui ſe non credit cum Chriſto regnare. Et paulo poſt: non igitur ſunt lugendi fratres & liberi noſtri, accerſione dominica de ſeculo liberati: cum ſciamus, non eos amitti, ſed pręmitti: recedentes præcedere: vt proficiſcentes & nauigantes, deſiderari eos debere, non plangi: nec accipiendas hic eſſe atras veſtes, quando illi ibi indumenta alba iam aſſumſerint.

Non dubito autem, te, vniuerſam Eccleſiæ doctrinam, & hunc præcipue portum vitæ ac ſalutis æternæ, in quem filius tuus tempeſtiuo curſu iam peruenit, intuentem, & hæc quæ commemoraui omnia, & alia dolorum remedia cogitantem, mediocriter in Dei voluntate acquieſcere, & mœſtitiæ repugnare. Exiſtimaui tamen ad officium patrono & amico de ſe optime merito debitum pertinere, tali tempore aliquã communis mœſtitiæ & luctus ſignificationem oſtendere. quod te, tali ſapientia & bonitate virum, non aſpernari confido. *D*eum æternum patrem *D*omini noſtri Ieſu Chriſti, fontem omnis conſolationis, & vitæ præſentis ac æternæ, ardentibus votis precor: vt tibi, & nobiliſſimæ coniugi tuæ, vires animi & corporis confirmet, & vitam ad multorum hominum & Reipublicæ ſalutem proroget, & vniuerſam familiam veſtram, incolumem & florentem perpetuo ſeruet.

Datæ Roſtochii Calendis Maii.

Anno M.D.XCI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

RESPONSIO HENRICI RANZOVII, AD *EPISTOLAM CONSOLATORIAM* *D. Dauidis Chytræi.*

LITERAS tuas chriſtianæ pietatis & humani officii pleniſſimas, Reuerende ac Clariſſime vir, quibus me de immaturo filii mei Caii Ranzouii, in ipſo æui flore extincti, obitu conſolaris, accepi cupide: & ſpe bona, operam in id à te collocatam eſſe, vt meum ſedare ſtuderes obortum dolorem, legi, hoc ipſo fructu efficaci percepto. Non ſolum enim multorum clariſſimorum virorum, qui parem mecum experti ſunt amiſſis liberis fortunam, prolixam continebant enumerationem: ſed etiam ex ipſis ſacris literis, veriſſimis nempe conſolationum fontibus, certa remedia proponebant. Quo factum eſt, vt dolorem ac luctum, ex triſti illo caſu contractum, non parum leuari atque leniri deprehenderim. Quocirca pro hoc officii genere, gratias tibi habeo quam maximas.

Equidem ingenue fateor, me legiſſe conſolationes philoſophicas, cum eam, quam Criticorum cenſuræ expoſitus libellus, de luctu minuendo, in quo, ſi genuinus eſt, ſeipſum Cicero de morte filiæ conſolari conatus eſt, exhibet: tum alteram, quam olim Iacobus Sadoletus, initio Apoſtolicus Cubicularius, poſtea Cardinalis, ad Ioannem Camerarium Dalburgicum Epiſcopum Wormatienſem, & quondam Maximiliani I. Imperatoris Conſiliarium, dę obitu matris, Romæ ſcripſit. Coniunxi Marci Anthonini Imperatoris, Senecæ, Boetii & Petrarchę libros, ad animi tranquillitatem, in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

tem, in fortuna tam ſecunda, quam aduerſa conciliandam, lectu vtiles: Meditationes item in aduerſis, quæ auctore Ioachimo Camerario Papebergenſi in publico extant. Occurrerunt ad hæc magnorum virorum, & Græcorum, & Romanorum innumera vetera atq; etiam domeſticorum recentia quædam exempla, quæ ad animi firmitudinem comparandam non parum valere poterant.

Pericles enim, amiſſis duobus filiis, coronatus nihilominus in concione diſſeruit.

Xenophon ſacrificans, cum audiret filium fortiter dimicantem occubuiſſe: depoſuit quidem coronam, ſed eandem continuo capiti repoſuit.

Anaxagoram, cũ ei mors filii nunciatur, nihil aliud dixiſſe ferunt, quam, genuiſſe ſe eum mortalem.

Demoſthenes orator ille inſignis amiſſa filia vnica, ſeptimo die indutus albis veſtibus coronatuſque in publicum proceſſit.

Rex Antigonus audita filii Alcyonei magno animo dimicantis, & mediis in hoſtibus occumbentis, morte, nihil aliud dixit, quam, mea opinione tardius, ô fili, audacter in hoſtem impetum faciendo, cecidiſti.

Quintus Martius Romanorum Rex, cum vnicum filium amiſiſſet, eo ipſo die, quo filii rogum ſpectarat, curiam ingreſſus ſenatum conuocauit.

Harpagus Medus, cum filius interfectus, ipſi, inter epulas, iuſſu Regis ſui Aſtyagis proponeretur, nihil perterritus, quicquid Regi placeret, ſibi non diſplicere, innuit.

Prexaſpes morientis filii, cũ Cambyſes iaculo eum tranſuerberaſſet, ſine indicio doloris ſpectator fuit.

Lucius Paulus præterea, duos filios, ſpacio ſeptem dierum: Lucius Bibulus totidem filios, ab Ægyptio milite crudeliſſime necatos: P. Craſſus in conſpectu ſuo filium: D. Iulius, vnicam filiam: D. Auguſtus liberos & nepotes (quorum & tu, mi Chytræe, men-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

tionem facis) & ſuorum frequentem turbam: L. Fabius Maximus vno die vxorem, & matrem: Filium etiam paulo poſt conſularem amiſit. Ex his quemque ſuorum interitum infracto animo tuliſſe, proditū eſt.

Recens etiam, nobiles illi Holſati, Petrus Dominus in Troieburg, & Detleuus in Kletkamp, Ranzouii, ambo gentiles & agnati mei chariſſimi, poſtquam vnius anni ſpacio, patria procul, vita exceſſiſſe vnicum ſuum filium vterque cognouit: mirum in tam acerbo caſu, quam viros Chriſtianos, & à nobilitate fortitudineque Cimbrorum veterum haud alienos ſe præſtiterunt: Petrus præſertim, qui vt ætate, ita animi præſentia & firmitate Dethleuum ſuperauit.

Obuerſatur in primis Illuſtriſſimę quoque Principis Chriſtinæ Landgrauicæ, Adolphi bellica virtute laudatiſſimi optimique Ducis viduæ, in ſexum fœmineum imbecilliorem vix cadens animi moderatio: dum magnam illa funerum domeſticorum frequentiam; paucorum annorum curriculo patienter ſpectauit, orbata marito fortiſſimo, filiis duobus ætate prouectioribus, Friderico & Philippo, indole & eruditione præclara ornatiſſimis, atq; etiam filia Elizabetha, ſpectatiſſima puella.

Quæ non mutari poſſunt, ea ſunt toleranda.

His exemplis omnibus non parum à ſolicitudine me abduci ſentio: præſertim hoc etiam conſiderato: mala, quæ nec vitari, nec humanis vel conſiliis, vel viribus auerti poſſunt, ferenda eſſe toleranter.

Veruntamen nihil magis me cōſolatur, quam ſpes & fiducia, quam de reſurrectione corporum humanorum, immortalitate animæ, ac tribuenda vtriq; vita æterna, certam concepi, ita verbo diuinitus patefacto edoctus: ſecundum quod in ſacris literis expoſita exempla Patriarcharum, Abrahami & Iacobi, Regis Dauidis, Iobi, & aliorum ſanctorum, intuenda & imitanda (quatenus mea fert tenuitas, ſpiritu diuino ſuffulta) mihi propono.

Vel vnus Apoſtoli locus, in prioris Epiſtolæ ad Corinthios 15. capite, ſæpe à me relecto, cui non eximat omnem dubitationem, de futura pie defunctorum glorioſa reſuſcitatione? Diſſerit de hac luculenter & prolixe D. Paulus, diſerte docens: Quomodo & quali corpore reſurgent defuncti, & prodibunt vitæ reſtituti. Affert enim imaginem & experimentum vulgo cognitum, de ſemine, quod non viuificatur, niſi emortuum fuerit: & cui Deus dat corpus, ſicuti voluit: & vnicuique ſeminum proprium corpus. Quam partem Apoſtolici typi venuſtiſſime illuſtrat Tertullianus, in libro de reſurrectione carnis: ſeritur ſolummodo granum, inquit, ſine folliculi veſte, ſine fundamento ſpicæ, ſine nutrimento ariſtæ, ſine ſuperbia culmi: exurgit autem copia generatum, compagine ædificatum, ordine ſtructum, cultu munitum, & vſquequaque veſtitum. Hæc ſunt ei corpus à DEO aliud: in quod non abolitione, ſed ampliatione mutatur. Hæc ille. Quem ad modum noſtra etiam corpora, terræ mandata & corrupta, reſurgent in potentia, οὐ φυσικὰ, ἀλλὰ πνευματικά. Plane enim ſignificanter τὸ φθαρτὸν τοῦτο, ait D. Paulus. Quæ verba Theodoretus ſuo quodam dialogo inſigniter vrget & ponderat, ſic ſcribens: ὁρᾷς τὴν ἀκρίβειαν, τὸ θνητὸν τοῦτο ἔδειξε δεικτικῶς, ἵνα μὴ ἄλλης νομίσῃς σαρκὸς ἀνάστασιν. Quod ita interpretari conati ſumus: Vides accuratam expreſſionem, mortale hoc, quaſi digito extenſo monſtrauit, ne putes alterius carnis (præter hanc quam circumfers) reſurrectionem.

Quid prohibet? inter alia argumenta neutiquam dubia, quæ confirmant perſuaſionem piorum animis alte infixam, de redituro aliquando in corpora emortua vitæ ſenſu: quo minus huic quoque conſiderationi aliquid tribuatur. Compertum habeo, corpora humana iamdudum extincta, exſanguia, omnique vitali ſpiritu carentia, atque ex illis amputatas partes etiam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

poſt longum temporis interuallum, priſtinum recipere ac ſtillare ſanguinem.

Libet eius rei duo exempla certo cognita hoc loco commemorare. Vnum factum, recordor, Chriſtiernum II. eius nominis Regem Daniæ mihi narrare. Aulicorum ſuorum quidã tempore veſpertino, quod lis inter eos exorta eſſet, luminaribus extinctis, ſtricto pugione interemptus eſt in conclaui: in quo tunc temporis, præter regium curſorem, adhuc vndecim aut duodecim aulici nobiles conuenerant. Cum autem de cædis autore non conſtaret, ac nobiles culpam in curſorem conferrent: Rex vero curſorem, quem ſingulari fauore complectebatur, exiſtimaret extra noxam eſſe, & nobiles contra curſorem conſpiraſſe: omnes in conclaui dicto congregatos ſimul cuſtodiæ tradi, ac prope corpus interfecti ſiſti, ſingulosque manum dexteram nudo illius pectori admouere, atque iuratò ſe purgare coegit, quod extra culpam patratæ cædis eſſent conſtituti. Id cum à nobilibus ordine fieret, corpus occiſi nullũ ſignum emanantis cruoris edidit. Acceſſit tandem curſor, admiſſi ſceleris conſcius. Hic mortui pedes primum doloſe deoſculatus eſt, vt eum hac ratione ob commiſſam cædem placaret. deinde vero manu ad exanime pectus defuncti applicatâ, ſtatim ſanguis, tam ex vulnere, quam ex naribus cadaueris magna copia erupit, neciſque autorem oſtendit. Curſor huiuſmodi ſanguinis indicio conuictus, conſcientiaque ſceleris adactus, reum ſe confitetur. Proinde mandato Regis ſtatim capitis ſupplicio eſt affectus.

Idem factum Illuſtriſſimus dux Megapolenſis Vdalricus, Sophiæ Danorum reginæ pater, Regem Chriſtiernum commemorantem audiuit: quod tibi oportune percontanti, opinor, exponet. Viuunt adhuc ex nobilibus nonnulli, qui iſtius cædis fuerunt inſimulati.

Poſt eum diem, Rex Chriſtiernus dictum modum explorandi cædium autores, in toto regno ſuo paſſus eſt obſeruari.

Addam exemplum alterum, quod patris mei tempore Itzehoæ accidit. Cuidam viatori in itinere interfecto, quod de latrocinii autore non conſtaret, manus reſecta, ac in carcere ſenatus Itzehoeſis, ex tigno in fumo ſuſpenſa eſt. Tandem cum forte fortuna poſt decem annorum interuallum, autor cædis in eam domum ſe recepiſſet: manus iamdudum exſanguis & arida, ſanguinem ex alto in menſam ſubiectam ſtillare cœpit. Ex quo coniectura facta eſt, hominem latrocinii reum exiſtere. Carnifex viſa ſenatui indicat. Hic homine in vincula coniecto, patrem meum acceſſit. Latro, eo præſente, euidens iudicium diuinum agnoſcens, cædemque ante multos annos à ſe perpetratam affirmans, iuſtam ſceleris pœnam, quam ſibi infligi vltro petiit, perſoluit.

Huiuſmodi exempla ego, cum multis aliis, in hiſce aliiſque regionibus, aliquando adhibitus emergentibus eius generis caſibus, obſeruaui, quæ ſcio vere ſe ita habere. Nec dubito, quin tu quoque Roſtochii quædam notaueris.

Teſtatur de conſimili admirando iudicio reorum homicidii, dictum Gen. 4. Clamauit vox ſanguinis fratris tui de terra. Equidem exiſtimo, à tempore illo, videlicet ab anno mundi 130. ſemper clamaſſe ſanguinem iniuſte interfectorum. Colligi id poteſt ex CHRISTI dicto, Matth. 23. Ego mitto ad vos Prophetas, & ſapientes, & ſcribas, & horum aliquot occidetis: vt veniat ſuper vos omnis ſanguis iuſtus, qui effuſus eſt ſuper terrá, à ſanguine Abel iuſti, vſq; ad ſanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem occidiſtis inter

Theodorus Bibliander, Albertus Stadienſis in Chronicis.

An. mundi 3100.

Euſebius vixit anno Chriſti 340. In ſermone de tempore 242. Et in explicatione capit. 23. Matth.

templum & altare. De illo ſanguine D. Euſebius, & D. Auguſtinus ſcribunt, quod fluxerit adhuc tempore gubernationis Ioas, Iudæ regis ordine decimi: & quod ſanguis ebullierit inſtar ollæ aqua plenæ & igni admotæ: donec Nabuzardan ſupremus Dux Nebucadnezaris, videns hanc ebullitionem ſanguinis, quam diuinæ iræ eſſe teſtimonium, recte iudicauit, interfectis aliquot Iſraelitarum, ex omnibus tribubus, ſic ſanguine illorum litauit. Quo peracto, ſanguinem è terra fluere deſiiſſe, volunt citati ſcriptores.

Vixit Anno C. 396.

Epiphanius cum nobis aſtipuletur, ſentientibus teſtificari de corporum humanorum reſurrectione promanantem è cadaueribus ſanguinem, illius huc verba adſcribemus, omiſſa diſquiſitione, quod dixerit, in ſanguine animam eſſe. Negantes, inquit, reſurrectionem mortuorum, conuincuntur ex Abele: quia ſanguis eius poſt mortem ad DOMINVM clamat. Sanguis autem non eſt anima, ſed in ſanguine anima eſt. Et non dixit DEVS: Anima clamat ad me, ſed ſanguis clamat ad me, oſtendens ſpem reſurrectionis corporum.

Sanguis clamat: germanice Das Bludt klaget.

Vidimus etiam corpora mortua interdum emittere ſanguinem, proximis cognatis ad ea poſt aliquot hebdomadas accedentibus: cuius rei facultas ex eo datur, quod in his regionibus, corpora defunctorum nobilium, in patentibus ſarcophagis ad multos dies conſeruantur, ita vt facies aſpici poſſit, antequam in conditorium maiorum reponuntur.

Præterea non vulgare futuræ hominum reſuſcitationis argumentum ſuppeditare exiſtimo, inita horrenda iſta cum diabolo pácta, quibus nonnulli miſeri homines, Spiritu ſancto gubernatore deſtituti, & Dei ſuæque ſalutis obliti, ob exigua quædam, imo fallacia caducæ vitæ lucella, corpus æque atque animam, tum

viui

viua voce, tum chirographis proprio ſanguine ſignatis, diabolo in æternum mancipant. Exempla huius generis etiamnum plurima (proh dolor) ſuperſunt. Superioribus annis, quæ Roſtochii acciderunt, recenti memoria plurimi tenent. Magnam multitudinem virorum, atque in his etiam quorundam Iuriſperitorum atque ſacrificulorum, vt taceam numeroſiorem cætum fæminarum, in Archiepiſcopatu Colonienſi atque Treuirenſi, & finitimis vtrique locis, ignis ſupplicio, ob horrendas haſce conuentiones, periiſſe, non ita diu nunciatum eſt.

Poſſem & ego huius generis plurima auditu horribilia, enarrare: quæ intra annos XXXVII. quibus præfecturæ Segebergenſis præſidem egi: & à parentis mei, piæ memoriæ, obitu Bredenbergam tenui: his in locis, tum ipſe præſens conſpexi, tum per ſcribas ac miniſtros meos comperi, ex maleficis hominibus ſupplicio affectis: qui apertè profeſſi ſunt (& nonnulli quidem abſque tormentotum vi) ſe diabolo, ad crebras eius ac importunas flagitationes, & animam & corpus deſpondiſſe. Vnicum exemplum, quod in ipſo gnbernationis meæ limine, triginta ab hinc annis, ſingulari profectò Dei prouidentia, accidit, adſcribere non pigebit: vbi hoc præmiſero.

Solebam iuuenis, in Academicis diſputationibus, & familiaribus colloquiis, necdum ſtabilita ſatis aſſenſione, in ea parte doctrinæ Chriſtianæ, qua corporum humanorum reſurrectio aſſeritur, conquiſitis rationibus contrariis, liberius contra illam diſſerere. Hoc quo minus poſtea facerem, ſolidius in doctrina religionis publice inſtitutus, & in lectione ſacra priuatim diligentius verſatus: non inficior, hæc etiam confectarum cum immani hoſte pactionnm adminicula qualiacunque, dubitationem de reſtituendis re-

diuinis corporibus illis, quæ tantum non euanuerunt, ſubinde obrepentem, mihi exemiſſe: atque hanc immenſa DEI miſericordia, datam eſſe mihi occaſionem, atque cogitationem eiuſmodi, de formidandi exitii extremi hominum cupiditate in diabolo, iniectam mihi eſſe, me agnouiſſe, atque nunc etiam agnoſcere.

Habet autem ſe quod inſtitui commemorare, hoc modo. Deferebatur ad me nomen mulierculæ, quæ magicas fraudas ab anno ætatis decimo ſexto à diabolo edocta, vicinis ſuis damna multa intulerat. Ac conſueuerat iſte impoſtor, formam viri holoſerico induti, in ſyluis repræſentare: interim vel prominente ferina vngula pedis, vel alterius cuiuſdam membri defectu non occultato, notam ſui conſpicuam gerens. Nam in verum profectumque hominem, qui DEI eſt imago, quod ſe transmutare poſſit, vel etiam auſit, nunquam crediderim.

Muliercula cum maritum haberet, & aliquot liberorum mater eſſet: ad crebriorem Veneris vſum nihilominus impurum admiſerat Diabolum. Poſtquam examini vt ſaga ſubiiceretur, mandaueram: neque tamen carnifex manum tormentis adhuc admouiſſet: caput iſti adeo intumuit, vt duplo grandius appareret. Ibi ego protinus, cum cæteris qui aderant, flexis genibus DEVM ardenter precabar: vt diaboli molitiones, exitium corpori & animæ intentantis, clementer prohiberet. Ad preces communes noſtras, cum priſtina capitis forma rediiſſet, percontanti mihi quidnam illi accidiſſet, reſpondit: diabolum caput & linguam ſubiiſſe, & ſi promiſſis prioribus ſtaret, ſe omnibus ex anguſtiis liberatum iri, clam inſuſurraſſe: cum conſentire noluiſſet, peccatorum atrocium gratiam precata DEVM, tandem à ſe illum receſſiſſe.

Poſt hæc, totam malorum, quibus afflixerat alios,
telam libere retexendo, culpam agnitam abſque tor-
mentis faſſa eſt: & petiit enixe, metu diabolici inſul-
tus, quod redire denuo poſſet, mutatæ voluntatis fa-
cturus periculum, ne in carcere diu ſola detineretur:
ſed vſu cœnæ dominicæ de remiſſione peccatorum
confirmata merito ſupplicio quam primum ſubiice-
retur.

Nocte ſequente, cum duobus furibus eodem tem-
pore comprehenſis, iterum carceri incluſam, ante
fores conſiſtens, & ſermones obſeruans prolatos, di-
ligenter admonere fures deprehendi; vt ſe DEO
commendarent. Fatebatur quoque ſe ante hac à Dia-
bolo, in cuius fuiſſet poteſtate, miſerrime eſſe ſedu-
ctam, & Diaboli potentiam diu admodum exper-
tam. Iam vero ſe ad DEVM conuerſam, firmam ha-
bere dicebat fiduciam, perſoluta pœna mortis meri-
ta, cum immortali DEO ſibi deinceps æternam fore
conſuetudinem corpore pariter & anima. Ad ſimi-
lem conuerſionem & fidei conſtantiam, fures etiam
cohortata eſt: ita poſſe eos effugere inſidias noxias
diaboli, & DEVM ſibi reddere placatum, dictitans.
Poſtridie ſupplicium patienter ſuſtinuit, pieque de-
ceſſit muliercula.

Talia horrenda facinora dum animo attento me-
cum ſæpius repeto, ita colligo: damnatos etiam Spi-
ritus teſtimonium de reſurrectione corporum hu-
manorum perhibere. Neque enim, cur diabolus
tam impenſe corpus ſimul & animam ſibi obſtrin-
gi & addici cupiat, cur miſerum in modum organa
corporis ſæpe inuadat, cur variis aliis modis μυελόπεχ-
θος ille ſua in caſtra illecebris corporeis homines per-
trahat, aliam cauſam reperio: quam quod vehemen-
ti odio æterni DEI & hominum inflammatus, &
cruciatuum infernalium ſocios complures ſibi ad-

ſciſcendi cupiditate incitatus, glorioſam corporibus deſtinatam reſurrectionem defunctis inuideat: cum huius veritatem, & ſua inter impios æterna in inferno tormenta: piorum vero cœlis perpetua gaudia, poſt alterius vitæ reſtitutionem, certo certius ſciat.

Quid vetat, vt iterum dicam, præter luculenta reſuſcitationis mortuorum teſtimonia ſacra, hæc quoque ſuperius expoſita, atque alia illuſtria reſurrectionis veſtigia, quæ DEVS impreſſit toti rerum naturæ aſſumere, atque inde ratiocinando colligere? Si in corpus mortuum, quod omnis ſenſus & ſanguinis expers, & iamdudum arefactum eſt, ſanguinem redire, ac inde emanare cernimus: ſi dæmones exitium corporibus humanis, peculiari quodam ſtudio & vaſto conatu machinantur: ſi appetente Vere terra reducit gramina, flores, fruges: ſi arbores frondibus, floribus, fructibus veſtiuntur: ſi inſectis frigore hyberno extinctis vigor & vita, reſtituitur: ſi Phœnix ex flamma & cineribus, vt dicunt, renaſcitur: nam perit vt viuat, ſe tamen ipſe creat: æternam vitam mortis adepta bono, &c. profecto in dubium vocari nequit, corpora humana ad vitam æternam diuinitus quoque reſuſcitari, & cum anima iterum copulari poſſe.

Etſi autem teſtimonia collecta, pleraque ἀναγκαῖα καὶ ἐπιδεικτικὰ, atque ob id ἀξιόπιστα & irrefragabilia ſunt: nonnulla etiam πιθανὰ καὶ ἔνδοξα, euidentia tamen & luce meridiana clariora: atque hinc vberiore confirmatione non indigeat religioſa hæc noſtra de ſecutura vita corporum humanorum aſſertio: fortaſſe tamen erunt, quibus illa non ſatisfacient, opinantibus eſſe παντάπασι ἀδύνατον, corpora hominum, ita diſſipata, vt illorum ne quidem reliquiæ conſpectui ſe offerant, denuo reſurgere. Ex his, cum venerando & clariſſimo viro

viro D. Nicolao Henningio, quæro: Cur putent mortuos non reſurrecturos? Nam ſi abiiciēnda penitus eſt περὶ τῆς ἀναστάσεως ſpes: omnino neceſſe eſt, vt id fiat, vel quia Deus non poſſit: vel quia non velit mortuos excitare. Si non poteſt, vel ignorat modum ſuſcitandi: vel ſi nouit, imbecillior eſt, quam vt facto eum exprimere valeat. Nunc autem quia ſapientiſſimus eſt, ignorare non poteſt: Et quia potentiſſimus (vt patet ex creatione rerum ex nihilo, & earundem perpetua gubernatione & conſeruatione) non poteſt imbecillior dici, quam vt valeat. Præter hæc quæro, vtrum facilius ſit, ex nihilo aliquid creare, vel corrupta reſtaurare? Si enim Deus fecit nos qui non eramus: facilius eſt illi nos reparare qui eramus: Auguſtino teſte.

Sed ſentiant alii, quid velint. Caueant tamen, diffidentia ſua & futilitate contradicendi veris ſententiis, indignationem diuinam ne incurrant.

De me liquido pronunciare poſſum: niſi ſpe ac fiducia ſecuturæ alterius vitæ beatæ, me erexiſſem: & cogitaſſem, vnicuique certum vitæ terminum præfinitum eſſe diuinitus, quem præterire nemini liceat: ac Deo nos ex hac ſtatione euocanti parendum eſſe: iamdudum perturbationi animi atque dolori ſuccubuiſſem, & cum Cicerone exclamaſſem: Cedo, & manum tollo: quod ipſum tamen virum grauem haud decuit. Non enim paucæ, neque exiguæ aduerſitates, ex frequentia funerum, intra aliquot annorum ſpacium, me exercuerunt. Nam non ſolum parentes meos: & fratrem vnicum Paulum, ſororemque vnam, me iuniores: ſed etiam præter filiam, quatuor filios amiſi: quorum duo eò ætatis proceſſerant, vt tum Regibus ac Principibus operam ſuam vtiliter iam nauare: tum etiam mihi ætate confecto, meiſque, præſidio ac ornamento eſſe potuerint: ac maiore quidem, ſi Deus Opt. Maximus longiorem vitæ vſuram ipſis conceſſiſſet: vt interim ſilentio prætercam fratris filios, ac meos

Germ. Jch gebe mich.

nepotes, cum neptibus, ſubinde mihi ereptos: atque inter neptes, ante paucos menſes, Idam ex filia Eliſabetha natam.

Præmatura etiam mors ſereniſſimi Regis Daniæ Friderici II. me ſummopore commouit, magnamque omnibus ingentis publici, mihi etiam priuati luctus acerbitatem attulit: quod editis in eiuſdem Regis ſempiternam memoriam monumentis, conſtructo ſacello, excitatis Pyramidibus, & erecto obeliſco ſum atteſtatus. Caii filii mei mortis caſum, quod is nouiſſimus eſſet, grauius aliquantulum quam reliquorum filiorum tuli. Hic enim debita obedientia promptiſſimoque obſequio, nulli cæterorum liberorum cedens, me ſingulariter coluit. Acceſſit, quod Reuerendiſſimus ac Illuſtriſſimus Archiepiſcopus Bremenſis, Ioannes Adolphus, & Dominus meus clementiſſimus, decreto ſtipendio honeſto, ipſum in Collegium Conſiliariorum Holſatiæ aſciuerat, præfecturamque arçis Gottorpienſis ampliſſimam ipſi commiſerat: & quod meo maternoque conſilio, nuptias cum lectiſſima & pudiciſſima filia Theodorici Blomii, iam ipſi deſponſata, breui celebraturus erat. Quo ex feliciterum ſucceſſu, in hac ſenili mea ætate, non parum ſubſidii ac ſolatii, maioremque amicorum & affinium numerum mihi eram pollicitus. Sed Deo aliter viſum eſt, quem eundem agnoſco eſſe, qui & finem vitæ filii determinauerit, & vt copulationis animi atque corporis olim, ſic nunc diſſolutionis fuerit autor. Hoc variorum caſuum eorundem concurſu, quibus luctus luctum ferme continenter excepit, cumulatis funeribus, placide conquieui, ad exemplum Iobi me componens. Deo autem cum primis acceptam referendam eſſe ſtatui εὐτεκνίαν: atque Dei hoc præcipuum beneficium interpretatus ſum, quod ſe, donec eſſent ſuperſtites liberi, morigeros declararunt parenti vtrique. Quocirca etiam illis corporalis vitæ munere perfunctis, di-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ctis, diuinæ voluntatis decreto, eidem minime eſſe refragrandum duxi.

Teſtimonium meæ erga Deum ſubiectionis, & præſentis animi, complures qui Caio filio, poſt ſumptam ſacram euchariſtiam, in pia recordatione meritorum filii Dei, morienti, mecum vna adfuerunt, abundeſunt præbituri. Viderunt enim non pauci: flexis genibus, & vero cordis affectu, Deo immortali animam illius me commendare, & oculos placide conſopiti propriis manibus claudere: quod ipſum pietatis officium antea præſtiteram parentibus, fratri, ſorori & filio Theodorico. Plures fuerunt αὐτόπται, quod ab adminiſtratione regiorum negociorum, quibus proximum triduum ab obitu filii conſumptum eſt, in præſentia ſereniſſimæ Reginæ Daniæ, & quibus magna omnium admiratione Segebergæ interfui, me auocari paſſus non fuerim: ſed ſingularem adhibuerim animi præſentiam, ac in rebus gerendis, de ſtudio priſtini illius mei conſtantisque moris remiſerim nihil. Cum funus Bredenberga Itzehoam vicinum in oppidum deduceretur: legatis Reginæ Daniæ, & Archiepiſcopi Bremenſis atque Antiſtitis Lubecenſis, qui ad cohoneſtandam pompam funebrem miſſi erant: propinquis itidem gentilibus & amicis meis, ob commodatam præſentiam ſuam: conſueto orationis filo, in cœmiterio ipſe gratias publice egi. Plerosque conſimilibus caſibus conflictantes ſæpenumero ita occupare dolorem cernimus, vt & vox ipſis intercipiatur, & inter ſingultus atque ſuſpiria, materia ſermonis ęgre ſuppetat. Concioni inſuper & exequiis funebribus interfui: & exuuias in auitum monumentum, ſine animi commotione ſingulari, in præſentia mea deponi curaui.

Omnino ita faciendum fuit, niſi mei diſſimilimum me perhibere, & ab eius generis ſubiectionibus, quas, mi Chytræe, præclaras tua epiſtola es complexus, ab-

horrentem, vniuerſis me præbere voluiſſem conſpiciendum. Quapropter vt ita me comparare poſſem, ob multiplici conſolatione animum triſtitia affectum obfirmaui, præter alias, in has defixus cogitationes: huius corporis compage ſoluto mihi, ad filium Caium paulo poſt emigrandum eſſe: & poſt hanc omnibus hominibus communiter propoſitam mortem, nos tandem, cum illo bonis omnibus circumfluente cœleſtium Angelorum & beatorum cœtu, ſimul coniunctos, perpetuam rurſus eſſe adepturos vitam: ac beatæ immortalitatis compotes, iucundiſſimo conſpectu auguſtiſſimæ diuinitatis, in æternam perfruituros inter cœleſtos æternitatem, quam nulla temporis circumſcriptio metietur: atque, hic licet mœſti & moleſtiis infinitis confecti, ex ordine, tanquam illiberali hoſpitio exceſſimus: lætos tamen & recreatos in cœleſti patria, corpore & anima ἐν ἀτόμῳ καὶ ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ conſociatis, rurſum eſſe conuenturos. Eadem hęc ego ingraueſcente nunc ætate mea, ſæpe attenteque cogitare non deſino. velim itaque, Deo ex immenſa ſua miſericordia, meam hanc momentaneam vitam, cum ea, quæ vera vita eſt commutante, eos quos ſanguine, vel beneuolentia mihi coniunctos relicturus ſum ſuperſtites, hoc ſibi habere perſuaſiſſimum: ſic eos à me appellari, mei deſiderio aliquo fortaſſe affectos, *Non finis (ô liberi, conſanguinei, amici) meæ vitæ, ſed melius & altius initium aduenit. Nunc enim veſter parens, propinquus, amicus naſcitur, quia moritur.* Quo modo, alio tamen ſenſu, Epaminondam ad ſuos moribundum verba feciſſe accepimus.

Illas ipſas meditationes meas, breuibus expreſſas verbis, etiam ad poſteritatem prodidi, in illa inſcriptione, qua Sacellum, in monumentum & conditorium patris, matris, filii mei Caii, & poſterorum, Irzehoæ de integro ædificatum, exornaui: vt is etiam locus

BIBLIOTHECA
REGIA
HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Monumentum ſeu Sacellum, ab

HENRICO RANZOVIO

Vicario, Itzehoæ nuper conſtructum.

Condidit Henricus *monumentum hoc nomine* Ranzow,
Pro ſe, proque ſuæ poſteritate domus.

Referatur ad Fol. 165. vbi hos tres videris aſteriſcos.

(⁎⁎⁎)

locus conſolationis aliquid mihi adderet, quem pia affectione in religioſum conuerti.

Reſtat, vt tres etiamnum ſuperſtites filios, ac quatuor filias, cum XXII. nepotibus ac neptibus, Deo clementiſſimo incolumes ſeruandos & gubernandos, vt ſint ſalutaria organa ſibi & aliis, ardentibus votis aſſidue commendem.

Tu quoque longum vale, mi Chytræe. videbor equidem modum epiſtolæ exceſſiſſe. Fateor, me ſcribendo longius progreſſum eſſe conſulto. Hoc enim egi: vt ex hac opera ſcribendi producta, leuationem aliquam moleſtiarum, quibus cum luctor in præſentia, perſentiſcerem. λόγος γὰρ ἐστι λύπης φάρμακον μόνος; Et, colloquium mœſtis lenit minuitque dolorem. Dimouenda quoque fuit ſuſpicio, minus gratum accidiſſe mihi ſcribendi officium tuum: quæ ſi fuiſſem reſcribendo breuior, fortaſſe naſci potuiſſet: cum re vera tam fuerit gratum id officium, quam quod gratiſſimum. Iterum vale, bono eccleſiæ, & ſtudioſorum eruditionis vſibus: cuius vel vnica ſuauitas, vitam propter ingruentes varias moleſtias alioquin ingratam, reddit vtriq; noſtrum iucundam. Datæ in arce mea Bredenberga, Calendis Iunii, anno Chriſti

M, D. XCI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

EPIGRAMMATA IN MONVMENTVM RANZOVIAnum in Sacello Itzehoenſi.

Ondidi ego Henricus *monumentum hoc nomine* Ranzou,
Pro me, proque meæ poſteritate domus.
Hoc ſimul & vobis poſui commune ſepulchrum,
Quod mea cum veſtris oſſibus oſſa tegat.

Aliud ad HENRICVM RANZOVIVM.

Dum templa ædificas, Ranzoi, *terrea patri,*
Præparat ipſe tibi cœlica tecta Deus.

Alio modo.

Dum buſtum condis, Ranzoi, *vtriq; parenti,*
En rurſum in cœlis aurea templa meres.

Alio modo,

Templum, Ranzoi, *paruum ſtruis, optime patri:*
Templa tibi rurſum præparat ampla Deus.

Petrus Lindebergius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

INSCRIPTIO SACELLLI ITZEHOENSIS, NVPER AB HENRICO Ranzouio conſtructi: cuius in præcedente Epiſtola mentio eſt facta.

EGo Henricus Ranzouius, trium Daniæ Regum in Ducatibus Vicarius, ex vnanimi Dominæ Abbatiſſæ Catharinæ Alefeldiæ, & conſulum Itzehoæ, ac templi ibidem D. Laurentii curatorum conſenſu, quibus pro loco D L X. tetradrachmas dedi, Anno à partu ſemper virginis M. D. X C I. ætatis vero meæ L X V I. hanc ædiculam ſeu Sacellum propriis ſumptibus exſtrui, Deoque trino ac vni dedicari ac conſecrari feci: inque illud, ex auita iam penitus repleta, & nimis anguſta crypta, patris, matris & filii Caii corpora transferri curaui: vt eſſet tam ipſis, quam mihi, coniugique Chriſtinæ ab Hallen, vnice chariſſimæ, & poſteris, conditorium commune, Cum quibus etſi nunc non queo loqui: tamen à morte oſſa miſcebimus noſtra: & quemmodum in terris viximus vitam mortalem, ſic iterum reſuſcitati in cœlis viuemus æternitatem æternam.

INSCRIPTIO SARCOPHAGI, QVEM HENRICVS RANZOVIVS mortalitatis memor, ex ſolido lapide ſibi & vxori excauari, & in prænominato conditorio, ad ſe & illam in iis ſepeliendum ſeorſim, poni curauit.

IN hoc Sarcophago conditus eſt Henricus Ranzouius, Ioannis Equitis aurati filius, Henrici nepos, Bredonis pronepos, Caii abnepos, Regis Daniæ Chriſtiani III. Friderici II. & Chriſtiani IV. vices in Ducatibus Sleſuicenſi, Holſatiæ & Dithmarſiæ olim gerens, Præfectus arcis Segebergenſis, Dominus in Bredenberg, Drakenburg, Rintlem, Wellingsbuttel, Hadſtedt, Tuſchenbeck, Ranzouisholm, Wandesbeck, Bugken, Melbeck, Redingſtorp, Ouendorp, Nutſchaw, Nuchel, Gronou, Stelnou, Erfrad, & Ranzou: qui mortuus eſt anno Domini M. . . . . . cum vixiſſet, ... annos; & hic expectat ſecuturam copulationem animæ cum corpore, reſurrectionem carnis, ac omnium rerum reparationem.

HENRICVS RANZOVIVS VICARIVS AD IMITATIONEM Pontani de ſuo Sarcophago.

Viuus lapideum hunc mihi paraui lectulum,
In quo iacerem mortuus.
Noli obſecro me mortuum laceſſere,
Qui viuus obfui nemini.
Henricus ille namque ſum Ranzouius
Regis Dani Vicarius:

Quem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Quem plurimum plures amârunt Principes,
Suique paſſim ſubditi.
Quem docti honeſtârunt viri, cumq; improbis
Laude cumulauerunt probi.
Nunc, Hoſpes, ecquis ſum, aut mage fuerim, tenes.
Veruntamen qui tu ſies,
Non cognitum eſt mihi. Igitur tu teipſum bene
Noſcas, rogo. His longum vale.

HENRICVS RANZOVIVS ALLOQVITVR SVOS, EODEM in loco à ſe ſepultos.

Accipe, chare pater, quæ munera filius offert,
Sintq; precor cineri munera grata tuo.
Tu mihi das lucem vitæ, do mortis honores:
Heu heu quam diſpar gratia noſtra tuæ eſt.
Accipe fraternum, frater chariſſime, munus,
Et tu chara, pia cum genetrice, ſoror.
Accipito & fili, funebria dona parentis,
Qui mihi debueras buſta parare ſeni.
Heu mihi quod numerum reliquorum filius auxit.
Hoc queror, hæc luctus maxima cauſa mei eſt.
Sed iuſtus Deus eſt, ſic iuſte cuncta gubernat,
Ac fuit hæc iuſto res ita viſa Deo.
Is mihi quem gnatum dederat, mihi rurſus ademit.
Cuius velle fuit, nunc quoq; nolle fuit.

Inscriptio Altaris Itzehoenſis.

ITZEHOÆ IN TEMPLO D. LAVRENTII, VBI ALTARE S. TRInitatis apud ſepulcra Ranzouiorum eſt, hæc ſequentia, in tabula lapidea, cui crux dominica eſt inſerta, leguntur.

SVPRA CRVCEM.

HOc altare à Breidone Ranzouio, A. C. M. CCCC LVI. conſecratum eſt ſanctæ & indiuiduæ Trinitati, & ab eius filiis & poſteris Hermanno, Marquardo, Petro, Henrico, Paulo, aliisque, perpetuis annuis prouentibus liberaliter dotatum.

EPITAPHIVM CAII RANZOVII.

INFRA CRVCEM.

CAius Ranzouius, Henrici Vicarii Regii Danici filius, Præpoſitus Hamburgenſis, qui latinã & gallicã linguam calluit, cũ aliquot annos in aula Regis Daniæ Friderici II. ſubſtitiſſet, & ab eo decem millibus Thalerorum, eo quod cum literis Regiis, pacem concernẽtibus, tractatam inter Regem Hiſpaniarum, Reginam Angliæ, & Belgicos Status, in Belgium miſſus, & captiuus, non leues ibidem iniurias ſuſtinuerat, donatus fuiſſet, in aulam Brunſuicenſem, cum coniuge Domini Henrici Iulii, Epiſcopi Halberſtadenſis, ac Ducis Brunſuicenſis & Luneburgenſis, profectus eſt.

Poſtea

Poſtea vero ab Archiepiſcopo Bremenſi & Holſatiæ Duce, D. Ioanne Adolpho, in numerum Conſiliariorum Holſatiæ aſcitus, & ampliſſimæ præfecturæ Gottorpienſis adminiſtrator deſignatus, cum ad ſubeundam prouinciam ſibi demandatam contenderet, ac vix Bredenbergam ad lares patrios veniſſet, ibique ex febri ardente dies 14. decubuiſſet, immatura proh dolor morte præreptus, ſponſus obiit An. Chr. M. D. XCI. die XX. Aprilis: ætatis XXVIII. menſium VIII. D. XI.

Hoſpes quid ſim, vides: quis fuerim, noſti:
Futurus ipſe quid ſis, cogita.
Fui, non ſum. eſtis, non eritis. nemo immortalis,
Vt moriens viuerem, vixi vt moriturus.

SVBSISTE VIATOR.

ET

Henrico Ranzouio, trium Daniæ
Regum in Ducatibus vicario,
Viro optimo, patri mœſtiſſimo,
Pro pietate tua condoleto.
Hic conditur
Caius,
Ex nobiliſſima & antiquiſſima
Ranzouiorum gente apud Cimbros oriundus,
Spes patris & patriæ, matris ſolamen,
Columen familiæ.
Qui Reuerendiß. Bremenſis Archiepiſcopi,
Holſatiæ Ducis, Ioannis Adolphi, Conſiliarius,
Et arcis Gottorpii præfectus,
In ipſo ætatis flore,
In medio vitæ curſu,
Cum Hebdomatico quarto completo,

Vixiſſet annos octo & viginti,
Menſes octo, diesq; vndecim,
Pro thalamo, quem cogitabat,
Tumulum adit.

CIↃ IↃ XCI. XX. Aprilis. Bredenbergæ.

ALIVD, VERSIBVS expreſſum.

Vincor materia, & cito tu vis ire viator:
Expediam verbis, ne mora longa, tribus.
Hic iacet illuſtri Caius Ranzouius vrna,
Filius Henrici, cætera noſcis, abi.

INSCRIPTIO MONVMENTI MARMOREI Itzehoæ poſiti.

HEnricus Ranzouius, Ducatuum Regionum in Holſatia præſidens & gubernator, præter reliqua parentibus, filiis & filiabus erecta monumenta, etiam ſingulare marmoreum, in pariete templi Itzehoënſis, ſibi parari, & illud reliquis maiorum Epitaphiis adiungi viuens fecit: in quo tum ipſe, tum eius vxor, filii, filiæque omnes ſacroſanctam Trinitatem venerabundi intuentes, ad viuum expreſſi ſunt, cum inſcriptione tali;

DEO TRINO ET VNI SACRVM.

INSCRI-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

BIBLIOTHECA
REGIA
HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

INSCRIPTIO MONVMENTI.

HEnricus Ranzouius, Ioannis filius, Regiæ Maieſtatis Daniæ in Ducatibus locum tenens, Dominus in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, Wellingsbuttel, Hatſtedt, Tuſchenbeck, Ranzouisholm, Wandesbeck, Bugken, Melbeck, Redingſtorp, Ouendorp, Nutſchou, Nuchel, Gronou, Stelnou, Erfrad & Ranzou: hoc monumētum, in honorem ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, ac memoriam maiorum ſuorum, iuxta altare S. Trinitatis ſepultorum, propter loci commoditatem, hîc poni curauit. A. C. M D LXXVIII.

CYPRIANVS, QVI VIXIT A. C. CCXLIX.

QVid non properamus & currimus patriam noſtram videre, vt & parentes ſalutare poſſimus? magnus illē nos numerus expectat parentum, fratrum, filiorum.

CYRILLVS, QVI VIXIT A. C. CCCCXXXII.

NOn ſunt fabulamenta, ſed ſententia voce mentiri neſcia prolata: quod corpus noſtrum in loculis conſumptum, vere reſurget: & anima per mortem excluſa, rurſus in corpore habitabit: & vitæ noſtræ declaratio exacta adducetur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

RESPONSIO D. DAVIDIS CHYTRÆI,

AD

HENRICI RANZOVII EPIſtolam, & de hac eius iudicium.

S. D.

NObiliſſime Heros, patrone colende. Non ingratum Mag. veſtræ officium conſolandi meum accidiſſe, gratiſſimo animo, ex veſtris literis, & munere magnifico intellexi. Quod vero reſcribere etiam Mag. veſtra epiſtolam, ſapientiſſimis ſententiis, & illuſtribus hiſtoriarum ac exemplorum luminibus, ex omni antiquitate & noſtra memoria repetitis, ſtipatam: & cum meo tenui epiſtolio coniunctam, edere dignata eſt: omni auro & gemmis antefero. Etſi enim doctrinæ & conſolationum, ex philoſophiæ, & ſapiẽtiæ cœleſtis in Eccleſia Christi patefactę fontibus hauſtarum, grauitate, copia, varietate, & aliis eloquentiæ ornamentis, longe vinci me à M. V. & ſuperari video: tamen à tanto Heroë ſuperatum eſſe, & Æneæ magni dextra cecidiſſe, honorificum & glorioſum duco. Sperat M. V. minus ægre me laturum editionem epiſtolarum? ego vero eam eximii ac ſingularis beneficii & muneris loco accipio: & pro roſis nobilibus donatis, reuerenter gratias ago: ac Deum, vt Mag. veſtræ, & toti veſtræ illuſtri familiæ viciſſim benefaciat, oro.

Bene & feliciter æternum valete. Die Margaridis. A. C. M. D. XCI.

EPISTO-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

EPISTOLA BARTHOLOMÆI RHODOMANNI, DE MONTE REGIO BORUſſI,

AD

HENRICVM RANZOVIVM Reg. V.

Conſolationem, Illuſtris & Generoſe Heros, inopinatus filii tui dilectiſſimi Caii obitus quam requirit, eam à me dari non poſſe, ſatis intelligo. Non enim defuturos, longe ante video, quorum ſcriptis ad magnanimitatem, in cruce patienti animo ferenda, humaniter inuitaberis. Tu quoque fundatas illas in arte conſolationes, viro ceu tibi magnanimo conuenit, vltro admittes. Ego vero vt iis obſequerer, quorum autoritas apud te exigua non eſt, breui Epicedio id egi, vt ex morte Caii, vitæ humanæ conditionem deplorarem: & iuuenili ætati non fidendum, oſtenderem. Suſcipies itaque hoc quod affero, Generoſe Heros, mente placida: ſimulque ſtudia mea tibi cōmendata habere non dedignaberis. Vale, Roſtochio, VII. die Maii, Anno M.D. XCI.

MEMORIÆ CAII RANZOVII.

Cur dolor ex morte eſt? certe eſt in funere fœnus.
Cum morimur, cœlo nos capit, alma quies.
Terra dat hoſpitium, patrias vita altera ſedes.
Hic luctum: in cœlis gaudia iuſtus habet.
An non deflendus potius qui naſcitur infans?
Editus obiicitur pluribus ille malis:

Contra cum plauſu rigidam mittendus in vrnam,
Qui iuuenis fati lege ſolutus obit.
Hoc dictu facile eſt: qui vero ita mœſta ſuorum
A ſe dimittat funera, rarus erit.
Quod vix Ranzouius poterit, quem fama celebrem,
Quem virtus magnum, quem facit aula grauem.
Angit nati obitus, de quo ſpes magna, parentem:
Hoc mage, quod longum viuere dignus erat.
Vixit in officio nullo grauis, omnibus æquus,
Ante annos animum, magnaque corda gerens.
Signaque plura dedit patriæ virtutis, vt illam
Conſilio æquaret, moribus, arte, fide.
Sed quæ reſtabant maiora in rebus agendis,
Heu dolor, illa dies abſtulit vna patri.
Ergo homo dum ſano tibi ſunt in corpore vires,
Quæ tibi promittis tempora? diſce mori.
Vita eſt inſtabilis, nec conſtans, plena laborum:
Hæc perit, vt prati flos cadit, vmbra fugit.

ALTERA EPISTOLA IVSTI LIPSII, AD ILLVSTREM DOMInum Henricum Ranzouium, Regium Vicarium.

LIteras tuas accepi, & mœſtus legi, ob mœſtitiã qua tu affectus. Amiſiſſe te optimum filium video, in magna indole virtutum & ſpe honorum: & in hac ſenili ætate tua, ſentio quam ſit hoc grande vulnus. Re-uera tecum doleo. Operam dabo, vt publice aliquid extet, celebrandæ eius memoriæ, & leniendo dolori tuo. Profecto optima illa pietas ſiue gratitudo in defunctos, laudare & meminiſſe. Cœpi iam aliquid pangere.

gere. Sed totus in curanda valetudine ſum, per fontes iſtos Spadanos: quibus dies, imo ſeptimanas aliquot iam vtor. Vbi illa paulo firmior: (DEVS, vt ſpero, dabit.) hoc quoque quod cœpi dabo perfectum. Te interea oro atque hortor, ne luctu te abiicias: ſed memineris loci atque ordinis, quem tenes: & quam nihil à te geri dici uè poteſt, quod non in voces atque oculos incurrat aliorum. Præi exemplo patribus, quomodo orbitates & hæc vulnera ferenda ſint, quæ infliguntur à diuina manu. Solari te volui: & tamen ſolor. Quid enim queri aut dolere poſſumus, ſi hæc à Deo? Atqui eſſe ab illo, Chriſtiani nos non ſcimus ſolum, ſed quotidie profitemur: imo rogamus eum etiam, vt fiat voluntas eius. facta eſt: feramus. Sed hæc in ſcriptum ipſum differamus. Vale vir Illuſtriſſ. quem amicum ſenſi, vt deinceps idẽ eſſe pergas, ex animo rogo. Ego quidem tuus ſum. Datum ex aquis Spadanis, XVIII. Calend. Iunii. Anno Chriſti M. D. XCI.

EPISTOLA D. ABRAHAMI BOCKII, CONSILIARII INTIMI ELEctoris Saxoniæ Chriſtiani, ad Henricum Ranzouium, de obitu filii Caii.

LITERÆ tuæ, nobilis & magnifice Dn. vicarie, Domine & amice obſeruande, cum transmiſſis libris mihi fuerunt redditæ. Fuit in illis, quod me partim delectauit, partim vehementer perturbauit. Recte enim adhuc te cum tuis qui ſunt ſuperſtites, valere, auditu mihi fuit longe iucundiſſimum. Quæ vero de præmaturo filii tui Caii obitu ſcribis, ſumma cum mœſtitia legi. Tanto enim Reipubl. detrimento, ipſum a vita diſceſſiſſe, ſpectatum virtute, ac ætate integrum, maxime dolendum eſt: cum ſi longiorem vitam fata ipſi con-

ceſſiſſent, maximo compluribus vſui eſſe potuiſſet: Sed quid?

Naſcentes morimur, finisque ab origine pendet.

Hæc ſcilicet vitæ noſtræ miſeria eſt: vt non abſurde ad conditionem hominum accommodati poſſit, quod quidam ſenſit:

Vidi ego mane roſam ſolis cum lumine naſci:
Et vidi rurſum, ſole cadente, mori.

Quid autem facias? tu monitore non eges. Abſque hoc enim, quod ad leniendum dolorem confert, ex te ipſo depromes. Cæteri qui moleſtiis tuis nos affici teſtamur, tuum exemplum ſecuti, etiam noſtro loco conabimur nos à luctu abducere. Quod ita te velle, atque non minus à nobis expectare, ac ipſe decenter id facis, perſuaſum eſt omnibus. DEVS ſuo præterea ſpiritu communiter nos conſolari atq; confirmare dignetur.

Pro tranſmiſſis libris reuerenter gratias ago atque habeo: maiori ex parte eos perlegi, aliisque bonis viris & amicis communicaui. Amanter etiam peto, ne me deinceps eo, quem inter amicos tuos ſemel mihi aſſignaſti, loco moueas, ſed patrocinio tuo, vbicunque opus fuerit, adiutum conſtanter ames. Quod ſi viciſſim vel hic, vel alibi, tibi tuisque cõſilio, re, opera prodeſſe potero: annitar ſedulo, nullibi defuiſſe iiſdem vt videar. Non negabis hoc quoque petenti, vt ſit, qui adiunctas literas, quibus de ſecretioribus quibuſdam negotiis ad filium tuum Gebhardum, præfectum Flensburgenſem, ſcripſi, fideliter reddat. Hiſce nos omnes tutelæ diuinæ commendo. Dabantur Dreſdæ,

IV. Non. Iunii, Anno ſalutis

cIↃ. IↃ. XCI.

EPISTO-

EPISTOLA REVERENDISSIMI AC ILLVSTRISSIMI DOMINI, Domini Ioachimi Friderici, poſtulati adminiſtratoris Archiepiſcopatus Magdeburgenſis, Marchionis Brandeburgenſis, Boruſſiæ, Stetini, Pomeraniæ, &c. Ducis, &c.

AD

HENRICVM RANZOVIVM Regis Daniæ Vicarium in ducatibus Sleſuigæ, Holſatiæ, &c. qua ipſum conſolatur de obitu filii ſui Caii.

NOBILIS ac ſincere nobis dilecte, ex rumoribus aliorum, inſperatum obitum filii tui perinuiti cognouimus: præſertim cum ipſi, qui à multis nobis inſigniter commendatus eſt, quod virum ſe declarauerit magnæ ſpei, vita diuturnior optanda fuerit. Cum autem vnicuique mortalium certa viuendi meta ſit præfixa atque præfinita, quam præterire nemo poteſt: non dubitamus, te in hoc triſti, veruntamen irrecuperabili caſu, pie acquieſcere: teque hac conſolatione animum obfirmare, quod aliquando cum filio tuo, in cœleſti patria, ad perpetui gaudii & gloriæ ſocietatem, rurſus conuenies: ac ibidem ipſius omniumque electorum cõuerſatione in omnem æternitatem frueris. Quod in ſignificationem noſtræ, qua te proſequimur, beneuolæ affectionis, perſcribere ad te voluimus, in eadem ſemper perſeueraturi. Datum Hallæ Saxonum, VI. die Iunii, Anno Chriſti, M. D. XCI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

RESPONSIO HENRICI RANZOVII, AD LITERAS REVERENdiſſimi ac Illuſtriſſimi Principis D. Ioachimi Friderici, Adminiſtratoris Magdeburgenſis, &c.

VOLVNTATEM promptam expoſitamq; meam, Reuerédiſſime Illuſtriſſimeque Princeps ac Domine, Dn. clementiſſime, ad exhibenda demiſſe quæcunquè obſequia, Excelſitati tuæ ſtudioſe defero: ac ſignifico, literas conſolatorias de immaturo filii mei Caii Ranzouii, Holſatiæ Ducis Conſiliarii ac Præfecti Gottorpienſis, obitu clementiſſime perſcriptas, ea, qua decet, ſubmiſſione reuerenter me accepiſſe. Gratias equidem ago quam maximas, quod ſua conſolatione me dignũ indicauerit. Ego autoritate Celſitatis tuæ adductus, & rationibus à me conquiſitis perſuaſus, quem in hoc caſu acerbo & inopinato, cum opinatus maxime fuerit, me præbuerim, & quam conſolatione me erexerim: ex adiuncta mea ad D. Dauidem Chytræum ſcripta epiſtola, Excelſitas tua clementer cognoſcere habet. Hanc, vt omni moleſtia eius generis, quæ me afflixit, vacuam atque liberam præſtet, DEVM immortalem precor: ac eidem, ſalutem & incolumitatem Celſ. tuæ atque eorum omnium, quos ipſa charos habet, diligenter commendo. Me nullum officium detrectaturum, Celſ. T. patrocinio ſuo benigne dignabitur. Hoc etiam atque etiam abs tua Celſ. peto.

Datæ Segebergæ, die XXVII. Iulii. Anno Christi M. D. X C I.

PETRVS

PETRVS LINDEBRGIVS R. S. D.

HENRICO RANZOVIO *Vicario Regio.*

GENEROSE ac Nobilis Heros: etſi animum prorſus induxeram, conſolatione aliqua leui & breui hanc quoque nouam noui tui luctus acerbitatem permulcere & delenire: præter ſpem tamen & omnem opinionem meam, eâdem nunc ſuperſedere cogor. Audio enim quotidie, ah quid dico, audio, vidi ipſe hiſce. tanta te patientia & grauitate, tanta te conſtantia & magnanimitate, Caii filii tui obitum ſufferre & perpeti, vt minime conſolationum panchreſto & medicamentis noſtris indigeas. Quocirca ne γλαῦκας, quod dicitur εἰς ἀθήνας, non tã ob conſtantiam te extollo, quam vt in eodem ſtadio pergas, animo. Quod ipſum & filii tui preces requirunt, gentilium exempla poſtulant, auctoritas tua deſiderat. Ad filii preces quod attinet, non te fugit, quam ſæpe, quam pie, quam ſubmiſſe idem, cum quarto ante obitum ſuum die, diem ſibi nouiſſimum in his terris futurum, ſomnio diuinitus admonitus prædiceret, à te patre ſuo chariſſimo contenderit, ne ſe mortuo de ſtatu demigrares, & ab animi tui præſtantia degenerares. Iis precibus quantum conceſſeris, omnis tua familia teſtatur, & ego ab ipſa: qui raram tuam conſtantiam ſilentio ſepelire non poſſum, nec debeo. Non enim ſolum filii conſolationes, quod humanitatis eſt, admittebas libenter; ſed vice verſa eundem, quod magnanimitatis eſt, verbo diuino conſolabaris diligenter. Et quod maioris eſt admirationis, oculos morientis manibus claudebas propriis. An non hæc animi magnanimi omnia, & concoctu fercula difficilima? Mehercle magna omnia, nec ſtomachi cuiuſuis. Quotus quotus eſt, qui ſiccis oculis,

agonizantem filium poſſit intueri? Quotus quotus eſt,
qui filii morigeri, filii probi, filii ſponſi & vnice chari,
in ipſo ætatis ſuæ flore, in ipſo honoris ſui limine mo-
rientis, abitum & obitum animo infracto valeat tole-
rare? Quotus quotus eſt, qui in funeris deductione,
amicis feralia officia exhibentibus, pro dignitate gra-
tias, abſque ſingultu, abſq; ſuſpiriis, imo abſq; magna
vi lacrymarũ, queat agere? vix multis è millibus vnum
& alterum inuenies. Ex quibus tamen tu, Heros Ge-
neroſe, nequaquam es vltimus, prudentiſſimæ etiam
Danorum reginæ Sophię iudicio, cui proximo ab obi-
tu filii triduo toto inuictus, magna cum illius admira-
tione, Segebergæ aderas, cuiusq; conſilio, cum reli-
quis totius Ducatus ſenatoribus, non tantum intere-
ras, ſed & præeras, minime paſſus, nouo hoc luctu, cœ-
li incommoditate & inualetudine, à regiorum nego-
ciorum adminiſtratione & priſtino ſtudio te auocari.

Nunc gentilium & agnatorum fortitudinem tibi
ante oculos pono, Petri ſcilicet & Dethleui Ranzoui-
orum, quorũ hic Argentinæ; ille Pataui filio amiſſo,
dolorem ita temperarunt, vt ſuis admirationi, reliquis
exemplo fuerint: Cum tamen eorum luctus nequa-
quam videatur cum tuo comparandus: Hic enim & il-
le filium ſuum chariſſimum & quidem vnicum amit-
tunt: Tu filium chariſſimum, nec tamen vnicum, ſu-
perſtitibus adhuc tribus. Hic & ille in procul à ſe diſſi-
tis locis filio viduantur: Tu in arce hæreditaria tuo pri-
uaris. Hic & ille mortales exuuias deponentibus lon-
ge gentium abſunt: Tu morienti propriis manibus
oculos claudis. Hic & ille mortuos in patriam afferri
curant: Tu præſentem habes. In hoc ſaltem æquales,
quod ſicut hic & ille ſuo, ita & tu tuo extremum ho-
norem perſolueris, eumq; in auitum monumentum
intuleris, vbi ad nouiſſimum vſq; diem requieſcet.

Quamobrem cũ omnibus hiſce poſthabitis, ambo
tui gẽtiles Ranzouii dolorem illum tam animoſe per-
tulerint

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

tulerint: non mirum cuiquam videri debet, quod tu, qui ex parte nominatis es felicior, maius aliquod tuæ magnitudinis ſpecimen edas, eosque multis præcedas paraſangis. His ſubſcribit auctoritas tua, quæ tanta eſt, vt minime patiatur ab animi tui ſolita præſtantia te deſciſcere: cum ex omnibus vnum, non vt magiſtratum, ſed tanquam patrem, Holſati te ſalutent: nobiles, non vt parem, ſed tanquam ſuperiorem, honorent: Rex Danus, non vt ſubditum, ſed tanquam filium, amore & fauore proſequatur: Duces Cimbri, & alii diuerſarum regionum Principes plurimi, non vt priuatum, ſed tanquam nobilem nobilium omnium doctiſſimũ, & nobilem doctorum omnium nobiliſſimum, quem ætas grauem, facundia ſuauem, doctrina clarum, humanitas gratum, virtus memorandum, prudentia venerandum facit, ſuſpiciant ac venerentur. Non dantur hæc auribus tuis, Ranzoui illuſtris, abſit id à me longe, qui palpum obtrudere non didici, neque vt faciam neceſſe habeo. Luce meridiana clarius eſt, & nemini non notum, quam fidem omnem, à me quæ dicta ſunt, exuperent, quamque toleranter (etſi non libenter.) & placate, & pacate, huius potiſſimum tui luctus acerbitates deuores ac ſuſtineas. In quo tuo propoſito, vt pertinax ſubſtes, non tam te rogo, quam vrgeo. Datæ Roſtochii, Anno ſalutiferi partus M. D. XCI. Quinctilis die primo, qui Hermanni Ludoici, Electoris Palatini, Friderici filii, emortualis, & Friderici II. ſereniſſimę memoriæ, Danorum Regis, & Academiæ Marpurgenſis natalis eſt.

HENRICVS RANZOVIVS S. D.

PETRO LINDEBERGIO.

NON fucatam & fictam, ſed veram & fidam obſeruantiam mei tuam hinc facile perſpicio, doctiſſime Lindebergi, quod non ſolum proſa, ſed & ligata eleganti Epiſtola, nouum hunc meum dolorem, ob Caii filii diſceſſum obortum mihi abſtergere, & efficacibus efficacium conſolationum tuarum pharmacis depellere labores. Equidem grata mihi tua voluntas, gratus animus, gratiſſima ſcriptio, quibus vt in ſecundis, ita etiam in aduerſis mihi deeſſe noluiſti. Atqui homo nõ ſim, ni beneficiũ hoc beneficio recompenſem. Quem autem pręſertim in luctu pręſenti, me præſtiterim: vidiſti ipſemet præſens, & teſtis eſt epiſtola tua. Ego, qui primũ filia mea Catharina in Dania, filio Friderico natu tertio in Gallia, nepte Catharina ex Oligarda filia in Germania, duobus fratris mei Pauli filiis, Daniele in Gallia, & Iohanne in Polonia: Deinde Friderico & Philippo fratribus, Holſatiæ Ducibus: & FRIDERICO II. Danorum Rege potentiſſimo, Dominis meis clementiſſimis, intra trium annorum ſpatium orbatus ſum, poſtero naturæ ordine, ſuperſtes relictus, ingenue & aperte vt fatear: ex omnibus enarratis luctibus, quam præſentem, magis viriliter tuli nullum: non quod Caium filium nuper defunctum minus amarim: ſed quod verbo diuino & amicorum conſolationibus ſuffultus, ad tot funerum turbam, tandem quadantenus obdurem. Interim tamen neque illud ſilentio poſſum tranſire, quod ſicuti prioribus, ita etiam hoc nouello luctu con-

conturbatus fuerim non parum. Quis enim tot fluctuum impetum ſuſtineret ſolus? tot dolorum generibus reſiſteret vnus? ita vt de priore conſtantia remiſiſſe videretur nihil. In me talem non reperio, & in mei ſimilibus multo minus, qui tantis calamitatibus obruti, iamdudum animum deſpondiſſent. verum hæc iuſtæ orationis forent, non breuis epiſtolæ. Ad huius præcipuum argumentum venio. Libellum meum de ſomniis denuo excudi, eique filiorum meorum à te ſcripta Epitaphia addi cupio. Quocirca vt corrigendi, & probe omnia diſponendi laborem in te ſuſcipias, & primo quoque tempore Roſtochii typis libellum deſcribi cures, etiam atque etiam oro. Tranſmitto ſcriptum exemplar, & quæ typographo dari debet, pecuniam. ſi quid adieceris, reddam ſtatim. Vale, & prima occaſione me literis tuis ſaluta. Segebergæ, Idibus Iuliis, Anno M. D. XCI.

EPISTOLA ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI, Domini Vdalrici, Hęredis Noruegiæ, Ducis Sleſſuigiæ & Holſatiæ, &c.

AD *HENRICVM RANZOVIVM.*

COMPERTVM habemus, Magnifice vir, ſincere nobis dilecte, Caium Ranzouium filium tuum inopinato & premature diem ſuum obiiſſe. Eo triſti nuncio, & tuo nomine, & publico, non leuiter perturbati ſumus. Non dubitamus enim, te, filio tanto, qui & ipſe nobis charus erat, orbatum, quod quæ de

eius egregiis virtutibus, & meritis in patriam, ſenectæ tuæ ſolida gaudia deſponderas, his excideris, acerbo luctu implicari. Quo te ſane releuatum eſſe expediret: ac pro noſtra erga te propenſione, cum primis cuperemus. Nam difficulter ſartiendam iacturam amiſſione ciuis induſtrii rempublicam feciſſe, inficias ire non poſſumus. Ac quo plures bonos decedere audimus, hoc profecto grauius animi angimur: quod nimirum nihil nobis ſit ſalute publica antiquius. Cum tamen ab humanarum rerum moderatoris decretis religioſe nos pendere deceat: certum eſt, illius arbitrio & iuſſui fruſtra reclamari: nec quemquam defunctorum, lacrymis & gemitibus in vitam reduci. Quare nobis in mentem venit cogitare, te virum ſapientiſſimum, quem & longo rerum vſu, & multiplici doctrina, ad eiuſmodi caſus admodum pie occalluiſſe neceſſe eſt, dolori non immoderate indulturum: ac cum non tam ſuperſtites, ipſi quoque præſtantes, liberi tui, quam ipſa patria, tua & tui ſimilium fide ac conſiliis freta, longæuitatem tuam ſummis votis (quibus cum & noſtra coniungimus) expetant, & illorum, & tui rationem habiturum eſſe. Quod ne facere recuſes: hiſce literis te rogatum voluimus, quę noſtram ſcilicet affectionem erga te facient teſtatam. Optamus, vt & tu diu floreas, & nos tua ſapientia fruamur. Helmeſtadii,

XIV. Iunii, Anno Chriſti

CIↃ. IↃ. XCI.

HENRICVS RANZOVIVS, S. D.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI & Domino D. Vdalrico, Hæredi Noruegiæ, Sleſſuici & Holſatiæ, &c.

MVLTORVM redditis literis, Illuſtriſſime Princeps ac Domine, Domine ſubmiſſa obſeruantia colende, & quidem tum Principum, tum virorum doctiſſimorum, vix vllis æque delectatus ſum, ac tuis: non eo ſolum, quod propenſam erga me meoſque beneuolentiam, & efficacia profundi doloris remedia continerent: ſed quod ea verborum puritate atque elegantia eſſent contextæ, vt nunc auſim certo mihi polliceri, te à chariſſimi parentis tui, Friderici II. Danorum Regis, laudatiſſimæ memoriæ, & reliquorum tuorum maiorum veſtigiis ne latum quidem vnguem deflexurum. Elucet profecto tanquam è ſpeculo, ex omnibus Epiſtolæ partibus, indoles tua heroica, & quædam ſenilis prudentia. Elucet ſingulariter beneuola tua erga me propenſio, & fauor eximius: pro quo reuerenter tibi gratias ago: eundemque vt erga me, meoſque quam diuiſſime conſerues rogo. De me viciſſim hoc tibi perſuadeas, quantum vel officii, vel ſeruitii, in hac ætate mea affecta, præſtari à me poterit, vniuerſo illo me tibi ſemper fore præſto, & nulla in re vnquam defuturum. Cæterum Deum immortalem votis ardentibus oro, vt ſub triſti hoc mundi veſpere, ad Eccleſiæ ac patriæ noſtræ ſalutem, incolumitatem & incrementum, te ſaluum diu cuſtodiat ac tueatur. Datæ Segebergæ, ſexto Calendas Septembris, Anno milleſimo, quingenteſimo, nonageſimo primo.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

GEORGIVS ROLLENHAGIVS, RECTOR Scholæ Magdeburgenſis, AD *HENRICVM RANZOVIVM.*

ETsi Generoſe & Magnifice Domine, homines ingenioſi de fontibus conſolationum tam in Philoſophia, quam Theologia, multa erudite ſcripſerunt: tamen & in meis & amicorum calamitatibus ſæpe expertus ſum, quod Cicero queritur: eas conſolationes tantum poſſe, quantum in cuiuſque animo eſt roboris atque virium. Heroicus enim animus ſeipſum cohibet, atque in gyrum rationis ducit, etiam nihil monitus: muliebris contra vel ſapientiſſime tractatus parum adiuuatur. Vtrique medicus optimus eſt, Spiritus ſanctus, & temporis quædam longinquitas. Quapropter commemoratione earum rerum, quas iam olim tum literis noſtris, tum vſu diuturno ſuggerente, perceptas tenes, neque aures tuas grauare, neq; dolorem refricare volo. Tantum meos tecum gemitus & lacrymas coniungo: & te oro, vt pro te quoque repetas Tragici vnicum illud: me longa dies & generoſus animus patientiam docuerunt: atque propter Eccleſiam Dei & Rempubl. reuerendæ tuæ ſenectuti parcas. Nobis enim omnibus diuturnus luctus noſter, hoc Dauidico Epiphonemate aliquando finiendus eſt: An poſſum eum reuocare? Ego quidem ad illum migrabo: ille vere non redibit ad me. Hæc breuiter tibi in mentem reuocare volui: tibique, quod reſtat, totique familiæ, animum in voluntate *D*ei acquieſcentem, & firmam valetudinem: filio, piæ memoriæ tandemque nobis omnibus lætam reſurrectionem exopto. Vale, Magdeburgi. Anno M. D. XCI. die VII. Iunii.

NICO-

NICOLAVS PETRÆVS HVSANVS CIMBER, *HENRICO RANZOVIO, S. P. D.*

SI nobiliſſimum illud animal, Henrice Ranzouii, vir nobiliſſime, hominem videlicet, cum belluis brutiſque animantibus, rationis actionum & ſpectabilis harmoniæ reſpectu, conſiderate conferas; nihil eo, me hercules, in totius huius vniuerſi amphitheatro, Deo & angelis exceptis, pulchrius, nihil felicius, nihil pręſtantius, nihilque prudentius deprehendes & reperies. Nam & ratione, per quam cauſas rerum videt, earumque progreſſus, & quaſi anteceſſiones non ignorat, quaque cum Deo ſocietatem habet; & harmonia, quæ admirabilis, quaq; omnium animantium formam & σύνθεσιν πλαστικὴν vincit, illis præſtat & antecedit. Sin vero eius cum his, præſentis huius vitæ & fortunæ ratione, aliquanto penitius collationem inſtituas: hæc eo feliciora, & in meliori ſtatu poſita, ſuffragante animo concedes. Licet enim omnia hominis cauſa creata generataque eſſe, cum diuina, tum philoſophorum placita teſtentur & approbent; his tamen illum multo pluribus infortunii, calamitatumque telis expoſitum & ſubiectum eſſe, quam clariſſime videmus & experimur: cui etiam Homerus aperte album calculum addit, in hoc Epiphonema Odyſſ. 6. v. 129. & 130. prorumpens: οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο πάντων, ὅσσά τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει. Et ſane veriſſime οὐδὲν ἀκιδνότερον dixit. Si enim examuſſim iam porro in humanæ vitæ curſum cogitationem intenderis; nihil in eo lætabile aut dulce, ſed amara omnia, & perpetua afflictionum & ærumnarum mole permixta & con-

ferta; nihil ſtabile aut firmum, ſed omnia lubrica, fluida & momentanea, oculis tuis obiicientur. Quod cum Cato Maior prudenter animaduertiſſet, grauiſſime exclamauit: ô Dii boni, quid eſt in hominis vita diu? nihil equidem; nihil, inquam, in hominis vita diuturnum; ſed vana & inania omnia. Etenim ipſa experientia probatrix veriſſima, hominem continuis ærumnarum & miſeriarum fluctuationibus & ictibus propoſitum eſſe; & maxime iam de vitæ longitudine & prorogatione meditantem, præpropero ſæpiſſime mortis aduentu opprimi & extingui, conuincit & quotidianis teſtimoniis communit: ita; vt non immerito quis, vtrum viuere, an mori melius ſit, animi pendere poſſit. Cum enim in memoria noſtra penitus inſideat, homini hîc primodum variis fortunæ vicibus exagitato & debilitato, tandem tamẽ etiam cum gemitu animã ipſam relinquendam eſſe, quis quæſo diuturnæ vitæ deſiderio teneatur? quamuis vero vita hæc naturali quadam appetentia ſuauis & iucunda, mors vero inſuauis & aſpera; omnes tamen, natura ita diſponente, mortalitati ſubiecti ſumus: & certe nemo omnium mortis immunitatem ſibi promittere poteſt; cum omnibus ſimpliciter & abſolute mors parata & definita ſit. neque hic Themiſtoclis auctoritas, Carneadis eloquentia, Scipionum fulmina, Mutii audacia, Vlyſſis aſtutia, Crœſi diuitiæ, fortitudo Herculis, & Solonis ſapientia, defenſionem & patrocinium prębent.

His ita animo reuolutis, Henrice Ranzoui, vir nobiliſſime, generoſam tuam mentem, propter Caii filii tui chariſſimi, ex imbecilla ac fragili huius vitæ ſtatione emigrationem, nimia triſtitia non aggrauabis: ne & ipſe tibi damnum irrepabile inferas, & vitæ tuæ metam abbreuies. Sed potius hoc in mentem tibi veniat, eum ex hoc proſcenio, non tanquam ex domo, ſed tanquam ex hoſpitio, mortali hoc corpore, velut in apodyterio, hic exuto & depoſito, ad cæleſtis vitæ beati-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

beatitudinem tranſiiſſe. Commorandi enim in hac area diuerſorium, non habitandi, natura mater dedit. Memineris, amabo te, ipſum hominem fuiſſe: ideoq; nihil humani ab eo alienum: & eos caſus grauiter non feras, quos nullo conſilio vitare poſſis: communemq; hominum ſortem perpendendo, nihil noui tibi acci-diſſe, cogites: & nihil in malis ducendum, quod ſit vel à Diis immortalibus, vel à natura parente omniũ con-ſtitutum. Quippe cum in morte omnis miſerię & for-tunæ aduerſæ finis exiſtat, homini mala eſſe nõ poteſt: quod & ipſorum *Deorum* iudicio confirmari & ſtabi-liri poteſt. Nam cum Argia ſacerdos ſuperos precata eſſet: vt Cleobi & Bitoni filiis, pro pietate erga paren-tem præmium darent, quod longe maximum homini à *Deo* dari poſſet: poſtridie ambo in lecto mortui ſunt inuenti: tanquam ita Dii iudicarint, maiorem homini voluptatem obtingere non poſſe, quam ſtatim ex hu-ius mundi calamitatibus eripi. Imo ipſos Brachmanas ſapientes Indorum Philoſophos, mortem bonorum, natiuitatem ad veram illam & felicem vitam eſſe, ſa-pienter & grauiter docuiſſe, non ignoras. Proinde te, Henrice Ranzoui, collatione præſentis huius & futu-ræ vitæ eriges: & eius conſideratione dolori non ſuc-cumbes. Hic luctus & lachrymæ, illic gaudium & ab-ſterſio: hic triſtitia, illic conſolatio: hic mortalitas, il-lic immortalitas. Ex hac igitur vita, quaſi ex conducti-tia domo, filium tuum Caium in alteram tanquam in perpetuum domicilium, quia pie vixerit, penetraſſe: ibique cum omnibus beatis mentibus, ineffabili & in-ceſſabili lætitia perfrui, dubium omnino non eſt. Quę cum ita certo certius ſeſe habeant: quid obſtat, quo minus filii tui deceſſum patienter & conſtanter per-feras: aliiſque heroibus viris tui ſimilibus exemplum fortitudinis præbeas & proponas? Vale.

Roſtochio, ad quartum nonas
ſextilis. Anno M.D.XCI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

EPISTOLA ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI, D. Otthonis, Ducis Brunſuicenſis ac Luneburgenſis:

AD *HENRICVM RANZOVIVM* *Vicarium Regium.*

NObilis ac Regie Præſes, Quod petitioni noſtræ, ex ſententia Epiſtolæ propria manu ad te ſcriptæ, morem geſſeris; perlibenter cognouimus, eoque tibi nomine gratias agimus. De luctu etiam tuo nuper concepto, ob immaturum Caii filii ex hac ærumnoſa vita deceſſum, eſt ad nos perlatum. In eius nos quoque luctus ſocietatem vocari tua cauſa, fatemur. Sed Deus æternus, citra cuius voluntatem nemini quicquam euenit, cuique omnia toleranter ſubmittenda ac commendanda ſunt, pectora mœrore oppreſſa conſolabitur, tum in hac vita, tum in omni æternitate: cui propitio Deo te, vna cum tota familia, diu incolumem tuendum commendamus. *Datum* ex arce noſtra Harburgo, feſtinanti calamo, & manu propria x. Auguſti, Anno CIↄ. Iↄ. XCI.

EPI-

EPISTOLA ILLVSTRISSMI PRINCIPIS AC DOMINI D. CAROLI, Comitis Arnsburgenſis, Baronis in Siebenburgen, aurei velleris Equitis aurati, Regiæ Maieſtatis Hiſpaniarum Conſiliarii:

AD

HENRICVM RANZOVIVM, Regium in Ducatibus Holſatiæ, &c. Vicarium.

NObilis ac Magnifice vir, amice nobis inprimis dilecte, ſecũdum felicitatis ac incolumitatis votum, quam tibi ſolidam & perpetuam largiatur illius autor Deus, ſignificamus literas tuas ad nos recte delatas eſſe. Ex his, non ſine ſocietate doloris, animique perturbatione, obitum filii tui Caii Ranzouii cognouimus. Fuit ille & ſumus omnes morti ſubiecti: eaque nobis omnibus momentis, iuxta diuinæ voluntatis arbitriũ, ex quo pendet, eſt expectanda. Quid his certius? Non eſt igitur quod dubitemus, te virum prudentia præſtantem, omnipotentiæ diuinæ quicquid filio euenit, cum gratiarum actione permiſſurum. Id cum facies, tuarum etiam erit partium, vt animum quieti tradas, & vitandæ iræ diuinæ cauſa, te à mœrore abducas. Deus æternus filii tui pie defuncti miſertus, qua omnium beatorum animæ fruuntur felicitate, hac eundem participem reddat: teque incolumem tueatur. Datum ex caſtris, die XXX. Iunii, ſtylo nouo. A.C.M.D.XCI.

EPISTOLA VICARII REGII HENRICI RANZOVII, AD CAROlum Principem Arensburgenſem, Baronem in Siebenburgen,&c.

ILluſtriſſime Princeps, Domine clementiſſime, binas Illuſt. Celſ. T. literas accepi, ex quibus Illuſt. Celſit. T. piam atque benignam erga me commiſerationem, ob filii mei è vita diſceſſum, animo gratiſſimo, & ea, quæ par eſt, reuerentia cognoui. Nullus apud me dubitationi relictus eſt locus, diuino conſilio id accidiſſe, vt in ipſo ætatis vigore conſtitutus, tamen mortem oppeteret. Quare tum exhortatione ad me inſtituta, tum inductione propria permotus, voluntati diuinę obſequor: & filii mortem, quam excepit vita melior, æqua perfero mente. Hoc ad Ill. T. Celſ. teſtari debui: quam diuinæ protectioni commendatam, officia quæcunque & obſeruantiæ cultum ſibi de me polliceri velim. Datæ Segebergæ, xv. Die Auguſti. A. C. M. D. xci.

HENRICVS SVDERMANNVS ANSEATICARVM CIVItatum Syndicus,

D. HENRICO RANZOVIO, Produci Cimbrico S. P. D.

Perilluſtris, Nobilis & Generoſe Domine, Domine colendiſſime.

IAm binis mihi tuis reſpondendum: prioribus quæ cõſolatoriam Chytræi, Epitaphia ſimul & elogium chariſſi-

chariſſimi filii tui Caii continebant, vna cum alio ad Iuſtum Lipſium literarum faſce: poſterioribus quidem, quæ & ipſæ alias ad Reuerendiſſimum D. & amicum noſtrum Romanum continebant, & elegantiſſimo ioco ſtatim in ipſo limine conditæ erant. Atque ad priores quod attinet, chariſſimi filii tui caſum iam ante, fama nuncia, ex nundinarum quoque catalogo, eruditorum opera exhibente, non ſine doloris ſenſu, cauſa tua acceperam. Etſi enim multum tibi conſtantiæ, fortitudinis, conſilii atque ſolatii, perſpectam iam ante mihi generoſitatem animi tui, in hoc caſu, ſuppeditare non ignorarem: ob ſingulares tamen tam præſtantis filii dotes, & elegantem ac maſculam prudentiam, quam in eo, dum hac Colonia ad Parmenſem Ducem Regis tui legatus tranſiret, multis argumentis cognoui, tanto eum parenti chariſſimum fuiſſe, ipſa mihi ratio facile ſuggerit. Atq; proinde nec naturam ipſam, nec rationem etiam pati, vt ſine mœrore ac luctu, tam caro deſiderio ac pignore, in ipſo virtutum & ætatis flore, priuêre, facile credo. Quid autem, mi Ranzoui, facias? te ſoleris ipſe oportet, vitæ huius incertitudine tibi ob oculos poſita. Tua tibi prudentia conſolationem præbeat, quam temporis diuturnitas, quibuſcunque etiam aliis ſuppeditare ſolet. Quod te facere forti conſtantique animo, quo cætera mundi ludibria ſpernere ſoles: ipſum tuum ad Chytræum reſponſum manifeſte demonſtrat. Chytręi quidem epiſtolam libenter vidi & legi, vt quæ plurima atque pulcherrima conſolationis argumenta eleganti ſtylo exhiberet. Ad hanc autem tu tam erudite & neruoſe reſpondes, multo plures rationes atque hiſtorias, quibus ipſe dolorem hunc tuum mitigas, adducendo: vt mea quidem opinione ſuperuacaneum fuerit, operoſam conſolatoriam ad eum dirigere, qui tam euidentibus accuratiſque ſeipſum conſolandi rationibus & argumentis inſtructus erat. Hæc etiam cauſa fuit, cur

ego in conſolandi rationibus & argumentis ſtrictior & breuior fuerim; vt, qui non ignorarem te, tanta rerum experientia & longo vſu, tantaque eruditione politum, aliorum conſolatione minus egere. Argumento ſit vnicum ad Chytræum reſponſum. Sed finem nunc facio, Deum orans, vt Magnificentiam veſtram multos in annos bene valentem conſeruare dignetur. Raptim, ex Muſæolo noſtro, XII. Auguſti, Anno reparatæ ſalutis M. D. XCI.

MELCHIOR NEOTANIVS, PASTOR BRVNSVICENSIS, AD D. Petrum:

HENRICO RANZOVIO, Vicario Regio, &c. S. P. D.

SVmmo cũ dolore, Heros magnifice, ipſo die Ioannis Baptiſtæ, ex literis tuis ex arce Lycaonia ad me miſſis percepi, filium tuum Caium, doctrina, ingenio, auctoritate, pietate, & humanitate, rerumque experientia ſupra ætatem excellentem, in ipſo ætatis ac fortunæ flore, immatura morte, ex hac ærumnoſa vita, relicto poſt ſe, non tantum tibi patri, tuisque, magno ſui deſiderio, ſed toti etiam terræ Nordalbingiæ, regniq; Danici populis, qui magnam in ipſo dudum ſpem poſuerunt, fore vt patris maiorumque veſtigiis inſiſtens, conſilio & prudentia matura patriam honeſtaret & conſeruaret. Illam nunc ſpem intercidiſſe ex animo doleo, tuamque imprimis vicem deploro, qui quibt- annis tot optimorum amicorum funera luges. Sed voluntati diuinæ, vnde hæc omnia proficiſcuntur, parendum eſt animo patienti, cui viuimus & morimur: vtq; Deo

Deo bona & grata dante, lætamur, ita ipſo hoc pro paterna ſua gratia & prudenti conſilio repetente, acquieſcendum eſt: exemplo Iobi, qui amiſſis omnibus bonis & liberis, magno animo ait: Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſit nomen Domini benedictum. Conſolabitur autem te, vir generoſe & optime, quod videris filium tuum in vera agnitione Dei, veraq; pœnitentia & fide, vitam finiiſſe, animamq; ſuam in manus Saluatoris plena fiducia tradidiſſe. Qui enim ita in Domino moriuntur, illos, quemadmodum te non latet, ſcriptura beatos pronunciat. Quam metam ſi quis attigerit, gratulandum ei omnino cenſeo, & vices eius minime eſſe deplorandas. Affectus equidem paternus dolorem prorſus diſſimulare nequit: id enim haud humanum eſſet: veruntamen cum certi ſimus, non amittere, ſed præmittere tantum nos, qui morte hinc auocantur: ſpe erigamur oportet, fore vt præmiſſos amicos, in contubernio amœniſſimo, & conſortio piorum omnium, in ſinu Abrahæ cum gaudio ineffabili ac æterno, rurſum breui viſuri ſimus. Qua ſpe te quoque in hoc triſtiſſimo caſu conſolaberis: vt amicorum pia vota & monitiones, carmine lugubri in obitum filii beatiſſimi expreſſæ, te ſedulo adhortantur, pro quarum communicatione ſtudioſe & reuerenter tibi gratiam habeo: ſicut & pro aliis voluminibus multis, quibus aliquoties me liberaliter donaſti. Cumque hanc communicationem Epitaphiorum, filio tuo, piæ memoriæ, ſcriptorum, pro tacita admonitione acceperim, vt & ego aliquid pro amicitia noſtra, quam ego ſane vt par eſt, magnifacio, pangerem: incepi ſane Epicedion canere, à quo publicis & priuatis negociis auocatus ſum ſæpius. Pergam tamen in eo, Deo annuente, deinceps: & ſi non ingratum tibi hoc fore intellexero, ad finem, breuem maiorum gentis veſtræ Catalogum, factorumque eorũdem delineationem attexam: interim voluntatis tuæ ſignificationem & declaratio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

nem exſpectans. Vale, Heros generoſe, cum tota tua familia longum. Dabantur Brunſuigæ, 13. Auguſti, Anno cIɔ Iɔ xcI.

M. NICOLAVS CORNOPÆVS, SCHOLÆ CHILONIENSIS rector: Henrico Ranzouio Regio Vicario S. P. D.

GEneroſe & Magnifice Domine, quod Gen. tuam, tot grauiſſimorum & plane regiorum negociorum mole occupatam, ineruditis meis literulis hoc tempore interpello: veniam temeritatis meæ peto. Non ſolum enim excellentium donorum, ſapientiæ, virtutis, doctrinæ, natalium ſplendoris, gloriæ, authoritatis & dignitatis, quæ omnia Deus in te vnum cumulatiſſime contulit, admiratione; ſed & Heroica Gen. Tuæ erga me infimum ſuum clientulum liberalitate & munificentia, ad ſcribendum ſum excitatus. Accepi enim ante paucas ſeptimanas, donata mihi abs T. G. egregia illa præſtantiſſimorum virorum monumenta Hiſtorica, Mathematica, plenaque pietatis, beneuolentiæ & συμπαθείας Chriſtianæ ſcripta conſolatoria, quæ ſub ampliſſimi tui, & tota pene Europa, apud omnium ordinum homines longe celeberrimi nominis auſpicio, hoc anno in publicum ſunt emiſſa. Quare gratias T.ᵃ Gen. quantas animo concipere poſſum maximas ago, quod pro ſua excellenti & plane Heroica bonitate, me infimæ ſortis hominem, ſed tamen humaniorum literarum cultorem, ſcriptorum illorum communicatione exhilarare dignata eſt. Quæ vt cupidiſſime

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

diſſime magnaque cum voluptate, inter hos pulueris Scholaſtici ſtrepitus & moleſtias, perluſtraui: ita acerbiſſimo illo vulnere, quod Deus, pro ſua paterna voluntate, obitu nobiliſſimi tui filii Caii, viri ad ſumma omnia nati, Gen. Tuæ ἐπὶ γήραος οὐδῷ inflixit, non mediocriter ſum perturbatus: & ſæpe inter legendum, mea etiam ſuſpiria, cum illorum, quorum ſcripta in manibus erant, lacrymis & gemitibus coniunxi. Deus æternus Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, veram & ſalutarem in heroico tuo pectore conſolationem, per Spiritum ſanctum accendat: & Gen. Tuam, vna cum nobiliſſimi generis coniuge, liberis, totaque Ranzouiorum familia, ad ſui nominis gloriam, & communis patriæ tranquillitatem & ſalutem, quam diutiſſime incolumem & florẽtem cõſeruet. Datæ Chilonii, XIIII. Auguſti, A. Chriſtiano M. D. XCI.

D. HENRICO RANZOVIO, PRODVCI CIMBRICO, AVO, S. P. D.

CAROLVS ALEFELDIVS, NEPOS.

QVamuis, Aue, nobiliſſime & chariſſime, audito de præmaturo Generoſiſſimi viri, Caii Ranzouii, auunculi mei obitu, quoddam παραμυθικὸν, vna cum Epitaphio qualicunque, rudi Minerua contexto, continuo ad V. G. exarare decreui: nihilominus tamen, veritus ne his meis literis vulnus, ex nupero Caii diſceſſu conceptum, auo magis exaſperaretur: quod curando, fieri quædam maiora videmus vulnera, quæ melius nõ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

tetigiſſe fuit: de induſtria propoſitum meum hucuſq; diſtuli, dum dies auo, vt Terentiano vtar, maxima ex parte adimeret ægritudinem. Auus igitur ſcriptũ hoc tanto ſpacio eſſe reiectũ, & quod quaſi κατόπιν τῆς ἑορτῆς ἥκων, excuſatum me habeat; cum aliâs profectum illud à púero, quippe x v. annum nondum egreſſo, parum ponderis habere videatur: ac alii, qui grauioribus ac firmioribus argumentis auum conſolarentur, non defuerint. Debita autem pietate ac naturali φιλοστοργίᾳ motus, ſuperſedere non potui, quin auum hac rudi & leuidenſe epiſtola conſolatoria tandem inuiſerem. Rogo equidem auum, vt Dauidis, & aliorum ſanctorum virorum exemplo, in hoc caſu, ſanctæ Dei voluntati lubens ſe ſubiiciat: cum præſertim non male, ſed bene cum Caio noſtro Deum Opt. Max. egiſſe, liquidum ſit. Noluit ipſe Caium diutius in hac lugubri miſeriarum valle iactari. Quin potius placuit, mature eũ in aulam cœleſtem, omni deliciarum genere plenam, transferre. Ibi nũc ille, cum aliis & beatis electis, propitii Dei & ſanctorum angelorum, atque etiam maiorum ſuorum (quorum laudes & res geſtas toties decãtari audiuit, ideoq; ſæpe numero iis præſto fieri optauit) iucundo conſpectu & colloquio fruitur. Ibi cum omnibus illis Nectarea dulcedine imbutus, in dulciſſimo cœlitum choro, hymnos ſuauiſſimos Deoq; chariſſimos perpetuo concinit: præ quorum dulcedine mortalis huius vitæ ne quidem meminit amplius: niſi quod θαυμαστὰς ἡδονὰς ἔχων τῇ καθαρειότητι καὶ τῷ βεβαίῳ, deſideret reſiduos ſibi in terra cognatos & conſanguineos, primo quoque tempore, in communem cœleſtium gaudiorum fruitionem ſibi aſſociari. Quandoquidem igitur optimus ille pater cœlitum, tam bene Caio noſtro proſpexit: æquum eſt, vt auus, auiaque, & reliqui neceſſarii, mortem eius æquo animo tolerent. Præcipue vero auus ſibi temperabit, ne nimium ſe curis maceret, propter Caium, cui ex luctu parentum nihil

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

hil emolumenti accedit, quique perfectiſſima & beatiſſima gaudia auo precatur, nedum dolores & cruciatus eius ſibi requirit. Dabit hoc quoque auus ſuperſtitibus filiis, & nepotibus, aliiſque ſanguine iunctis, ne plus æquo dolori indulgeat. Omnium enim maxime intereſt, auum diutiſſime ſupereſſe. Quod ſi enim illis ante fata ſe præripiat, ob vnum filium amiſſum (potius ac verius diceretur præmiſſum) cæteris liberis conſuetudine aui iucundiſſima erit carendum: ac intercipientur eis oportunitates plurimæ atque ampliſſimæ, quarum fructum ex auo viuente ſibi promittunt. Quare, vt rem tandem in pauca contraham, iterum atque iterum rogo auum: vt tum Caii noſtri beata conditione, qua nunc fruitur, conſiderata, tum reſiduorum filiorum ac nepotum ſuorum vtilitate, propriiſque corporis imbecillitate penſitata, modum faciat querelarum, ſeque Dei arbitrio, placido animo permittat, quod vt Deo ſacrificium eſt gratiſſimum, ita nobis ſuperſtitibus maximo cedet emolumento. Deniq; Dei Opt. Max. protectioni te auum meum chariſſimum, meque viciſſim tuo, aue chariſſime, fauori & beneuolentiæ, pie diligenterque commendo. Vale. Datæ Schuabsſteti, Anno M.D. XCI. XIIII. Cal. Nouemb.

SERENISSIMO ET ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC DOMINO D. Ferdinando de Medices, Magno Duci Hetruriæ, Florentiæ, Senarum, Piſarum, &c. Domino meo clementiſſimo.

SEreniſſime, Illuſtriſſimeque Princeps ac Domine, D. clementiſſime: Etſi hactenus nulla ſeſe obtulit, occaſio, qua Illuſt. C. tuæ gratiam demereri potuerim:

tamen am pliſſimis Celſ. T. laudibus, quæ non ſolum in tota Italia, ſed etiam in his noſtris ſeptentrionalibus oris innotuerunt, permotus, diutius intermittere nolui, quin me in gratioſam C. T. beneuolentiam, ea qua decet ſubmiſſione, ratione aliqua inſinuarem. Mitto itaque Celſ. tuæ, per Ioannem Melhorn, quem ex C. T. literis ſalui conductus & commendatitiis, eiuſdem miniſtrum eſſe intellexi, munuſcula quædam exigui precii: gradarium equum niuei coloris, pileum ex pellibus exoticis, & librum quendam Genealogias aliquot nobilium familiarum in Saxonia cōtinentem: quæ vt ſereno vultu excipiat ſubmiſſe rogo. Quantum ad gradarium attinet, propter loci intercapedinem, & viarum aſperitatem, valde metuo, vt qua nunc eſt corporis habitudine & alacritate præditus, eadem ſeruata, in Italiam perueniat. Probe etiam noui, veſtes pellibus ſuffultas, propter calidam aeris temperiem, in Italia non magno eſſe vſui. Suam nihilominus delectationem inſolentia fortaſſis afferet. Librum autem Genealogiarum Celſ. T. gratum fore ſpero: eumque ſi C. T. in bibliothecam ſuam referat, non parum, gentem Germanam honeſtauerit. Quod pias aures offendere queat, in eo, quod ſciam, de religione non tractatur. Si Celſ. T. aliquot ſaxa marmorea, nauibus, quæ eo Lubeca vel Hamburgo frumentum deportant, remittet: ſummo me beneficio ſibi deuinciet. Ego enim parētum, fratris, ſororis ac filiorum, nec non meum, vxoris, nepotum, poſterorumque monumenta, quibus proprium fanum dedicaui, marmore Italico decorare: ſimulque C. T. liberalitatem ac beneuolentiam in inſcriptionibus prædicare conſtitui: Si quid inſuper officii vel ſeruitii, Celſ. tuæ viciſſim à me, in his locis, præſtari poterit: audacter illa vt imperet, expecto.

Mittuntur aliquando ad nos ex Italia, qui falcones in his regionibus coemant, ac in Italiam tranſportent, horum

horum comparandorum gratia ſi forte C. T. quos ex ſuis huc ablegare volet, literis ſalui conductus eos muniam, vt iſtuc loci, quo huiuſmodi aues veneunt, ſecuri ac incolumes peruenire poſſint: In hac enim re, vt & in aliis omnibus, Celſ. T. pro libitu opera mea qualicunque vti poterit.

Celare etiam Celſ. T. nolo, ſereniſſime Princeps, in his oris, equeſtris ordinis homines aſſuefacere nonnullos equos ſolere, vt cum inſidias feris ſtruunt, eosdem in quamcunque partem velint, manu ducere ſimulque poſt hos latere, ac ita ex occulto feras iaculari queant: exploſione bombardarum nullum equis terrorem incutiente. Huius generis equum, ſi Celſ. tua expetet: dabo: & ſi Celſ. T. certum hominem ad me mittet, adhibebitur huic, à quo rationem tractandi equum diſcat. Idem poſtea, ita aſſuefactum equum à me dono datum, in Italiam ad Celſ. tuam commodo deducere poterit.

Experietur quoque alias Celſ. T. me quouis tempore, & quibuſcunque rebus ſtudioſiſſimum atque promtiſſimum. Id ſaltem, ea quæ par eſt ſubiectione rogo: ne Celſ. T. vitio mihi vertere velit, quod literis meis importunis C. tuæ tam temere moleſtias exhibere auſus fuerim. Hiſce C. T. Dei opt. max. tutelæ commendo. Datum ex arce Regia Segeberga. XVIII. Martii, Anno

M. D. XCII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ERNESTVS, COMES ET DOMINVS IN MANSFELD, &c.

HENRICO RANZOVIO, VICARIO REGIO, &c.

Salutem & amorem mittit.

NObilis & magnifice Domine Regie Vicarie, amice inprimis care. Literæ tuæ ad XXVI. Ian. Segeberga datæ, à latore harum mihi probe redditę ſunt. Is huc appulit eo ipſo tempore, quo peregre aberam, profectus Nanceium negociorum quorundam meorum cauſſa, quæ coram ſummo ſereniſ. Celſ. Lotharingicæ ſenatu mihi erant conficienda. Iſthic loci cum tres circiter ſeptimanas commorarer, accidit, vt tardius aliquanto tuus hic cum reſponſo meo dimitteretur. Cæterum pro libris tranſmiſſis gratias tibi amanter ago quam maximas, cui beneuolentiæ, quæ in aliis quoque rebus meis declarata eſt, vt in te tuosque paria facere poſſim, pro virili annitar, ac nullam non animi huius erga vos teſtificandi occaſionem cupide amplectar. Iſti me tam iucunde affecerunt, vt non potuerim non, quamprimum eos accepi magna cum voluptate perlegere. In quibus vt cętera omnia mirifice me delectarunt, ſic vnicum iſtud maximopere turbauit, quod erat de obitu CAII RANZOVII, filii tui dilectiſſimi, mihique familiariter noti. Id ipſum primum iam comperi: Neque enim prius quicquam huiuſmodi ad me delatum fuit. Quare pie ac amice tibi condoleo, ipſi vero precor, vt magno illo iudicii die illuceſcente ad æternæ beatitudinis fruitionem à Deo ſuſcitetur. Cui ſi aliter viſum fuiſſet, vita iſti longior omnibus votis optanda fuiſſet, ob ingentia commoda, quæ ab ipſo

ab ipſo in Patriam ac Rempublicam Chriſtianam proficiſci potuiſſent. Iam vero cum ſecus factum ſit, non dubito, quin tu pro pietate ac prudentia tua in eo placide conquieſcas, penes cuius arbitrium res iſta fuit. Ei quicquid videtur, optimum eſt, & è re noſtra maxime, quod nosmet ipſi in oratione Dominica ſubinde fatemur.

Lepida iſta querela VITI CANIS tui de amicorum perfidia riſum quidem in me commouit: digna nihilominus eſſet, quæ ad complures Germaniæ noſtræ aulas tranſmitteretur: ob vitii iſtius frequentem, imo quotidianum in iis locis vſum. De literis noſtris ad vos deinceps mittendis quod mones, opera dabitur, vt per Francofurtenſem Typographum curentur: cui vt ad inſtantes nundinas iſtud negocium committatur, efficiam. Libros recens his in locis impreſſos nullos iam habeo, præter Calendarium Capituli Argentoratenſis, de quo aliquot exemplaria tranſmitto. Si quid porro hac in parte, vt & nouitates quas nactus fuero, non committam, id te vt fugiat. Si Deo placuerit ad menſem Maium te videbo. Intra quatuor enim, ſeptimanas in Saxoniam mihi proficiſcendum erit, à quo itinere ad te quoque deflectam. Interea te Deo commendo. Dabantur Heſeputlingæ, Id.

Mart. ſtylo antiquo, Anno

1 5 9 2.

Reſponſio Sereniſsimi ac Illuſtriſsimi Principis Dn. Ferdinandi Magni Hetruriæ Ducis, &c.

Nos Dei gratia,

FERDINANDVS DE MEDICES MAGNVS DVX HETRVRIÆ, Florentiæ, Senarum, Piſarum, &c.

Salutem precamur

ILLVSTRI DOMINO HENRICO RANZOVIO *Sereniſſimi Danorum Regis in Ducatibus Vicario.*

ILluſtris Domine, literæ, quas amoris plenas ad nos D. T. dedit, nobis fuerunt pergratæ. Et quoniam de eximia tua dignitate, virtute, & familiæ ſplendore probe edocti ſumus, te tuamque amicitiam magni æſtimamus. Quo nomine ſi quid beneuolentiæ à nobis hic terrarum in D. T. eiusque filios proficiſci poterit, pro lubitu ſuo à nobis id petere licet. In cuius propenſi noſtri animi ſignum diuerſa aliquot marmoris genera ad te mitti iuſſimus, adeo vt D. T. liber ſit eorum, quibus delectetur potiſſimum, dilectus. Quod & ſcriptione nobis aperiat. Qua in re vt deeſſe noluimus condecorandis maiorum tuorum, de quibus ſcripſiſti, monumentis: ſic vbi viciſſim quid fuerit, quod ex veſtris oris huc mitti volumus, libere audacterque tibi ſignificabimus. Quod ad Genealogias Illuſtrium in Saxonia familiarum attinet, earum miſſu D. T. ſuperſedeat. Similiter de equo manſuefacto & ad feras ex inſidiis poſt illum traiiciendas compoſito, ſuper-

uacuum

uacuum iudicamus, vt ad nos mittatur, cum id genus equos, quemadmodum & homines artis iſtius iaculatoriæ peritos, nos iamdudum ipſi alamus. Cæterum ſi pileum iſtum è precioſis pellibus exoticis, cuius D. T. meminit, nec non equum gradarium, quem noſtri Æchinetam appellitant, ad nos deſtinaueris, gratiſſimum nobis feceris. Quæ dona vt magni pendemus, teſtes nimirum amoris erga nos tui; ſic beneuolentia noſtra, quam denuo offerimus, te viciſſim proſequemur. Deum rogamus, vt te florentem diu conſeruet. Florentiæ, 17. Quintilis, Anno M. D. XCII.

D. T.

propenſus

Magnus Dux Tuſciæ ſubſcripſit.

Subiungere placuit aliam eiuſdem sereniſ. Dn. Ferdinandi Magni Hetruriæ ducis epiſtolam, quæ etſi non ad Dn. Henricū Ranzouium; de ipſo tamen admodū honorifice ad Reuerendum Dn. Georgium Brunium, Decanum Colonienſem ſcripta eſt. Cuius lectionem non ingratam Lectori fore confido.

Nos DEI gratia

FERDINANDVS DE MEDICES, MAGNVS HETRVRIÆ, FLOrentiæ, Piſarum, Senarum, &c. Dux,

Salutem precamur

ADMODVM PRÆCLARO AC Reuerendo Domino, Georgio Brunio, *Decano ad S. Mariam Colonienſi.*

ADmodum præclare ac reuerende Domine magnum nobis T. D. exhibuit beneuolentiæ officium, deſtinatis ad nos Domini Henrici Ranzouii literis, cuius virtutem, cum ſplendore generis ac dignitatum coniunctam, ac multorum hominum variis ex locis ad nos collata voce prædicatam, magni æſtimamus. Vnde amori erga nos ipſius haud impares futuri operam dabimus, vt ipſius Dominorumque filiorum eius honori ac commodis numquam deſimus. Interea D. T. hunc noſtrum animum ipſi aperiat, ſimulq; adiunctum literarum noſtrarum faſciculum, quem ad ipſum deſtinauimus, ipſi tranſmittat. Cumq; intellexerimus ipſum ad nos miſſurum pileum ex pellibus exoticis miris & magni precii, ac vnà equum gradariũ inſigniter bonum, D. T. ad ipſum ſcribat, vt in tranſmittendo vtroque opera vtatur procuratoris noſtri Hamburgenſis, ornatiſ. Domini Ximenii, qui ſalua nobis omnia curabit. Nos vero huic Domini Henrici Ranzouii amori amanter reſpondebimus: Nec minus omni beneuolentia ac fauore D. T. proſequemur. Quã Deus incolumẽ diu ſeruet. Florentia. 7. Quint. anno, 1592.

D. T.

propenſus

Magnus Dux Tuſciæ.

SERE-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

SERENISSIMO AC ILLVSTRISSIMO PRINCIPI ac Domino, D. Ferdinando Medices, S. P.

SERENISSIME ac Illuſtriſſime Princeps Domine clementiſſime: Sereniſſimæ Celſitudinis veſtræ literas cum diuerſis marmoris generibus, ea, qua decet, obſeruantia accepi. Ac primum ſereniſſimæ Celſitudini veſtræ ſubmiſſe gratias ago quam maximas, pro ſummo iſto eiuſdem in me meoſque, quem literis ſuis clementiſſimis teſtatum fecit, fauore, dum tenuia iſta munuſcula, quæ demiſſe obtuli, ſibi haud ingrata fore clementer ſcribit. Itaque ſereniſſimæ Celſitudinis veſtræ procuratori clariſſimo ac ornatiſſimo Domino Ximenio, prout ea volebat, equos duos gradarios, alterum candidum, alterũ ſubruffum cum pileo ac pellibus, inuolucro quodam tectis, nec nõ effigiem Regis mei ſereniſſimi, hiſce literis duplici incluſam exemplo tradidi, hac indubitata fiducia, ſereniſſimæ Celſitudini veſtræ ipſum omnia ſalua ac integra curaturum. Et quamuis phaleris præſtantibus inſignes, equos libentiſſime dediſſem, viſum tamen fuit potius, tenui quodam inſtrato eos tegere, quod ornatiores trãſmittere itineris longinqui iniuria ac latronũ metu non erat tutum. Ad pelles quod attinet, etſi Zobelinas non æquant, præſtantia tamẽ durabiliores & tempeſtatum patientes ſunt, vt quæ pluuiarum vim ac damna non horreant. Cuius generis, ſi ſereniſſima Celſitudo veſtra plures deſiderauerit, ad me ſcribat, dabitur tunc à me reuerenter opera, vt ſereniſſimæ Celſitudini veſtræ probe curentur. Magnopere autem reuerenterque peto, vt ſereniſſima Celſitudo veſtra vile hoc munuſculum clementi ac beneuolo animo acci-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

pere, ac me meoſque ſereniſſimæ Celſitudinis veſtræ
obſeruãtiſſimos ſua beneuolentia ac fauore deinceps
quoque proſequi dignetur. De cætero ſereniſſima
Celſitudo veſtra non diffidat, quibuſcumque in rebus
hic terrarum, nomine Celſitudinis veſtræ curandis e-
dem, vt & procuratori eiuſdẽ Domino Ximenio ope-
ra mea vſui eſſe poterit, ſtudium meum nunquam de-
futurum. Ac quia propediem miniſtrum quendam
meum, in Italiam naui ablegabo, negociorum quo-
rundam meorũ cauſſa; ſereniſſimæ Celſitudini veſtræ
dolium ſimul cereuiſiæ Brunſuicenſis, quam Principes
Germaniæ inprimis habent in deliciis, eaq; ad reſtin-
guendum ſitis ardorem vtuntur, per eundem trans-
mittam. Is vbi Leouardiam, vrbem in ſereniſſimæ
Celſitudinis veſtræ ditionibus ſitam appulerit, eidem
ſubmiſſe ac obſeruanter curabit. Ad marmora quod
attinet, cum ſereniſſima Celſitudo veſtra liberũ mihi
dilectum iſtorum reliquerit, rubro, quod adiuncta ſpe-
cies adhibet, impenſe præ cæteris delector: cuius ge-
neris ſi ſereniſſima Celſitudo veſtra, quod clementer
mihi obtulit, tantum quantum ſibi viſum fuerit, ad
condenda maiorum meorum monumenta, per na-
ues Vandalicas tranſmitti ex illuſtri ſua munificentia
curauerit, ſibi me meoſque ingenti beneficio deuin-
ciet. Quem gratum noſtrum animum vt ſereniſſimæ
Celſitudini veſtræ ſubmiſſe probemus, nullo modo
quicquam in nobis, quaſcunque ad res indiguerit ſtu-
dio noſtro, deſiderari patiemur. Quod vt ſereniſſima
Celſitudo veſtra certiſſime ſibi perſuaſum habeat, tũ
me, meoſq; ea gratia, qua nos complexa eſt, proſequi
vlterius pergat omni animi ſubiectione rogo. Hiſce
ſereniſſimam Celſitudinem veſtram Dei opt. max. tu-
telæ ex animo commendo Segebergæ Auguſt. D. An-
no Chriſti cIↄ. Iↄ. xcII. Sereniſſimæ Celſitudi-
nis veſtræ obſeruantiſſimus.

Henricus Ranzouius.

GENE-

GENEROSO DOMINO HENRICO RANZOVIO,

Bredenbergæ Domino, Sereniſſimi Daniȩ Regis in Ducatibus Vicario.

S. D.

PHILIPPVS A FRAXINIS.

ILLVSTRIS ac generoſiſſime Domine. Cum primum literas Celſitudinis tuæ 24. Februarii & primo Aprilis Segebergȩ datas accepi, ad illuſtrem comitem Schonbergium ſcripſi, vt quibuſcumque rationibus poſſet, latrones cædis nefariæ illuſtris tui filii reos perquireret & perquiſitos in carcerem coniici & aſſeruari curaret, donec Celſitudinis tuæ literas, probationes, & petitiones ad eum mitterem, vt cauſa pleniſſime cognita, iuſtis tandem, nimiſque dilatis ſuppliciis afficerentur. Sed cum nullum adhuc reſponſum acceperim, quid hac in re actum fuerit, affirmare non poſſum. Hoc tantum Celſitudo tua ſibi perſuadere velit, me officiis quæ à me expectat non defuturum, nihilque intermiſſurum, quo Celſitudo tua cognoſcat me iuſtiſſimo dolore tuo grauiter, vt par eſt, affici, nihilque magis cupere, quam vt Gallia noſtra tanto piaculo expietur. Vale illuſtris & Generoſiſſime Domine. Francofurto 18. Iulii. A. C. 1592.

IOANNES LAVTERBACHIVS P. C. RECTOR Scholæ Heilprunnenſis.

HENRICO RANZOVIO Produci Cimbrico S. D.

LITERAS, generoſe ac nobilis vir 24. Febr. ad me datas, cum adiũctis opuſculis de ſomniis ac Threnodiis de immatura filii cariſſ. CAII morte, cuius anima in Chriſto, cui commendauit moriens, ſuauiſſime quieſcit, ad nouiſſimum vſq; diem & omniũ piorum reſurrectionem, 5. Idus April. demum accepi: quæ vt fuerunt mihi gratiſſima; ita Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti ex animo, vt ſuo S. Spiritu tuæ G. N. clemens adeſſe in omnibus ærumnis velit ſanctiſſimis conſolationibus, oro. Cum vero Dei verbo abunde confirmata ſit, vt epiſtola Reſponſoria ad conſolationem reuerendi ſenis D. Dauidis Chytræi demonſtratũ, viderer mihi noctuas Athenas, ſi quid præterea adderem extra tẽpus. Mitto ſaltem Epitaphia aliquot, quæ vt T. G. N. boni conſulat, & ſi non ſatisfacio, conatum æquo animo ferat. Adiunxi quædã de appellationibus mortis Epigr. & alia, vt quomodo appellet ſcripturæ mortem, quaſi vno faſciculo comprehenderent, quæ non ingrata futura confido, ad excutiendum metum mortis, quæ in Chriſtum credenti nihil incommodat. Quæ reſtant, alias adhuc addam. Sunt enim plures in Dei verbo comprehenſæ, quo ſine miſerrimi eſſemus omnium in terra: cui tamen credere, caro ſine ſpiritus gratia eſt languida. Meditor quoque alia quædam ex genealogia T. G. N. quæ ſuo tempore Deo vitam prorogante cognoſcet. Valere T. G. N. in Chriſto, cum familia vniuerſa in Neſtoreos annos precor. Heilpronna ad Nicrum vrbe Imperiali, IV. Nõn. Aprilis, Anno Chriſti CIↃ. IↃ. XCII. ipſo Aſcenſionis die.

Sequuntur.

EPITAPHIA LIBERORVM ALIQVOT GENEROSI & Nobilis Viri D. HENRICI RANZOVII, Producis Cimbrici, &c. cum aliis nonnullis Epigrammatibus cognati argumenti:

Auctore

IOAN. LAVTERBACHIO P. Cor.

Sanctus viuit mortuus.

CAIVS PARENTI.

Æterna vitæ Sanctus intrat gaudia. ‹‹

VITA hominũ durat breue, quamuis optima, tempus, ‹‹
Parta pio & meritis fama perennis agit. Syr. 42.
Quam pietas, meriti quam conciliauit honeſtas,
Dum mihi parta fide fama ſuperſtes humo:
Tranquillo perfer mentem, Pater optime, vultu,
Me qui non vltra paſſus in orbe Dei.
Qui ſapiens vtero corpusq́ animamq́ figurat, Pſal. 139
Dat certos vitæ, certaq́ fata, dies. ‹‹
Nullius tranſit fines ſolertia metæ, Iob. 14.
Fixa necem, quiuis, cum venit hora ſubit. ‹‹
Sat mundo vixi, perfunctus honoribus autem,
Nunc felix Chriſti ſuaue quieſco ſinu.
Ingreditur vitam, moriens qui migrat ab orbe, ‹‹
Imbutus ſana cognitione Dei. ‹‹

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Iuſtus felix. Sap. 4.

ALIVD DE EODEM.

,, Eſt in quiete iuſtus occumbens celer.

NObilis hic Caivs *Ranzoum ſanguine dormit,*
Iuxta amitam atq; auiam qua requieſcit Auia.
Relligione pia nutritus & artibus, æuum
Tranſegit, Regum lausque, ducumque decus.
Multorum didicit terras & regna peragrans,
Perfecta linguas cognitione loqui.
Danorum, patriam repetens, adſcitus in aulam,
Inter honoratos pars fuit ampla viros.
Mandata expediit, cum magno regis honore,
Legatus Parmæ iuſſus adire Ducem.
Hinc vbi Gottorpa, præfectum Ianus Adolphus
Bremenſis, Præſul, fecit in arce ſuum;
Buleutamque idem legit, cito febre peremtus,
Ad ſuperos abiens mente, reliquit humum.
,, *Mors iuſti præcox non deploranda, ſalute*
,, *In Chriſto, felix poſſidet aſtra fide.*

Pietas & virtus æternæ.

ALIVD.

,, Pietas, perire, fama, virtus, non ſinunt.

QVID tumulo pietas, quid virtus, fama queruntur?
Miſta quid aduerſo templa dolore ſonant?
Inſignis claro ploratur nomine Caivs,
Cui de Ranzouia nobilitate genus.
Ingenii ſpecimen doctus vix præbuit aulis,
Conſilio, vita, relligione, fide.

Inuida

Inuida mors iuuenem terris inuidit, & illum
Regibus eripuit principibusque ſolo.
Non pietas, virtus, fama hunc, ſed & aula parentes,
Cum patria, agnati, ſponſa, domusque gemunt.
Quem Patria, agnati, ſponſa & Domus, aula, parentes,
Quem pietas, virtus, fama ſerena dolent,
Æternum ante Deum, mortales viuit & ante,
Non pietas, virtus, fama perire ſinunt.

Mors depoſitio Tabernaculi. 2. Pet. 1.

CAIVS RANZOVIVS REVERENDISSIMI ARCHIEpiſcopi Bremenſis, & Antiſtitis Lubecenſis, Ioannis Adolphi Ducis Sleſwici, Holſatiæ, Stormarię & Dithmarſiæ, &c. Conſiliarius ac præfectus arcis Gottorpienſis pie in Chriſto defunctus loquitur.

Lethum ruinoſæ domus ſolutio.

DETRITAM *quiſquis deponit corpore veſtem,*
Se qua circumdat gaudet habere nouam.
Egreditur quiſquis minitantia tecta ruinam,
Ad conſtructa recens pectore lætus adit.
De certo Genius monuit quod tempore lethi,
Me, de Ranzouia nobilitate ſatum,
GAIVS *ego lætor, purgato ſanguine Chriſti*
Sunt peccata mihi cuncta remiſſa DEO.
E fragili cedens vita per mortis agonem,
Ingredior vitam, quæ ſine labe, nouam.
Ne ſanctam, cari, mortem lugete, parentes,
Quotue capit mæſto pectore cura mei.

„ *Depono ventis exeſam ac imbre tabernam,*
„ *Atque* Dei *migro, quæ nitet axe, domum.*
„ *Vera tabernaculi mors eſt deſtructio, Chriſtus*
„ *Ornatu reddit ſplendidiore domum.*

Baptiſmo felicitas. Ioan. 3.

THEODORICI RANZOVII, EPITAPHIVM.

„ Felix aqua renatus atque ſpiritu.

HIc *Theodoricus, puerili raptus in æuo,*
Ranzouia, requiem, ſtirpe creatus, habet,
Filius Henrici, *qui munia plurima Regis,*
Et magno Dani tractat honore vices,
Æternum didicit complecti pectore Chriſtum,
Peccatum cuius diluit omne cruor.
Nunc puer in Chriſti complexu ludit, & hæres
Atherea ſaluus gaudia ſede colit.
„ *Mortuus in Chriſto viuit pars magna ſalutis,*
„ *Qui ſacro flatu, quiue renatus aqua.*

Fide ſalus. Ioan. 3.

EIVSDEM GENIVS.

„ Qui credit in Chriſtum ſalutis particeps.

„ TRaximvs *à prima labem quòd origine matris,*
„ *Subiecti gelidæ viuimus orbe neci.*
„ *Pollutæ præbens hominis ſtipendia maſſæ,*
„ *Mors ſtimulo nulli parcit vbique ſuo.*
„ *Quæ mortem ſequitur ſua condemnatio tollit,*
„ *Praua niſi in Chriſto cuncta remiſſa fide.*
„ *Nulla mihi labes, mors, condemnatio nulla,*
„ *Iuſticia in Chriſto, vita, ſaluſque datur.*
„ *Non videt æternam mortem, qui credit* Iesv,
„ *Per mortem cœli gaudia ſaluus init.*

IVSTVS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Iuſtus immortalis. Sap. 4.

IOANNIS RANZOVII, NOBILIS HOLSATI, HENRICI Producis Cimbrici, filii.

"Tranſlatus è terris pius cœlos adit.

IMMATVRA hominis iuſti mors eſſe putatur, "
Ceu flos, ætatis cum cadit ante dies. "
Non immatura eſt, in cognitione ſalutis "
Dum cecidit, ſuperûm cernit amœna throno. "
Crinibus ætatem canis dignamur honore, "
Ordine quæ numerat tempora longa ſuo. "
Plus quæ prudenti cognouit mente ſalutem, "
E vultu mores candidiore probat. "
Eripitur mundo pius, vt diſcedat iniquis, "
Ne fallat praua cor pietate malus. "
Corrumpunt rectos exempla leuiſſima ſenſus, "
Antiquæ vt renuant ſimplicitatis iter. "
Creber Ioannes Ranzo dum lytron IESVM
Confeſſus, Iuuenis peſte reliquit humum:
E terris geminos cœli tranſlatus ad axes, "
In Domino tempe cœlica ſaluus habet. "

Cœlum Patria.

DE EODEM IOANNE RANZOVIO.

Solum relinquens, hoſpes, intrat patriam. "

FILIVS HENRICI, Ranzoa gente Ioannes,
Proregis Dani ſuaue quieſcit humo.

Dum comes Holſatiæ Fridericum, dumq́; Philippum
Ad Nicri ſequitur clara Lyeea, duces.
Ingenuas idem dum ſedulus imbibit artes,
Spem præter ſubita peſte peremtus obit.
Cimbria quem genuit, tenet Heidelberga ſepultum,
Mens patriæ veras læta petiuit opes.
„ *Hoſpitium tellus, eſt cœlum patria felix,*
„ *Deſerto in patriam qui redit hoſpitio.*

Mors vitæ portus.

DE MORTE CAII RANZOVII.

Nitens fide CHRISTO, beatus emigrat.

CAIVS *in hoc carpit Ranzous marmore ſomnum,*
Corpore dum petiit mens reſoluta polos.
Quantus, in officio fuerit, virtutéve quantus,
Regibus hoc, patriæ, principibusq́; liquet.
Carus ob id vixit morum grauitate ſuperſtes,
Æterno longe carior axe patri.
Tempore de mortis Genio per ſomnia doctus,
Commiſit Chriſto ſpe ſua, ſeq́; fide.
Geltingæ vir idem monuit ſub nocte ſororem
Diuerſo ignotus patris ab arce loco:
Ob morbum fratris, mulier, quid triſtis es? inquit;
Mox poſt quatriduum lætus abibit humo.
Non poteris fratrem queſtu retinere, fidemq́;
Vt faceret dictis, verba Marone refert:
Quid nunc te tua, Turne, poteſt Germana iuuare?
Magdalis euigilans publicat iſta ſoror.
Publicat, & multis lacrymans, narratq́; marito,
Euentus demum vera fuiſſe probat.
„ *Felicem, Genius mortis cui nunciat horam!*
„ *In Chriſto, lætus corde, relinquit humum.*

Viuens

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Viuens & moriens Chriſto, ſaluus eſt.

CATHARINÆ RANZOVIÆ, FRIDERICI ALEFELDII Coniugis, &c.

Felix DEO qui viuit, & DEO cadit. Rom. 14.

CVR ſubitam, coniux ſuauis, ſuaueſq; parentes,
Quod morior, fertis corde gemente necem?
Coniugii, qui nos coniunxit cœlitus, auctor,
Separat è nutu nos quoque morte ſuo.
Cuique ratus, certo præfixus tempore finis,
Quam prius e matris corpore natus homo.
Hunc tranſire vltra, nulli conceditur vſquam,
Ergo voluntatem diſcite ferre Dei.
Pignora trina dedi diuinæ in laudis honorem,
Fœmineum ſeruans corde pudica decus:
Hæc fidei veſtræ commendo, credoq;, rite
Vt diſcant Chriſto viuere, rite mori.
Qui Chriſto viuunt, Chriſto moriuntur, Olympi
Hæredes alacri gaudia mente petunt.

Pie militans ſaluus.

FRIDERICI RANZOVII, HENRICI PRODVCIS CIMBRICI filii, vmbra loquitur.

Qui militat Chriſto, beatus militat.

GLORIA magna piis numerare parentibus ortum,
Qui celebri ducunt nobilitate genus.
Gloria maior humo propria clareſcere laude,
Ingenii ſtudio, militiæq; bonis.
Gloria ſincero pietatis maxima cultu,
Æterno pura mente placere patri.

Non modo Fridricus deduco parentibus ortum
Magnis, Ranzoa nobilitate ſatus;
Militia clarum peperi quoque nomen, equeſtres
Dum rexi turmas ductor, alacris eques.
Sincere colui ſeruans oracula Chriſtum,
Effuſo cuius ſanguine parta ſalus.
Aduerſos ſtraui dextra fortiſſimus hoſtes,
Non retuli fractus corda pauore pedem.
Dum laudis cupidus cæſos nimis inſequor hoſtes,
In reditu globulis ictus ab hoſte cado.
» Stat ſua cuique dies, rapit inclementia fati
» Omne, ſuo quoties ordine finis adeſt.
Commendaui animam Chriſtoq; Deoq; parenti,
Placatum firma quem mihi credo fide.
» In Chriſtum moriens ſpem quiſquis ponit aſylum,
» Militiamque bonam militat, aſtra ſubit.

Pius DEI *delitiæ.*

IDÆ RANZOVIÆ, CAII ET ELIZABETHÆ RANZOuiorum, filiæ.

» Chriſti cruore lota mens placet DEO.

HIc iacet IDA patris ſuauiſsima filia CAII,
Cui dat gens magnum Ranzouiana decus.
Vix cum cœpiſſet trima exhilarare parentes,
Delicias rapuit mors violenta pias.
Nunc facit à viciis Chriſti purgata cruore.
Delicias ſuperis deliciasq; DEO.
» Mens in baptiſmo Chriſti conſperſa cruore,
» Deliciæ ſuperis, delitiæque DEO.

Poſt

Poſt mortem Pax. Lucæ 2.

HENRICO RANZOVIO, PRODVCI CIMBRICO.

Pax mortuis, viuentibus iactatio.

MOBILIS humanum diſſenſio turbat amorem,
Nec Pax, nec mundi regnat in orbe quies.
Nobilitatis apex, Henrice vicarie regis
Danorum, gentis Ranzouiæq; iubar.
In mundo fugias vt iurgia, bella, tumultus,
Vt cœlis pacem mente beatus agas:
Ædificas tumulos pacis monumenta futuræ,
Quæ non, vita manet dum breuis orbe, datur.
Pax reſtat, miſera de mundi valle vocatus,
Cum cœli quiuis gaudia mente petet.
Non perit, ad pacis transfertur mente quietem,
In Chriſto quisquis morte vocatus obit.

DOMINI *ſumus.* Roman. 14.

DEI ſumus viui, DEIQVE mortui.

NEMO ſibi viuit, moritur ſibi nemo, parentis
Noſtra Dei vita eſt, mors quoque noſtra Dei,
Terrarum vitam ſeu viuimus orbe cadendo
Seu morimur, Domini ſpe meliore ſumus.
Mortuus eſt Chriſtus, ſuperata morte reuixit,
Vt vitæ, vt mortis det moderator opem.

Mors collectio ad populum. Gen. 25.

HENRICO RANZOVIO PRODVCI CIMBRICO.

Terris labor, dolorque; cœlis eſt quies.

LVCTIBVS innumeris fuit vt compreſſus in ora
Ægypti populus nocte dieq; DEI:

Sic miſere premimur terrarum ſemper in orbe,
A prauis omni conditione viris.
Nos Mundus, nobis Mundus quod diſplicet, odit,
Religioſa fugit, quæ ſua mundus amat.
Nulla quies animo contingit, nulla voluptas,
Ætherii donec luminis vſus adeſt.
Ad populi ſanctum nos quando colligit agmen,
Omnipotens cœli qui colit alta pater,
Vera quies animi contingit, vera voluptas:
Peccatum regnat, cura, dolorque ſolo.

Mors vita. Ioan. 11.

HENRICO RANZOVIO. PRODVCI CIMBRICO.

Viuit DEO credens piè demortuus.

MORS *quæ non vllo perimit diſcrimine quoſuis,*
Non mors, eſt homini vita ſerena pio.
Dum vita fruitur, vita via, vitaq́; Chriſtus,
In Chriſto vitam credulus omnis habet.
Membra ſumus Chriſti, Chriſtus caput: eſt vbi Chriſtus,
Credentes Chriſto nos ibi membra ſumus.
Hoc nondum quamuis, Henrice, appareat vſque:
Sub patris ætherii numine vita latet.
Cum tamen adueniet Chriſtus Rex, arbiter orbis
In Chriſto veniet gloria noſtra Duce.
Occultata Deo patre vita redibit, vt ante
Cœleſtes multo perſtet honore choros.

Crux erudit.

HENRICO RANZOVIO, PRODVCI CIMBRICO,

viro cruce probatiſſimo.

Afflictio probationem procreat.

AVT probat, aut purgat faber, aut fornace metallum
Mollit, vt eximium laude paretur opus.
Vt probet, vt purget, Deus aptos formet ad vſus
Vt ſanctos, duram ſuſcitat orbe crucem.
Crux fornax, varios homo qua formatur ad vſus,
Officio faciat ne peregrina ſuo.
Aſſiduo palmes ſtudio purgatur, vt edat
Prouentu fructus vberiore ſuos.
Purius excoquitur ſubiectis ignibus aurum,
His plumbo argentum diffugiente manet.
Intentatus homo cruce rebus friget agendis,
Commodus ad nullum munus habetur iners.
Crux facit, officiis, Henrice vicarie, Dano
Quod regi gratus, quod populiſq́; ſolo.

Mors ſolutio ab ærumnis. Phil. 1.

Mors ſancta liberatio moleſtiis.

DVM iuga Taurus habet, durum perferre laborem
Cogitur, & tergo verbera ſæua pati:
Sol vbi decedens creſcentes duplicat vmbras,
Fert ſuſpenſa iugo liber aratra domum.
Dum captiuus agit mortalis corpore mundo,
Quem caro, peccatum, cura, laborq́; premunt:
Cogitur ærumnas mixto perferre dolore,
Donec humum corpus, ſpiritus aſtra petat.
Viuimus ærumnis, curarum viuimus æſtu,
Quam lux vitalis traditur orbe diu:
Soluimur ærumnis, curarum ſoluimur æſtu,
Quamprimum lucis concidit vſus humo.
Et labor & dolor eſt terrarum valle perennis,
In cœlis requies, lætitiæq́; bona.

Mors ſomnus. 1. Theſ. 4.

GENEROSO VIRO, D. HENRICO RANZOVIO, PRODVCI Cimbrico, &c.

Feſſos præocupat ſopor, mors languidos.

QVOD placidus multo confectis membra labore,
Qui recreat ſuaui cuncta quiete, ſopor.
Hoc mors credenti, propter peccata labores
Qui paſſus multos, creber acerba tulit.
Componit mollis defeſſi corpora ſomnus,
Officium faciant vt recreata ſuum.
Mors mentem & corpus iuſti, Ranzoe, reſoluit.
Vt poſito, quod opus, crimine rurſus agant.
Mors ſomnus, ſuaui mala diſcutit ægra ſopore,
Vt cuncti euigilent ad data ſigna tubæ.

Credens non videt mortem. Ioan. 8.

HENRICO RANZOVIO PRODVCI CIMBRICO.

Verbum tenens DEI, necem non aſpicit.

QVOTIDIANA palam probat experientia, nulli
Quod veniens parcat mors properante gradu.
Nunc puer effertur, nunc paucis grandior annis,
Nunc æger fragili conditione ſenex:
Æternum conſtat, quod profert Chriſtus ab ore.
Cuius abeſt omnis quam procul ore dolus,
Mens quæcunque fidem confirmat pectore verbo,
Non cernit frangens corda pauore necem.
Iucundum captat ſuperata morte ſoporem,
Quamq; prius ſentit funus in aſtra volat.
Qui credens Chriſti ſua munit pectora verbo,
In verbo moriens aſtra beatus adit.

Mors

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Mors tranſitus ad vitam. Iohan. 5.

EIDEM.

Vitam pii mors ad beatam tranſitus. "

Fata quid aſſiduo ventura pauore timemus?
Mens læta vt fugiat fronte ſubire necem.
Decurſo vitæ ſpacio, quod tradidit auctor
Vitæ, cum cedit corpore vita ſuo:
Nos non iudicium, Stygiæ non vnda paludis,
Non pœnæ grauitas, non dolor vllus habet.
Eſt alius vitæ nunquam mutabilis vſus,
In puncto moriens quo pius orbe migrat.
Holſatiæ columen præſtans, Henrice Themiſque,
Qui de Ranzoo ſanguine ducis auos:
Tranſitus ad vitam mors. Gaudes viuere? vitam "
Per mortem in Chriſto pectore lætus adi. "

Sepulcrum cubile tutiſſimum. Eſa. 4.

HENRICO RANZOVIO VIRO AMPLISSIMO PRODUCI Cimbrico.

Cubile tymbus credulis tutiſſimum. "

VT *placidum, Ranzo, conquiras abſq; tumultu,*
Ex animi votis molle cubile tui,
Hoc diuinus ager dabit, in quo ſancta ſoporem
Compoſito ſuauem corpore turba capit.
Illic iucundum requieſcit corpus, & omne
Excutiunt illic membra ſopore malum.
Non conturbabunt te mors, non cura dolorque,
Donec ouans iudex Chriſtus ab axe ruat.
Imperium, mundus mortis curæ atque doloris, "
Chriſtiadum requies tymba domusque gregis. "

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Mors finis & pœna peccati. Gen. 5. Pſalm. 90.

HENRICO RANZOVIO PRODVCI CIMBRICO.

Mors pharmacum, mors criminis ſtipendium.

*C*HRISTI *vbi cognitio nulla eſt, mors pœna malorum.*
Mors ſcelerum finis Chriſti vbi cognitio.
Non caro, non hominum purgabit crimine ſanguis,
Deſtructo niſi mens corpore linquit humum.
Purus ab interno qui crimine viuere gaudet,
Qui Chriſti ſano corde placere patri,
Perferat in Chriſto credenti pectore mortem,
Et pœna, & ſcelerum mors nigra finis humo.

Mors ſanctorum precioſa. Pſal. 116.

AD EVNDEM DOMINVM GENEROSVM HENRICVM RANZOVIVM Producem Cimbricum.

Accepta mors DEO piorum maximo.

*E*ST *oculis hominum defuncti flebile corpus,*
A quo, donec humo detur, abhorret homo:
Eſt oculis gratum cœli terræque parenti,
Delicias blando qui vocat ore ſuas.
Ne metuas lethi plenum, Ranzoe, pauoris
Aſpectum, verbis mente quieſce Dei.
In Chriſti mortem quicunque petiuit amore,
Amplectens verbi tradita iuſſa fide;
Ante oculos hominum quamuis deforme cadauer
Sit; tamen eſt oculis res precioſa DEI.
Mors precioſa DEO *ſanctorum, grataque cordi:*
Humano fallax non ſua more videt.

Mors

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Mors peregrinatio. Gen. 15.

HENRICO RANZOVIO PRODVCI CIMBRICO.

Mors è ſolo diſceſſus eſt in patriam.

LOnginquis hoſpes qui multum vixit in oris,
Vt repetens patriam gaudia mente capit.
Filius vt læto caros petit ore parentes,
A quibus in multos abfuit ille dies:
Ad patrium læto contendit pectore cœlum
Sic pius, & mortis ſpernit agone minas.
Hoſpitio gaudet telluris abire, perennis
In patriæ ſedes, eſt vbi vera ſalus.
Nullus ibi ſæuit Boreas, ibi nullus & imber,
Partæ vbi non furto diripiuntur opes:
Perpetuas celebrant ibi ſancti gaudia luces,
Angelicos inter turba beata greges.
Quis mortem metuat? mutet ve in vile beata
Regna ſolum? cœli patriam in hoſpitium?
Quis tam ſit vecors, vt amet pro ſole tenebras,
Pro cœlo terras, pro patria hoſpitium?
Non perit, hoc cedens animi de carcere, ſanctus
Migrat in æternæ gaudia ſedis homo.

Mors ſementis. 1. Corinth. 15.

AD EVNDEM ILLVSTREM HEROA, &c.

Sementis eſt mors, vnde vita pullulat.

SEmen ab agricola cultis non creditur aruis,
Vt nulla iactum fruge putreſcat agro.

,, *Fœcundo verum multos vt fœnore fructus*
,, *Proferat, & lætum fronte reſurgat humo.*
Tutius eſt terris, quam ſi granaria ſeruent,
Inq; ſuo teneant horrea plena ſinu.
,, *Non homo lethali conſumtus corpora morbo*
,, *Occumbit, prorſus fiat vt ipſe nihil:*
,, *Splendidior verum maiori vt ſurgat honore,*
,, *Æternum cœli cum ruet axe iubar.*
Tunc mens & corpus meliore ſorte, reſumta
Luce ferent fructus deliciasque DEO.
,, *Mors Ranzoe, pii corpus tellure ſepultum*
,, *Sementis vita ſplendidiore beat.*

Mors lucrum. Philip. 1.

HENRICO RANZOVIO PRODVCI CIMBRICO.

,, Credentibus Chriſto lucrum mors horrida.

INter honoratos ampliſsime fulgor Equeſtres,
Quos, Ranzoe, graui patria laude vehit.
Vt videatur atrox cunctis mors horrida vultu;
Eſt tamen ad vitæ ianua vera domum.
Hanc qui luminibus fidei videt, horrida vultu
Sit licet, in Chriſto ſuſtinet abſque mora.
In peccata graues exercet corpore morſus,
A morſu, Chriſti mens nece tuta, necis.
,, *Eſt mera vita ſuo mitis cum funere Chriſtus,*
,, *Eſt animo lucrum non renuente mori.*

Mors

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Mors Euangelio vincitur.

HENRICO RANZOVIO PRODVCI CIMBRICO.

QVi regis Arctoas inter lux ſplendida gentes
Imperium Regis nomine, magne ſenex,
Vt vincas læto venturam pectore mortem,
Quæ rumpit noſtros inſidioſa dies:
Saluifico Chriſti cor muni corpore verbo,
Luceat hoc pedibus clara lucerna tuis.
"*Cor verbo Chriſti munitum perſtat agone,*
"*Excutit æternum pectore mortis onus.*

Mors abſconſio ad momentum. Eſa. 26.

HENRICO RANZOVIO GENEROSO ET VIRO NOBILI, &c.

Letho cadentes liberantur à malis.

CVm cadit infeſtus reſolutis nubibus imber,
Deſuper & ſaliens omnia grando ferit,
Quæ ſubeat velox quærit loca tuta viator,
Vim ſibi ne grando, ne ferat imber aquis.
Hoſtilis penetrat quoties exercitus agros,
Incola ſecreta dulcia condit humo.
Cum Deus & pœnis iratas ſæuit & ira
Ob ſcelus humani factaque praua gregis:
Donec acerba Dei ferat indignatio finem,
Momentum ſanctus ſe breue condit humo.
Hoc fit cum moriens ablutus ſanguine Chriſti
Intrat humum, vt vitam mox rediuiuus agat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

„ *Vix dum reſpicimus, vix dum nos vertimus orbe,*
„ *Indomitæ vitam diripit hora necis.*

Mortis hora commodiſſima.

„ Non vita, morte concidunt incommoda.

„ *Contingit melior nunquam mortalibus hora,*
„ *Quam quæ decurſo tempore, morte venit.*
„ *Momento ceſſat cunctis afflictio curis,*
„ *Excrucians artus & ſine fine dolor.*
Tunc requies animo, requies tunc artubus apta,
Æternum turbant quam mala multa, viget.
In Chriſto metuit cur mortis Spiritus horam,
Languida quantumuis ſit caro preſſa fide?
„ *Non homo, commoritur cunctis afflictio curis,*
„ *Poſt mortem poſito vera dolore quies.*

Nulla in mundo tranquillitas.

„ Tranquillitati mundus infeſtiſſimus.

Vt viuat diues tranquillus & abſque tumultu,
Ædificat magno ſæpe cubile ſibi,
Hoc quamuis hominum conuentu ſeparet, illic
Ne ſtridor penetret, ne ſonus vllus eat.
Obtinet ille tamen nihil, inuanumque laborat,
Contingit talis nullus in orbe locus.
Hoc dum mancipio non accipit, inde migrandum
Cum mors exturbat dira dolore, loco.
„ *Nil quod in hoc conſtans homini ſe præbeat orbe,*
„ *Mors facit, & ſocio cura dolorque grege.*

Deus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Deus fidelis. 2. Corinth. 10.

Supra Deus vires moleſtat neminem. "

Ludit vt interdum, breue ponens ſeria tempus,
Cum natis vero blandus amore pater.
Nunc aliquid mandat, licet impar viribus ætas,
Vt diſcat promtus iuſſa probare puer.
Cum videt in fragili conatum corpore, cumque
A ſtudio fidei cernit abeſſe pio.
Admouet ipſe manus ſolers, laudatque laborem,
E que voluntatis gaudia mente capit:
Sic ærumnarum cum ſanctos opprimit imbre
In cœlis cogens nubila denſa Deus:
Ludit & abſtergit iucundo triſtia vultu,
Ferre mali durus ne ſit acerba dolor.
Non ſupra vires hominem Deus angit, amicus "
Auxilio præſens in cruce Verus adeſt. "

Vita mors.

AD CHRISTVM ORATIO.

Amorte lenta deuoramur indies. "

Vitali ſpacio terræ dum veſcimur aura,
Dum curſu dubio vita ſuperſtes agit;
Nos ſine, Chriſte, mori, vitæ lux atque ſalutis, Pſal. 39.
Ceſſemus lenta corpore morte mori.
Quotidie mo: imur contractæ ob crimina labis, "
Quotidie carnem ſpicula mortis habent. "
Non vitæ nobis promittere poſſumus horam, "
Momentum nullum poſſumus imo breue. "
Nos premit aßiduo morborum ſarcina luctu, "
Nos miſero ſtimuli corpore mortis agunt. "
Mundanis oculis cum rapti morte iacemus, "
In cœlis tandem vita beata patet. "

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

,, Tranquillam capimus pulſo diſcrimine vitam,
,, Cum mors defuncto corpore muta necis.

Sepulcra domus viuentium.

,, Necis domus, vitæ ſepulcrum manſio.

STructa domus Pario quamuis de marmore præſtet
Magnificum ſumtu ſplendidiore decus:
Exornata ſimul Cypariſsi ſplendida ligno,
In ſe oculos hominum vertat & ora gregis.
Quotidianorum tamen eſt ſentina dolorum,
Luctus vbi ſedem curaque dura tenet.
Hic animum triſtis, languens & membra precatur
Maturam vita proſperiore necem.
Sola ſepulcra domus viuentum, corpora turbæ
Quæ pia credentis pectore clauſa tenent.
,, Viuentis Chriſto vitam, domus omne ſepulcrum,
,, Ius vbi nec lethum, nec dolor vllus habet.

Sepultura dormitorium.

,, Fidelium ſepulcra dormitorium.

,, ASſiduo curſus confectus membra labore,
,, Abſoluit longum quiſque viator iter.
Vt lecto recreet ſuaui dulcedine corpus,
Vt reparet vires vi meliore ſuas:
Laſſa pigro cupidus componit membra ſopore,
Et ſua dat molli membra fouenda thoro.
In tymbo ſuaui componit membra ſopore,
Tutus vbi prauis morte ſolutus agit,
Aptior ad vitæ cœleſtia gaudia ſanctus
Vt redeat litui voce vocatus humo.
,, Sunt defunctorum loca dormitoria, iuſti
,, In quibus, vt lecto, ſuauiter oſſa cubant.

Cœmite-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Cœmiterium Domini ager.

Ager Dei, piæ ſepulturæ locus. “

FOecundum ſterili ſemen non traditur agro,
In terra moriens vt ſine fruge cadat:
Vere ſed vt primo productum Sole reſurgat,
Et magna fructum fertilitate ferat.
Traduntur digno Sanctorum corpora luctu,
Cum cedunt animis morte ſoluta ſolo;
In vitam reditus non vt ſpes cuncta negetur,
Vt dura fiant perdita morte nihil:
Sole ſed vt Chriſto viui redeunte reſurgant,
Ad cœloſq; omnis clarificatus eat.
Cum iudex cœli deſcendet ab æthere Chriſtus, “
Sanctorum Domini corpora reddet ager. “

Piorum ſepulcra ſacrata.

Chriſti piis ſacrata tymba corpore. “

CHRISTVS *ab æterno Deus à patre natus, & idem*
E pura verus virgine factus homo,
Humani generis pro crimine lytron in arâ
Dira exantlauit qui maledicta crucis.
Deficiens tumuli ſacrauit corpore foſſam,
Perpetuus premeret ne rigor oſſa necis.
Sanctificata Deo tumuli dum foſſa ſalute
(Cœleſtiq; pio fota calore gregi;
Cur tumuli pauido metuit cor pectore foſſam,
Exhorret duram cur caro ficta necem?
Manſio ſancta piis tumulus, gratumque cubile “
Addictis Chriſto liberiore fide. “

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Vita mortis ſtadium. 1. Cor. 9.

Mors proximus mortalium vitæ Comes.

Eſt ſtadium mortis, quod in iſto viuitur orbe,
Seu citus abſoluas, ſeu pede tardus iter.
Mors comes eſt infans cum matris ab vbere pendes,
Mors comes eſt ludis cum geniale puer.
Mors comes eſt Veneris cum gaudia quæris Ephebus,
Mors comes eſt iuuenis cum ſedet ore vigor.
Mors comes eſt magnos vir cum venaris honores,
Mors comes eſt, quando conſulis arte ſenex.
Mors comes eſt ſenium te cum demittit ad vmbras,
Decrepitum pueris cum facit orbe iocum.
Mors comes in vitæ ſtadio quocunq; moueris,
Te ſequitur donec corpore vita manet.
Tunc mors eſſe comes ceſſat cum ſanguine Chriſti
Confidens, vitæ regna beata ſubit.

Mors meditanda.

HENRICO RANZOVIO,
PRODVCI CIMBRICO.

Præſtantior luctus pio, quam gaudia.

Eſt homini melius morientis adire penates,
Gaudia quam terris immoderata ſequi.
Inde petit tandem pereat quo fine, ſolutus
Qui fatis nullo tempore viuit, homo.
Inde petit cauſſas felicia fata precandi,
Securus viuat ne memor orbe necis.

Dum præmiſiſti cognato ſanguine multos,
Henrice, éq; tuis, qui ſubiêre polos;
Illorum exemplis didiciſti viuere Chriſto,
Et Chriſto ſana relligione mori.
Hoc tua teſtantur de mortis carmina fine,
Quæ digno paſſim lector honore colit.
Eſt melior riſu luctus, mens conſcia luctu "
Erigitur, quærens fracta pauore Deum. "

Spes vitæ luctus Pharmacon.

HENRICO RANZOVIO,

PRODVCI CIMBRICO.

Migratio quod eſt amici, mors piis. "

NOn hominem prorſus mors, credit vt impius, aufert,
Parte ſui felix cum meliore viget.
Quod longinqua ſolo migratio ſuauis amici,
Hoc hominis vere mors gemebunda pii.
Aſpectu paruo nos priuat tempore vultus,
Dum peregre, linquens nos inopinus, abit;
Lætitiam reddit vultu præſente reuerſus,
Et vitæ referens, & mala paſſa viæ.
Peccati mortem ſtipendia quisquis amicus,
Ex Domini patitur lege vocatus humo:
Lætitia, ſplendens rediuiuo corpore, ſurget
Maiori, veniet quando ſuprema dies.
Tunc læti coram cæleſti Patre loquemur,
Turbabit nullus gaudia noſtra dolor.
Spes omnem vera lenit pietate laborem, "
Quam facit in cœlo vita futura pius. "

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

ELEGIA AD GENEROSVM ET NOBILEM VIRVM D. HENRICVM Ranzouium, Proregem in ducatibus Holſatiæ, &c. lugentem immaturum filii ſui Caii obitum, conſolationis ergo ſcripta

A

GEORGIO WIPPERMANNO, Paſtore Segebergenſi.

IMparibus numeris Hymenæum forte parabam
In laudem Caii, ſcribere Ranzouii:
Caii, quem genuit, quem ſummo fouit amore
Henricus, claræ nobilitatis Eques.
Tum mihi, neſcio quis, large flens nunciat ore:
Hei noſter Caius fata ſuprema tulit.
Ac vitam cum morte ſuam mutauit acerba,
Qui multos annos viuere dignus erat.
In luctu pater eſt, nec tædas ille iugales,
Sed nato triſtes hei parat exequias.
Proh dolor hic rerum ſtatus eſt. Epicedion ergo
Conueniens Caio, non Hymenæus erit.
Obſtupui primum, fateor, vox faucibus hæſit,
Oraq; ſunt lacrymis hei madefacta meis.
Cum mihi mens rediit, ſic dictis ora reſolui:
Heu mihi quas turbas inuida Parca facit.
Dum ſine reſpectu tollit iuuenesq; ſenesq;:
Nec, qui cuncta poteſt, impedit iſta Deus.
Sicne decet reprobis longam concedere vitam,
Ac immatura tollere morte bonos?
His ego dum mœſtus querulis indulgeo dictis,
Incuſans iuſti iudicis acta Dei:

Accedit

Accedit pietas, dextram mihi vellicat aurem:
  O ſi iubet in terram ponere, ſicque refert:
Carpere non fas eſt, quidquid diuina voluntas,
  Rebus in humanis ordinat atque facit.
Ergo ſile, ſcriptumq; para, mœſtiſſimus eheu
  Quo pater in luctu ſe recreare queat.
In duris mittit ſi quis ſolatia rebus,
  Sinceræ præſtat relligionis opus.
Hinc, Henrice, tibi, Prorex ac nobilis Heros,
  Carminis elucet ſumma caputq; mei.
Hos elegos mitto, quo ſit medicina dolori,
  Quem fecit nati mors inopina, tuo.
Ne tuus excedant metam luctusq; dolorq;:
  Sed verbo ſummi ſint moderata Dei.
Non peccat, quisquis defunctum luget amicum:
  Nam luctum ſuadet pagina ſacra pium:
Ac exempla refert moderati plurima luctus:
  Tempore quæ triſti ſunt meditanda piis.
Stoica durities noſtris à mentibus abſit:
  A verbo ſummi diſcrepat illa Dei.
Namq; Deus ſtorgas nobis inſeuit, amoris
  Flagrantis nexum, pro bonitate ſua.
Hoc ex fonte fluunt lacrymæ, luctusq;, dolorq;,
  Cum mors ſub leges nos vocat atra ſuas.
Nec tua, dum mœres ob chari funera nati,
  Culpari merito mens generoſa poteſt.
Attamen hunc caſum moderate ferre memento,
  Te ſcito patriæ totius eſſe patrem.
Huius, ſi propriam contemnis, parce ſaluti:
  Cimbria nam; ſine te ſalua manere nequit.
Et nunc per ſummi numen venerabile patris:
  Per Chriſtum, cuius turba redempta ſumus:
Perq; animam Caii, quæ nunc erepta periclis,
  In Chriſti placido viuit ouatq; ſinu:
Obſecrat hei luctu te ſquallida Cimbria, mortem
  Ut non acceleres ipſe dolore tibi.

Non igitur totum, Prorex, te trade dolori,
Sed patriæ ſerua te, precor, ipſe tuæ.
Tu patriæ currus, tu lux, auriga, ſalusq;:
Deq; tua pendet noſtra ſalute ſalus.
Ergo, res quantum patitur, moderare dolorem:
Morigeros etenim nos decet eſſe Deo.
Hic ſolus mundi determinat omnia rector:
Ipſius ex nutu naſcimur, & morimur.
Qui putat incerto volui mortalia caſu,
Fallitur & nil, ſe quo tueatur, habet.
Quam vilis pretii res eſt paſſerculus vnus:
Attamen in terram non cadit abſq; Deo.
Nos magis eſſe Deo curæ quisnam neget? ergo
Sunt animo placido cuncta ferenda tibi.
Cum bona ſit ſemper cunctis diuina voluntas
Anteferenda bonis, anteferenda malis.
Et quia tranſegit vitæ bene filius annos,
Haud poteris vitæ de breuitate queri.
Sat vixit, bene qui vixit, moriturq; beate
In Saluatoris cognitione ſui.
Vitaq; non hæc eſt merito longæua putanda,
Complures annos quæ numerare poteſt.
Sed quam commendat pietas, prudentia rerum,
Et virtus cunctis anteferenda bonis.
Talis vita tui, Prorex chariſſime, nati,
Perbreuis illa quidem, ſed ſine labe, fuit.
Non illi pietas, non defuit inclyta virtus,
Virtutisq; comes gloria, fama, decus.
Atq; fuit rerum prudentia maior in illo,
In reliquis ætas quam iuuenilis habet.
Quam fuerit conſtans, fidusq; in rebus agendis,
Danorum locuples regia teſtis erit:
Ac Brunopolitana domus: nam filius illic
Virtutis promſit plurima ſigna ſuæ.
Hinc eſt Gottorpâ factus præfectus in arce,
Bremenſis læto Præſulis auſpicio:

Aſcriptusq;

Aſcriptusq́ue viris, quorum eſt ante omnia munus,
Conſiliis patriam rite iuuare ſuam.
Quam bene Danorum Friderici Regis in aula
Vixerit, id cunctis innotuiſſe reor.
Namq́ue à Rege pio peregrinas miſſus in oras,
Legati functus munere rite fuit:
Et merito, linguam quia calluit ipſe latinam,
Gallorum dextre nouit & ore loqui.
Si non præpropera ſublatus morte fuiſſet,
Eſſet adhuc ipſi cúm iuuenile decus,
Præmia virtutis Caius maiora tuliſſet,
Sed non eſt ſumma res ita viſa Deo.
Hæc te fortaſſis, Prorex, meminiſſe iuuabit,
Defuncti nati quod pia vita fuit.
Præterea placidus vitæ fuit exitus illi:
Hic etiam, luctum quo modereris, habes.
Nam mortalis homo, quia non ſine crimine viuit,
Æternæ mortis cogitur eſſe reus:
Cogitur eſſe reus, nec ſpes eſt vlla ſalutis,
Ni Chriſtum capiat iuſtificante fide.
Solus enim Chriſtus ſpes eſt, ſolamen, aſylum,
Confuſæ mentis lux, medicina, ſalus.
Hunc tuus excepit fidei quoq́ue filius vlnis,
Cum ſenſit mortis tempus adeſſe ſuæ.
Ingenue faſſus tranſactæ crimina vitæ,
Des, inquit, veniam, Chriſte benigne, mihi.
Vt de promiſſa mea mens ſit certa ſalute,
Sanguine me recrea, corpore paſce tuo.
Annuit hic precibus Chriſti clementia Ieſu:
Spernere namq́ue pias non ſolet illa preces.
His ita tranſactis, Prorex clariſſime, Caii
Perſtitit in vera mens generoſa fide.
Et moriens animam migrantem tradidit illi,
Innocua cuius morte redempta fuit.
Nunc ea percipiens æternæ gaudia vitæ,
Conſpectu fruitur colloquioq́ue Dei.

Tempore poſtremo quoq; glorificata reſurget,
  Quæ nunc fit ſpurcis vermibus eſca, caro.
Hæc animo voluens, Prorex ac nobilis Heros,
  Impoſitum a Domino fer patienter onus.
Subditus eſto Deo, finemq; impone dolori:
  Hoc, quem tu luges, filius ipſe rogat.
Te, pie Chriſte, precor, mœſtos ſolare parentes:
  Per verbum potes hoc nam pie Chriſte tuum.

PETRI LINDEBERGII ELEGIA CONSOLATORIA, DE obitu filii Caii viriliter ferendo:

AD HENRICVM RANZOVIVM, V. R. patrem.

SI toties morimur, quoties nos pignore priuant
  Fata, velut docto Publius ore refert:
Heu quoties vixiſſe, Heros, te, nobilis, aiunt,
  Pignoribus toties qui viduare tuis.
Primus de natis Theodorus lumina claudit,
  Qua ſtat Vandaliæ, pulchra Lubeca, caput.
Deinde Palatinas vbi Neccarus alluit arces,
  Ianum præpropere ſuſtulit atra dies.
Poſt natarum vna Arctoo Catharina ſub axe
  Ante diem celeri morte perempta cadit.
Mox annis animoq; vigens Fridericus ab ictu
  Conficitur ſclopi, Gallica caſtra ſequens.
Tandem etiam poſt tot natorum funera, Caium
  Hocce tuo in ſenio mors truculenta rapit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Prætereo neptes, ſileo quoque pignora fratris,
Quorum non pauci ſuccubuere neci.
Prætereo agnatos, quorum virtutis amore
Vita tibi dulcis, mors oneroſa fuit.
Haud igitur mirum, cœli quod limen anheles,
Et rores fletu ſydera ſicca tuo.
E luctu in luctum cum conieceris amarum,
Semper & obducto vulnere vulnus alas.
Qui ſeſe in tali fortuna temperet? Ah quis
Non tecum ſalſis ſe maceret lacrymis?
Verum cum fuerit fati hæc immota voluntas,
Ipſiusq́ Dei velle, neceſſe feras.
Aduerſus ſtimulos durum eſt impingere calces:
Durius, aduerſus fata mouere manum.
Fit facile & ſubito, fieri quod fata requirunt.
Fit facile & ſubito, quod cupit ipſe Deus.
Qui quod agit, bene agit, quod & ordinat, ordinat æque:
Et iuſtus, iuſte, quod facit, omne facit.
Qui velut eſt viſum & placitum ſibi, cuncta gubernat:
Siue ea grata tibi, ſiue moleſta tibi.
Non abſque illius nutu paſſerculus vnus
Decidit in duram corpore læſus humum.
Neve aliquis noſtri capitis de vertice cirrus
Immo nec minimus, ni volet ille, pilus.
Quare age, Ranzoi, Domino te ſubiice Chriſto,
Et placidus placide hoc pergraue perfer onus.
Hoc graue perfer onus; patientia nobilis herba eſt,
Sed non hanc ipſam quilibet hortus habet.
Atque vt ſæpe alias, ſic hunc quoque pelle dolorem,
Qui leuior cunctis iure putandus erit.
Huic etenim nato, reliquis quod fata negarunt,
Soli conceſſum eſt in patria arce mori.
Huic ſoli præſens, reliquis quod fata negarunt,
Extremum dixti perpetuumq́ vale.
Hunc ſolum ſolum reliquis quod fata negarunt,
Omnibus ex natis tumba paterna tegit.

Queis ſimul adiicio, quod Chriſto fidus adhærens,
Mortuus in vera & ſaluificante fide eſt.
Tuq́; illum rurſus rediuiua carne videbis,
Vltima cum terris fulſerit illa dies.
Interea poſito fletu, poſitoq́; dolore,
Et tu, qui ſimilis bulla, memento mori.
„ *Mors certa eſt, fortuna leuis, breue viuere noſtrum:*
„ *Pulchrum mane rubens, veſpere triſte iacens.*
„ *Ibimus hinc omnes, omnes hinc ibitis, ibunt*
„ *Quæ ſupra, quæ infra ſuntq́; ſolum atque polum.*
Felix, qui tandem ſupremam funeris horam
Implet fine bono, claudit, amore Dei,
Hoc Iobi dicto, Dominus dedit, abſtulit idem:
Vt Domino placuit, cuncta ita facta cadunt.

ELEGIA QVAM IN OBITVM SVI AVVNCVLI CAII RANZOVII, AD auum chariſſimum D. Henricum Ranzouium, Producem Cimbricum, Carolus ab Alefeldt, Nicolai Domini in Gelting filius, ætatis XV. anno ſcribebat.

CVR *gemitus crebros ex ſummo pectore ducis?*
Cur imples lacrymis lumina ſæpe tuis?
Ac tandem annoſos mœrore quid afficis artus,
Ex obitu nati, qui tibi charus erat?
Hunc Chriſtus dederat, cui charior atque parenti
Caius erat: Chriſtus iam reuocauit eum.
Ah aue propterea lacrymas abſtergito triſtes,
Exanguem ex animis eiice triſtitiam.
Hæc immota Dei fuit atque paterna voluntas.
Certa iſthæc Caio eſt atque beata ſalus.

Nullus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Nullus perpetuo vitali luce potitur,
Stemmata mors ſpernit, mors quoque ſpernit opes.
Non honor aduerſus mortem, aut inſignia proſunt:
Omnia mortis enim tollit auara manus.
O ſi fata tibi, chariſſime auuncule Caii,
Nunc ſupereſſe tuis, atque valere, darent:
Alter vt alterius mellita haurirent ab ore
Verba, atque alternans blandula verba daret.
O quoties longos poſſemus fallere ſoles,
Colloquio & triſtes pellere fronte ſtrias.
At mihi præreptus, terræque vocatus ab oris,
(Sic erat in fatis.) ſidera clara tenes.
Incertum eſt, quonam mihi tempore fata minentur
Funus: quæve dies vltima me maneat.
Vt tamen interea noſtrum teſtemur amorem,
Atque extent luctus triſtia ſigna mei.
Hæc habeas noſtri certiſſima ſigna doloris,
Hoc habeas noſtri pignus amoris epos.
Mutuus hic ardor quamuis ſibi plura requirat:
Sint ſatis hæc: cum non reddere plura queam.

CONSOLATIO FILIORVM AD HENRICVM RANZOVIVM REGIVM VICArium parentem.

PArce *tuam genitor fletu cruciare ſenectam,*
Æqua mente decet triſtia fata pati.
Nil proſunt lacrymæ, nam ſeruant fata rigorem. “
Facta infecta poteſt reddere nullus homo. “
Et quam nos hodie calcauimus, ecce futuro
Tempore victuris iſta terenda via eſt.
Faxit, ne poſthac ſimilem experiare dolorem,
Tollere vel nutu qui mala cuncta poteſt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Progeniemq́; tuam, Solis quæ veſcitur aura,
Soſpitet immenſa pro bonitate DEVS.
Et noſtræ rapuit quod mors inopina iuuentæ,
Hoc DEVS vlterius proroget ipſe tibi.
Nos ſumus in requie, portumq́; inuenimus ergo
Parce tibi genitor, quæſumus: atque vale.

HENRICVS RANZOVIVS, VICARIVS REGIVS, conſolatur ſemetipſum.

IPSE ego ſic caſus terræ, triſteſq́; ruinas
Conſolor, damnis contraria lucra rependens.
Terra eſt hoſpitii domus, eſt mihi patria cœlum.
Aduena ſum terris, hæres ac ciues Olympo.
Hic paruus dolor eſt, illic immenſa voluptas.
Fide igitur mea mens, & fer, quodcunque ferendum eſt:
Mox tibi finis erit, requieſq́; petita laborum.

Aliter.

VIVO: poſt moriar, ſic fert diuina voluntas.
Hæc quæ vult, eadem me quoque velle decet.
Vita mihi melior continget temporis huius.
Vitâ, quam vixi, vita operoſa fuit.
Quam ſpero vitam, Chriſti mihi ſanguine parta eſt:
Hac dabitur læta pace, DEOQVE frui.

PRECES HENRICI RANZOVII, PRO FELICI EX HAC vita exitu.

ALME PATER, vitæ qui das primordia noſtra,
Quique ſacro nobis numine ſemper ades.

Fac

Fac etiam vitæ felix ſit vt exitus huius,
Vltima nec mortis ſit grauis hora mihi.
Patria, fama, domus, ſpes, rex, fortuna valete
Sat mihi, ſat vixi, Cimbria clara, tibi.
Diſſolui cupio, vitæ pertæſus, & eſſe.
Cum Chriſto: Chriſto dulce vocante mori,

Eiuſdem.

SAT mihi, ſat laudi, charis vixi ſat amicis,
Mors mihi ſperati muneris inſtar erit.
Ergo fama vale, ſpes & fortuna valete,
Tu quoque Rex clemens, patria, ſtemma, vale.

VOTVM EIVSDEM, AD IMITATIONEM Xenophontis.

DA, qui cuncta potes, DEVS alme, mihiq; meisq;
Sanas in ſano corpore mentis opes.
Da ſimul vt rebus cunctis induſtrius adſim,
Et propere faciam, quæ facienda mihi.
Da valeam lingua toto molimine vitæ,
Impoſitique feram grande laboris onus.
In duris animum fortem concede periclis,
Hoſteſque intrepide vincere Marte tuo.
In conſultando prudentiam ab æthere mitte.
Conſtantemq; Ducum gratiam, ad vſque rogum.
Patria feuda, measq; domos, te dante, paratas,
Da proprio cenſu ſumptus honeſtus alat.
Et tandem me, poſt placidam iuſtamq; ſenectam,
Æterna in requie tumba paterna tegat.
Donec me ſuperas rurſum reuocabis in auras,
Et dabis in nitido regna beata polo.

EX PRIMO ET SECVNDO CAPITE IOBI.

SI bona de Domini manibus ſuſcepimus: æquum eſt
Forti animo immiſſum ſuſtinuiſſe malum.
Ingreſſus terram nudus de ventre parentis,
Nudus in effoſſum rurſus abibo ſolum.
Rurſum expectabunt Dominum poſita oſſa ſepulcro:
Idem ego, non alius, carne videbo DEVM.
Sit nomen Domini benedictum: nam dat & aufert,
Reddit & occidit, viuificatq́; DEVS.

VERSVS EVRIPIDEI A CICERONE TRANSLATI.

MORTALIS *nemo eſt, quem non attingat dolor*
Morbusq́; multi ſunt humandi liberi
Rurſum creandi: morsq́; eſt finis omnibus,
Quæ generi humano necquicquam finem afferunt.
Reddenda eſt terra terræ, tum vita omnibus
Metenda vt fruges, ſic iubet neceſſitas.

QVERELA HENRICI RANZOVII, DE MORTE SVORVM,

Intertextâ conſolatione, inde obortum dolorem moderante.

TRISTIS *eram, memini, fermè victusq́; dolore,*
Nec potui lacrymas tunc cohibere meas;
Cum PATER [a] *expirans, animam tibi, Chriſte Redemtor,*
Traderet imbutam cognitione tui.
Triſtis eram, memini, cum fratri triſtia PAVLO [b]
Fata quieſcendi tempora longa darent.

[a] *Ioannes pater obiit Bredenberga. A.C.1565. 12. Decēb. ætat.73.*

[b] *Paulus frater ob. Reinebeca Anno C. 1579. 9. Calen. Apri. ætat. 15.*

Expertes

Expertes ſenſus oculos non claudere fratri
Tum poteram ſiccis, victus amore, genis.
Triſtis eram, memini, cum mors ingrata SOROREM[a] — [a] *Magdalena ſoror obiit Aſchenbergæ A. C. 1559. 5. Aug. Ætat. 29.*
Cogeret extrema dicere voce, vale.
Hos præter THEODORVS[b] *erat mihi filius; eheu* — [b] *Theodorus fil. obiit Lubecæ A. C. 1572. 27. Iunii. Ætat. 11. Θεοδωρὸν.*
Immature illum ſuſtulit atra dies.
Tum quoque triſtis eram, quod me improuiſa volebant
Acceptum hoc munus reddere fata Deo.
Triſtis eram, memini, mea cum chariſſima MATER[c] — [c] *Anna mater ob. Itzehæ Anno C. 1582. 29. Decemb. Ætat. 72.*
Sentiret mortis tempus adeſſe ſuæ,
Nam licet ipſa ſatis naturæ vixerat, & non
Vitæ huius poterat de breuitate queri:
Me tamen affecit ſummo defuncta dolore,
Nec mihi tum nato vixerat ipſa ſatis.
Me miſerum, quoniam poſt hæc tot funera luctu
Lurida mors nõn eſt exaciata meo;
Quin etiam CAIVM[d] *raperet, luctumque nouaret,* — [d] *Caius filius obiit Bredenbergæ A. C. 1591. 2. April. Ætat. 28.*
CAIVM, *pars animæ qui mihi dulcis erat.*
Idq; nec immerito: nam quem debebat honorem,
Reddiderat matri, reddideratq; mihi.
Maiorum exemplo virtutis ſcandere collem
Anniſus ſumma ſedulitate fuit.
Et iam nactus erat Regiſq; Duciſq; fauorem
Virtute, obſequio, dexteritate, fide.
Præmia virtutum mors ipſi plura negauit;
Et iuuenem terris abſtulit ante diem.
Tum quoque triſtis eram fateor: fore namq; ſenectæ
Crediderã CAIVM *ſpem columenq; meæ.*
Sic mihi ſemper erat generis iactura dolori,
Inflixitq; animo vulnera ſæua meo.
Nec tamen inficior, quod & immatura meorum
Lætitiæ cauſam fata dedere mihi.
Scilicet eſt aliquid, quod vidi claudere vitam
In vera hos omnes agnitione Dei.
Quodq; pias audire preces mihi contigit horum,
Se quibus æterno rite dedere Deo.

Ipſe meis etiam votis ſic triſtior adſtans
  Æternum potui ſollicitare Deum;
Vt præſens mortis poſitos in agone iuuaret,
  Et daret infracta vincere poſſe fide.
Non licuit morienti eadem præſtare IOANNI;[a]
  Nec FRIDERICE[b] tibi; nec CATHARINA[c] tibi.
Nam rapuit patria procul inclementia mortis
  Natos; in proprio limine nata cadit.
Hæc quoque dilexi tria pignora viua paterne;
  Mortua defleui, qua pietate decet.
Sed moderandus erat tandem dolor ille paternus;
  Non finit fletum turba profana ſuum.
Illam quando Deus dederat ſobolem mihi ternam;
  Hanc voluit reddi poſt aliquando ſibi.
Quonam ſub cœlo, quanam regione placeret
  Hanc reuocare, Dei ſola ea cura fuit.
Fas nec erat, noſtro nimium concedere amori,
  Diuino par eſt cedere conſilio.
Quod facit, omne facit Deus, vt nos noſtraq́ ſalua
  Sint; nobis veniant nec nocitura mala.
Huc vobis, nati, natæ, materq́, paterq́,
  Et ſoror, & frater, non remeare datur.
Nec remeare placet; placet atria ſplendida cœli,
  Et faciem læta fronte videre Dei.
Illa etiam cupio ſuperum commercia; veſtros
  Vt cernam vultus, & fruar vſque Deo.
Quo vos ergo loco nunc viuitis, hic adeundus
  Eſt mihi, non vobis inde redire libet.
Eſt tamen expectanda dies ſuprema quietis,
  Hæc mihi dum veniet, ſic ego fundo preces:
Da, Deus, vt ſit mens mihi ſana in corpore ſano,
  Atque tibi faciam grata virisq́ bonis.
Da, Deus, vt viuam mandato munere fungens,
  Et bene propoſitum, te duce, cedat opus.
Suſcipe me tandem, mortis cum venerit hora,
  Placatus nati funere, ſumme Deus.

[a] Ioannes filius obiit Heidelbergæ A. C. 1582. 17. Octob. æt. 16. an. 7. menſ.

[b] Fridericus filius obiit in Galliis prope arcem Châperaulx, Anno C. 1587. 29. Nouemb.

[c] Catharina filia obiit Arthouiæ A. C. 1587. 26. Maii. ætat. 23. anno. 5. Menſ. 13. diebus exactis.

Summe Deus, miſerere mei; mihi morte perenni,
Contingat melior munere vita tuo:
Vita ea, quæ requies eſt, ac æterna voluptas,
Exultans plena cognitione DEI.

DE VITA ÆTERNA MANTVANI EPIGRAMMA.

EST *requies illic, illic æterna voluptas,*
Perpetuus ſplendor, gaudia, riſus, amor.
Quotquot erunt, ſanctos, & quot nos ante fuêre,
Accipient læto magna Theatra ſinu,
Fas erit hic noſtræ vultus agnoſcere gentis,
Atque dare alternis mutua verba ſonis.
Hic cum patre ſoror, nati cum patribus ibunt:
Veſpera nec feſtos finiet vlla dies.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

INDEX
RERVM ET EPISTOLARVM: QVÆ IN HOC
libro continentur.

fol.

PRAEFATIVNCVLA Abbatis Reinfeldenſis.
Martini Coronæi epiſtola ad Abbatem Reinfeldenſem de obitu Ioannis Ranzouii. 2
Elogium 1. Ioannis Ranzouii equitis aurati. 5
Elogium eiuſdem alterum. 10
Epitaphium Ioannis Ranzouii. 22
Henrici & Pauli Ranzouiorum fratrum epiſtola ad Regem Daniæ Fridericum II. & Duces Holſatiæ de obitu parentis Ioannis Ranzouii. 33
Adolphi Holſatiæ Ducis Reſponſio. 25,26
Adami Trazigeri ad Henricũ Ranzouium de morte patris 27
Ioannis ſenioris Holſatiæ Ducis reſponſio. 30
Regis Daniæ Friderici II. reſponſio. 31
Ioachimi Hinckii Decani Bremenſis epiſtola conſolatoria, ad Henricum Ranzouium, de obitu parentis. 33
Ioannis de Ligni Comitis Arnsburgenſis conſolatoria ad Henricum Ranzouium, de obitu parentis. 34,35
De exequiis funebribus Ioannis Ranzouii equitis aurati, narratio. 35
Danielis Ranzouii primarii Regis Daniæ copiarum ductoris epiſtola, ad Carolum Mornæum Suecum captum. 43
Caroli Mornæi ad eandem reſponſio 45
Epiſtola metrica Danielis Ranzouii ad Henricum Ranzouium V.R. 46
Ioannis ſenioris Holſatiæ Ducis epiſtola ad Henricum Ranzouium, de obitu Danielis Ranzouii. 47
Pauli Ranzouii conſiliarii Ducis Holſatiæ Adolphi epiſtola ad Henricum fratrem de obitu Danielis Ranzouii. 48
Henrici Ranzouii epiſtola ad Ioachimum Hinckium Decanum Bremenſem, de obitu Danielis Ranzouii 52
Epitaphium Danielis Ranzouii. 54,55
Ioachimi Hinckii Decani Bremenſis reſponſio ad Henricum Ranzouium, de obitu Danielis Ranzouii. 55
Michaelis Rederi conſolatoria de obitu Danielis Ranzouii. 57

Ferdinandi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Ferdinandi Archiducis Auſtriæ epiſtola ad Henricum Ranzouium. 59
Eiuſdem ad eundem altera, de armis Ioannis & Danielis Ranzouiorum. 64
Iacobi Schrenckii à Notzinck, Ferdinandi Archiducis Auſtriæ conſiliarii epiſtola ad Henricum Ranzouium, de armis Ioannis & Danielis Ranzouiorum. 65
Henrici Ranzouii reſponſio. 60
Elogium III. Ioannis Ranzouii. 62
Elogium Danielis Ranzouii. 63
Wolfgangi Dornii epiſtola de monumento Ioanni Ranzouio, Henrici filio, erecto. 68
Epitaphium Ioannis Ranzouii, Henrici filii. 70
Eiuſdem epiſtola ad parentẽ quatriduo ante obitũ ſcripta. 71
Teſtimonium Academiæ Heidelbergenſis, de fideli cura Anthonii Caucy, quam adhibuit aduerſa valetudine laboranti Ioanni Ranzouio. 72
Petri Lindebergii conſolatoria ad Henricum Ranzouium, de obitu Catharinæ filiæ. 75
Henrici Ranzouii ad eandem reſponſio. 77
Epiſtolæ de obitu & funere Friderici Ranzouii, in Gallia interfecti. 78
Domini Gamaſche epiſtola, ad Dominũ de Schonberch, Comitem de Nanthueil, de obitu eiuſdem Frid. Ranz. 78, 79
Domini Coulon epiſtola, ad eundem Dominum de Schonbergk. 80
Petri Lindebergii conſolatoria, de obitu Friderici filii, ad Henricum Ranzouium. 82
Huius ad eandem reſponſio. 86
Literæ profectionis, quibus Henricus Ranzouius miniſtrum ſuum in Galliam ablegatum, vt de cæde filii inquirat, inſtruxit. 87
Henrici Ranzouii epiſtola, ad Baronem de Bedſtein ſuper inquiſitione autoris cædis filii. 88
Friderici Ranzouii Epitaphium. 90
Literæ publicæ fidei, ab Henrico III. rege Galliæ datæ Henrici Ranzouii miniſtris, qui vt extinctum corpus Friderici filii in Germaniam deportarent, erant deſtinati. 91
Conſolatoria Ionathæ Gutslobii, Prouincialis Cancellarii Sleſuigæ & Holſatiæ, ad Henricum Ranzouium, de obitu Friderici filii. 92
Regis Daniæ Friderici II. epiſtola ad Henricum Ranzouium, de obitu Friderici filii, quatriduo ante ipſius regis mortem ſcripta. 95

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Marci Gauier equitis epiſtola, ad Dominum de Schonberg. 95
Teſtimonium Chirurgi Couleuurenſis, de vulneribus Friderico Ranzouio inflictis. 96
Obligatio lapicidæ, qui Friderici Ranzouii monumentum elaborandum ſuſcepit. 97
Ionathæ Gutslobii, Cancellarii Prouincialis, de obitu Regis Daniæ, & Friderici filii conſolatoria ad Henricum Ranzouium. 98
Henrici Ranzouii epiſtola, ad Dominum Caſparum de Schonbergk, de monumento Friderico Ranzouio erigendo. 100
Epitaphium Friderici Ranzouii, per Sorboniſtas Lutetiæ Pariſiorum factum. 102
Caſpari de Schonbergk Comitis epiſtola, ad Henricum Ranzouium, de interfecto filio. 103
Andreę Pleſſii, nobilis Holſati epiſtola, qua nęcem & ſepulturam Friderici Ranzouii exponit. 104
Baronis de Baſſompierre reſponſio, ad Henr. Ranz. 110
Huius ad Andream Pleſſium epiſtola. 112
Altera Henrici Ranzouii reſponſio, ad Chriſtophorum Baronem de Baſſompierre. 113
Literarum inſtructionis D. Iulii Ducis Brunſuicenſis & Luneburgenſis, particula. 115
Henrici Ranzouii epiſtola, ad Caſparum de Schonbergk Comitem. 117
Eiuſdem ad Chriſtianum Principem Anhaltinum epiſtola, de perſequendis interfectoribus filii. 118
Eiuſdem ad Caſparum Penſium nobilem, in eandem ſententiam. 120
Epiſtola Henrici Ranzouii, ad ſereniſſimum Regis Galliarum & Nauarræ Legatum D. de Freſnes. 120, 121
Epiſtola Henrici Ranzouii ad D. Iacobum Bongarſium Legatum Gallicum. 123
Epiſtola D. de Freſnes Legati Gallici ad Henricum Ranzouium, &c. 124
Reſponſio Henrici Ranz. V. R. ad proxime præcedentes. 128
Epiſtolæ de captiuitate & obitu Caii Ranzouii, à diuerſis ſcriptæ. 129
Regis Daniæ Friderici 11. ſaluus conductus, quo Caium Ranzouium in Belgium abeuntem, inſtruxerat. 130
Henrici Sudermanni Anſeaticarum ciuitatum Syndici, epiſtolæ tres ad Henr. Ranz. 131, 132, 133
Huius ad eundem reſponſio. 135
Regis Daniæ Friderici 11. ad ſtatus Hollandiæ literæ, de relaxando Caio Ranzouio capto. 137

Eiuſdem Regis, ad illuſtrem Baronem de Willigbui, Reginæ Angliæ Gubernatorem Bergii ad Zomam literæ, ſuper dimiſſione Caii Ranzouii. 138
Epiſtola Iuſti Lipſii ad Henricum Ranzouium. 139, 140
Caſparis Hoieri, conſiliarii Ducis Holſatiæ, &c. Ioannis Adolphi, &c. Conſolatoria, de obitu filii Caii, ad Henricum Ranzouium. 141
D Ioannis Adolphi Archiepiſcopi Bremenſis, &c. Ducis Holſatiæ, &c. Conſolatoria ad Henricum Ranzouium, de obitu filii Caii. 144
D. Dauidis Chytræi conſolatoria. 145
Henrici Ranzouii reſponſio ad D. Chytræi conſolatoriam. 150
Typus ſacelli Ranzouiani; & Epigrammata quædam in idem. 166
Inſcriptio ſacelli Ranzouiani Itzehoæ exſtructi. 167
Inſcriptio ſarcophagi, quem Henricus Ranzouius ſibi & vxori in ſacello Ranzouiano poni curauit. 168
Inſcriptio ſarcophagi altera, ad imitationem Pontani facta. 168
Henricus Ranzouius alloquitur ſuos eodem in loco à ſe ſepultos. 169
Inſcriptio altaris Itzehoenſis. 120
Epitaphium Caii Ranzouii, infra crucem in altari. 121
Epitaphia eiuſdem plura. 172
Inſcriptio monumenti ad altare S. Trinitatis. 173
D. Dauidis Chytræi iudicium, de Henrici Ranzouii reſponſione ad eius conſolatoriam. 174
Bartholomæi Rhodomanni conſolatoria de obitu Caij Ranzouii. 175
Carmen ſcriptum memoriæ Caii Ranzouii, eodem Rhodomanno auctore. 175, 176
Iuſti Lipſii conſolatoria ad Henricum Ranzouium, in obitu filii Caii. 176
Abrahami Bockii, Conſiliarii intimi Electoris Saxoniæ D. Chriſtiani, Conſolatoria, de obitu Caii Ranzouii. 177
D. Ioachimi Friderici, poſtulati adminiſtratoris Magdeburgenſis, Marchionis Brandeburgenſis, &c. Conſolatoria, ad Henricum Ranzouium, de obitu Caii filii. 179
Henrici Ranzouii ad hanc reſponſio. 180
Lindebergii conſolatoria ad Henricum Ranzouium, ſuper obitum filii Caii. 181
Henrici Ranzouii reſponſio, ad conſolatoriam Petri Lindebergii. 184
D. Vdalrici Holſatiæ principis conſolatoria, ad Henricum Ranzouium, de obitu filii Caii. 186, 185

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3401 8° [45,-197]

Henrici Ranzouii reſponſio ad conſolatoriam D. Vdalrici Holſatiæ Principis. 187
Georgii Rollenhagii Rectoris Scholæ Magdeburgenſis conſolatoria. 188
Nicolai Petræi Huſani Cimbri Conſolatoria, de obitu filii Caii. 189
D. Otthonis Ducis Brunſuicenſis & Luneburgenſis conſolatoria. 192
D. Caroli Principis Arensburgenſis conſolatoria. 193
Henrici Ranzouii ad hanc reſponſio. 194
Henrici Sudermanni Anſeaticarum ciuitatum ſyndici conſolatoria. 195
Melchioris Neofanii Paſtoris Brunſuicenſis conſolatoria. 196
M. Nicolai Cornepæi ſcholæ Chilonienſis Rectoris conſolatoria. 198
Caroli ab Alefeldt nepotis conſolatoria, ad Henricum Ranzouium auum. 199
Henrici Ranzouii epiſtola ad D. Ferdinandum de Medices, magnum Ducem Hetruriæ, &c. 201, 202
Erneſti Comitis & Domini in Mansfeld Epiſtola conſolatoria ad Henricum Ranzouium. 204
Reſponſio Ferdinandi Hetruriæ Ducis ad Henr. Ranz. 206
Eiuſdem Ferdinandi magni Hetruriæ Ducis epiſtola ad Decanum Colonienſem D. Georgium Brunonem. 208
Epiſtola Henrici Ranzouii ad Ferdinandum Tuſciæ Ducem. 209
Epiſtola Philippi à Fraxinis ad Henr. Ranz. 211
Ioannis Lauterbachii Rectoris Scholæ Heilbrunnenſis Epiſtola ad Henr. Ranz. 212
Epitaphia liberorum Henrici Ranzouii cum aliis nonnullis epigrammatibus à Lauterbachio conſcripta 213, 214. & ſequentibus incluſiue vſque ad folium. 236
Georgii Wippermanni Elegia funebris, ad Henricum Ranzouium, de obitu filii Caii. 236
Petri Lindebergii Elegia conſolatoria. 240
Caroli Alefeldii Elegia funebris, in obitum auunculi ſui Caii Ranzouii. 242
Conſolationes filiorum, ad Henricum Ranzouium parentem. 243
Henrici Ranzouii propria conſolatio verſibus expreſſa. 244
Preces Henrici Ranzouii pro felici ex hac vita exitu. ibid.
Votum eiuſdem, ad imitationem Xenophontis. 245
Dictum Iobi. 246
Verſus Euripidis à Cicerone tranſlati. 246

Querela

Querela Henrici Ranzouii, de morte ſuorum, intertextam habens conſolationem, & in fine annexum votum. 246, 247
Epiſtola Chriſtiani quarti Regis Daniæ ad Henricum Ranzouium. 117
Epigramma Mantuani de vita æterna. 249

FINIS.